

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SAMFUNDET
FOR DANSK
GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE
STIFTET 1878

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

57DE AARGANG

(10. RÆKKE 3. BIND 3.—4. HÆFTE)

1936

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE

INDHOLD

Børnerig Adoption 1731 og dens Virkninger i danske Slægters Historie. Af Redaktør <i>Franz von Jessen</i>	161
Angaaende den saakaldte Rangadel. Af fhv. Kontorchef <i>Rich. Hoeg Brask</i>	167
Die dänischen Offiziere in Russlands Heer und Flotte unter Katharina II. Von dr. phil. <i>Erik Amburger</i>	172
Indvandrede Réfugiés fra Sydvestfrankrig og Kronprins Frederiks (IV) Besøg i Rochefort 1692. Af kgl. Ordenshistoriograf, dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	202
Danske og norske Studenter i Helmstedt. Af Arkivar i Rigsarkivet, Frk. cand. mag. <i>Henny Glarbo</i> og dr. phil. <i>Thomas Otto Achelis</i>	213
Knud Lyne Rahbek og hans nærmeste Slægt. Af kgl. Ordenshistoriograf, dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	230
Slægten Maccabæus' yngre Led. Af Direktør <i>Th. Hauch-Fausbøll</i>	233
Tilføjelser til »Norske, svenske og finske frivillige Officerer og Læger i den danske Hær og Flaade i Krigene 1848—50 og 1864«. Af Kapitajn, Kammerjunker <i>Hector Boeck</i>	237
Smaa Meddelelser	239
Spørgsmaal	241
Anmeldelser	242
Til E. Juel Hansens Bemærkninger til: T. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i den dansk-norske Søetat 1660—1814 og den danske Søetat 1814—1932. Af Arkivar i Rigsarkivet, cand. mag. <i>E. Marquard</i>	244
Samfundets Anliggender	246
Fortegnelse over Medlemmerne af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie (1. November 1936)	248
Register	254

I KOMMISSION:

LEVIN & MUNKSGAARDS FORLAG

EJNAR MUNKSGAARD

KØBENHAVN — December 1936

Spørgsmaal af genealogisk og personalhistorisk Natur kunne Samfundets Medlemmer erholde optaget i Tidsskriftet, naar de sendes til Samfundets Sekretær: Hovedarkivar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet *H. Hjorth-Nielsen*, Bredgade 29, København K.

Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 12 Kr. + Forsendelsesomkostninger.

Samfundet har siden dets Stiftelse i 1879 udgivet:

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *F. Krarup*.
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*.
2. — , — I—IV (1886—89) ved *G. L. Wad*.
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — I—III (1892—94) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*.
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Scholler*.
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—VI (1904—09) ved *G. L. Grove*.
6. — , — I (1910) ved *G. L. Grove* og *Paul Hennings*.
6. — , — II—VI (1911—15) ved *Paul Hennings*.
7. — , — I—VI (1916—21) ved *Paul Hennings*.
8. — , — I—VI (1922—27) ved *Paul Hennings*.
9. — , — I—VI (1928—33) ved *H. Hjorth-Nielsen*.
10. — , — I—III (1934—36) ved *H. Hjorth-Nielsen*.

I Aargangen 1930 findes Indholdsfortegnelse til Tidsskriftets første 50 Aargange.

Aargangene 1880—1882, 1898 og 1919 er udsolgt. Ved Henvendelse til Samfundets Kommissionær kan Medlemmer erhverve enkelte Aargange til og med Aargangen 1930 for en Pris af 1 Kr. pr. Aargang. Ved Køb af hele den før nævnte Aar udkomne Del af Tidsskriftet, med Undtagelse af de udsolgte Aargange, leveres dette for en Pris af 40 Kr. — For Ikke-Medlemmer er Priserne hhv. 1 Kr. 50 Øre og 60 Kr. — Aargangene efter 1930 koster 15 Kr. pr. Aargang. Enkelte Hæfter sælges ikke.

Abonnement paa Personalhistorisk Tidsskrift kan kun erholdes, naar Medlemsrettigheder i Samfundet erhverves. Henvendelse herom sker direkte til Bestyrelsens Sekretær, Hovedarkivar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet *H. Hjorth-Nielsen*, Bredgade 29, København K. Foreninger og Biblioteker har Adgang til at blive Medlemmer af Samfundet.

BØRNERIG ADOPTION 1731 OG DENS VIRKNINGER I DANSKE SLÆGTERS HISTORIE

Af *Franz v. Jessen*.

Under Titlen »Böhne, vormals Nissen« har den udmærkede Personalhistoriker Fru Hildegard v. Marchtaler paa Grundlag af sine omfattende Samlinger, navnlig vedrørende Hertugdømmernes Embedsslægter, i »Zeitschrift für niedersächsische Familienkunde«, 18. Aargang, Nr. 6 (Hamburg, Juni 1936), offentliggjort en Artikel, som har betydelig Interesse for flere danske Slægter.

Artiklen beretter nemlig om en Række Undersøgelser i det prøjsiske Statsarkiv i Kiel, der har ført til Fremdragning af det Aktstykke, ved hvilket Borgmester i Byen Slesvig Otto Hinrich Böhne 26. Septbr. 1731 sluttede Ægtepagt med Enken efter Købmand i Slesvig Johan Nissen, Augusta Elisabeth, f. Paulsen, og samtidig adopterede hendes tretten levende Børn af første Ægteskab, som herefter antog Adoptivfaderens Navn og nævnes med dette i Kirkebøgerne.

Da denne Artikel bringer Klarhed i et Forhold, som har givet Anledning til megen Forvirring, skal jeg her gøre Rede for dens Resultater, suppleret med Oplysninger fra mine egne Samlinger og de Undersøgelser, Fru v. Marchtaler's værdifulde Arbejde har fremkaldt i vore danske Arkiver.

Otto Hinrich Böhne var Købmand i Slesvig (formentlig Knipplings- og Galanteri-Kræmmer); han blev Raadsherre 1712, udnævntes ved Bestalling, dateret Frederiksberg 3. Februar 1725,¹ til anden Borgmester² og installeredes 9. Marts s. A. i sit Embede af Byens Præsident, Amtmand paa Gottorp, Landraad i Hertugd. Slesvig, Gehejmerraad Wilhelm Moritz v. Busseck, »genandt Münch«.

I Aarene før sin Udnævnelse til Borgmester havde Böhne dre-

¹ Rigsarkivet; Tyske Kancelli, Indl. Afd., Patenter 1724—1725.

² Forgængeren var Andreas Otto Krappe.

vet sin Forretning i Kompagniskab med Johan (Johannes) Nissen, som nævnes med Titlen *H o f f a k t o r*; herved forstaaes, saavidt jeg har kunnet faa oplyst, en Agent, der gjorde Vare- og Penge-Forretninger for Kronen. Nissen havde, formentlig 1708, ægtet Augusta Elisabeth Paulsen, Datter af Præsten i Ketting paa Als. Der var i dette Ægteskab 14 Børn, hvoraf dog kun 13 levede i 1731. Hoffaktor Johan Nissen døde 1729.

To Aar senere, under 26. Septbr. 1731, adopterede altsaa O. H. Böhne ved en Akt, tiltraadt af begge hans Brødre og hans tre Halvsøstre, samtlige levende Børn i Ægteskabet Nissen-Paulsen og oprettede samtidig Ægtepagt med Enken Augusta Elisabeth Nissen.³ I det nye Ægteskab, som sluttedes 30. Novbr. s. A. i Slesvigs St. Michaëlis, fødtes ingen Børn. Böhne, hvis Fødselsaar ikke er oplyst, døde 1737 og blev begravet 25. Septbr. s. A. paa Kirkegaarden til den Del af Slesvig By, der hedder Frederiksberg; hans Enke døde 10 Aar senere og blev begravet 15. Marts 1747 i Slesvigs St. Michaëlis.

Det fremgaar ikke af Adoptions-Akten, hvilke Motiver Borgmester Böhne har haft til at foretage det usædvanlige Skridt, som legaliseredes i September 1731. Meget synes at tyde paa, at de 13 Børn, hvoraf iøvrigt de tre ældste ved Adoptionen allerede var myndige, er gaaet ind til et velstillet Hjem, som nød Anseelse i den lille Embedsby ved Slien.⁴ Om disse Børn berettes nu følgende:

1. *J o h a n*, døbt i Slesvig St. Michaëlis 3. Decbr. 1709. Da Adoptionen fandt Sted, studerede han Retsvidenskab i Jena; han blev senere Landsretsnotar og Justitsraad og ejede fra 1750 til 1771 Godset Möhlhorst. Han ægtede *M a r i a C h r i s t i n a B o h l* fra Cosel, døde barnløs 1776, begr. 2. Juni s. A. i Domkirken i Slesvig, hvor Enken (d. 1797) i 1783 havde erhvervet et Gravsted og ladet det smykke med et Epitafium, hvoraf endnu det Böhne'ske Vaaben eller Bomærke er bevaret.

2. *M a r i a C h a r l o t t e A m a l i e*, f. i Slesvig 14. Maj 1711, d. 26. Maj 1762. Hun ægtede 25. April 1738 kgl. dansk Major i Ingeniørkorpset, Bygmester i Slesvig, *O t t o J o h a n n M ü l l e r*, f. 12. Decbr. 1692, d. 26. Maj 1762. — Om den i dette Ægteskab 7. Juli 1739 fødte Datter *A n n a E l i s a b e t h* vil der blive talt nedenfor.

3. *E l s a b e C a t h a r i n a*, gift Decbr. 1732 med *C h r i*

³ Fru v. Marchtaler oplyser, at Aktstykket i Statsarkivet i Kiel er registreret under Littra A. XVIII, Nr. 5602.

⁴ Smlgn. »Biographiske Meddelelser om Geheime-Stats og Justitsminister Poul Christian Stemann. Efter Foredrag af Geheimekonferensraad M. Rosenørn, meddelt ved Arkivsekretær G. L. Grove« : Personalhist. Tidsskrift 3, VI, (1897). 1—52.

stian Frederik Müller, som ved Adoptionen var hendes Kurator.

4. Anna Margretha, gift 18. Juli 1741 (Slesvig St. Michaëlis) med Overlandsretsadvokat i Slesvig Anton Hinrich Krapp.

5. Otto Hinrich,⁵ dbt. Slesv. St. Mich. 26. Maj 1715. Han blev Amtsforvalter i Tønder. Om hans Ægteskab giver Fru v. Marchtaler ingen Oplysning, men noterer, at han efterlod sig 2 Sønner og 1 Datter. Han døde 1771, begr. 1. Aug. s. A. i Domkirken i Slesvig.

6. Ulrica Antonetta. Om hende vil der blive talt nærmere nedenfor.

7. Carol Fridrich, dbt. Slesv. St. Mich. 13. Okt. 1717, d. efter 1731. »Videre Skæbne ubekendt«.

8. Augusta Elisabeth. Hun ægtede 28. Novbr. 1749 paa Möhlhorst Etatsraad Thomsen.⁶

9. Friederica Amalia. Gift 1746 med Ærkediakon i Slesvig Joachim Hinrich Hamelow. Hun maa være død før 1754, da han indgik nyt Ægteskab.

[10. Friedrich Wilhelm (Tvilling med Nr. 11), dbt. Slesvig St. Mich. 27. Jan. 1722, d. ca. 9 Aar gl., før Adoptionen.]

11. Sophia Magdalena, dbt. Slesv. St. Mich. 27. Jan. 1722. Gift m. Regimentskvartermester Iderich Oesau. Død 1797, begr. Slesv. St. Mich. 3. Okt. s. A.

12. Anna Elisabeth, dbt. Slesv. St. Mich. 15. Marts 1724. Hun levede ved Adoptionen i 1731; Dødsaar ubekendt.

13. Anna Christina. Gift (formentlig i Decbr.) 1752 m. Etatsraad, Amtsforvalter i Løgumkloster Denis Lucas. Død 1806, 96 Aar gl., i Løgumkloster.

14. Georg Christian, f. i Slesvig 1730, efter Faderens Død, d. 1745, begr. Slesv. St. Mich. 2. Febr. s. A.

Den under Nr. 6 nævnte Datter, Ulrica Antonetta, ægtede 4. August 1744 i Slesv. St. Mich. Johan Fredrik Wilhelm von Jessen,⁷ senere Etatsraad og Kommitteret i den Gren af Statens Finansstyrelse, som fra 1751 bar Navnet: General-Told-

⁵ Sandsynligvis opkaldt efter Faderens Principal, henholdsvis Kompagnon O. H. Böhne.

⁶ Det er ikke lykkedes mig ved Gennemgang i Rigsarkivet af T. K. I. A. Patenter for Aarene o. 1749 at finde Oplysninger om denne Personlighed.

⁷ F. i Altona 14. Sept. 1709, d. paa sin Fødselsdag 1768 i Kbhvn. Smlgn. Danmarks Adels Aarvog 1937 (Stamtavle over Slægten von Jessen). Franz v. Jessen: »Ein Zweig der Familie von Jessen in Ditmarschen« i »Jahrbuch des Vereins für Ditmarscher Landeskunde« 1932. Aage Friis: Bernstorffske Papirer, Bind I, S. 523, 530, 566, 579 og 580.

kamret og Kommerce-Kollegiet. I dette Ægteskab blev hun Moder til følgende Børn:

1. *Johan Christian von Jessen*, f. 9. Decbr. 1745 i Kbhvn. (Petri), d. 19. Marts 1801 i Haderslev. Herredsfoged i Haderslev, Kancelliraad, udn. til Landfoged i Husum faa Uger inden sin Død. I sit andet Ægteskab med *Helena Landrup* (Landerup), dbt. 17. Novbr. 1751, d. 2. Febr. 1789, havde han Sønnen *Mathias Reinhold v. Jessen* (19. Novbr. 1780—1. Aug. 1853), fra hvem den nulevende Gren af Familjen von Jessen nedstammer.

2. *Augusta Amalie*, f. 4. Septb. 1747, d. 11. Septb. 1821, gift 5. Okt. 1764 (Petri) m. Professor, kgl. Historiograf, Overbibliotekar ved Store kgl. Bibl. *Johan Heinrich Schlegel* (1726—1780).

3. *Friedericca Wilhelmina*, f. 9. Marts 1749 i Kbhvn. (Petri), d. 12. Febr. 1817 smst., gift 21. Febr. 1772 i Kbhvn. (Petri) m. (senere) Generalpostdirektør *Johan Carl Frederik Hellfried* (1739—1810).

4. *Charlotte Reinholdine*, f. 15. Septb. 1750 i Kbhvn. (Petri), d. 28. April 1784 smst., gift 21. Febr. 1772 (samme Dag som den ovenn. ældre Søster) m. (senere) Biskop over Thronhjem Stift *Johan Christian Schönheyder* (1742—1803).

Saaledes blev *Ulrica Antonetta von Jessen*, f. Nissen, adopteret Böhne, Stammoder til flere vidtforgrene Slægter, som endnu blomstrer. Men om hendes Identitet har der indtil Fru v. Marchtaler's Offentliggørelse vitterlig hersket almindelig Usikkerhed. I Familjen v. Jessen opbevares et meget smukt Portræt af hende som ældre (Rødkridt-Tegning, tydelig paavirket af det XVIII. Aarhundredes franske Kunst); det bærer paa Bagsiden Paategningen: *Ulrikka Antoinette v. Bohnen zu Grawenstein*. I de med stor Omhu af Sognepræst Aage Dahl i Egen (Als) foretagne Undersøgelser vedr. sønderjydske Præsteslægter har han, efter hvad han godhedsfuldt har meddelt mig, i Haderslev Kirkebog fundet en Optegnelse, der nævner hende som »U. A. Böhme, Datter af Sekretær Böhme og Søster til Præsten i Oksenvad og Jels M. P. Böhme« — helt fantastiske Oplysninger.⁸ Da Artiklen om *J. C. Hellfried* skulde skrives til Bind X af den nye Udgave af »Dansk biografisk Leksikon«, viste det sig, at hun ved *Hellfried's* Bryllup med Datteren *Friedericca Wilhelmine* i Petri Kirkebog stod opført

⁸ Efter en af Landsarkivet i Aabenraa paa min Anmodning foretagen Undersøgelse var Sognepræsten i Oksenvad og Jels *Matthias Christian Böhme* født i Sønderborg 12. Septbr. 1727 som Søn af Sekretær hos Amtmanden smst., *Chr. Ehrenfried B.*; han havde 6 Søskende, født i Tidsrummet 1718—1729; ingen af dem hed *Ulrica Antonette*.

som »Agnete«, uden Efternavn. I Artiklen J. H. Schlegel i Bricka's D. biogr. Lex. nævnes hun som: »Ulrica Antoinette, f. Bøhn«, medens i Artiklen Chr. Ludv. v. Stemann (1730—1813) den ovenfor under Nr. 2 nævnte Søsterdatter Anna Elisabeth, Stemann's første Hustru, opføres som Datter af Major Ole Johan Müller og »Marie Charlotte Amalie, f. Nissen«. Det hedder da ogsaa i M. Rosenørn's ovenf. anførte Foredrag, at da Stemann i 1759 ledsagede Kongen paa en Rejse i Hertugdømmerne, blev han forlovet med den 20-aarige Augusta Elisabeth Müller, Datter af Major, Bygmester i Hertugd. Slesvig Otto Johan M. »og Marie Charlotte Nissen«. »Hun hørte til en stor slesvigsk Familie, og en Søster var gift med den i 1754 nobilerede Justitsraad Joh. Fred. Vilh. v. Jessen, hvis meget smukke Datter Augusta Amalie i 1764 ægtede Professor Joh. Heinr. Schlegel«.

Denne Forvirring er nu med Fru v. Marchtaler's Redegørelse bleven hævet.

Oplysningerne om Ulrica Antonette von Jessen kan iøvrigt suppleres med følgende:

Gehejmekonferensraad M. Rosenørn udtaler (anførte Sted) den Formodning, at det skyldes Forbindelsen mellem Familjerne von Jessen og Müller, at Chr. Ludv. Stemann, der 11. Juni 1762 ægtede Augusta Elisabeth M., Etatsraadinde v. Jessen's Søsterdatter, blev Meddirektør ved Fabrikstilsynet under General-Toldkamret og Kommerce-Kollegiet, hvori han allerede 11. Febr. 1763 udnævntes til »virkelig Committeret«. Kort efter at Sønnen Poul Christian var bleven født (14. April 1764), maatte Moderen rejse til sin Moder i Slesvig, og »Drengen blev da overgivet Mosteren, Etatsraadinde v. Jessen, der til Amme antog en tysk Soldaterkone Charlotte, som senere blev Marketenderske i Castellet«. Noget senere paa Aaret optog Chr. Ludv. Stemann i sit Hus Svigermoderen, og hun forblev hos ham til sin Død 21. Novbr. 1771.

Imidlertid var Etatsraad Joh. Fred. Wilh. v. Jessen død 14. Septbr. 1768, og Chr. Ludv. Stemann »blev hans Efterfølger paa samtlige Poster, han havde beklædt«. Da nu Stemann 7. Jan. 1776 mistede sin Hustru, der kun blev godt 36 Aar, og da Ulrica Antonetta v. Jessen's egne tre Døtre alle var gifte og hjemfarne, fulgte hun sin Søn Johan Christian, da han s. A. fra sin Stilling i Tyske Kancelli blev forflyttet til Haderslev, først som Ting-skriver, senere som Herredsfoged. Under hendes Ophold i Haderslev førte Chr. Ludv. v. Stemann's Løbebane dem atter sammen, idet Stemann 19. April 1784 — fem Dage efter det dramatiske Statsraadsmøde, hvori Kronprins Frederik havde forkyndt ham hans Afskedigelse som Statsminister — var bleven udnævnt til Amtmand i Haderslev.

Fire Aar senere, 4. April 1788, døde Ulrica Antonette von Jessen i denne By. Efter hvad Landsarkivet i Aabenraa godhedsfuldt har meddelt mig, blev ved denne Lejlighed i Kirkebogen indført, at hun var »Datter af afd. N. Nissen i Slesvig og afd. N. født Paulsen i N.«, og hendes Alder opgives til 71 Aar, 7 Maaneder og 7 Dage; herefter skulde hun altsaa være født i Slesvig i August 1716.

Indførslen i Haderslev Kirkebog viser, at til det sidste har der, selv blandt hendes nærmeste, hersket Uklarhed om hendes Herkomst. Her er tillige udslettet hvert Spor af den Velgærning, Borgmester Otto Hinrich Böhne i Slesvig øvede, da han ved sit Ægteskab med Johan Nissen's Enke adopterede alle hendes tretten Børn og skænkede dem sit Navn.

ANGAAENDE DEN SAAKALDTE RANGADEL

Af *Rich. Høeg Brask.*

I Kong Christian den Femtes Forordning om Rangen af 11. Februar 1693 var optaget følgende Bestemmelse:

»De Personer, som betiene, eller have betient, nogen udi de trede første Classer specificerede Charger, hvad Herkomst de og kand være af, hvad heller de ere Voris fødte Undersaatter eller Fremmede, skulle for sig, deres Qvinder, Ægte Børn og Afkom, til ævig Tid nyde, den eene som den anden, lige Privilegier, Ære, Værdigheder og prærogativer, enten de af Kongerne med Skiold og Vaaben ere benaadede eller ei — —«

Sex Aar efter 5: den 11. Februar 1699 — disse Rangforordninger dateredes ligesom Privilegierne for de kongelige Betiente stedse paa Aarsdagen for Stormen paa Kjøbenhavn — udstedte Christian den Femte til Afløsning af 1693-Forordningen en ny Rangforordning, hvori er optaget en tilsvarende Bestemmelse som den ovenfor citerede, men dog betydelig klarere, idet der efter Ordene »til ævig Tid« er indskudt: »være og holdes for ældgamle Adel, og den ene som den anden nyde lige Privilegier« o. s. v.

Endelig har Kong Frederik den Fjerdes Rangforordning af 11. Februar 1717 ganske den samme Bestemmelse som Fdg. 1699.

Den 12. October 1730 døde Frederik den Fjerde, og hans Søn Christian den Sjette besteg Tronen. Denne, der i saa mange Forhold reagerede mod Faderen og hans Bestemmelser, foretog ogsaa en Ændring i det for hine Tider saa vigtige Rangforhold. Han ventede ikke til en 11. Februar, men udstedte allerede under 13. December 1730 5: 2 Maaneder efter Tronbestigelsen en ny Rangforordning, og i denne Forordning er hin Bestemmelse fuldstændig udeladt. I de senere Kongers Rangforordninger er den ikke genoptaget.

Man skulde herefter mene, at de Personer, der mellem 11. Februar 1693 eller i hvert Fald 11. Februar 1699 og 13. December 1730 havde erhvervet Adelsrettigheder for sig og Descendens (dette sidste naturligvis forstaaet i indskrænket Betydning, saaledes at de

fra Kvinder stammende Linier ikke i denne Henseende indbefattes herunder), medens saadan Erhvervelse ikke fandt Sted for dem, som fra sidstnævnte Tidspunkt erholdt saadan Rang. Dette sidste er utvivlsomt, men derimod ikke det første. Ørsted har i en Afhandling i Juridisk Arkiv, No. 23, Kiøbenhavn, 1810, S. 208 ff., betitlet: »Om de Rangspersoner tilkommende adelige Rettigheder, med Hensyn til den nyeste Lovgivning«, hvilken Afhandling forøvrigt — lidt forkortet — er optrykt i samme Forfatters Arkiv for Retsvidenskaben og dens Anvendelse, Sjette Deel, Kjøbenhavn 1831, S. 285 ff., se herved Noten pr. 285, bl. a. berørt det antydede Spørgsmaal. Han siger her (henholdsvis pr. 219 og pg. 291), at man tidligere som et Axiom har antaget, at hvad de trede førstnævnte Rangforordninger (ligesom Privilegierne af 11. Febr. 1679) bestemte om adelige Rettigheder for Rangspersoners Børn, ophører derved, at det ei blev gjentaget i Fdg. 1730, men at dette Axiom er blevet rokket i de senere Aar (altsaa før 1810). Ved en Lejlighed, som Ø. ikke er beføjet til at nævne eller betegne, blev der talt kraftigt til Fordel for hine Privilegiers Gyldighed (hvortil Ø. sigter, har jeg trods Gennemlæsning af samtlige Akter i Lensarkivet, hvorom der kunde være Tale, og Undersøgelser i Rigsarkivet ikke kunnet bringe paa det rene). Under Henvisning til tidligere Udtalelser i Supplement til Nørregaards System gentager han sit Hovedargument for den vedvarende Gyldighed, nl. at Fdg. af 1730 (og den senere Fdg. af 1746) »blot forkynde og indeholde en forandret Rangfølge, uden at bestemme det mindste angaaende Rangs juridiske Virkninger, i Hensyn til hvilke de desaaarsag, efter mit Skjøn, maatte antages at have ladet det blive ved de forhen trufne Bestemmelser, som de paa ingen Maade erklærede for ophævede.«

Med al skyldig Respekt for Ørsted, maa man dog formentlig hævde, at han svæver i en Vildfarelse, der synes grundet i, at han ikke har — og vel ej heller har kunnet — undersøge samtlige Adels-Sager (bevilgede og afslaaede) efter 1730. Ved en Undersøgelse af Sagerne angaaende de første af Christian den Sjette nobilerede Personer viser det sig nemlig, at det er de højeste borgerlig fødte Embedsmænd i Danske Cancelli, som opnaar denne Ophøjelse. Den allerførste er endda den, som ex professo havde med Lehns-sager — derunder Adels-sager — at gøre, nl. Niels Slange (ifølge daværende Statskalender: Lehnssecretair). Dette maatte dog allerede forekomme paafaldende, navnlig da det af Slanges Nobilerings Brev, dateret 6. April 1731, fremgaar, at han var »Conferents-, Etats-, Justits- og Cancellie Raad« foruden »Assessor udj Cancelliet og Cancellie Secreterer«, og derfor ifølge Fdg. 1717, da han som Conferentsraad havde Rang i 2. Klasse Nr. 15, maatte antages at besidde de ovennævnte adelige Rettigheder. Imidlertid kan det paa Grund af Udtrykkene i Slanges Brev: »— — stad-

fæste udj alle de Friheder, Privilegier, Prærogativer, Ære og Værdigheder, som hand sig efter Loven og allernaadigst udgangne Forordninger (saa vel i Conceptet som i Registranten staar fejlagtig »Forandringer« (!)) udj bemelte hans Tieniste forhvervet haver — — « mulig siges, at det her ikke har drejet sig om en egentlig Nobilitering; men til Gengæld er det samme Dag for en af Kongens betroede Mænd, Geheime Expeditions Sekretær Neve udstedte Nobilitations Dokument ganske klart; skjøndt Etatsraad under Frederik den Fjerde og dermed i 3. Klasse Nr. 2 ophøjes han i Adelsstanden. Neves Ansøgning, som ligger ved Sagen, henviser til hans Etatsraads Værdighed. Begge Concepter er forøvrigt skrevet med Slanges Haand. Imidlertid har det ikke været muligt trods Undersøgelser saa vel i Lehnsarkiv som i Rigsarkiv af Dokumenter fra Christian den Sjettes Tid, derunder ogsaa denne Konges Breve til hans Yndling, den senere Over Sekretær i Cancelliet, Lensgreve I. L. Holstein-Ledreborg, at faa konstateret, hvad der har været Hensigten med Udeladelsen af den paagældende Bestemmelse i Fdg. 1730. Men ved Undersøgelser af Dokumenter fra den efterfølgende Konge, Frederik den Femte, synes der at komme Klarhed over Forholdet.

Det fremgaar saaledes af Sagen om Justitsraad Johan Friedrich Wilhelm Jessens Nobilitering, som fandt Sted d. 13. Sept. 1754, at han, skjøndt »hans Forfader (?) — — — har i Høystsalign Kong Christian den 5tes Regierings Tiid været virkelige Etats Raad«, er bleven afdisputeret sit Adelskab, navnlig da en Broder har faaet Adelsbrev under Christian den Sjette. Der udstedes da som nævnt et Nobiliterings Brev for ham, hvori der vel henvises til de Rettigheder, som Forfædrene har haft, men til lige paaberaabes »den Troeskab og Tieneste, hand Os selv beviist haver«, hvilket sidste turde være overflødigt, hvis han havde Adelsretten.

Og afgørende er formentlig, hvad der kan uddrages af Sagen om Brødrene Wilsters Optagelse i den danske Adelsstand.

Den ene af disse Brødre: Generallieutenant Johann von Wilster indsendte d. 15. Januar 1754 til Oversekretæren i Cancelliet, Christian den Sjettes ovennævnte Ven Lensgreve I. L. Holstein-Ledreborg, en til Kongen stilet Memorial, hvori han henviste til, at han vel ifølge Rangforordningen af 1717 holdt sig berettiget til Adelsstand for sig og Descendenter, men da dette kunde gaa i Forglæmmelse, eftersom intet særligt Patent var udstedt, ansøgte han om et »Confirmations-Decret«. Men han fik under 8. Marts 1754 det Svar fra Over-Sekretæren, at Sagen var refereret for Hans Majestæt, som gerne vilde imødekomme ham; der maatte dog, da ovennævnte Rangforordning ved Christian den Sjettes Tronbestigelse, som Oversekretæren udtrykker sig, »quoad hanc clausulam

(5: med Hensyn til denne Bestemmelse) gantzlich ist aufgehoben und revocirt, zugleich aber verordnet worden, dass alle in den drey ersten Classen specificirte Personen, welche in Folge gemeldter Rang-Verordnung für Nobiles passiren wolten nach geschehener allerunterhänigsten Ansuchung ein besonderes Nobilitations-Patent zu nehmen hätten, wiedrigensfalls ihnen und ihren Descendenten kein Adel solte zugestanden werden.« General Wilster synes at blive fornærmet herover, men bed dog i det sure Æble, og der blev da under 31. October 1755 i det latinske Sprog udfærdiget et Patent (»litterae receptitiae«), hvorved han og hans Broder Oberst C a r l Wilster optoges i den danske Adelsstand.

Dette uforkastelige Vidnesbyrd om Forstaaelsen af, hvad der havde været den enevældige Konge Christian den Sjettes Mening med Ændringen af 1730, et Vidnesbyrd, som først er fremdraget af afd. Arkivar Thiset i Fortalen til Danmarks Adels Aarvog for 1888, synes mig at tage Grundlaget bort fra den af Ørsted forfægtede Anskuelse. Oversekretærens Brev stemmer ogsaa godt med, at de høje Kancelliembedsmænd skyndte sig i 1731 med at faa Patenter udstedte for sig og Descendens.

Endvidere kan oplyses, at en Overkrigskommissær E l y i 1783 ansøgte om at faa sit Adelsskab confirmeret, idet han paaberaabte sig, at hans Farfader i sin Tid var Generalmajor i dansk Tjeneste og følgelig hans Børn og Afkom efter Fdg. af 11.—2.—1717 skulde være og holdes for gammel Adel. I Forestillingen til Kongen affærdiges dette dog tørt saaledes: »Da adskillige, som paa Grund af bemeldte Forordning har formeent sig at burde ansees som Adel, ikke saadant er blevet tilstaaet, men siden ved Patent nobileret, saa indstilles — —« (at han optages i Adelsstanden).

I Henhold til det foranførte maa jeg holde for, at den Adelsret, som Rangpersoner af de 3 første Rangklasser før 1730 maatte have erhvervet for sig og Descendens, bør, forsaavidt de ikke umiddelbart efter 1730 efter Ansøgning har erholdt Stadfæstelse paa den (jf. f. Ex. Slange og Formen for hans Patent), anses for bortfalden, saa at det har været en ren Naadessag, naar der senere efter Ansøgning er udfærdiget Adels-Patent for saadanne Personer eller Efterkommere af dem.

Det skal endnu ikke lades ubemærket, at Ørsted i en Forestilling til Kong Christian den Ottende af 25.—3.—1840 om Kammerjunker M y l i u s ' s Adelsskab egenhændig har tilføjet, at de Bestemmelser, som de ældre Rangforordninger indeholdt om Adelsrettigheder for den hele Descendens af dem, der havde beklædt Charger i de tre første Rangklasser bortfaldt for Fremtiden ved Fdg. 13. Decb. 1730.

Sluttelig skal jeg tilføje, at efter Emanationen af Kgl. Res. af 17.—10.—1888, hvorefter der ved »dansk Adel« (til Indskrivning i Vallø Stift) alene forstaas »saadanne Personer, hvis Egenskab af adelig beroer paa, at de enten henhøre til de gamle danske Adels-slægter, eller at de eller nogen af deres agnatiske Ascendenter af den danske Konge enten ere adlede eller af Allerhøjstsamme have modtaget et Adels-Naturalisations- eller Anerkjendelsespatent eller ere forundte et Vaabendiplom eller Vaabenbrev« har Spørgsmaalet tabt enhver praktisk Interesse, idet der ikke synes at kunne blive Tale om nutildags ved en Naadesakt at afhjælpe den Forsømmelse, hvori en forlængst afdød har gjort sig skyldig.

DIE DÄNISCHEN OFFIZIERE IN RUSSLANDS HEER UND FLOTTE UNTER KATHARINA II.

Von *Erik Amburger*

Vor über fünfzig Jahren hat Ludwig Daae eine Übersicht der Norweger und Dänen gegeben, die sich im 18. Jahrhundert in Russland ausgezeichnet haben.¹⁾ Es beschränkte sich im Allgemeinen auf Armee und Flotte, aber hier ist seine Zusammenstellung bahnbrechend geworden. Sie hat auch die erste Anregung zu dieser Untersuchung gegeben, in der wieder nur ein Teil jenes Themas behandelt wird.²⁾

Im 18. Jahrhundert fand das Institut der ausländischen Volontäre auch in der russischen Armee Eingang. Schon lange waren die Türkenkriege das ideale Betätigungsfeld für solche Gäste, die meist aus Abenteuerlust und Freude am Kriegshandwerk, aber auch aus Lerngier und bisweilen geradezu im Auftrag ihres angestammten Herrschers ihre Fähigkeiten für fremde Waffen einsetzten. Den Kampf gegen die Ungläubigen umgab auch jetzt noch eine Nimbus alten Heldentums, wenn auch die Tage der Befreiung Wiens mit ihrer Kreuzzugsstimmung weit zurücklagen. Schickten die unbeteiligten Herrscher ihre Offiziere gegen die Türken, so liefen sie nicht so leicht Gefahr, sie in Kürze wieder zurückrufen zu müssen, denn eine Kursänderung ihrer Politik spielte hier keine

¹⁾ Norsk Hist. Tidskr. 2. IV (1884), 407—485.

²⁾ Eine grössere Darstellung über die Dänen in Russland behalte ich mir vor. Nächst Daae verdanke ich besonders viel Dr. Louis Bobé und seiner Ausgabe der Reventlow-Papiere, in der die meisten hier behandelten Offiziere erwähnt werden. Dann aber gebührt mein Dank dem dänischen Reichsarchiv und dessen Beamten, vor allem Herrn S. Marquard, der mir sogar seine privaten Sammlungen über dänische Marineoffiziere auf das Zuvorkommendste zur Verfügung gestellt hat und mich sein neuestes, mit T. A. Topsøe-Jensen herausgegebenes Werk über dieselben noch in den Korrekturbogen benutzen liess.

Als Abkürzungen werden benutzt werden: R. A. K. — Reichsarchiv Kopenhagen; T. K. U. A. — Tyske Kancelli Udenrigsk Afdeling; Dpt. f. U. A. — Departement for Udenrigs Affairer; R. A. S. — Reichsarchiv Stockholm; C. A. M. — Zentralarchiv Moskau (nach Photokopien in Stockholm); St. Pbg. Ztg. — St. Petersburgische Zeitung; Dep. — Depesche.

Rolle: die Türkei lag noch zu weit ausserhalb des europäischen Staatensystems mit dessen ständigem Frontwechsel. Peter der Grosse hatte Ausländer in Menge ins Land gezogen, auch ins Heer und besonders in die Flotte, aber er hatte immer darauf gehalten, die Fremden dauernd zu fesseln oder doch ihre Dienste durch Kontrakt wenigstens für ein paar Jahre zu binden. Zu lernen gab es in Russland noch nicht viel, und der grosse Brand des Spanischen Erbfolgekriegs bot den Volontären ruhmreichere Schlachtfelder. So ist das Auftreten ausländischer Volontäre erstmalig für den Türkenkrieg der Kaiserin Anna (1737—39) bekannt. Dänische Offiziere hatten sich 1737 zum kaiserlichen Heer nach Ungarn begeben. Mit Auszeichnung erwähnt wird Kapitän Andreas Hauch, der spätere General. Rittmeister Friedrich Gerhard v. Suckow versorgte seine Vorgesetzten in Kopenhagen mit Berichten. Zwei Jahre später wird Oberst Jobst Konrad Römeling genannt.³⁾ Gleichzeitig aber hatten sich ebenfalls Dänen dem Verbündeten des Kaisers, Russland, zur Verfügung gestellt, wohin sie wohl vor allem der Kriegeruhm des Feldherrn Münnich lockte und wo bereits eine Reihe ehemaliger dänischer Offiziere ständigen Dienst genommen hatten. Erst wurde im Mai 1737 Kapitän v. d. Osten als Premiermajor, dann im Dezember Leutnant v. Raben als Kapitän angenommen.⁴⁾ Es folgte noch der Rittmeister Gustav Adolf Güldenöhr (Güldener).⁵⁾ Sie brachten alle ein königliches Empfehlungsschreiben mit. Den Feldzug 1739 hat in der Armee Münnichs dann der schon erwähnte, inzwischen zum Generaladjutanten ernannte Suckow mitgemacht, von dem für die Monate August und September fünf ausführliche Relationen aus der Walachei aufbewahrt werden.⁶⁾ Als Güldener Ende 1739 den Befehl erhielt, mit zwei Regimentern nach Petersburg zu marschieren, erwähnt der Gesandte Bachoff schon voller Sorge, der Offizier habe nur Erlaubnis, gegen Türken und Tataren zu fechten.⁷⁾ Bachoff sah wohl schon den Krieg gegen Schweden nahen, der dann aber noch

³⁾ R. A. K., Krigskancelliet: Relationer fra Officerer i Udlandet: Suckow.

⁴⁾ R. A. K., T. K. U. A. Relationes aus Russland de annis 1737 u. 1738: Bachoff 4. 5. 1737, 7./18. 5., undat. (Juli), 29. 11./10. 12.; Osten an den König 25. 5. 1737. Bantysch-Kamenskij, Russlands auswärtige Beziehungen bis 1800 (russ.), Bd. I, S. 270.

⁵⁾ Ebenda, Relationer fr. Off. i Udl.: Güldenöhr an Lövenörn, Moskau 9. 12. 1739.

⁶⁾ Ebenda: Relation von dem General Adjutanten Suckow aus dem Feldlager in der türkischen Wallachey 3 Meylen von Chotzim den 11./22. Augusti 1739. 2) den 19./30. Augusti. 3) Continuation 4. Sept./24. Aug. 4) 5./16. Sept. aus Jassy. 5) den 14./25. Sept. — Suckow an Lövenörn, Rasche in der Ukraine 3./14. 12. 1740.

⁷⁾ Ebenda: Bachoff an Lövenörn 27. 11./8. 12. 1739.

zwei Jahre auf sich warten liess. Im Jahre 1742 treffen wir in Finnland wieder A. Hauch, aber nicht auf russischer Seite, sondern auf schwedischer. Von ihm sind eine Reihe von Briefen, darunter 24 aus Finnland, erhalten.⁸⁾

Im Siebenjährigen Krieg haben dänische Offiziere im preussischen, französischen und russischen Heer gestanden, jedoch alle nach Aufnahme in den Dienst des betreffenden Landes. Auf russischer Seite focht mit Auszeichnung unter Rumjanzev der verabschiedete dänische Premierleutnant R ö d e r, der schon 1753 nach Russland gegangen war. Er verliess es 1762, um nicht gegen sein Vaterland kämpfen zu müssen.⁹⁾

Unter Katharina II. setzte der grosse Zustrom der Glücksritter nach dem Osten mit neuer Stärke ein. Je lauter der Ruhm der Kaiserin durch Europa klang, desto verlockender erschien der Dienst in ihrem Reich. Als dann 1768, recht ungelegen für die in Polen beschäftigten Russen, die Pforte den Krieg erklärte, bot sich für tatendurstige Männer ein glänzendes Feld. Aus allen Ländern eilten einzelne Volontäre unter die russischen Fahnen. Im Laufe des Krieges werden allein in der Armee Engländer, Franzosen, Niederländer, Sardinier und unter den Deutschen ein Österreicher, zwei Deutschordensritter, vier Ansbacher und noch andere genannt. Mehrere Schweden traten förmlich in russischen Dienst über, was durch die besonderen politischen Verhältnisse ihrer Heimat bedingt war. Friedrich der Grosse wählte bereits im Januar 1769 selbst sechs seiner Offiziere aus, darunter einen Prinzen von Anhalt-Dessau.¹⁰⁾ Zum folgenden Feldzug entsandte er sechs andere, darunter seinen Neffen, Prinz Wilhelm Adolf von Braunschweig, der im russischen Feldlager starb, und einen ihm beigegebenen braunschweigischen Offizier.¹¹⁾ Zwei aus dieser zweiten Gruppe finden wir auch 1772 wieder im Felde.¹²⁾

Kurz nach den Preussen wurden der russischen Regierung eine Reihe Dänen angemeldet. In einer Note an den Grafen Panin empfahl B e r n s t o r f f dieselben und bat um die Vergünstigung, sie möchten nach ihrem Rang eingestellt und verwendet werden. Der russische Minister konnte alsbald die Gewährung dieser Bitte mitteilen: die Kaiserin nehme zwar alle von befreundeten Höfen empfohlenen Offiziere an, werde aber den Dänen eine Vorzugsstellung einräumen.¹³⁾ Zu Hause behielten die Auserwählten Rang

⁸⁾ Ebenda: Hauch.

⁹⁾ C. A. M.: Filosofov an Panin 14./25. 3. 1769.

¹⁰⁾ Polit. Correspondenz Friedrichs d. Grossen Bd. 28, S. 74, 110.

¹¹⁾ Ebenda Bd. 29, S. 373, 397.

¹²⁾ Ebenda Bd. 31, S. 707.

¹³⁾ Bernstorff, Correspondance ministérielle Bd. II, S. 368. R. A. K., T. K. U. A., Rusland B 97, Scheel 1769: Panin an Bernstorff, März 1769.

und Gage. General Hauch, der schon zweimal erwähnt wurde, übersandte schon am 10. März Bernstorff eine Liste, wobei er besonders Kapitän Stricker empfahl, der sich als Feldingenieur, Generalquartiermeister oder Generaladjutant eigne. Das Original dieser Liste konnte der russische Gesandte Filosofov seinem Bericht Nr. 2 vom 3./14. März beilegen. Sie enthält: die Generaladjutanten v. Düring und v. Gähler, die Kavallerieoffiziere Major v. Moltke, Premierleutnant v. Rohweder und Secondelieutenant v. Düring, die Artilleristen Major Brüggemann und Secondelieutenant Heyliger, von der Infanterie Major v. Blücher und die Kapitäne v. Pentz, Stricker, Munthe af Morgensterne, Kaltenborn, Pogrell, v. Lepel und Conradi.¹⁴⁾ Generaladjutant v. Düring hatte schon 1763—68, nachdem er den Siebenjährigen Krieg auf preussischer Seite mitgemacht, als Major in russischem Dienst gestanden. Die Genannten machten sich sofort nach Eintreffen der russischen Antwort auf den Weg. Bis Stockholm reisten sie zu Land durch Schweden, von dort nahmen sie ein Schiff nach Reval, von wo sie, wieder auf dem Landwege, am 25. April und den folgenden Tagen in Petersburg eintrafen. Ebenfalls noch im März reiste ihnen Kapitän Röder, der sich nun also zum zweiten Mal nach Russland begab, nach. In Petersburg nahm sich der Gesandte Scheel seiner Landsleute an; er stellte sie erst dem Vizepräsidenten des Kriegskollegiums Grafen Z. G. Tschernyshev, dann der Kaiserin selbst an deren Geburtstag, dem 21. 4./2. 5. vor. Der Empfang war äusserst gnädig, Düring und Gähler wurden sogar an die Tafel der Kaiserin befohlen. In den nächsten Tagen wurden die Ankömmlinge ihren Truppenteilen zugewiesen. Düring, Gähler, Stricker, Brüggemann, Moltke, Blücher, Morgensterne, Lepel, Pentz, Conradi und der jüngere Düring wurden zur 1. Armee des Fürsten Golizyn, Pogrell, Kaltenborn, Röder, Rohweder und Heyliger zur 2. Armee Rumjanzevs bestimmt.¹⁵⁾ Moltke kam erst Ende Mai an. Am 13. Juni erschien noch ein neues Gesicht, der bekannte Generaladjutant Falkenskjold. An dessen Entfernung vom Hofe lag Bernstorff sehr viel, so dass seine Reise einen politischen Hintergrund hatte. Ihm folgten noch Kapitän Graf Schmettau und Oberstleutnant Adeler. Falkenskjold und Schmettau hatten den letzten Krieg bei der französischen Armee mitgemacht. Sie

¹⁴⁾ Ebenda: Hauch an Bernstorff 10. 3. 1769. — C. A. M.: Liste des officiers que Sa Majesté le Roi de Dannemarc, Norvège etc. a nommé pour servir aux armées de Sa Majesté l'Impératrice de toutes les Russies. Beilage zum Rapport en cour Filosofov's Nr. 2 vom 3./14. 3. 1769.

¹⁵⁾ R. A. K., T. K. U. A., Scheels Dep. Nr. 56 v. 14./25. 4., Nr. 57 v. 21. 4./2. 5. 1769; Z. Tschernyshev an Scheel (bei dessen Dep. Nr. 61 vom 5./16. 5.).

blieben längere Zeit in Petersburg und letzterer wurde erst am Thronbesteigungsfest (29. 6./10. 7.) bei Hofe vorgestellt. Im August kam Major d' Angelly an.¹⁶⁾ Rechnet man den erst im nächsten Jahr auftretenden Major Dorgelo hinzu, so zählen wir 22 dänische Offiziere im russischen Heer. In Dänemark war man mit der Aufnahme sehr zufrieden; Bernstorff drückte dies im Namen seines Königs dem russischen Gesandten aus und bat um Erlaubnis, den jungen Paul Bibikov, der sich bei der russischen Gesandtschaft aufhielt, in die königliche Garde aufnehmen zu dürfen. Er war ein Sohn des Generals und Marschalls der Gesetzeskommission Alexander Bibikov.¹⁷⁾

Ausser Pogrell, der krank in Moskau liegen blieb, kamen alle Dänen im Juni wohlbehalten bei der Armee an.¹⁸⁾ Sie beteiligten sich sofort an den Operationen, besonders der Armee Golizyn vor Choczim, und schon in den nächsten Wochen hatte nicht nur Graf Tschernyshev Gelegenheit, dem Gesandten Scheel das schmeichelhafteste Lob über dessen Landsleute auszusprechen, sondern auch die offiziellen Zeitungsnachrichten erwähnten immer wieder einzelne von ihnen in rühmlichster Weise.¹⁹⁾ Es erfolgten eine Reihe von Beförderungen. Moltke erhielt vor Bender eine Verwundung an der Hand, die ihn zwang, im nächsten Frühjahr nach Hause zu reisen und von dort aus ein Bad aufzusuchen.²⁰⁾ Der besondere Vertrauensmann Hauchs, Stricker, der Kapitän im Generalquartiermeisterstab war, sandte eine Relation, die für uns eine Ergänzung zu den Memoiren Falkenskjolds bildet. Auch über den folgenden Feldzug sind ausführliche Aufzeichnungen erhalten, die diesen begabten Offizier im sympathischsten Licht erscheinen lassen.²¹⁾

¹⁶⁾ R. A. S., Muscovitica: Ribbing an Kanzleipräs. 15./26. 5. 1769. — R. A. K. Scheels Dep. Nr. 68 v. 2./13. 6., lettre privée v. 16./27. 6., Nr. 75 v. 3./14. 7., Nr. 82 v. 28. 7./8. 8. — C. A. M. Filosofov an Panin 3./14. 5.

¹⁷⁾ C. A. M.: Filosofov an Panin Nr. 35 v. 29. 9./9. 10. 1769. Bibikov, Aufzeichnungen (russ.), S. 88.

¹⁸⁾ R. A. K., T. K. U. A., Scheels Dep. Nr. 66 v. 26. 5./6. 6. 1769.

¹⁹⁾ Ebenda, Tschernyshev an Scheel 8. 9. u. 20. 10. 1769. — Einzelne Nummern der St. Petersburgischen Zeitung mit Anhängen und andere Relationen liegen bei den Gesandtenberichten in den Archiven von Kopenhagen, Stockholm und Berlin.

²⁰⁾ Ebenda, Scheels Dep. Nr. 114 v. 27. 11./8. 12. 1769, Nr. 28 v. 2./13. 4. 1770. Anhang z. St. Pbg. Ztg. Nr. 94 v. 24. 11. 1769. — R. A. S., Ribbing an Kanzleipräs. 14./25. 5. 1770.

²¹⁾ R. A. K., Krigskancelliet, Relationer fra Off. i Ud. : Stricker. 1) Journal von der zweyten Expedition der Russisch Kayserlichen Armee unter Commando des Herrn Feld Marchals Printz Gallizin unter Cochzin in Ao 1769 (mit 5 Karten und 2 Ordres de bataille), Latitschef 10./21. 2. 1770; 2) Journal auf die Campagne der Russisch-Kayserl. Armee unter Commando des Herrn Feld-Marchal Grafen von Romanzow, in Ao 1770. 3) Beylage zu meinen bey der

Gegen Ende des Feldzugs von 1769 wurde die ökonomische Lage mehrerer Offiziere äusserst drückend. Offenbar konnten sie, wenn sie nicht von Haus aus wohlhabend waren, von der russischen Gage allein nicht leben, besonders wenn diese auch noch unpünktlich gezahlt wurde. Erst baten Schmettau und Angelly ihren Gesandten um eine Geldhilfe, der zweite sogar um Vorauszahlung einer ganzen Jahresgage. Dann verwandten sich Düring und Falkenskjold auch für die übrigen. Lepel stellte vor, er habe keinen Rubel mehr, könne seinen Bedienten nicht bezahlen und an eine Teilnahme am nächsten Feldzug garnicht denken. Er musste noch bis zum März warten, wo ihm Scheel endlich 200 Rubel schicken durfte.²²⁾

Der Feldzug von 1770 brachte den russischen Waffen eine Reihe glänzender Siege. Rumjanzev, der jetzt die 1. Armee führte, schlug die Türken an der Larga und am Kagul. Beidemal war Falkenskjold dabei, das erstemal betrat er als erster die feindlichen Batterien und rief als erster mit »Hurra Katharina!« den Sieg aus. Für die Schlacht an der Larga erhielt er als erster Däne den eben gestifteten St. Georgs-Orden (IV. Klasse), mit dem nach ihm in diesem Kriege noch sieben seiner Kameraden geschmückt wurden.²³⁾ Die Tätigkeit der 2. Armee unter Peter Panin konzentrierte sich um die Festung Bender. Hierher liess sich Düring versetzen. Er erhielt das Kommando über die Kavallerie-Avantgarde und später über ein fliegendes Korps, mit dem er während des Sturmes einen Ausfall abschlagen half. Kaltenborn zeichnete sich wiederholt aus, bis er am Kopf schwer verwundet wurde. Als die Festung sturmreif wurde, erschien auch Morgenstierne. An der Spitze einer Grenadierkolonne — andere führten Graf Ysenburg und der Deutschritter Baron Stein — eröffnete er am 16. September den Sturm, bei dem er und Ysenburg verwundet wurden, während Stein fiel. Das Georgskreuz war Dürings und Morgenstiernes Lohn. Auch Blücher wurde ausgezeichnet.²⁴⁾ Es war die letzte grosse Waffentat des Jahres. Bald hatten die Dänen ein Opfer zu beklagen: Conradi ist um diese Zeit gestorben, doch ist es unbestimmt, ob er die Heimat noch gesehen hat. Schmettau war erkrankt und musste um

Russisch Kaiserlichen Armee geführten Journals in den Campagnen wieder die Türken von Ao 1769 bis Ao 1772 incl. — Autobiogr. Aufzeichnungen Strickers in Personalhist. Tidskr. 6. R. III, S. 125.

²²⁾ R. A. K., T. K. U. A., Scheels Dep. v. 25. 10./5. 11. u. 15./26. 12. 1769; Lepel an Scheel 31. 10./11. 11. bei dessen Dep. v. 15./26. 1. 1770; Nr. 19 v. 5./16. 3.

²³⁾ Falkenskjold, Mémoires Bd. II, S. 55. Voennyj Sbornik 1910, Nr. 2, S. 214. Anhang z. St. Pbg. Ztg. Nr. 60 v. 27. 7. 1770, Nr. 67 v. 20. 8.

²⁴⁾ R. A. K., T. K. U. A., Scheels Dep. Nr. 38 v. 30. 4./11. 5. 1770, Nr. 71 v. 24. 8./4. 9., Nr. 83 v. 5./16. 10. Anhang z. St. Pbg. Ztg. Nr. 83 v. 15. 10. 1770.

seine Entlassung einkommen, die er als Oberst erhielt. Auch Falkenskjold kam fieberkrank nach Petersburg. Von Struensee gerufen eilte er nach Dänemark zurück. Als Katharina erfuhr, er stehe im neuen Kopenhagen hoch in Gunst, soll sie überhaupt keine Notiz mehr von ihm genommen haben, während der gleichzeitig heimkehrende, bei weitem nicht so verdienstvolle englische Volontär Fauwkner eine Brillantdose und einen Empfehlungsbrief an seinen König empfing.²⁵⁾

Im Herbst und Winter erhielten noch Brüggemann und Gähler nachträglich den Georgsorden. Düring begab sich nach Warschau, wo er dem hier als russischen Gesandten wirkenden Caspar v. Saldern während dessen ganzer Amtszeit zur Seite stand.²⁶⁾ Die Kampfhandlungen setzten schon im frühen Frühjahr mit den erfolgreichen Unternehmungen General v. Weismanns an der Donau ein. Hier fanden die Dänen reichlich Gelegenheit sich auszuzeichnen. Stricker war der einzige Generalstabsoffizier bei diesem Korps. Im Mai brachte Blücher die Nachricht vom zweiten Donauübergang nach Petersburg. Auch er wurde Georgsritter. Zur gleichen Zeit musste Morgenstierne seiner Wunde wegen ins Bad reisen, wofür er 500 Rubel erhielt.²⁷⁾ Angelly, der im Mai aus dänischen Diensten entlassen worden und in russische übergetreten war, empfing als Auszeichnung eine Pagenstelle für seinen Sohn Franz und ein Pachtgut in Livland für seine Frau.²⁸⁾ Gleichzeitig bewarb sich der wiedergenesene Moltke um Wiederzulassung zum russischen Heer, die ihm auch gewährt wurde. Mit 100 Rubel Reisegeld ging er Mitte Juni zur Armee Rumjanzevs ab.²⁹⁾ Kurz vorher war Falkenskjold wieder in Petersburg eingetroffen, diesmal jedoch als Träger einer diplomatischen Mission: die Kaiserin durch geringe Zugeständnisse mit dem Regime Struensee zu versöhnen und dabei noch russische Hilfe für die eignen Angelegenheiten im Mittelmeer zu erlangen. Man sprach trotzdem davon, er werde anschliessend zur Armee gehen. Nach dem Scheitern seiner Bemühungen kehrte er sofort nach Dänemark zurück.³⁰⁾ Im August wurde Stricker als achtem und in diesem Krieg letzten Dänen für seine hervorragenden Leistungen beim Korps Weis-

²⁵⁾ Ebenda, Scheels Dep. Nr. 92 v. 9./20. 11., Nr. 93 v. 12./23. 11. Falkenskjold, Mémoires Bd. II, S. 65. A. Friis, Bernstorffske Papirer Bd. III, S. 120.

²⁶⁾ R. A. S., Ribbings Dep. 4./15. 3. 1771.

²⁷⁾ R. A. K., Dpt. f. U. A. (weiterhin bei Dep. stets dieser Bestand). Scheels Dep. Nr. 40 v. 10./21. 5. 1771, Nr. 49 v. 10./21. 6. Vgl. auch Anm. 21.

²⁸⁾ Ebenda, Dep. Scheels Nr. 47 v. 3./14. 6.

²⁹⁾ Ebenda, Dep. Scheels Nr. 49 v. 10./21. 6.

³⁰⁾ Falkenskjold, Mémoires Bd. I, S. 15. Holm, Danmark-Norges Historie Bd. IV, 2, S. 202 ff. R. A. S., Ribbing an Kanzleipräs. 3./14. 6. 1771.

manns das Georgkreuz verliehen. Im Dezember kehrte Pentz nach Kopenhagen zurück; auch Lepel und Rohweder verliessen Russland. Eine Reihe Dänen hielten sich den Winter über in Petersburg auf. Aber schon im Januar erhielten alle Obersten Befehl, zu ihren Regimentern zu eilen.³¹⁾

Den Feldzug 1772 haben noch die meisten Dänen mitgemacht. Kaltenborn war wiederhergestellt. Düring blieb in Polen und kam erst Mitte August nach Petersburg, um Salderns Rückkehr vorzubereiten und die Entsendung des Nachfolgers zu beschleunigen. Die Waffen ruhten den ganzen Herbst, während in Fokschany und Bukarest verhandelt wurde, so dass die Dänen diesmal schon sehr früh die Armee zu verlassen begannen. Es begaben sich erst Gähler, dann im November und Dezember Moltke, Dorgelo und Stricker als Kuriere mit dänischen und russischen Depeschen auf den Weg. Moltke brachte auch ein Empfehlungsschreiben Panins mit, das ihm zu einem Regiment helfen sollte. Da er aber ebenso wie Düring in Dänemark nur Oberstleutnant war, wollte man keinen Präzedenzfall schaffen. Denn auch Düring hatte einmal Ansprüche dieser Art angemeldet.³²⁾ Jetzt wurde in Kopenhagen auch eine traurige Nachricht bekannt: wieder hatte der Tod sich ein Opfer gesucht, und es war wieder nicht der Schlachtentod gewesen. Der junge Düring hatte in Polen krank gelegen und war von seinem Diener ermordet worden.³³⁾ Auch über Finanznöte liefen erneut Klagen ein. Pogrell, der das ganze Jahr in der Krim gestanden hatte, kam völlig mittellos in Petersburg an, wo ihm der Gesandte N u m s e n hilfreich unter die Arme greifen musste. Als Träger eines Briefes des Grossfürsten an den König erreichte er kurz nach Oberst A d e l e r im Februar 1773 Kopenhagen. Ihm folgte noch Kaltenborn.³⁴⁾ Die Reihen der Dänen waren nun sehr gelichtet. Morgenstierne war nicht mehr zurückgekehrt, Düring hat nicht mehr gekämpft, Heyliger scheint ebenfalls den folgenden Feldzug nicht mehr mitgemacht zu haben. Im Mai 1773 erhielten Brüggemann und Röder in Dänemark den Abschied und gingen ganz in russischen Dienst, wo sie beide Generalsrang erreicht haben. Pogrell ist mehrmals in der ersten Jahreshälfte zwischen Ko-

³¹⁾ R. A. K., Buchwalds Dep. Nr. 3 v. 29. 11./10. 12. 1771, Dreyers Dep. Nr. 5 v. 17./28. 1. 1772.

³²⁾ Ebenda, Dreyers Dep. Nr. 57 v. 10./21. 8. 1772, v. 5./16. 10. Panin an Osten 27. 9. Privatbrief Numsens 28. 9./9. 10. — Gesandskabs-Arkiv Russland I, Ordre: Osten an Dreyer Nr. 56 v. 22. 8., an Numsen Nr. 75 v. 10. 11., an Dreyer 15. 12. — C. A. M., Simolin an Panin Nr. 7 v. 13./24. 11. — R. A. S., Ribbing an Kanzleipräs. 10./21. 8.

³³⁾ R. A. K., Numsens Dep. Nr. 4 v. 30. 9./11. 10. 1772 mit Beilagen: Panin an Numsen 27. 9., Rumjanzev an das Kriegskollegium 7. 8. (Kopien).

³⁴⁾ Ebenda, Numsens Dep. Nr. 6 v. 5./16. 10. 1772, v. 7./18. 11., v. 18./29. 12. Dreyer und Numsen 2./13. 2. 1773, Numsen 5./16. 2.

penhagen und Petersburg mit Briefen hin- und hergereist. Nur Blücher hat noch an diesem und auch noch am folgenden Feldzug teilgenommen.³⁵⁾

Die Angelegenheiten der Heimgekehrten beschäftigten den dänischen Gesandten noch eine ganze Weile. Erst im Juni 1774 erlangte er den Abschied für Kaltenborn, Stricker und Morgenstierne; man hatte in Russland offenbar noch mit ihrem Wiederscheinen gerechnet. Zugleich wurde endlich auch die seit 1. Mai 1771 rückständige St. Georgs-Pension Morgenstiernes ausgezahlt.³⁶⁾ In diesem Jahre ereignete sich auch noch eine Affaire, die aber Dänemark nicht mehr direkt betraf. Angelly, von Geburt Franzose, wurde angeklagt, bei einem Besuch in Frankreich dem Kabinett von Versailles russische Staatsgeheimnisse verraten zu haben. In Ketten wurde er aus Warschau fortgeschafft. Er gestand, behauptete aber, die Franzosen falsch informiert zu haben. Er wurde aus der Armee gestrichen (sein Sohn aus dem Pagenkorps) und verlor seinen Orden. Später taucht er als französischer und holländischer Offizier in den Revolutionskriegen auf und hat als Herausgeber einer Zeitung in Dänemark geendet.³⁷⁾

Im Laufe der Darstellung sind bereits Strickers Relationen erwähnt worden. Die Beschreibung der Kampfhandlungen bringt über das aus anderen Quellen Bekannte hinaus wohl kaum etwas Neues. Wertvoll hingegen sind die Beobachtungen des Ausländers über die russische Armee und ihre Führer. Der zweiten Relation folgt ein Exkurs über Weismann. Eine Beilage enthält Betrachtungen über die Truppen beider kämpfenden Mächte, ihre Strategie und Taktik. Hier findet sich u. a. der für den Verfasser bezeichnende Satz, es sei für einen Offizier unanständig, ohne vollständige Kenntnis decisive urteilen und tadeln zu wollen.³⁸⁾

Stricker ist nicht der einzige an den Kämpfen beteiligte Ausländer, von dem Aufzeichnungen bekannt sind. Auch Falkenskjolds Memoiren gehören hierher. Auch sie schildern zunächst den Feldzug Golizyns gegen Choczim, und sie enthalten eine vernichtende Kritik der russischen Führung. Rumjanzev kommt nicht viel besser fort. Dagegen wird dem Generalquartiermeister v. Bauer der wohlthätigste Einfluss zugeschrieben. Falkenskjold erwähnt auch den preussischen Volontär Graf Henckel (v. Donnersmarck) und dessen Tagebuch über den Feldzug von 1769. Der Däne hat hierzu die Pläne geliefert. Er nennt den Verfasser einen feinen Beob-

³⁵⁾ Ebenda, Numsens Dep. Nr. 85 v. 12./23. 7. 1773. Ordre an Numsen Nr. 12 v. 6. 2.; Nr. 37 v. 3. 4.; v. 5. 7.; Nr. 58 v. 15. 6.

³⁶⁾ Ebenda, Numsens Dep. Nr. 144 v. 21. 2./4. 3. 1774; v. 25. 5./5. 6.

³⁷⁾ Ebenda, Numsens Dep. Nr. 175 v. 13./24. 6., Nr. 176 v. 17./28. 6. Freymann, Die Pagen in 185 Jahren (Fredrikshamn, russ.), S. 51.

³⁸⁾ Vgl. Anm. 21.

achter, der sein Fach gut verstand. Henckel hat einen Auszug aus seinem Tagebuch seinem König überreicht, der ihn der Plankammer überwies. Das Original hat der Graf behalten, und aus seinem Nachlass ist es veröffentlicht worden, leider ebenfalls nur im Auszug. Falkenskjold erzählt von einem Besuch bei Henckel in Potsdam 1771, wo Quintus Icilius den Gast die Schlachten an der Larga und am Kagul entwerfen liess. Der General brachte die Zeichnungen dem König, der einige Jahre später nach ihnen die Manöver zu Ehren Rumjanzevs abhielt.³⁹⁾

Weiter ist ein noch unveröffentlichtes Journal zu nennen, das in Zerbst aufbewahrt wird. Der Verfasser ist der preussische Leutnant **J o h a n n F r i e d r i c h F e r d i n a n d L i n d e n e r**, einer aus der zweiten, für den Feldzug von 1770 vom König entsandten Offiziersgruppe. Obwohl er auch die beiden folgenden Jahre beim russischen Heer zu finden ist, umfasst seine Beschreibung doch nur den ersten Feldzug mit den Schlachten an Larga und Kagul. Ein Anhang handelt über die leichten Truppen der russischen Armee. Lindener hat ein merkwürdiges Schicksal gehabt. Nachdem er seinen Abschied aus der russischen Armee erhalten hatte, treffen wir ihn bei den Gatschina-Truppen des Grossfürsten Paul. Er wurde bald ein erklärter Liebling des Grossfürsten und Kaisers und stieg bis zum Rang eines Generals der Kavallerie auf. Nach vorübergehender Ungnade und Verbannung erreichte er erst kurz nach der Ermordung Pauls Petersburg wieder. Drei Jahre später wurde er verabschiedet.⁴⁰⁾

Schliesslich sei noch auf die Schrift eines französischen Volontärs, des Barons Damseaux hingewiesen, der sein Werk zwar eine Geschichte der Türkenkriege Russlands nennt, selbst aber an diesem Kriege nur bis zum Herbst 1771 teilgenommen hat. Für diese Zeit sind seine Bemerkungen wertvoll.⁴¹⁾

Die Dänen auf der Flotte 1769—75 (78).

Schon bald nach Ausbruch des Krieges überraschten Kaiserin Katharina und die Brüder Orlov den Staatsrat mit dem phantastisch anmutenden Plan, die Flotte um ganz Europa herum ins Mittelmeer zu schicken und an den Lebensadern des Osmani-

³⁹⁾ Falkenskjold, Mémoires, besonders Bd. II, S. 48 f. Polit. Correspondenz Friedrichs d. Gr. Bd. 29, S. 248. Militär. Nachlass des kgl. preussischen Generalleutnants ... Viktor Amadeus Graf Henckel v. Donnersmarck, hrsg. v. Karl Zabeler, II. Teil, 2. Heft, Zerbst 1846.

⁴⁰⁾ Journal von der Russischen Campagne Anno 1770 gegen die Türckische Armee, entworfen von J. Fr. v. Lindener, Leutnant vom Regiment von Potgursky Husaren. Anhaltisches Staatsarchiv Zerbst.

⁴¹⁾ Bilbasov, Katharina II. im Urteile der Weltliteratur Bd. I, S. 227. Baron de Damseaux, Guerres des Russes contre les Turcs. Londres 1774.

schen Reichs operieren zu lassen. An der Reorganisation der Flotte war seit dem Regierungsantritt der Kaiserin gearbeitet worden, aber noch vor kurzer Zeit hatten sich schwere Mängel herausgestellt. Ein grosser Teil der Segelflotte war überaltert — die Schiffe hatten in dem nur wenig salzhaltigen Wasser von Kronstadt nur eine kurze Lebensdauer — und das Offizierskorps bedurfte dringend einer Auffüllung. Diese zweite Aufgabe war bedeutend leichter zu lösen. Hauptsächlich wurden Engländer und Schotten berufen; sie setzten die lange Reihe ihrer Landsleute fort, die schon längst die Holländer in der Flotte an Zahl überflügelt hatten. Schon 1764 wurde Kapitän Greigh gewonnen. Aber 1769 fehlten noch viele, besonders wenn die auf Stapel liegenden Neubauten und Transportschiffe der Flotte nachgesandt werden sollten. Im Juni dieses Jahres trat Konteradmiral Elphinston in russischen Dienst.

Neben den Holländern und Briten bildeten die Dänen und Norweger seit den Anfängen der russischen Flotte einen wichtigen Bestandteil des Offizierskorps. Sie genossen einen hervorragenden Ruf und konnten eine Tradition aufweisen, die mit Admiral Cruys begann, der ja von Geburt Norweger gewesen war, und in Bering gipfelte, der zwar auf der militärischen Stufenleiter nicht noch hinauf gelangte, aber als Seefahrer viel dauerhafteren Ruhm zu erwerben verstand. Und damit sind nur zwei von vielen genannt.

Der erste dänische Seeoffizier, der in diesem Krieg unter die russischen Fahnen eilte, war M un t h e a f M o r g e n s t i e r n e (Juni 1769).⁴²⁾ Während des ganzen Jahres spielten die Verhandlungen der beiden Kabinette über die Erneuerung des Bündnisses von 1765. Der neue Vertrag vom 13. Dez. 1769 legte Dänemark die Verpflichtung auf, in Kriegszeit den Eintritt seiner Offiziere in die russische Flotte zu fördern und auch 2000 Matrosen zu stellen. Nachträglich noch versuchte Bernstorff, die Verwendung der letzteren auf die Ostsee zu beschränken. Aber hierin konnte Russland unmöglich entgegenkommen, denn die ganzen Verhandlungen hatten ja schon im Zeichen der Ausrüstung der Mittelmeerflotte gestanden. Graf Panin versprach wenigstens, es würden jährlich nur einige hundert Mann gefordert werden. Damit musste sich Bernstorff zufrieden geben. Gleich im Frühjahr 1770 standen die ersten 400 Mann bereit. Sie galten als Freiwillige; so hoffte man in Kopenhagen, Weiterungen mit der Pforte zu vermeiden.⁴³⁾

⁴²⁾ R. A. K., T. K. U. A., Scheels Dep. Nr. III v. 28. 6./9. 7. 1769. Der im Mai in Russland angekommene Jakob Karel, der in einer russischen Quelle ein Däne genannt wird, ist in dänischen Quellen nicht nachzuweisen.

⁴³⁾ Bernstorff, Correspondance ministérielle Bd. II, S. 438, 456 Anm. Holm, Danmark-Norges Historie Bd. IV, 1, S. 145.

Schon am 10. Sept. war das erste Geschwader auf der Reede von Kopenhagen erschienen. Auf dem Linienschiff »Svjatoj Januarij« befand sich Morgenstierne. Admiral Spiridov übernahm hier auch des Kommando über die aus Archangelsk eingetroffenen Schiffe. Zwei Tage darauf wurden sechs dänische Steuerleute in Dienst genommen, die bereits in der Levante gefahren waren: Laurenz Bertelsen, Friedrich Hesselberg, Wilhelm Mandal, Hans Jensen Rosborg, Tonne Rasmussen und Peter Risbolt.⁴⁴⁾ Offiziere wurden für dieses Geschwader nicht benötigt. Am 21. lichtete Spiridov die Anker. Auch das zweite Geschwader unter Elphinston passierte am 30. Okt. Kopenhagen, ehe etwas in dieser Sache geschah. Man wünschte in Petersburg 6—12 Offiziere, darunter ausdrücklich Kommandeurkapitän Basballe. Aber erst im März und April wurden nach und nach 15 Offiziere permittiert: am 1. und 8. März Arff als Schoutbynacht, Basballe als Kommandeurkapitän, Tönder, Fasting und Ackeleye als Kapitäne, Ployart und Nissen als Kapitänleutnants; am 26. April Galterup, Holsten, Reyersen, Smidt, Fursmann und Wium als Secondeleutnants; dazwischen noch Tuxen mit diesem Rang.⁴⁵⁾ Der russische Gesandte Filosofov hatte eine Note und dazu ein Promemoria Arffs empfangen. In der Antwort auf jene wurde mitgeteilt: die Offiziere erhielten Rang und Dienstalter wie in Dänemark, nur Basballe würde Brigadier werden; wie üblich würden Kapitäne auch Schiffskommandanten; die Löhnung sei höher als die dänische, auf See kämen Tischgelder hinzu; Verbleib oder Austritt stehe nach jedem Jahr frei; mit dem Abschied bekäme jeder eine Empfehlung nach Verdienst; die Reisekosten trage Russland, jedoch nicht in der geforderten Höhe; mit Pensionen wollte man sich nicht festlegen. Arff erhielt als Antwort zugebilligt; ausnahmweise Konteradmiralsrang, Eintritt zu dauern dem Dienst, Rücksicht auf Unkenntnis der Sprache und Reglements, 1850 Rubel Löhnung, einen Adjutanten und einen Generalschreiber, Vorschuss für die Reise. Über seine Verwendung im Mittelmeer und eine Pension für seine Frau konnte nichts Bindendes gesagt werden. Es waren die gleichen Bedingungen wie für Elphinston.⁴⁶⁾

Els erster erschien Tuxen in Petersburg (2. April), darauf am 10. Arff und Tönder, am folgenden Tage Basballe und Ployart.

⁴⁴⁾ C. A. M. Vertrag der sechs dänischen Steuerleute mit Spiridov und Filosofov, Kopenhagen 1./12. 9. 1769, russ. Kopie bei der Dep. Filosofov's Nr. 6 v. 17./28. 9.

⁴⁵⁾ Bobé, Reventlow-Papiere Bd. VI, S. 516.

⁴⁶⁾ Antwort auf Promemoria und Note v. 14. 4. 1771 (sic!), Materialien zur Geschichte der russ. Flotte (russ.) Bd. XI, S. 662 ff.

Sie wurden am 11. der Kaiserin vorgestellt. Endlich langte am 9. Mai der Rest an und wurde am 13. der gleichen Ehre teilhaftig.⁴⁷⁾

Inzwischen war bereits ein drittes Geschwader zur Reise ins Mittelmeer bestimmt worden. Arff war als Kommandeur vorgesehen. Seine Instruktion vom 5. Juni klärte ihn über Ziel und Zweck der Fahrt und über die Beziehungen Russlands zu den Mächten auf. Er empfing 200 000 Rubel, wovon er sich 300 monatlich als Tischgelder nehmen durfte.⁴⁸⁾ Er begab sich sofort nach Kronstadt und hisste seine Flagge auf dem Linienschiff »Svjatoj Georgij Pobedonosez« (St. Georg der Siegbringer). Ployart kam über Etat auf die »Vsevolod« nach Reval, deren Kommando Basballe erhielt; Tönder wurde Arff auf dessen Verlangen zugeteilt. Kölm er, Smidt, Galterup, Holsten, Wium, Reyersen und Fursman wurden den englischen Kommandanten der in England gemieteten Transportschiffe beigesellt.⁴⁹⁾ Am 14. Juni konnte die Reise angetreten werden. In Reval schlossen sich die Linienschiffe »Vsevolod« und »Asija« mit den 13 Transportschiffen an. 523 Mann vom Preobraschenskij-Garderegiment und 2167 Mann Linieninfanterie (Schlüsselburg-Regiment) wurden auf ihnen und den Linienschiffen eingeschifft. Ein Paketboot übernahm bis Kopenhagen das Gepäck der Soldaten. Am 30. lief das Geschwader endlich aus, am 30. Juli erreichte es die Reede von Kopenhagen.⁵⁰⁾ Hier blieb es einen vollen Monat liegen. Bereits in Kronstadt hatte sich Arff von der Untauglichkeit seines Flaggschiffes überzeugen müssen. Es lag so tief im Wasser, dass er Proviant, Wasser und sogar Kanonen abgeben musste. Auf der Fahrt durch die Ostsee hatten sich neue Mängel herausgestellt. Der eine Mast musste sogar neubefestigt werden. Weitere Geschütze wurden abgeladen, die Takelage erleichtert. Auch auf der »Svjatoslav« wurde gearbeitet. Das Transportschiff »Britannia« war leck. Auf allen Schiffen musste das Wasser erneuert werden. Die königlichen Magazine standen den Russen ganz zur Verfügung. Nach seiner Instruktion mietete Arff zwei weitere Schiffe: auf das eine kam ein Teil der Soldaten, das andere wurde Hospitalschiff. Weiter hatte er Anweisung, aus der Zahl der 400 Matrosen, die Dänemark stellen musste, die Besatzung zu ergänzen. Es waren Freiwillige aus allen Divisionen, die schon im Juni bereitgestellt worden waren. Sie sollten während ihrer Abwesenheit über Komplekt gerechnet und

⁴⁷⁾ R. A. K., T. K. U. A., Scheels Dep. Nr. 28 v. 2./13. 4. 1769, Nr. 31 v. 11./22. 4., Nr. 33 v. 16./27. 4., Nr. 41 v. 11./22. 5., Nr. 42 v. 14./25. 5.

⁴⁸⁾ Reskript an Arff 5. 6. 1770, Materialien Bd. XI, S. 759 ff.

⁴⁹⁾ Materialien Bd. XI, S. 617 ff.

⁵⁰⁾ Ebenda, S. 564 f., 595, 762.

nach der Rückkehr ihren Divisionen wieder zugeteilt werden.⁵¹⁾ Am 24. Juli wurden 99 Mann auf die Schiffe verteilt und vereidigt. Sie erhielten Löhnung wie in Dänemark. Aber auch Steuerleute (je zwei für jedes Schiff), Zimmerleute und Segelmacher, sowie zwei Wundarztgehilfen mussten in Dienst genommen werden, weil sich die mitgebrachten Leute als unfähig erwiesen hatten (als Segelmacher dienten Schneider). Während des langen Aufenthalts musste die Mannschaft auch an Land gelassen werden. Arff liess sie baden, ihnen frisches Fleisch und Gemüse austeilen. Nach seinem Bericht entzückten die Leute durch Aussehen und Auftreten. Die Offiziere verkehrten in den Häusern der Stadt. Graf A. G. Moltke gab ihnen ein Festessen. Bereits hier in Kopenhagen kam es zu Zusammenstössen mit den englischen Matrosen der Transportschiffe, die sich weigerten unter russischer Flagge zu fahren. Einer beleidigte Tönder aufs schwerste und musste gezüchtigt werden. Darauf machten seine Kameraden Miene, die Schiffe zu verlassen, und nur mit Mühe konnten ihre Landsleute, die Kopenhagener Kaufleute Elphinston und Brown, vermitteln.⁵²⁾ Am 11. August endlich konnte die Fahrt fortgesetzt werden. Nach tagelangem Aufenthalt in Helsingör erreichte Arff am 14. September Deal an der englischen Kanalküste. Hier schloss sich die in England gekaufte Fregatte »Severnyj Orel« (Nordischer Adler), von Gravesend kommend, an. Die Nähe der Heimat gab den Engländern Mut zu neuer Widersetzlichkeit. Mehrere mussten fortgejagt werden. Die anderen erzwangen beim Gesandten Musin-Puschkin eine schriftliche Versicherung, sie würden nur den englischen Gesetzen unterstehen. Auch Anteil an den Preisen wurde ihnen versprochen. Zwei Kapitäne wurden von den Schiffseigentümern ersetzt. So konnte schliesslich die Hissung der russischen Flagge erreicht werden. Die Lücken in der Mannschaft wurden mit etwa 20 Dänen aufgefüllt. Nachdem das bei Kap Skagen leckgesprungene Schiff »Berry« entladen und abgetakelt worden war, konnte am 20. August die Reise fortgesetzt werden. Hinter Kap Finisterre durfte Arff endlich seine Flagge hissen, was bisher aus Rücksicht auf England unterblieben war! Am 7. Oktober passierte das Geschwader Gibraltar und traf am 19. in Port Mahon auf Minorka ein. Dieser englische Hafen war neben Livorno der wichtigste Stützpunkt der russischen Flotte im westlichen Mittelmeer. Ständig lagen hier Schiffe zur Reparatur. Auch »Vsevolod« und vier Transportschiffe mussten

⁵¹⁾ R. A. K., Klingbergs Registratur I, 3, 14. 6. 1770.

⁵²⁾ Berichte Arffs aus Reval und Kopenhagen, Materialien Bd. XI, S. 762 ff. Friis, Bernstorffske Papirer Bd. I, S. 626; Bd. II, S. 372, 376 f.

⁵³⁾ Berichte Arffs aus Helsingör, Deal, Port Mahon. Materialien Bd. XI, S. 768 ff., 595 f., 650.

zu diesem Zweck zurückbleiben und konnten erst Ende Januar weiterfahren. Arff suchte an Land Erholung, da seine Gesundheit gelitten hatte. Mit den Schiffen, deren Ausbesserung weniger Zeit erforderte, verliess er den Hafen schon am 7. Dezember und stiess am 25. in Naussa (Port Ausa) auf Paros zur Flotte.⁵³⁾

Die Ladung seiner Schiffe bedeutete für die Oberbefehlshaber Graf Alexej Orlov und Admiral Spiridov eine schwere Enttäuschung. Das Flaggschiff brachte kaum etwas Takelage und Anker. Proviant hatte Arff unterwegs den Transportschiffen entnommen, der Rest war halb verfault. Am meisten Nützliches enthielt die Fregatte »Sewernyj Orel«, die u. a. Uniformstücke aus England brachte. Wenigstens hatte Arff noch Geld übrig, aber diese 15 000 holländischen Gulden waren auch nicht sehr viel.⁵⁴⁾

Kurz nach Arffs Abfahrt hatte die Kaiserin ein Reskript an Orlov erlassen, das neue Geschwader sollte als Division unter Arffs Kommando zusammenbleiben, weil seine Schiffe durch die vielen dänischen Offiziere und Matrosen einen besonderen Charakter erhielten. Natürlich unterstand Arff dem Admiral Spiridov.⁵⁵⁾ Die ersten Monate des Jahres 1771 kreuzte er selbständig mit seinen drei Linienschiffen im Ägäischen Meer bis nach Tenedos. Im Juni vereinigte sich die ganze Flotte bei Mykonos, und bei den folgenden Kreuzfahrten trennte sich Arff nur noch für Tage von der Hauptmacht. Er hatte auf Selbständigkeit gehofft und war von der Unterordnung unter Spiridov wenig entzückt. Dieser wiederum war mit der Überflutung der Flotte durch Ausländer unzufrieden. Er gehörte mit dem Vizepräsidenten des Admiralitätskollegiums, Graf Ivan Tschernyshev, und Kontreadmiral Tschitschagov zu der ausländerfeindlichen Richtung in der Marine. Von Tschernyshev vermutete der Geschäftsträger D r e y e r allerdings, er sei nur deshalb gegen die Dänen, weil er sie nicht selbst berufen hatte. Jedenfalls war Arff bald entschlossen, die Flotte wieder zu verlassen. Da seine Hauptaufgabe, die Fahrt von Kronstadt ins Mittelmeer, erfüllt war, liess Orlov ihn ziehen. Mehrere seiner dänischen Kameraden, dazu Steuerleute und Matrosen folgten ihm, weil sie den Dienst im Süden nicht vertrugen. Bei den Offizieren war aber ebenfalls Verärgerung der wahre Grund. Auch unter den Engländern war die Stimmung schlecht, wenn auch nicht alle den Abschied nahmen, wie man in Petersburg flüsterte. Auf der anderen Seite bat Orlov die Kaiserin, wenn wieder ein Geschwader geschickt würde, möchte es mit Russen bemannt und von einem Russen geführt werden, weil nur von Russen der nötige

⁵⁴⁾ Materialien Bd. XI, S. 654, 656.

⁵⁵⁾ Ebenda, S. 564 f.

Pflichteifer und wahre Vaterlandsliebe erwartet werden könnten.⁵⁶⁾

Mit Tönder, Kölmer, Galterup, Reyersen, Wium und Tuxen begab sich Arff über Livorno auf den Heimweg, andere folgten. Am 20. Januar kam er in Petersburg an; die andern scheinen direkt nach Kopenhagen gereist zu sein, denn von dort kamen im Februar Tönder, im Juni Kölmer, Basballe und Ployart nach Petersburg.⁵⁷⁾ Sehr gnädig war der Empfang Arffs nicht. Niemand kümmerte sich um ihn. Admiral Knowles war entrüstet über die Behandlung der Dänen. Dreyer konnte seinen Landsleuten nicht viel helfen und erbat Instruktionen. Er bemerkte dabei, man könne hier tüchtige Offiziere zurückgewinnen, die die russische Flotte kannten und — hassten. Als Arff erfuhr, man beabsichtige ihm den Abschied zu geben, bat er schnell darum: Nissen und Tönder folgten seinem Beispiel. Er wurde ihnen bewilligt. Arff reiste sofort ab, die beiden andern zehn Tage später.⁵⁸⁾ Im Mai und Juni wurden noch Fursman, Galterup, Kölmer und Reyersen entlassen; Smidt erst im Januar 1773. Wium wurde in diesem Jahre gestrichen.

Die 62 heimgekehrten Matrosen, die sofort wieder in die dänische Flotte übernommen wurden, hatten noch bedeutende Löhnungsforderungen an die russische Regierung. Sie wandten sich im Oktober 1772 an Osten und an den russischen Gesandten Mestmacher und liessen mit ihren Klagen nicht nach, bis eine Kommission aus Arff, Tönder, Fursman und Etatsrat Sevel gebildet wurde, die ihre Forderungen nachprüfte. Sie stellte fest, die Matrosen hätten Anspruch auf 7709 Rubel, wovon ihnen der König schon 2006 Rubel vorgeschossen hatte. Der Rest wurde ihnen am 11. März ausgezahlt.⁵⁹⁾

Aus der ersten Gruppe waren nur Aceleye und Fasting bei der Ostseeflotte geblieben. Letzterer hatte nach zwei Kampagnen seinen Abschied genommen. Im Oktober 1770 war noch Secondeleutnant Bildsöe nach Russland gekommen. Er verschuldete am 15. Juli 1771 als Wachoffizier auf dem Linienschiff »Pamjat Evstafija« bei Odensholm vor dem Finnischen Meerbusen einen Zusammenstoss und wurde degradiert; bald darauf scheint er heimgekehrt zu sein. Zur gleichen Zeit traten die Leutnants U s l e r und L o r e n z in russischen Dienst und begleiteten Admiral Knowles auf dessen Inspektionsreise an die Donau. Lorenz nahm im

⁵⁶⁾ Ebenda, S. 670 f. R. A. S., Ribbing an Kanzleipräs. 28. 10./8. 11. 1771. R. A. K., Dep. f. U. A., Dreyers Dep. 2./13. 5. 1771.

⁵⁷⁾ Materialien Bd. XI, S. 750. R. A. K., Dreyers Dep. Nr. 9 v. 3./14. 2. 1771; v. 22. 5./2. 6.; Nr. 41 v. 12./23. 6.

⁵⁸⁾ Ebenda, Dreyers Dep. Nr. 9 v. 3./14. 2., Nr. VI v. 5./16. 3., Nr. 20 v. 23. 3./3. 4., Nr. 23 v. 10./21. 4., Nr. 32 v. 11./22. 5.

⁵⁹⁾ Ebenda, Ordre Ostens an Dreyer Nr. 38 v. 6. 6. 1772, Nr. 66 v. 10. 10.; an Numsen Nr. 7 v. 16. 1. 1773, Nr. 28 v. 6. 3. Klingbergs Registratur I, 3, 14. 1., 1. 3., 11. 3. 1773.

Oktober 1773 wegen Krankheit den Abschied. Seine dänische Herkunft ist übrigens nicht sicher beglaubigt.

Wir haben Arff und seine Kameraden ins Mittelmeer und zurück begleitet und müssen uns jetzt den Dänen zuwenden, die grössere Ausdauer zeigten. Am längsten von allen hat Munthe af Morgensterne im Mittelmeer ausgehalten. Da er bereits mit dem ersten Geschwader ausgefahren war, hat er auch als einziger Däne die Schlacht bei Tschesme und die folgende Verbrennung der türkischen Flotte erlebt. Auch Leutnant Holsten blieb bis zum Friedensschluss. Die übrigen treffen wir zunächst auf der Ostseeflotte. Rangältester war jetzt Basballe, der zwei Sommer das Übungsgeschwader befehligte. Im Jahre 1772 kreuzte er 2½ Monate mit dem Linienschiff »Mironosiz« als Flaggschiff und noch zwei anderen Schiffen bei Gotland und im Finnischen Meerbusen. Anschliessend war er zwei Monate Oberkommandierender im Hafen Reval, worauf er zum Konteradmiral befördert wurde.⁶⁰⁾ Unterdessen war am 8. Mai Konteradmiral Tschitschagov mit einem weiteren Geschwader aus Reval ins Mittelmeer abgegangen. Das Flaggschiff »Tschesma« führte Ackeleye, unter ihm diente Usler. Vom 18. bis 25. Mai lagen die Schiffe vor Kopenhagen.⁶¹⁾ Im Jahre 1773 konnte Basballe seine Übungsfahrt weiter ausdehnen. Zunächst beteiligte er sich in Reval am Empfang der Landgräfin von Hessen-Darmstadt und ihrer Töchter, unter denen eine Braut für Grossfürst Paul ausgesucht werden sollte. Die hohen Fremden waren auf der »Deris« seine Gäste. Mit 5 Linienschiffen (Flaggschiff »Svjatoj Alexander Nevskij«) ging es dann an Gotland vorbei nach Bornholm, wo Basballe der Festung Christiansö einen Besuch abstattete. Am 2. Juli warf das Geschwader in der Köge-Bucht Anker; Basballe übergab das Kommando Brigadier Lupandin und fuhr am folgenden Tage nach Kopenhagen, wo er bis zum 22. blieb. Am 27. August war man wieder in Reval.⁶²⁾ Ein Teil der Schiffe, darunter des Linienschiff »Mironosiz«, auf dem sich Tuxen und der neu eingetretene dänische Leutnant F a b e r befanden, schlossen sich im Oktober dem fünften Mittelmeergeschwader an, das der zu Land aus Livorno gekommene Greigh befehligte.⁶³⁾ Bei einem viertägigen Aufenthalt in Kopenhagen (20.—24. Nov.) nahm er vermutlich eine Reihe kürzlich angeworbener dänischer Steuerleute an Bord. Basballe aber erhielt am 24. November den Befehl, nach Livorno zu reisen.⁶⁴⁾ Dort erwartete ihn das Linienschiff »Evropa«, mit dem er am 14. April

⁶⁰⁾ Materialien Bd. XII, S. 50.

⁶¹⁾ Ebenda, S. 51.

⁶²⁾ Ebenda, S. 171 ff.

⁶³⁾ Ebenda, S. 173 f. R. A. K., Klingbergs Registratur I, 3, 30. 9. 1773.

⁶⁴⁾ Materialien Bd. XII, S. 165.

1774 auslief und am 9. Mai zur Flotte stiess. Er hisste seine Flagge auf der »Pobeda« (Sieg). Bis Anfang Juli kreuzte er mit der Flotte im Ägäischen Meer, ohne dass es zu grösseren Kampfhandlungen kam. Am 21. Juli wurde der Friede von Kütschü-Kainardschi unterzeichnet. Basballe unternahm dann noch eine Kreuzfahrt nach Imbros, worauf sich Ende August und Anfang September alle Schiffe mit dem Oberbefehlshaber Elmanov, dem Nachfolger Spiridovs, in Port Ausa vereinigten. Die Flotte wurde neu in Geschwader geteilt. Basballe ging am 10. November auf die »Rostislav« (Kommandant Ackeleye) über und versammelte seine Schiffe in Port Maria: die Linienschiffe »Saratov« und »Graf Orlov«, das Bombardierschiff »Straschnyj« (Der Furchtbare), die Fregatte »Pomoschtschnyj« (Der Hilfreiche; Kommandant Tuxen). Am 16. Dezember lief er aus. Langsam ging es westwärts, da die Jahreszeit nicht zu schneller Heimkehr lockte. Einen Monat lag das Geschwader in Porto Ferrajo, sechs Wochen in Livorno. Nach kurzer Rast in Gibraltar geriet es in die Frühjahrsstürme im Atlantik und wurde verstreut. Die Altersschwäche der »Rostislav« zwang Basballe, schnellstens nach Portsmouth zu segeln: nur »Graf Orlov« war bei ihm, als er am 28. Mai 1775 den schützenden Hafen erreichte. Nach einmonatiger Quarantäne konnte das wieder vollzählige Geschwader die Fahrt fortsetzen. Ein zehntägiger Aufenthalt in Kopenhagen (5.—15. Juli) belebte Stadt und Börse auf das Angenehmste. Am 25. wurde Reval angelaufen, wo das Schlüsselburg-Regiment, das mit Arff ausgefahren war, gelandet wurde. Am 19. August war man endlich in Kronstadt.⁶⁵⁾

Als Basballe Ende 1773 die Ostsee verlassen hatte, war hier nur noch Ployart übriggeblieben, der im Februar 1773 Erlaubnis erhalten hatte, noch länger in russischem Dienst zu bleiben (unter Verweigerung einer Zulage).⁶⁶⁾ Er wurde im Februar 1774 zur sogenannten Don-Expedition, d.h. der Flottille des Asovschen Meeres versetzt. Ein Jahr später, nach dem Frieden, nahm er den Abschied. Seinem Beispiel folgte Usler. Im Januar 1775 starb Faber. Die übrigen dänischen Offiziere blieben noch kurze Zeit im Friedensdienst. Basballe nahm im Oktober einen einjährigen Urlaub, den er sich schon nach sechs Monaten in Abschied verwandeln liess. Holsten, der in Reval stand, erhielt 1776 Urlaub und im März 1777 mit Tuxen die Enlassung. Als letzte gingen die beiden Georgsritter: Ackeleye nahm ebenfalls erst Urlaub, nach sechs Monaten im Januar 1778 zusammen mit Morgensterne seinen Abschied. Damit fand dieses Kapitel dänisch-russischer Beziehungen seinen Abschluss.

⁶⁵⁾ Ebenda, S. 260 ff., 312, 297, 325.

⁶⁶⁾ Klingbergs Registratur I, 3, 8. 2. 1773.

Im Kampf gegen Türken und Schweden 1787—91.

Als im Herbst 1787, in Russland lange vorbereitet und im Augenblick doch recht unerwartet und vorzeitig, der zweite grosse Kampf von türkischer Seite eröffnet worden war, da dauerte es nicht lange, bis die Dänen neuerdings ihren Anspruch anmeldeten, auch bei diesem Waffengang dabei zu sein. Seit 1769 hatte sich in der Welt manches geändert. Noch während des ersten Krieges war das Band zwischen den Herrn der Ostsee neu befestigt worden durch den Geheimvertrag vom 12. August 1773, der die russisch-dänische Antwort auf den schwedischen Staatsstreich war. Schweden wurde seitdem dauernd als eine Bedrohung des Friedens angesehen, und man erwartete sich nichts Gutes von dieser Seite. Die Beziehungen zwischen Russland und Preussen waren nicht nur erkaltet, sondern seit dem Tode des alten Königs geradezu feindlich geworden. An Preussens Stelle in der Freundschaft Russlands war der Kaiser getreten, der nun Russland in den Kampf mit der Pforte folgen musste. Seit ihrem ersten Auftreten im Mittelmeer umgab ein Nimbus kriegerischer Seetüchtigkeit die russischen Flotte. Die Kaiserin hatte ihn in den Tagen der »Bewaffneten Neutralität« klug zu festigen verstanden, als ihre Geschwader die russische Flagge in Nordsee und Mittelmeer zu schützen wussten. So lag es nahe, auch diesmal an das Wagnis einer Mittelmeerexpedition heranzugehen. Zwar war der Mangel an Seeoffizieren nicht mehr so offensichtlich und empfindlich, aber für geübte Seeleute gab es immer noch Verwendung genug.

A. P. Bernstorff kam es wohl darauf an, auf jeden Fall Dänen in Russland unterzubringen, um das Bündnis augenfällig zum Ausdruck zu bringen. Ob die Offiziere als Volontäre oder nur unter der Bedingung völligen Übertritts angenommen wurden, war eine Frage zweiten Ranges. Schon Mitte Oktober richtete er die erste Anfrage an den russischen Gesandten v. Krüden er.⁶⁷⁾ Morkov und Besborodko, die beiden massgebenden Männer des auswärtigen Departements neben der dekorativen Figur des Vizekanzlers Ostermann, sprachen sich, als das dänische Angebot nach Petersburg gemeldet wurde, höchst schmeichelhaft über die bekannte dänische Kriegstüchtigkeit aus.⁶⁸⁾ Aber zu einer Entscheidung kam es diesmal lange nicht so schnell wie vor neunzehn Jahren. Die Fäden des auswärtigen Ressorts liefen nicht mehr in einer Hand zusammen wie damals unter Panin. Vor allem aber konnte eine Frage von dieser Wichtigkeit nicht ohne Mitwirkung des Allmächtigen im fernen Süden, Potemkins, entschieden werden. Es schien,

⁶⁷⁾ R. A. K., Gesandskabs-Arkiv Rusl. I, Ordrer 1786—87. Nr. 80 v. 16. 10. 1787.

⁶⁸⁾ R. A. K., Dpt. f. U. A., Rusl. Dep. 1787, Nr. 332 v. 30. 10.

als fürchte man ein gleiches Angebot aus Berlin. Jedenfalls wurden alle auswärtigen Missionen angewiesen, keine Volontäre anzunehmen. Selbständig Anreisende wurden zunächst heimgeschickt. Gegen Eintritt in Dienst hatten die Militärs nichts einzuwenden. Nur Ostermann machte auch hierin Schwierigkeiten, bis ihn der unermüdete Gesandte Saint-Saphorin auf die Dienste hinwies, die Dänemark bald der russischen Flotte werde leisten können. Schliesslich wurde ein Vorbehalt nach dem andern fallen gelassen. Man war sogar mit höheren Offizieren einverstanden — erst sollten es höchstens Oberstleutnants sein dürfen —, was die Kaiserin als Höflichkeit gegen den Kronprinzen erklärte. Man billigte den Dänen gleichen Rang wie in Dänemark, Sold gleich den Russen und die Freiheit zu, nach dem Kriege zu gehen oder zu bleiben. Sacken, der Vertreter Krüdeners in Kopenhagen, hatte schon im Februar geraten, es sollten ruhig ein paar Offiziere reisen. Darauf schlug Saint-Saphorin vor, diese sollten sich brieflich teils an Potemkin, teils an Rumjanzev wenden. Potemkin war mit der Annahme der Dänen bereits einverstanden und sogar überhaupt gegen Volontäre nicht abgeneigt, wünschte er doch selbst den bei ihm ganz unerwartet aufgetretenen Franzosen Roger de Damas zu behalten.⁶⁹⁾ Tatsächlich haben sich bei ihm im Laufe des Krieges nicht weniger Ausländer eingefunden als im vorigen Kriege, nur waren es statt der Deutschen hauptsächlich Südeuropäer, die der Fürst allgemein bevorzugte, Italiener, Spanier, Portugiesen und dann die Franzosen, die z. T. später als Emigranten ganz in Russland geblieben sind, besonders Damas, Langéron, Richelieu, Bombelles.

Die Verhandlungen galten lediglich den Dänen, die zur Dienstleistung in Russland aus dänischem Dienst permittiert werden mussten, und hinderten keinen, der ein freier Mann war, russische Dienste zu suchen. Der erste, den der Krieg nach Russland lockte, war ein Mechanikus, J o h a n n G o t t l i e b O t t o, der im Oktober 1787 als Midshipman angenommen wurde. Zwei Wochen später gelang es G r e g e r s H ö e g N i s s e n, der einmal dänischer Kadett gewesen war, mit dem gleichen Rang unterzukommen. Ihm folgte im Januar 1788 G a b r i e l S i g v a r d A k e l e y e, der ebenfalls das Kadettenkorps besucht hatte. Der einzige aktive Seeoffizier war zunächst G e o r g F r i e d r i c h U l r i c h, der sich im März brieflich an Saint-Saphorin wandte und Anfang April, noch in Kopenhagen, in Dienst trat.⁷⁰⁾

⁶⁹⁾ Ebenda, Dep. Nr. 334 v. 9. 11.; 1788 Nr. 350 v. 1. 1., Nr. 357 v. 25. 1., Nr. 358 u. 359 v. 29. 1., Nr. 360 Apostille v. 1. 2., Nr. 363 v. 12. 2., Nr. 373 Apostille v. 18. 3., Nr. 374 v. 8. 4., Nr. 380 v. 11. 4.

⁷⁰⁾ Allgemeine Marineoffiziers-Liste (russ.: Obschtschij morskoj spisok) Bd. IV, S. 507, 477; Bd. III, S. 24; Bd. V, S. 240. R. A. K., Dep. Nr. 377 v. 1. 4.

Als die Verhandlungen die Lage endlich geklärt hatten, konnten die Freiwilligen aus der Armee abreisen. Am 2. Mai erreichten Major **G ü l d e n s k i o l d**, Rittmeister v. **B a s s e w i t z** und Premierleutnant **K a r l v. B l ü c h e r** Petersburg, wo sie zunächst bei **Besborodko** und **Ostermann**, dann auch bei Hofe vorgestellt wurden. Nach etwa vierzehn Tagen konnten sie zur Armee **Rumjanzevs** weiterreisen, versehen mit Empfehlungsschreiben der genannten Minister. **Göldenskiold** nahm auch eines vom Botschafter **Cobenzl** an den österreichischen Verbindungsoffizier v. **Herbert** mit. Kaum waren sie fort, kam Premierleutnant **W i b e v. d. O s t e n** an. Er musste auf **Saint-Saphorins** Rat auf die nachfolgenden Kameraden, Major **Graf v. d. S c h u l e n b u r g** und Kapitän v. **G e r s d o r f f**, warten, die zu Schiff von **Lübeck** kamen. Sie wurden zusammen vorgestellt und gingen am 11. Juni mit Kurierpässen zum Hauptquartier **Potemkins** ab, an den die Kaiserin ihretwegen schrieb. Ihr Gesandter gab ihnen Briefe an seinen einstigen **Warschauer** Kollegen **General Fürst Repnin** und an den Chef der diplomatischen Kanzlei **Potemkins** **Baron Bühler** mit. **Gersdorff** trug auch noch ein Schreiben des Fürsten von **Anhalt-Bernburg** an seinen Vetter, den Generalleutnant **Prinz Viktor Amadeus** mit sich.⁷¹⁾

Inzwischen hatte sich die Lage im Norden zusehends verschärft. Ende Juli schlug **Schweden** los. Alle verfügbaren Kräfte mussten nach dem neuen Kriegsschauplatz geworfen werden. So gingen die weiterhin eintreffenden **Dänen** ebenfalls nach **Finland**. Am 11. Juli erreichte **Generalmajor F r e d e r i k N u m s e n** die Hauptstadt, der höchste Offizier, den **Dänemark** geschickt hat. Er wurde zwei Tage später zusammen mit seinem Neffen Premierleutnant **S u n d t** vorgestellt. **Sundt** wurde mit Premierleutnant **H e l d t** in den ersten Augusttagen nach **Finland** geschickt, wohin ihnen **Numsen** am 12. August folgte. Auf Empfehlung **L ö w e n ö r n s** wurde Fähnrich **A r n t z e n** angenommen. Anfang **Oktober** erschien noch **Baron H o l c k**. Sie alle finden wir im Herbst und Winter in **Finland**, dazu noch einen Offizier **V o s s**. **Numsen** erhielt den Befehl über eine Abteilung (1 **Karabinier-Reg.**, 1 **Infanterie-Reg.**, 1 **Grenadier-Bataillon** und 2 **Kürassier-Eskadrons**) im **Korps Michelsons**. Zu Kämpfen kam es nach dem Ausbruch der **Anjala-Verschwörung** nicht mehr, so dass **Numsen** im **Oktober** Urlaub nach **Petersburg** nahm. Im **April** reiste er nach **Dänemark**, wo er bis zum **Juli** blieb. Inzwischen zum russischen Gene-

⁷¹⁾ R. A. K., Ordres 1788—89, Nr. 29 v. 8. 4., Nr. 31 u. Nr. 32 v. 14. 4., Nr. 37 v. 29. 4. Dep. Nr. 387 v. 6. 5., Nr. 388 v. 9. 5., Nr. 392 v. 20. 5., Nr. 393 v. 3. 6., Nr. 397 v. 6. 6., Nr. 398 v. 10. 6., Nr. 400 v. 13. 6.

rallentnant befördert, erreichte er Finnland erst nach den ersten schweren Kämpfen.⁷²⁾

Von den Dänen im Süden, die bereits alle mit Auszeichnung an Kämpfen teilgenommen hatten, kehrten im Winter Bassewitz und Blücher nach Hause zurück. Gersdorff dagegen verzichtete sogar auf Urlaub, um Rekruten zu drillen. Schulenburg und Osten kamen nach Petersburg, wurden vorgestellt, für die Teilnahme am blutigem Sturm auf Oczakov mit dem Georgs-Orden ausgezeichnet und erhielten Gewährung für ihre Bitte, in Finnland verwendet zu werden, das den dänischen Interessen näher lag.⁷³⁾ Inzwischen hatte ja Dänemark einen Versuch gemacht, seine Bundespflichten zu erfüllen, und den Prinzen von Hessen mit einem Korps von Norwegen her in Schweden einrücken lassen, dabei den Schein wählend, dass es selbst nicht im Krieg mit Schweden stehe, sondern nur als »partie auxiliaire« Bundeshilfe leiste. Aber das Einschreiten Englands und Preussens, besonders das diktatorische Auftreten des Gesandten Elliot hatten Dänemark zu Waffenstillstand, Rückzug und schliesslich zu einer Neutralitätserklärung gezwungen. Nach dieser Demütigung hatten die dänischen Offiziere allen Grund, um ihre Versetzung nach Finnland zu bitten, wo sie eine Rechnung begleichen konnten. Die russische Flotte war unter den veränderten Bedingungen natürlich in der Ostsee geblieben. Da Dänemark auch seine Flotte mobilisiert hatte, schickte es zunächst keinen Seeoffizier nach Russland. —

Im Frühjahr kam es endlich zu den ersten Zusammenstössen in Finnland. Als erste kamen Holck und Sundt ins Feuer, die an den Kämpfen bei Pardakoski, Christina und Porrosalmi teilnahmen. Am 2. Juni wurde Sundt in dem heftigen Treffen bei St. Michel von einer Kartätschenkugel schwer verwundet. Mit durchschossener Seite kam er ins Lazarett nach Willmanstrand, später nach Wiborg. Mit noch offener Wunde hat er dann noch den ganzen Feldzug als Offizier du jour Numsens mitgemacht und u. a. den Kampf bei Högfors erlebt. Dann aber musste er zurück. Er wurde in Petersburg von General Saltykov der Kaiserin vorgestellt und reiste im Oktober nach Hause.⁷⁴⁾ Numsen war mit dem Feldzug sehr unzufrieden, weil man ihm nicht genügend Wir-

⁷²⁾ Ebenda, Ordrer Nr. 58 v. 17. 6., Nr. 64 v. 28. 6. Dep. Nr. 409 v. 11. 7., Nr. 410 v. 15. 7., Brief Bernstorffs v. 29. 7., Ordrer Nr. 414 v. 29. 7., Nr. 416 v. 5. 8., Nr. 418 v. 12. 8., Nr. 423 v. 29. 8., Nr. 435 v. 3. 10., Nr. 437 v. 7. 10.; 1789 Nr. 466 v. 2. 1.

⁷³⁾ Ebenda, Dep. Nr. 481 v. 24. 2., Nr. 500 v. 28. 4., Nr. 504 v. 12. 5., Nr. 507 v. 19. 5.

⁷⁴⁾ Ebenda, Dep. Nr. 481 v. 24. 2., Nr. 500 v. 28. 4., Nr. 504 v. 12. 5., Personalhist. Tidskr. Bd. II (1883), S. 151—155: Autobiografie af Generalleutnant Chr. Ulr. Sundt. Ebenda 2. R. IV (1889): Mikael Sundt, Familjen Sundt.

kungsmöglichkeiten gegeben hatte. Er hat wohl auf grössere Selbständigkeit gehofft. Um so zufriedener war Schulenburg, der sich nun für den Winter nach Deutschland begab.⁷⁵⁾ Im Laufe des Sommers war noch der Kammerherr v. P r e u s s e r, ein früherer dänischer Major, angekommen und als Volontär nach Finnland geschickt worden. Im August erschien Oberst S p ä t h, der im Vorjahre seinen Abschied aus der dänischen Armee genommen hatte, mit einer Empfehlung Bernstorffs. Er hatte einen Teil des ersten Türkenkriegs mit Auszeichnung mitgemacht, war durch Protektion S a l d e r n s in holsteinischen Dienst gekommen und 1773 von Dänemark übernommen worden, wo er alsbald Oberst und Generaladjutant wurde. Erst im November war über sein Schicksal entschieden: als alter Türkenkämpfer durfte er als Volontär zu Potemkin gehen.⁷⁶⁾ Im Winter treten Bassewitz und Blücher wieder beim Südheer auf. Bassewitz blieb aber nicht lange, kam im Februar nach Petersburg, bat um Abschied und verliess ohne zu warten Russland. Blücher hingegen machte die Schlacht von Fokschany mit, die ihm den Georgsorden eintrug. Dann liess er sich zu Numsen versetzen, eroberte beim Kymmene-Übergang bei Mämmälä an der Spitze einer Abteilung Freiwilliger eine Batterie und überbrachte die Nachricht von dem errungenen Erfolg nach Petersburg, wo Numsen der Georgs-Orden 3. Klasse verliehen wurde. Auch Sundt hat von Dänemark aus um den Kriegsorden gebeten, auf den er nach seiner schweren Verwundung Anspruch zu haben glaubte. Aber seine Bitte wurde nicht berücksichtigt.⁷⁷⁾

Im Sommer 1790 traten die Operationen zu Lande hinter den Versuchen zurück, auf See eine Entscheidung herbeizuführen. Im Mai gingen wieder drei dänische Seeoffiziere in russischen Dienst: die Leutnants K r i e g e r, N e u s p i t z e r und V o s b e i n. Neuspitzer wurde der Ruderflotte, die beiden andern der Segelflotte zugeteilt. Alle drei erlebten die Kämpfe in der Wiborger Bucht. In der unglücklichen Schlacht im Svensksund befand sich Holck auf der Galeere des Prinzen von Nassau.⁷⁸⁾ Es war der letzte Zusammenstoss im Schwedenkrieg. Am 25. August wurde der Friede unterzeichnet.

Danach aber zeigte sich ein ganz anderes Bild als nach dem Frieden von 1774. Sicher bezeugt ist nur die Rückkehr von Blücher, Schulenburg und Vosbein nach Dänemark. Bei einigen an-

⁷⁵⁾ R. A. K., Dep. Rosenkrantz' Nr. 2 v. 18. 9., Nr. 8 v. 6. 10.

⁷⁶⁾ Ebenda, Ordrer 1789, Nr. 58 v. 19. 5., Nr. 74 v. 17. 6. Dep. 1789, Nr. 519 v. 26. 6., Nr. 531 v. 7. 8., Nr. 541 v. 8. 9.

⁷⁷⁾ Ebenda, Dep. 1790, Nr. 37 v. 5. 1., Nr. 43 v. 26. 1., Nr. 58 v. 19. 3., Nr. 73 v. 7. 5. Ordrer 1790—91, Nr. 61 v. 15. 6.

⁷⁸⁾ Ebenda, Ordrer 1790—91, Briefe Bernstorffs v. 29. 3. u. 2. 5. Dep. Nr. 79 v. 25. 5., Lettres particul. v. 14. 5. u. 8. 6., Dep. Nr. 95 v. 16. 7.

deren verliert sich die Spur. Die meisten aber blieben nachweislich in Russland und stiegen weiter auf der militärischen Stufenleiter. Auch der Friede von Jassy (1791) ändert das Bild nicht. Er brachte Späth die dritte, Gersdorff die vierte Klasse des Georgs-Ordens. Späth, Güldenskiöld und Gersdorff erreichten schliesslich Generalmajorsrang, Numsen wurde noch General der Kavallerie. Sie alle sind in Russland gestorben, ebenso Osten, Arntzen, Preusser und von den genannten Seeoffizieren Otto und Krieger. Ackeleye erlag während der Kämpfe der russischen Flotte im Mittelmeer 1801 in Neapel einer Krankheit. Diese Tatsachen erlauben wohl den Schluss, dass die Stellung der Dänen diesmal angenehmer war als im ersten Türkenkrieg, dass sie weniger unter nationalistischer Abneigung zu leiden hatten. Und dafür wieder wird man eine Erklärung finden, wenn man bedenkt, dass Russland in eine nie dagewesene Lage geraten war: es kam auf jeden einzelnen Mann an. Und dass die Dänen ihren Mann zu stehen verstanden, haben sie bewiesen.

Offiziersliste.

Die Angaben über die russische Dienstzeit sind entnommen: aus den im Text zitierten dänischen Aktenstücken, den Kriegsberichten der St. Petersburger Zeitung und verstreuten gedruckten russischen Nachrichten, die nicht einzeln aufgeführt werden können. Für die Marine ist Hauptquelle die »Allgemeine Marineoffiziers-Liste«, abgekürzt A. M. L. — Kapitän 1. R. oder 2. R. bedeutet 1. Ranges, 2. Ranges, Komm. vor Schiffsnamen — Kommandant des Schiffes. Russische Daten sind nach Julianischem Kalender gegeben.

Adler, Adeler (Jörgen Rosenkrantz Lente-Adeler 1734—1784 ?). Mai 1769 ab aus Kopenhagen, Oberstleutnant, 22. 8. am Dnestr ausgezeichnet, Juni 1771 Oberst, Nov. 1771 bei Bukarest und Giurgiu ausgezeichnet, Nov. 1772 ab aus Petersburg nach Dänemark.

Akeleye, Gabriel Sigvard, geb. 1736 in Gran, gest. 16. 11. 1801 in Neapel. 21. 3. 1781—22. 12. 1785 dän. Seekadett, 13. 1. 1788 in russ. Dienst als Midshipman, auf »Neva« bei Hogland, auf »Isjaslav« bei Hangöudd, 1789 auf »Neva«, 1790 im Weissen Meer, 1. 5. 1791 Leutnant, nach Kronstadt, 1793 ins Schwarze Meer, 1797 auf »Sv. Pavel«, 1798—1800 auf »Sv. Nikolai« im Mittelmeer (Sammlung Marquard; A. M. L. III, 24).

Akeleye, Johannes, geb. 19. 8. 1739, gest. 13. 7. 1779 auf St. Croix (Westindien). 12. 4. 1770 in russ. Dienst als Kapitän 2. R., Komm. »Gorod Archangelsk«, 1771 Komm. »Kliment Papa«, dann »Tschesma«, 1772 mit diesem ins Mittelmeer, bei Lepanto, Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl., 1773—76 Komm. »Rostislav«, 1775 zurück nach Kronstadt, 7. 7. 1776 Kapitän 1. R., 23. 6. 1777 Heimaturlaub, 7. 1. 1778 Abschied aus russ. Dienst. Heiratet 1775 Elisabeth von Dessen aus Archangelsk, wohl eine Schwester der Admiräle Martin und Wilhelm. Durch seine Tochter Anna Maria Schwiegervater des Admirals Graf Ludwig v. Heyden, russ. Befehlshabers bei Navarino (A. M. L. III, 27; vgl. Topsøe-Jensen u. Marquard I, 15).

- d'Angelly, François Marie, Chevalier** (auch Baron), geb. in Frankreich, gest. 10. 1. 1809 in Hamburg. Juli 1769 an Petersburg, Premiermajor, 1. 1. 1770 Oberstleutnant, ausgezeichnet am 5., 7. u. 21. 7. sowie beim Sturm auf Bender am 16. 9., 14. 10. 1770 Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl. 3. 5. 1771 Abschied in Dänemark, in ständigen Dienst als Oberst des Nishegorodschen Dragoner-Regiments. 18. 6. 1774 wegen Hochverrat aus der Armee gestrichen und des Ordens verlustig (vgl. auch Hirschs Sammlung I, 94 und Bobé, Reventlow-Papiere V, 194).
- Arff, Johann Gerhard** (russisch Ivan Nikolaevitsch), geb. 2. 7. 1723 in Kopenhagen, gest. 5. 3. 1781 in Kopenhagen. 12. 4. 1770 in russ. Dienst als Konteradmiral, 30. 4. 1770 Befehlshaber d. 3. Mittelmeer-Geschwaders, 31. 3. 1772 Abschied (A. M. L. III, 70; vgl. Dansk biogr. Lexikon I, 511 u. Personalhist. Tidskr. 5. R. I, 232).
- Arntzen, Nils**, geb. 14. 3. 1765 in Norwegen, gest. 1811 in Russland. 1788 in russ. Dienst als Unterleutnant, 30. 7. 1789 Leutnant (in Finnland); 1794 in Polen, beim Sturm auf Praga schwer verwundet; 1. 9. 1790 Kapitän; 1799 bei der Walcheren-Expedition, 7. 10. 1799 Major; Oberst; kinderlos verheiratet (vgl. Hirschs Sammlung I, 113 und W. Lassen, Norske Stamtavler, S. 251).
- Basballe, Christian Karl** (russisch Christian Michailovitsch), geb. 18. 2. 1732 in Kopenhagen, gest. 31. 1. 1783. 12. 4. 1770 in russ. Dienst als Kapitän mit Brigadiers-Rang, Komm. »Vsevolod« unter Arff, 9. 6. 1772 Komm. d. Übungsgeschwaders der Ostsee, 18. 10. interim. Oberbefehlshaber im Hafen Reval, 31. 12. Konteradmiral, 15. 1. 1773 nach Kronstadt versetzt, 21. 5. 1773 Komm. d. Revaler Geschwaders, im Winter ins Mittelmeer, 1775 zurück, 10. 7. 1775 Ritter d. Annen-Ordens, 29. 10. 1775 einjähriger Urlaub, 5. 5. 1776 Abschied mit 4000 Rubeln (A. M. L. III, 92; vgl. Topsøe-Jensen u. Marquard I, 74).
- Bassewitz, Christian Siegfried v.**, geb. 14. 2. 1755 in Gnesen, gest. 4. 8. 1831 in Kopenhagen. 1788 in russ. Dienst als Rittmeister, 1790 Oberstleutnant. Zurück (vgl. Hirschs Sammlung I, 205).
- Bildsøe, Mathias Hviid** (russisch Bilz, Bildse), geb. 15. 2. 1746 in Kopenhagen, gest. 10. 11. 1781 in Batavia. Okt. 1770 in russ. Dienst als Midshipman mit Alter v. 1. 8., 2. 11. 1770 Leutnant, auf »Tschesma«, 29. 9. 1771 degradiert. Zurück (A. M. L. III, 174; vgl. Topsøe-Jensen u. Marquard I, 112, wo der russische Dienst nicht erwähnt wird).
- Blücher, Karl Leopold v.**, geb. 3. 5. 1742 in Gutow (Meckl.), gest. 12. 9. 1804 in Rendsburg. 26. 4. 1769 in russ. Dienst als Premiermajor, zur Infanterie der Armee Golizyn, 22. u. 23. 8. am Dnestr ausgezeichnet, 23. 6. 1770 Oberstleutnant, 16. 9. beim Sturm auf Bender im Rjashsk-Inf.-Reg. ausgezeichnet, 23. 3. 1771 bei Tultscha, 16. 4. beim Handstreich auf Isaktschi, dafür 12. 5. Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl., als Siegeskurier nach Petersburg; 19. 6. bei Tultscha, Okt. bei Tultscha, Babady und Isaktschi. 9. 4. 1774 Abschied in Russland (vgl. Wigger, Geschichte der Familie v. Blücher II, 1, S. 236; Hirschs Sammlung II, 81).
- Blücher, Gottfried Karl Wilhelm Gottlob v.**, geb. 6. 12. 1762 in Penzlin, gest. 6. 7. 1814 bei Christiania. 1788 in russ. Dienst als Rittmeister; Premiermajor d. Ordens-Kürass.-Reg., 27. 4. 1790 Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl. für die Schlacht bei Fokschany; in Finnland, Oberstleutnant, Herbst 1790 zurück (vgl. Wigger, Geschichte der Familie v. Blücher, II, 1, S. 205; Dansk biogr. Lexikon III, 327; Hirschs Sammlung II, 82).
- Brüggemann (Brugman), Gregorius** (russisch Grigorij Petrovitsch), geb. 1734 (36) auf Seeland, gest. 1802 in Russland. 1769 in russ. Dienst als Major d. Art., zur Armee Golizyn. Ausgezeichnet am 17. u. 21. 6.

- 1770, erobert eine Batterie, dafür 28. 1. 1771 Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl.; 16. 9. beim Sturm auf Bender ausgezeichnet. 3. 5. 1773 dimittiert aus dän. Dienst (3. 5. 1775 Abschied in Gnaden), in ständigen russ. Dienst; Oberst des 1. Kanonier-Reg. (1778), Generalmajor d. Art. (1788). (Vgl. auch Hirschs Sammlung II, 215).
- Conradi, Friedrich Christian**, gest. 1770. 1769 in russ. Dienst als Kapitän, zur Armee Golizyn (vgl. auch Hirschs Sammlung III, 72).
- Dorgelo, Adam Levin Grüner**, gest. 1817. 1770 in russ. Dienst als Major, 1772 zurück (vgl. Hirschs Sammlung III, 203).
- Düring, Dietrich Georg Christian v.**, geb. 1749 in Hannover, 1772 in Polen ermordet. 1769 in russ. Dienst als Fähnrich, zur Armee Golizyn, Sept. 1770 Adjutant General v. Elmpts vor Bender. Kapitän beim Korps Elmpt in Polen (vgl. auch Hirschs Sammlung III, 245).
- Düring, Ernst Friedrich Christoph v.**, geb. 24. 4. 1738 in Hannover, gest. 20. 10. 1809 in Kiel. 1756—63 in preuss., 1763—68 in russischem Dienst, Major, 1765 nach Dänemark, 12. 3. 1768 dän. Oberstleutnant und Generaladjutant, 1768—69 in der Suite des Königs auf dessen Europareise, 1769 in russ. Dienst, zum Stab der Armee Golizyn als Oberstleutnant, Apr. 1770 zur Armee Panin, Komm. eines leichten Korps (800 Mann) vor Bender, 16. 9. beim Sturm, 1. 11. 1770 Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl.; Febr. 1771 Oberst, 1771—72 in Warschau bei Saldern, Herbst 1772 zurück (vgl. auch Hirschs Sammlung III, 243).
- Faber, NN.** (in Dänemark unbekannt, in Russland als Däne bezeichnet), gest. Jan. 1775. 9. 4. 1773 als Leutnant der Flotte in russ. Dienst, auf »Mironosiz« ins Mittelmeer (A. M. L. V, 253).
- Falkenskjold, Seneca Otto**, geb. 5. 4. 1738 in Slagelse, gest. 30. 9. 1820 in Lausanne. 1769 in russ. Dienst als Oberstleutnant des Ingenieur-Korps, zur Armee Golizyn, 1770 zu Rumjanzev, 7. 7. an der Larga ausgezeichnet, 27. 6. Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl., 21. 7. am Kagul ausgezeichnet. Oberst. 1771 zurück.
- Fasting, Peter Jakob**, geb. 1731 (get. 9. 12.) in Bergen, gest. 17. 5. 1799 in Kopenhagen. 27. 5. 1770 in russ. Dienst als Kapitän 2. R., Komm. »Tver«, 1771 »Tschesma« in der Ostsee, 18. 10. 1771 Abschied (A. M. L. V, 258; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard I, 355).
- Furmann, Falck (Falch)**, geb. 7. 10. 1746, verschollen 1783 im Atlant. Ozean. 20. 5. 1770 in russ. Dienst als Midshipman, sofort zum Leutnant befördert, auf einem Transportschiff unter Arff ins Mittelmeer. 6. 6. 1772 Abschied. 14. 1. 1773 Mitglied der dän. Untersuchungskommission über die Ansprüche der Matrosen (A. M. L. V, 281; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard I, 419).
- Galterup, Hans Dietrich**, geb. 10. 6. 1741, gest. 30. 7. 1797 in Laurvig. 20. 5. 1770 in russ. Dienst als Midshipman, sofort zum Leutnant befördert, auf einem Transportschiff unter Arff ins Mittelmeer. 22. 5. 1772 Abschied (A. M. L. III, 343; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard I, 426).
- Gähler, Caspar Frederik**, geb. 1737 (get. 27. 2.) in Flensburg, gest. 21. 10. 1797 in Randers. 1769 in russ. Dienst als Oberstleutnant, zum Stabe der Armee Golizyn; im Kasan-Kürassier-Reg., wirft am Kagul 21. 7. 1770 das türk. Fussvolk, hierfür 8. 3. 1771 Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl.; im Rjasan-Karabinier-Reg. ausgezeichnet bei Kefa in der Krim Juni 1771. 1773 zurück (vgl. auch Hirschs Sammlung IV, 215).
- Gersdorff, Christian Karl Nikolai v.** (russisch Karl Maximowitsch), geb. 4. 2. 1762, gest. 1813 (vor 22. 9.) in Orel. 5. 7. 1788 in russ. Dienst als Kapitän d. Astrachan-Grenadier-Reg.; ausgezeichnet beim Sturm aus Oczakow, dafür Secondemajor 6. 12. 1788. 19. 5. 1790 zum

- Dnepr-Grenad.-Reg. versetzt, 29. 1. 1791 Premiermajor, auf der Donau-Flottille, 31. 3. 1792 Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl. 24. 6. 1792 zum Sevsk-Inf.-Reg. (11. 12. 1789 bis 26. 6. 1795 daneben auch in dän. Dienst als Stabskapitän). 28. 9. 1797 Oberstleutnant, 2. 11. 1798 Oberst, beim Korps Rimskij-Korsakov in der Schweiz, 1799 verwundet bei Zürich; 20. 2. 1801 Chef des Musketier-Reg. seines Namens (seit 31. 3. 1801 Uglitsch-Musk.-Reg.), 20. 2. 1800 Generalmajor, 1807 Komm. einer Brigade der 44. Division, Mai 1807 Ritter d. Annen-Ordens I. Kl., 1812 Komm. der 5. Inf.-Div.; formiert 1813 in Orel aus Gefangenen 3 Kompanien. Heiratet Anna Lukjanovna Kasejev gen. Trasaditov aus der Wala-chei, hatte 1813 einen Sohn Alexander (22 Jahre) und eine Tochter Karoline (21 Jahre). (Russ. biogr. Lexikon; Galerie des Jahres 1812; vgl. auch Hirschs Sammlung IV, 54).
- Gyldenskiöld, Conrad Christian (Peter) v., geb. 21. 11. 1761 in Rendsburg, gest. 1. 9. 1809 in Russland. 30. 5. 1788 in russ. Dienst als Secondemajor d. Kleinruss. Grenadier-Reg., Nov. 1788 Premiermajor, 1789 zum Rostov-Musketier-Reg., 24. 8. 1792 Abschied als Oberstleutnant. 20. 9. 1794 wieder in Dienst beim Cherson-Grenadier-Reg., 1. 2. 1798 Oberst, 31. 10. 1798 Chef d. Jäger-Reg. seines Namens (vorher 19. Jäger-Reg., seit 31. 3. 1801 18. Jäger-Reg.), 16. 1. 1799 Generalmajor, 13. 4. 1801 Abschied. 25. 3. 1803 in Zivildienst mit dem Rang eines Wirklichen Staatsrats (IV. Rangklasse), Vizegouverneur und 15. 11. 1804—1806 Zivilgouverneur des Kaukasischen Gouvernements (Russ. biogr. Lexikon; vgl. auch Hirschs Sammlung IV, 205).
- Heldt, Karl Friedrich, geb. 25. 7. 1760 in Rendsburg. Juli 1788 in russ. Dienst als Leutnant, Aug. 1789 Kapitän, in Finnland (vgl. auch Hirschs Sammlung V, 47).
- Heyliger, Gottfried Johann, geb. 1742/43 in St. Petersburg (Sohn des Johann Nikolaus Heyliger aus Holland, 1739 bis 27. 4. 1747 in russ. Dienst als »Projektenmacher« und Konstrukteur bei der Flotte, 1761 in dän. Dienst, gest. 1765), gest. 9. 11. 1800. 1769 in russ. Dienst als Unterleutnant der Art., zur Armee Rumjanzev, März 1770 Leutnant. Zurück erst 1773? (vgl. Hirschs Sammlung V, 125; über den Vater ebenda und A. M. L. II, 91).
- Holck, Christopher Ernst Frhr., geb. 1749 (get. 3. 2.). 1788 in russ. Dienst als Kapitän d. Wiborg-Inf.-Reg., Aug. 1789 Major; später angeblich Oberst (vgl. auch Hirschs Sammlung V, 204).
- Holsten (Holstein), Christian, geb. 17. 3. 1741 in Kopenhagen, gest. 7. 8. 1811 in Kopenhagen. 20. 5. 1770 in russ. Dienst als Midshipman, sofort zum Leutnant befördert, 1771—74 auf »Minerva«, 1774—75 auf »Pobeda« im Mittelmeer, 1775 beim Hafen Reval, 1776 Urlaub auf ein Jahr, 6. 3. 1777 Abschied (A. M. L. III, 420; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard I, 614).
- Kaltenborn, Karl Friedrich v., geb. 4. 8. 1723 in Breslau, gest. 20. 3. 1800 in Christiania. 1769 in russ. Dienst als Kapitän, zur Armee Rumjanzev, Juli 1769 Secondemajor, 1. 1. 1770 Premiermajor, im 2. Grenadier-Reg. Anfang 1770 vor Bender ausgezeichnet. Aug. 1770 vor Bender am Kopf verwundet. Anfang 1773 zurück. Mai 1774 Abschied (vgl. auch Hirschs Sammlung VI, 82).
- Kölmer, Michael, geb. 13. 5. 1742, gest. 9. 3. 1821 in Kopenhagen. 20. 5. 1770 in russ. Dienst als Midshipman, sofort zum Leutnant befördert, unter Arff ins Mittelmeer, 22. 5. 1772 Abschied (A. M. L. IV, 68; vgl. Topsøe-Jensen u. Marquard II, 62).
- Krieger, Karl Wilhelm (russisch Karl Ivanovitsch), geb. 20. 7. 1762 in Kopenhagen, gest. 22. 5. 1810 in St. Petersburg. 8. 5. 1790 in russ.

- Dienst als Leutnant der Flotte (mit Dienstalster v. 1. 1. 1784), auf »Prinz Gustav« bei Wiborg, 1. 5. 1791 Kapitänleutnant, 1795—96, 1798—1800 auf dem Nordsee-Geschwader, 24. 9. 1799 Ritter d. Annen-Ordens III. Kl., 1801 Komm. »Saratov«, dann »Maksim Ispovednik«, 1802 »Schtschastlivyj«, 9. 1. 1803 Kapitän 2. R., 1803 Komm. »Boleslav«, 1806 »Evropa«, 1807 Komm. d. Schiffsbesatzungen in Archangelsk, 12. 12. 1807 Kapitän 1. R., 1808—09 Komm. d. Uferbatterien in Archangelsk, 1. 3. 1810 in Zivildienst mit dem Rang als Staatsrat (A. M. L. IV, 152; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard II, 40).
- Lepel, Karl Helmut v.**, geb. 1742, gest. 1814. 1769 in russ. Dienst als Secondemajor, zur Armee Golizyn, 22. u. 23. 8. am Dnestr ausgezeichnet, im Kabardinischen Inf.-Reg. 1770 Premiermajor für die Schlachten an Larga und Kagul (7. u. 21. 7.); Sept. bei Kilia ausgezeichnet (vgl. auch Dansk biogr. Lexikon X, 220 und Hirschs Sammlung VI, 377).
- Lorenz, Thomas** (in Dänemark nicht festzustellen, nach russ. Quellen aus dän. Dienst gekommen; vielleicht Engländer?). 31. 7. 1771 in russ. Dienst als Leutnant der Flotte, 7. 2. 1772 dem Admiral Knowles an der Donau zugeteilt, 9. 10. 1773 Abschied auf Ansuchen (A. M. L. IV, 267).
- Moltke, Adam Ludwig v.**, geb. 6. 12. 1743 in Kassel, gest. 20. 1. 1810. 1769 in russ. Dienst als Premiermajor, zur Armee Golizyns; im Rostov-Karabinier-Reg., 26. 10. vor Bender verwundet (an der Hand), 1. 1. 1770 Oberstleutnant, Mai 1770 Oberst, Juni zurück nach Dänemark zur Kur. Juni 1771 als Volontär zur Armee Rumjanzev, ausgezeichnet bei Bukarest und Giurgiu. Okt. 1772 zurück (vgl. Hirschs Sammlung VII, 209).
- Munthe af Morgenstierne, Kaspar Wilhelm v.**, geb. 4. 3. 1744, gest. 20. 9. 1811 auf Gammelgaard. 1769 in russ. Dienst als Premiermajor, zur Armee Golizyn, 22. u. 23. 8. am Dnestr ausgezeichnet, Sept. 1770 zur Armee Panin vor Bender, im Rjashsk-Inf.-Reg., führt 16. 9. eine Grenadierkolonne zum Sturm, schwer verwundet, 1. 11. 1770 Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl. Juni 1771 zurück zu Badekur, Mai 1774 Abschied in Russland (vgl. Hirschs Sammlung VII, 275).
- Munthe af Morgenstierne, Truels Smith v.**, geb. 9. 5. 1745 in Sverdrup, gest. 16. 6. 1810 in Kopenhagen. 23. 6. 1769 in russ. Dienst als Leutnant der Flotte, mit dem ersten Geschwader ins Mittelmeer, auf »Sv. Januarij« bei Tschesme, 1772 auf »Graf Orlov«, 20. 4. 1773 Kapitänleutnant, 1774 Komm. »Paros«, 1775 auf »Graf Orlov« im Geschwader Basballes zurück. 7. 1. 1778 Abschied als Kapitän 2. R. (A. M. L. IV, 390; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard II, 220).
- Neuspitzer, Friedrich** (wohl = Friedrich Christoph, geb. 3. 6. 1767 al. 1763 oder 4. 7. 1766, 1770 dän. Kadett, 1785 Abschied). 1. 5. 1790 in russ. Dienst als Midshipman (mit Dienstalster v. 16. 4. 1789), auf der Ruderflotte, 1791 in Kronstadt, 1792 in Archangelsk, 1793—94 in der Ostsee, 22. 8. 1793 Leutnant, 1795—96 in Riga und Kronstadt, 1797 in Archangelsk, 1798—1800 auf dem Nordseegeschwader, 1801—02 im Mittelmeer und Schwarzen Meer, 16. 9. 1809 Abschied wegen schlechter Führung (A. M. L. IV, 440; vgl. Sammlung Marquard).
- Nissen, Gregers Høeg**, geb. 18. 9. 1765. 1776 dän. Kadett, 1783 Abschied. 14. 11. 1787 in russ. Dienst als Midshipman, 1788 auf dem Geschwader v. Dessen nach Kopenhagen, im Kattegatt, 1789 nach Reval zurück und im Finn. Meerbusen, 1. 1. 1790 Leutnant; auf »Prochor« bei Reval und Wiborg (A. M. L. IV, 471; vgl. Sammlung Marquard).
- Nissen, Jens Christian Friedrich**, geb. 17. 3. 1743 in Horsens, gest. 8. 11. 1775. 12. 5. 1770 in russ. Dienst als Kapitänleutnant, auf »Sv. Georgij« im Mittelmeer, 1772 zu Land aus Livorno nach Petersburg,

26. 3. 1772 Abschied auf Ansuchen (A. M. L. IV, 471; vgl. Topsøe-Jensen u. Marquard II, 254).
- Numsen, Frederik** (russisch Fedor Michajlovitsch), geb. 10. 2. 1737 in Vejle, gest. 9./21. 4. 1802 in Russland. 1788 in russ. Dienst als Generalleutnant, Korpskommandeur in Finnland. 27. 4. 1790 Ritter d. Georgs-Ordens III. Kl. für den Kymmene-Übergang am 24. 4.; 8. 9. 1791 Ritter d. Alexander-Nevschikij-Ordens. General d. Kavallerie. 20. 1. 1797—15. 4. 1799 Chef d. Starodub-Kürassier-Reg. (seit 19. 10. 1797 Kürassier-Reg. Numsen). (Vgl. auch Hirschs Sammlung VII, 459; Dansk biogr. Lexikon XII, 331).
- Osten, Johann Vibe von der** (russisch Ivan Christjanovitsch, meist Baron genannt), geb. 5. 3. 1761 in Kristiansand, gest. 1. 10. 1812 in Riga. 1788 in russ. Dienst als Kapitän, in einem Grenadier-Reg. der Armee Potemkins, 14. 4. 1789 Ritter d. Georgs-Ordens-IV. Kl. für Auszeichnung beim Sturm auf Oczakow. In Finnland. Oberstleutnant (1793), Chef des Zollbezirks Riga. Heiratet 3. 1. 1793 in Serrefer (Estland) Helene Katharina Freiin v. Uexküll-Güldenbandt (geb. 18. 5. 1774 in Saximois, gest. 24. 7. 1822 in Dorpat); eine Tochter Rosalie Eugenie gest. 21. 8. 1802 in Weissenstein, 1 Jahr, 5 Monate, 11 Tage alt; eine zweite Tochter Rosalie Eugenie geb. 10. 10. 1803 in Dorpat (Geneal. Handbuch d. balt. Ritterschaften, Kirchenbücher Weissenstein und Dorpat St. Johannis; vgl. auch Hirschs Sammlung VII, 536).
- Otto, Johann Gottlieb** (russisch Ivan Bogdanovitsch; nach russ. Quellen aus Dänemark, in dän. Dienst nicht nachzuweisen), gest. 21. (23.) 3. 1803 in Reval, 40 Jahre alt. 30. 10. 1787 in russ. Dienst als Midshipman, 1788 auf »Sv. Elena« bei Hogland, 15. 2. 1790 Leutnant, bei Reval und Wiborg. 1795—96 auf dem Nordseegeschwader. 9. 1. 1803 Kapitänleutnant (A. M. L. IV, 507).
- Pentz, Georg Friedrich Ludwig v.**, geb. 9. 5. 1743 in Gross-Helle, gest. 27. 4. 1789 in Rendsburg. 1769 in russ. Dienst als Secondemajor, zur Armee Golizyn vor Choczim. 7. 7. 1770 an der Larga, 21. 7. am Kagul ausgezeichnet, dafür Premiermajor. 23. 3. 1771 bei Tultscha, 16. 4. bei Isaktschi ausgezeichnet. Oberstleutnant, Dez. 1771 zurück (vgl. auch F. v. Meyenn, Urkundl. Geschichte d. Familie v. Pentz Bd. II; Hirschs Sammlung VIII, 58).
- Ployart, Nikolay Theodor de**, geb. 20. 9. 1741, gest. 21. 3. 1821 in Hadersleben. 12. 4. 1770 in russ. Dienst als Kapitänleutnant, 10. 5. Kapitän 2. R., auf »Vsevolod« ins Mittelmeer, 1771 zu Land nach Petersburg, 1772 auf »Viktor« in der Ostsee, 19. 2. 1774 zur »Don-Expedition«. 13. 1. 1775 Abschied (A. M. L. IV, 573; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard II, 323).
- Pogrell, Christian Karl**, geb. 1734 (getauft 23. 11.) in Kolding, gest. 6. 6. 1781 in Ribe. 1769 in russ. Dienst als Kapitän, zur Armee Rumjanzevs, Juli 1769 Secondemajor, 1. 1. 1770 Premiermajor im Rostov-Karabinier-Reg. Juni 1771 bei Kefa (Krim) ausgezeichnet. Dez. 1772—Juli 1773 als Kurier zwischen Petersburg und Kopenhagen (vgl. auch Hirschs Sammlung VIII, 164).
- Preusser, Georg Christian**, geb. 1740 in St. Petersburg, gest. 1806 in Russland. Sept. 1789 als Volontär zur russ. Armee in Finnland (vgl. auch Hirschs Sammlung VIII, 217).
- Reiersen, Jens**, geb. 27. 9. 1747, gest. 26. 8. 1817 in Kopenhagen. 20. 5. 1770 in russ. Dienst als Midshipman, sofort zum Leutnant befördert, auf einem Transportschiff unter Arff ins Mittelmeer. 22. 5. 1772 Abschied (A. M. L. IV, 659; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard II, 377).
- Rohweder, Christian**, geb. 6. 9. 1739, gest. 14. 5. 1792 in Ullensager.

- 1769 in russ. Dienst als Leutnant, zur Armee Rumjanzev. März 1770 Kapitän (vgl. auch Hirschs Sammlung IX, 186).
- Röder, Johann Georg**, geb. 1730 in Jütland, gest. 1787 in Petrosavodsk. 1753—61 in russ. Dienst, zuletzt Kapitän d. Nisov. Inf.-Reg. 1769 in russ. Dienst als Kapitän, zur Armee Rumjanzev. Juli 1769 Secondemajor, 1. 1. 1770 Premiermajor (im Tschernigov-Inf.-Reg.). Okt. 1771 ausgezeichnet bei Tultscha, Babady und Isaktschi. 3. 5. 1773 Abschied in Dänemark, in ewigen russ. Dienst. 1777 Oberstleutnant. 22. 9. 1786 Generalmajor, Gouverneur des Gouvernements Olonez in Petrosavodsk (vgl. auch Hirschs Sammlung IX, 305).
- Schmettow** (früher Schmettau), **Karl Jakob Waldemar Reichsgraf v.**, geb. 15. 12. 1744, gest. 21. 4. 1821 in Rotvold bei Drontheim. 1769 in russ. Dienst als Kapitän. Nov. 1770 wegen Krankheit Abschied als Oberst (vgl. auch Hirschs Sammlung X, 110).
- Schulenburg, Georg Ludwig Graf v. d.**, geb. 21. 5. 1755 in Bleckede, gest. 29. 3. 1828 in Kopenhagen. 1788 in russ. Dienst als Major d. Jägerbataillone. 17. 12. 1788 beim Sturm auf Oczakow ausgezeichnet, 4. 5. 1789 dafür Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl. 1789 auf der Ruderflotte im Finnischen Meerbusen, in der Schlacht im Svenskund (vgl. auch Dansk biogr. Lexikon XV, 319 und Hirschs Sammlung X, 216).
- Smidt (Schmidt), Christian**, geb. 21. 8. 1745, gest. 30. 7. 1823. 20. 5. 1770 in russ. Dienst als Midshipman, sofort zum Leutnant befördert, auf einem Transportschiff unter Arff ins Mittelmeer. 18. 1. 1773 Abschied (A. M. L. V, 382; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard II, 462).
- Späth, Johann Jakob** (russisch Ivan Ivanovitsch), geb. 3. 3. 1738 in Helsingör, gest. 3. (15.?) 9. 1797 in Bachtschisaraj (Krim). 1763 in russ. Dienst; holst. Oberstleutnant. 1773 in dän. Dienst, 3. 10. 1788 Abschied als Generalmajor. In russ. Dienst als Oberst und Volontär. Generalmajor, ausgezeichnet in der Schlacht bei Matschin, 18. 3. 1792 Ritter d. Georgs-Ordens III. Kl. 1797 Chef d. Vjatka-Musketier-Reg. (vgl. auch Hirschs Sammlung XI, 48).
- Stricker, Karl Alexander**, geb. 19. 1. 1731, gest. 10. 2. 1820. 1769 in russ. Dienst als Kapitän d. Generalquartiermeisterstabes, im Stabe Golizyns. Sept. 1769 Oberquartiermeister für seine Dienste beim Korps Elmpt. 1. 8. 1770 Oberstleutnant auf dem Schlachtfeld am Kagul. 1771 beim Korps Weismann an der Donau. Für hervorragende Umsicht und Tapferkeit beim Handstreich auf Tultscha (19. 6.) 19. 8. Ritter d. Georgs-Ordens IV. Kl. Okt. 1771 ausgezeichnet bei Tultscha, Babady und Isaktschi, zum Georgs-Orden III. Kl. vorgeschlagen, mit 500 Rubeln belohnt. Herbst 1772 abberufen, Febr. 1773 zurück (vgl. auch Hirschs Sammlung XI, 132).
- Sundt, Christian Ulrich**, geb. 21. 3. 1766 in Rendsburg, gest. 9. 2. 1849 in Frederiksborg. 1788 in russ. Dienst als Leutnant, in Finnland beim Grenadierbataillon Essen. 1789 beim Korps Michelson, in den Gefechten bei Pardakoski, Christina und Porrosalmi, 2. 6. bei St. Michel in den Reihen d. Leibgrenadier-Reg. schwer verwundet. Aug. 1789 Kapitän. Offizier du jour bei Numsen, Dez. zurück (vgl. auch Hirschs Sammlung XI, 169).
- Tuxen, Louis de** (russisch Leontij), geb. 30. 10. 1748 in Kopenhagen, gest. 21. 1. 1828 in Helsingör. 17. 4. 1770 in russ. Dienst als Midshipman, 20. 5. Leutnant, auf »Sv. Georgij« unter Arff ins Mittelmeer, 1772 auf »Grigorij« zurück, 1773 auf »Mironosiz« unter Greigh ins Mittelmeer, 1775 als Komm. d. »Pomoschtschnyj« unter Basballe zurück. 8. 3.

- 1777 Abschied (A. M. L. V, 226; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard II, 641).
- Tönder, Claus Frandsen**, geb. 23. 7. 1737 in Sparboen (Norwegen), gest. 1819. 12. 4. 1770 in russ. Dienst als Kapitän 2. R.; auf »Sv. Georgij« unter Arff ins Mittelmeer, zu Land zurück, 26. 3. 1772 Abschied auf Ansuchen (A. M. L. V, 232; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard II, 649).
- Ulrich, Georg Friderich** (russisch Jegor Jegorovitsch), geb. 23. 3. 1762 in Kopenhagen, gest. 23. 6. 1830 in Friedrichstadt. 4. 4. 1788 in russ. Dienst als Kapitänleutnant, 1788—90 auf »Saratov« im Geschwader v. Dessen u. Kosljaninov, 1790 bei Reval und Wiborg. 17. 12. 1796 Kapitän 2. R., 1795—96 Komm. »Rafail« im Nordsee-Geschwader, 1798 Komm. »Maksim«, 29. 7. 1798 Abschied (A. M. L. V, 240, 446; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard II, 661).
- U sel** (auch *Usrej*), wohl = *U sler, Jens* (geb. 1722 in Norwegen, gest. 26. 4. 1796 in Porsgrund). 7. 7. 1771 in russ. Dienst als Leutnant der Flotte, zu Admiral Knowles an die Donau geschickt, 1772 auf »Tschesma« unter Tschitschagov ins Mittelmeer. 5. 3. 1774 Abschied (A. M. L. V, 240; vgl. auch Topsøe-Jensen u. Marquard II, 667, wo der russ. Dienst nicht erwähnt wird).
- Vosbein** (russisch Fosbenn), **Christian**, geb. 11. 8. 1769, gest. 1823. 28. 12. 1780 dän. Kadett, 16. 2. 1789 Abschied, 22. 5. 1790 in russ. Dienst als Midshipman (mit Dienstalder v. 20. 3. 1789), auf »Sv. Joann« bei Björkö und Wiborg. Ab aus russ. Dienst vor 1792 (A. M. L. V, 266; Sammlung Marquard; vgl. auch Hirschs Sammlung XII, 347).
- Wium, Henrich**, geb. 17. 9. 1749 in Kopenhagen, gest. 25. 1. 1806 in Christiania. 20. 5. 1770 in russ. Dienst als Midshipman, sofort zum Leutnant befördert, auf einem Transportschiff unter Arff ins Mittelmeer. 1771 zu Land zurück, 1773 gestrichen (A. M. L. III, 308; vgl. Topsøe-Jensen u. Marquard II, 720).

INDVANDREDE RÉFUGIÉS FRA SYDVEST-
FRANKRIG OG KRONPRINS FREDERIKS (IV)
BESØG I ROCHEFORT I 1692

Af *Louis Bobé*.

I det, foranlediget ved Alliance Française's 50 aarige Bestaaen afvigte Aar udgivne Festskrift har jeg givet en Fremstilling af den Kulturindsats, Danmark skylder franske Indvandrere, særlig de mange, der paa Grund af Religionsforfølgelserne efter Ophævelsen af det nantiske Edikt (1685) søgte Tilflugt i København og her grundlagde den fransk reformerte Menighed. Til den almindelige Oversigt er knyttet en Række Stamtavler over de Refugié-familier, der har fæstet Rod herhjemme. Efter Menighedens ældste, omhyggeligt førte Kirkebog, der som oftest anfører de Indvandrede Hjemsted og Forældre, er der foretaget en Sammenstilling af de Egne og Byer, hvorfra de er komne. Denne Undersøgelse har godtgjort, at et paafaldende stort Antal landflygtige Huguenotter er indvandret hertil fra det sydvestlige Frankrig, fra Pays d'Aunis, Saintonge, Saintes og fra La Rochelle, gennem Aarhundredet Hovedsædet for Tilhængere af den reformerte Trosbekendelse, og især fra den ud for Staden beliggende Ø Ile de Ré med dens to vigtigste Smaabyer, La Flotte og St. Martin.

Under et Studieophold i La Rochelle og paa Ile de Ré afvigte Sommer har jeg kunnet forøge de ovenfor nævnte Meddelelser og den tidligere i nærv. Tidsskrift 9. IV. 57 ff givne Sammenstilling. Dette skyldes i væsentlig Grad den store Velvilje, jeg har mødt hos Arkivaren for Départementet Charente Inférieure Hr. d e V a u x d e F o l e t i e r. Ligeledes skylder jeg Tak til Mme C h. L e m paa Ile de Ré, Enke efter afd. Direktør i Banque de France G. Lem. Denne af Samlingen og Bevaringen af Ile de Ré's Historie og Traditioner meget fortjente Mand tilhørte en fra Norge udvandret Slægt, der i to Aarhundreder har været bosiddende paa Øen. Af det med største Pietet gennem Generationer værnedes Slægtshjem med dets stemningsfulde Interiører og værdifulde Samling af Familiebilleder faar man et sikkert enestaaende Indtryk af en velstaaende

Huguenotfamilies Indendørs Liv gennem Tiderne i en af Verdens Storme uberørt Hygge og Fred.

Spørgsmaalet om, hvorledes de hjemløse Udvandrere fandt Vejen op til de nordiske Lande, har tidligere været drøftet af Pierre Dez, nu Prof. i Poitiers, i hans grundige Monografi: *Histoire des Protestants de l'Église Réformée de l'Île de Ré* (La Rochelle, 1926).

Med beundringsværdig Tapperhed og Udholdenhed havde Ile de Ré's langt overvejende protestantiske Befolkning under Religionskrigene lige fra Trængselstiderne efter Bartolomæusnatten hævdet deres Trosfrihed, indtil Ophævelsen af det nantiske Edikt blev skæbnesvanger for Øens fredelige og velstaaende Befolkning, der i 1685 talte 3—4000 reformerte Trosbekendere. Allerede i 1668 havde Ludvig XIV forbudt sine Undersaatter at forlade Frankrig, og i 1681 blev denne Bestemmelse særlig indskærpet Beboerne paa Ile de Ré, hvilket Magtsprog indleder Masseudvandringen fra Øen som Følge af de katolske Myndigheders Voldsherredømme.

Den livlige Handelsforbindelse mellem Ile de Ré og de nordiske Lande gjorde det muligt for Flygtninge at unddrage sig Strandvagternes Paapasselighed ved i Nattens Mørke at ro ud i Baad til de paa Rheden liggende fremmede Skibe, hvis venligt sindede Kaptainer tog dem ombord og skjulte dem i Kasser og Tønder eller mellem Plankerne, indtil de var i rum Sø med Kursen til de hollandske Havne, særlig Amsterdam. Den landflygtige Catharine Dechezaulx, der fra Ile de Ré gik til Bergen, kom ikke op paa Dækket, førend man fik den hollandske Kyst i Sigte.

Fra Holland gik mange til Søs videre til Hamborg, og en Del forsøgte Lykken ved at fortsætte til København, hvor de af Dronning Charlotte Amalie udvirkede kongelige Privilegier for indvandrede Huguenotter gav dem Haab om at finde et blivende Fristed. Man regner med, at der af Ile de Ré's protestantiske Befolkning er udvandret henved 1500 Personer. Under det fanatiske kirkelige Tvangstyre havde mange maattet afsværge deres Tro, men flygtede, pint af Samvittighedsnag, og fandt hos de reformerte Præster i fremmede Lande let Syndsforladelse. De Landflygtige fra Ile de Ré spredtes over den vide Jord til Amerika og Kapstaden. Ofte gik Familiefaderen i Udlændigheden mod et ukendt Maal, og først efter at han havde skabt sig en Existens i det nye Hjemland, fulgte Hustru og Børn efter. Ikke alle forlod Hus og Hjem tomhændede, ofte var det lykkedes dem at afhænde deres Ejendele før Flugten.

Om de fra selve Ile de Ré til Danmark udvandrede Familier Valleau, Dechezaulx, Jouneau, le Cercler de la

Monnerie og Butaud giver de i Arkivet i La Rochelle opbevarede Kirkebøger for St. Martin i Tidsrummet 1659—85 gode Oplysninger.

Slægten Valleaus ældste kendte Stamfader er Gabriel Valleau, f. o. 1595 † 9. Sept. 1668 i St. Martin, hvis Søn var:

Etienne, gift m. Anne Morin, der levede 1678 som Enke og efterlod Sønnerne

1. Jean, f. o. 1645; gift m. Judithe Gauvin (se ndfr.)
2. Jacques, f. o. 1658, afsvor 1685, vistnok identisk med den Jacques V., der fra 1709 til sin Død, 7. Maj 1724 var Kateket ved den fransk reformerte Menighed; gift 1 Marts 1677 m. Magdeleine Mousnier, † 6 Maj 1729 i Kbhvn., 75 Aar gl.
3. Pierre, dbt. 19 Dec. 1660 i St. Martin, afsvor 1685; 1696—1702 Diacre og Ancien ved Ref. Menighed, 1700 Borger i Helsingør, † her 1724, bgr. 23. Juli; gift m. Elisabeth Jouneau, (Forældre: Pierre Jouneau og Marie Gauvin), f. 1653 i St. Martin, † 23 Jan. 1732 i Helsingør.¹ Søn: Pierre, f. 11 Dec. 1685 i St. Martin.

Foruden de to til Danmark indvandrede Brødre, indkom hertil deres ældre Broder Jeans' Børn og en Datter af Pierre (se ndfr.)

- A. Françoise, f. 1660, gift 20 Febr. 1678 i St. Martin m. Charles Decheaulx (Forældre: Jacques D. og Marie Morin).
- B. Judithe, f. 6 Nov. 1669 i St. Martin, dbt. 10 Nov, † 4 Marts 1748 i Kbhvn.; »réfugiée de l'Île de Ré«; gift m. Urmager og Ancien ved Ref. Menighed Isaac Beaupoil,² f. 1666 i Chatelleraud i Poitou, † 10 Juni 1737 i Kbhvn.
- C. Jean, f. 1682 i St. Martin, dbt. 8 Febr., 1716 Borger i Helsingør, † 6 Juni 1767; gift m. Anne Decheaulx, se ndfr.

Pierre Valleaus Datter:

Elisabeth, gift 18 Febr. 1701 i Kbhvn. m. Alexandre Godeffroy.

Af den paa Ile de Ré talrige Slægt Decheaulx, der, som det ses af ovenstaaende, gentagne Gange var indgiftet i Familien Valleau, indkom Etienne Decheaulx, f. 1642

¹ Hendes Testamenter i Sjæll. Reg. 1717, 233, og 1723, 198 og 1731, 341. Heri nævnes Brødrene Etienne Jouneau, Købmand i London, Ny England (døbt 13 Maj 1663 i St. Martin), Susanne Marie Jouneau, gift m. Ezechiél Barbeau i London, og Philippe Jouneau i Ny England.

² Hans Testamente i Sjæll. Reg. 1737, 187.

paa Ile de Ré som Søn af Etienne D. d. æ. og Renée Ayrault, nævnes 1681 blandt de af Intendant de Muin forfulgte Reformerte, udvandrede til Dublin før 1685, † 7 Febr. 1728 i Kbhvn. Gift 1 Maj 1681 i Saint Martin m. Suzanne Bernard (Datter af Paul Bernard og Judithe Mollie), f. 1655 i La Rochelle, † 17 Marts 1729 i Kbhvn., 73 A. gl. De havde 1685 i Dublin en Datter Suzanne til Daaben og desuden to Døtre:

1. Anne, f. 1691, † 8 Marts 1771 i Kbhvn., 80 Aar, g. m. Jean Valleau (se ovfr.)
2. Marie Madeleine, † 1745 i Korsør, g. m. Henry Clavel de l'Etang (s. o.).

Daniel Dechezaulx fra Ars paa Ile de Ré havde Børnene Jeanne Marie og Jean Etienne Dechezaulx, af hvilke det ældste, f. og dbt. 27 Nov. 1716 i Ars, var gift med Ludvig Lem fra Norge, hvis Sønner gik til Ile de Ré og hvor deres Efterslægt levede indtil den nyeste Tid. Broderen Jean Etienne, f. 7 Jan. 1723 i St. Martin, kom o. 1740 med Søsteren til deres Onkel i Bergen, 1748 Borger i Byen og s. A. fransk Generalkonsul, † 24 Jan. 1799 i Bergen. Gift 1° 13 Maj 1760 m. Wenche Jacobine von der Lippe, f. 8 Jan. 1735, † 19 Dec. 1767; 2° 7 Dec. 1778 i Bergen m. Susanna Catharina Holck, f. 15 Nov. 1745, † 8 Marts 1803 i Bergen. Hans Søn Thomas, f. 6 Maj 1762 i Bergen, † 30 Juni 1831, fransk Generalkonsul i Bergen, efterlod Descendens.³

Fra Ile de Ré, hvor Frygten for mulige Undertrykkelser og Forfølgelser fra katolsk Side længe holdt sig, indvandrede endvidere Jacob Butaud, Søn af François Butaud og Madeleine Riorteau, f. 5 Jan. 1680 i Ars, døbt 12 s. M. i St. Martin, kom o. 1695 til Bergen, hvor han fik Plads paa Kommercedirektør Jørgen Thormöhlens Kontor og forblev i dennes Tjeneste til hans Principals Død i 1709, i hvilket Aar han ogsaa tog Borgerskab i Bergen og nogen Tid efter blev fransk Generalkonsul. Han var gift med Anne Christine Stabeel, Datter af Sognepræst til Gulen Nicolai Stabeel, f. 1702, † 19 Juni 1746 i Bergen. Butaud døde sammesteds i 1748, bgr. 3 Maj. I Skiftet efter ham nævnes som hans Arvinger to Søskende-børn, de to ovenfor nævnte Søsterbørn Jeanne Marie og Jean Etienne Dechezaulx.

³ P. Dez., Hist. des Protestants de l'Ile de Ré, 79, S. 74 n.

⁴ P. Dez. Medd. af Hr. Bibliotekar M. Wiesener, Bergen, og sammes Afhandling: Utenlandske Konsuler i Bergen (Bergens hist. Forenings Skrifter XXII (1916), 36 f.), hvori findes Portrætter af J. Butaud og J. E. Dechezaulx.

Af en femte paa Ile de Ré hjemmehørende adelig Slægt indkom en enkelt Mand:

Samuelle Cercler de la Monnerie, Søn af Samuel C. de la M., Kaptain for Vagtskibet, og Catherine de l'Estrille (F. Michel de l'E. og Hustru Jeanne), dbt. 13 Juni 1666 i St. Martin,⁵ nævnes 1681 sammen med Etienne Dechezaulx, Etienne Jouneau og Pierre Valleau blandt de af Intendant de Muin forfulgte Indvaanere paa Ile de Ré⁶ allerede 1683 Ltnt. i den danske Marine, 1697 Kaptlnt., dim. 1709, † 26 Maj 1714, havde 1689—1700 Børn til Daaben i Kbhvn. i Ægteskab med Elizabeth Duzet (Dusseth), der døde her i 1701⁷ (Boet reg. 7 Maj).

Om en fra Saintes først ind i det 18 Aarhundrede til København indvandret Huguenot Elie Angibaud fra Saintes, er der fremkommet Efterretninger, som viser, hvilke Næringsveje, der særlig kunde dyrkes af Franskmænd i København.⁸ Elie var Søn af Apotekeren Elie Angibaud, hvis Apotek endnu ses i Grande Rue i Saintes. Moderen Jeanne Chadeau var Søster til Søkaptain Isaac Chadeau de la Clocheterie. Han selv fødtes 20 Marts 1701, var 1717—18 i Dublin for at lære Engelsk, forlod 1723 Saintes og bosatte sig i København, hvor han 21 Nov. 1726 ægtede Gabrielle du Cros, f. 1700 i Genève, † 18 April 1745 i Kbhvn. Herfra beretter han om sin Tante Marie Dumas, f. Angibaud og hendes Søsterdatter Marie Marguerite St. Paul, f. Angibaud, død 2 Sept. 1723 i Kbhvn., der s. A. havde faaet Bevilling paa at sælge forskellige Sorter Krydderier, Vin, Brændevin og Likører.⁹ Han havde *to Familier fra Ile de Ré og La Rochelle boende i sit Hus*. Vinhandelen var en af de bedste Leveveje i Norden, men det kostede mange Penge; der kunde tjenes godt ved Salg af Brændevin (eau de vie), hvoraf der kun fandtes ringe Forraad i Byen, derimod megen brændt Vin. Af yndede Lækkerier nævner han Althea- og Lakritstærter (pâte de guimauve, de réglisse). Selv levede han paa Lykke og Fromme og betragtede sig som død for Frankrig paa Grund af de dér herskende Love. I 1745 gik han til London, efterladende to her fødte Børn Elizabeth Julie, f.

⁵ Kbg: Samuel, fils de Samuel Le Cercler Sr delamonnerie et Catherine de l'estrille et Jeanne de lestrille, baptisé le treizieme de juin mil six cent soixante six. T. A. Topsøe-Jensen og E. Marquard, Den dansk-norske Søetat, 1935 II, 66.

⁶ P. Dez., S. 54.

⁷ Underadmiralitetets Skifteakter 1700—02, 167.

⁸ Revue de Saintonge et d'Aunis XXXII, 216—19; XXXIV, 6—34.

⁹ Kbhvns. Dipl. VIII, 568.

27 Jan. 1729, † 23 Nov. 1792, og Jean Pierre, f. 2 Juli 1739, som fulgte med en Skibskaptajn til Kina. Angibaud døde 1755 i London.

Fra Saintonges indkom Armand La Louche écuyer du Perron, Søn af Armand La Louche, écuyer de Rivedoux og Elizabeth Nicolas, f. 1654 i Saintonges, kom 1671 fra La Rochelle med et Kompagniskib til Vestindien. 1683 Ltnt., 1704 Schoutbynacht, død 17 Sept. 1706 paa 2Kbhvns. Red ved Kæntring; gift 1691 m. Jeanne Guenon. Hans Søstersøn var Henry Clavel de l'Etang, f. 1684 i Holland, 1703 Kadet, 1719 Kaptajn i Marinen, † 1745 i Korsør, gift m. Marie Madeleine Dechezaulx.

Marie Madeleine Amian, f. 1696 i Saintonges, † 24 Aug. 1759 i Kbhvn., ægtede sammesteds 21 Febr. 1726 Urmager Jean Hignar.

Om den første Præst ved den herværende fransk reformerte Kirke Philippe Mesnard fra Saintes, der i Okt. 1685 ankom til Kbhvn. med flere landflygtige Trosfæller, se Persh. Tidsskr., 9. IV. S. 64.

Af andre til Danmark fra La Rochelle og Omegn udvandrede Huguenotfamilier, hvis genealogiske Forhold hidtil kun var mangelfuldt udredede, men som nu kan oplyses af franske Kilder, har særlig Slægten **de Cheusses** Krav paa Interesse, da et Par af dens Medlemmer har indtaget fremragende Stillinger i deres nye Hjemland. Under Henviisning til mine tidligere her i Tidsskriftet givne Meddelelser om Slægten de Cheusses hidsættes følgende Tilføjelser efter en Afhandling af G. Silvestre i Société de Géographie de Rochefort, Bull. XXVIII (1906): Henry de Cheusses et sa famille (p. 176 ff).

Jacques Henry til Fronsec, Châtellaion og de Cheusses, gift med Renée de Lozeré (Forældre: Gédéon seigneur de Rochefort og Renée Thevenin), havde Sønnen: Vincent-Gédéon-Henry de Cheusses, f. i La Rochelle, dbt. 13 Aug. 1666, flygtede med sin Moder, da Enke, til England og kom herfra til Kbhvn., hvor hun døde i Nov. 1688, tjente sig fra 1683 i den danske Hær op fra Ritmester til Generalltnt. [† 1754], fik 1699 af den franske Konge sine Godser tilbage paa Betingelse af, at han vilde bosætte sig i Danmark, hvilket han gjorde og afstod sin Ret til Renée de Trudaine. Gift 6. Febr. 1701 i Haag i den wallonske Kirke m. Henriette Lucrèce van Aerssen (Forældre: Cornelis A. til Sommeldyck og Plate og Marguerite du Puy, Marquise af Montbrun og Saint André), f. i Haag, døbt 9 Okt. 1678. — Deres Børn:

1. Frederic Henry [f. 1701 i Kbhvn.], gift i Celle m. sin Kusine Sophie Louise Suzannet de la Forest (Fader: Kammerjkr. hos Hertugen af Braunschweig-Lüneburg Jacques Frédéric de la F.), f. 8 Febr. 1713 i Celle, dbt. 11 s. M., † 6 Dec. 1765 i Haag, hvor han var dansk Gesandt [† 1773]. — Deres Børn: A—E.
 - A. Anne Eleonore Henriette, † 16 Okt. 1781 i Haag; gift m. Kontreadmiral Jacob Henrik von Stöcken.
 - B. Charles Emile Henry [f. 1702 i Kbhvn.], † 1 Febr. 1734 i Paramaribo, Guvernør i Surinam, holl. Guyana; gift 17 Juli 1729 smst. m. Charlotte Elisabeth van der Lieth (F.: Prof., Dr. phil. Diderik v. d. L. og Elisabeth Baldina Helvetius), f. 19 Nov. 1700 i Haag, † 6 Aug. 1753 i Paramaribo.
 - C. Jacques Alexandre Henry [f. 1704 i Kbhvn.], blev Broderens Efterfølger som Guvernør, † 26. Jan. 1735 i Paramaribo; gift 14 Juli 1734 i Haag m. Catharina Eleonore Temminck (F.: Hendrick T. og Charlotte Elisabeth van der Lieth). Datter: Jacobina Henrietta Alexandrina, f. 2 Juni 1735 i Paramaribo, † 16 Apr. 1819 paa Tosterup; g. 2 Aug. 1752 i Stockholm m. Generalltnt. Greve Johan Sparre (af Söfdeborg) til Tosterup, f. 10 Jan. 1715 i Karlskrona, † 3 Marts 1791 paa Tosterup.
 - D. Guillaume Henry, angives f. 31 Maj 1705 i Kbhvn.; gift m. Eleonore Artemisie de Montroy fra Slottet Montroy, 11 Km. fra La Rochelle.

Sluttelig kan omtales en fra La Rochelle til København indkommen Exulant, hvis Efterslægt har slaet Rod her og først er uddød i nyeste Tid:

Paul Perret, Slørvæver (voilier), Søn af Købmand i La Rochelle Michel Perret og Elizabeth Olivier, gift 24 Aug. 1694 m. Sara du Puy, Datter af Købmand i La Rochelle Barthelème du Puy og Anne Menigaud.

En ny Forbindelse mellem Danmark og Udskebningsstedet for de forfulgte Réfugiés fra Rochelle og nærmeste Omegn knyttedes ved Kronprins Frederiks Besøg i 1692 paa Ile de Ré, uden at man nu ved, hvilken Interesse der har været forbundet med hans Udflugt til denne, kun et Aarti før saa rigt blomstrende og nu delvis affolkede Ø.

Medens man, særlig efter at Fr. Weilbachs Bog Frederik IV's

Italiensrejser (1933) er fremkommet, ved særdeles god Besked om Kronprins Frederiks Ophold i Italien, er man navnlig paa Grund af de mangelfulde Optegnelser, Prinsen og hans Rejseledsagere har efterladt om Besøget i Sydfrankrig, mindre godt underrettet om deres Oplevelser paa denne Del af Rejsen, hvorom Oplysninger maa hentes fra franske Kilder. Foruden samtidige Beretninger i Datidens Aviser Gazette de France og Mercure galant 1692—93¹⁰ foreligger der fra den nyeste Tid en Specialafhandling om Kronprinsens Besøg i Rochefort i Bulletin de la Société de géographie de Rochefort under Titlen: Le Prince royal de Danemark à Rochefort en 1692 (XXXIII, 1911, 205 ff.).

Skønt Kronprinsen rejste inkognito som Greve af Schauenburg, blev han overalt modtaget med store Æresbevisninger.

I Toulouse, hvortil han var kommet 20 Sept., blev han af Præsidenten for Parlamentet i Toulouse, M o r a n d, diventeret med Festligheder og Jagtpartier. Ved et Møde i det stedlige Akademi blev Kronprinsen komplimenteret af d e R o c o l e s, historiographe de France, med en Velkomsttale, hvori han priste det Herskerhus, der i 200 Aar havde prydet den danske Trone.

S a i n t S i m o n betegner Prinsen som en lille Fyr, lidet lovende. I Paris forelskede han sig i Datteren og Moderen, og det fortæller, hvorledes denne Passion kom over ham i Dansen. Han var bleg som Døden og lignede mere et Menneske, der er ved at besvime og falde i konvulsiviske Trækninger, end en forelsket.

Som vordende Hersker over en Sømagt havde Kronprinsen en særlig Interesse i at gæste Rochefort, der paa den Tid gjaldt som den sikreste og bedst udrustede Havn i Frankrig.

I Montpellier havde Prinsen, som saa ofte paa denne og sin senere Udenlandsrejse et galant Eventyr. Her forelskede han sig i en ung Dame, som ogsaa Kommandanten i Languedoc, V i c t o r M a u r i c e d e B r o g l i e, var betaget af, saa at han i sin Skinsyge tilsidesatte Respekten og truede ad Prinsen, hvis Ledsager H a n s H e n r i k v. A h l e f e l d t vilde kaste den hidsige Mand ud af Vinduet. Der afgik Kurerer til Paris for at indberette Sagen, og Broglie blev øjeblikkelig suspenderet fra sin Stilling. Hans Svoger, Intendanten i Languedoc B â v i l l e, fik Broglie til at gøre Prinsen en fyldestgørende Undskyldning, men hans Suspension blev først hævet efter Prinsens Afrejse.

Besøget i Rochefort foregik under Vejledning af den for sin maritime Indsigt og videnskabelige Fordybelse udmærkede Intendant for Marinen og Generalitetet i La Rochelle M i c h e l

¹⁰ Gazette de France 1693, 60, 72, 96, 108. Mercure galant 1692, 107; 1693, 48, 223 ff.

Bégon,¹¹ der residerede saavel her som i Rochefort. Han havde samlet et meget værdifuldt Bibliotek paa 7000 Bind og Manuskripter, en stor Samling Kobberstik af berømte Mestre, i mange Bind, Byplaner, Kort, Mønter og Medailler, malede Portræter, deriblandt hans eget, af Hyacinthe Rigaud samt et seværdigt Kabinet af Kuriositeter.

Fra Pons modtog Bégon gennem Grev de Sourdis og Hr. de Bezons Efterretning om at Kronprinsen vilde komme til Rochefort. Medens Bégon forberedte sig til Prinsens Modtagelse sendte han en Hr. de Montaurer til Pons, som skulde tilbyde Prinsen Ophold i hans Hus. Kl. 4 om Eftermiddagen afgik to Vogne, som skulde afvente Prinsens Komme til Charente, hvor Hr. de Chaulnes, æide major i Marinen, komplimenterede ham paa Korpsets Vegne. Kl. 7 ankom Prinsen til Bégons Hus og modtoges, idet han steg ud, saavel af Værten som af Kommandanten i Rocheforts Havn, Marinekaptain de la Caffinière, der komplimenterede ham i Spidsen for alle Kaptainer og højere Officerer. Ved Foden af Trappen stod Bégons smukke Døtre Mad. du Revest d'Arcussia og Marquise de la Gallisonnière, der fulgte ham op i Salonerne, ledsaget af alle Officerer, som blev her et Kvarters Tid, medens de la Caffinière udbad sig hans Ordre. Imidlertid viste Bégon Prinsens Ledsager Ahlefeldt rundt i Huset for at aftale hvilke Værelser Prinsen og hans Suite skulde have til Raadighed. Kl. 8 traadte Kronprinsen ud af det ham anviste Værelse og gik ind i Salen, hvor der var forsamlet et stateligt Selskab. Prinsen underholdt sig livligt med Husets Damer og de tilstedeværende Officerer indtil der blev serveret. Der var dækket paa to Tafler, hvert med 15 Kuverter og to Buffetter. Æresgæsten fik anvist Pladsen ved den øverste Ende af Salen mellem Kaminen og Vinduerne, hvor der var anbragt en Lænestol og kun dækket til én Kuvert. Da der var serveret, rakte Bégon Prinsen en Serviet, hvilket han afviste, men modtog den fra Hushovmesterens Haand, ligesom hans Tilsidesættelse af Ceremoniellet ytrede sig ved at han nægtede at sætte sig til Bords før man havde placeret Kuverterne. Man lod to Pladser aaben til højre og til venstre, hvorefter Bégon og hans Svigersøn de la Galissonnière satte sig paa hver sin Side af Kronprinsen, medens hans førnævnte Døtre tog Plads lige overfor ham, derefter kom hans Ledsagere og fem franske Officerer. Efter Maaltidet, der var ledsaget af Taffelmusik, spilledes der Kort, hvorpaa Bégon førte Prinsen op paa hans Værelse. Den følgende Morgen tidlig kørte Prinsen ud for at se Arbejderne gaa

¹¹ George Duplessis, *Un curieux du XVIIe siècle*. Michel Bégon (1638—1710), Paris 1874. Yvonne Bezard, *Les Bégon*, Paris 1930, S. 260 ff. *Archives historiques de la Saintonge et de l'Aunis*, XI, 182; XLVII (1925), 157.

til deres Beskæftigelse i Arsenalet og steg derefter ombord i Admiralskibet, hilset med 15 Kanonskud. Resten af Formiddagen hengik med Besøg i Marinens Værksteder og Magasiner. Kl. 1 blev Dineren serveret, hvor Prinsen paany viste sin Ligefremhed idet han afslog at sætte sig i den for ham bestemte Armstol, men selv tog sig en almindelig Stol. Derefter tog Prinsen Bégons Bibliotek i Øjesyn, besøgte Byens Kaserner og overværede Soldaternes Exercits. Dagen sluttede med et Besøg i Rebslagerværkstedet, Støberiet og Marinesoldaternes Marketenderi. Om Aftenen bivaanede Prinsen en Theaterforestilling, der efterfulgtes af en Souper i Bégons Hus. Ogsaa ved denne Lejlighed afviste Kronprins Frederik den ham tiltænkte isolerede Æresplads, men satte sig mellem Bégons Døtre paa den anden Side af Bordet og konverserede Damerne med udsøgt fransk Ridderlighed og Artighed.

Den 16. Oktober begav Kronprinsen sig til La Rochelle og af lagde herfra et Besøg paa Ile de Ré og dets Hovedby Saint Martin, af hvis udvandrede Indbyggere, som ovenfor nævnt, et Antal nu var bleven danske Undersaatter.

DANSKE OG NORSKE STUDENTER I HELMSTEDT

Universitetet i Helmstedt blev grundlagt af Hertug Julius af Brunsvig i Aaret 1574 og var i de følgende Aar et af de betydeligste protestantiske Universiteter. Det besøgte i denne Tid af et meget stort Antal Studenter fra Danmark og Norge, og navnlig fra Hertugdømmerne. Hertil bidrog ogsaa, at den berømteste theologiske Professor i Helmstedt, *Georg Callixtus*, var Slesviger.

Universitetsmatriklen 1574—1636 er udgivet af Paul Zimmermann (»Album Academiae Helmstadiensis I«) og af denne har Dr. phil. Louis Bobé foretaget følgende Uddrag, der omfatter danske, norske, slesvigske og holstenske Navne, som jeg — saa vidt muligt — har forsynet med Noter.

Trediveaarskrigen tvang gentagne Gange Universitetet til at lukke, men det aabnedes atter og bestod til 1810; ogsaa i denne Periode kom en Del Danske til Helmstedt, hvad de af L. Daae og Th. O. Achelis foretagne Uddrag af den originale Matrikel viser; ogsaa disse Uddrag har jeg forsynet med Noter.

H. G.

I.

Danske, norske, slesvigske og holstenske Studenter 1574—1636.

Af Henny Glarbo.

- 1575 Henningus à Bucholt, Holsatiensis [maaske Henneke Buchwaldt til Gram, var død 1610].
- 1576 Nicolaus Henrici, Helsingør.
Magnus Bartholinus Danus [Mogens Bertelsen (Dalinus) Økonom paa Herlufsholm].
Johannes Grube [Johs. Grubbe, imm. s. A. i Jena], Enwaldus Crusius [Enevold Kruse til Vingegaard, d. ca. 1613], Basius Erici [Peder Eriksen Basse til Sørup, 1556—1639], nobiles Dani.
- 1577 Naaman Meierus, Stranden, Holsatus.
- 1578 Nicolaus Wittius, Dithmarsus Londensis [Nicolaus Witte, 1558—1646, Præst i Ullerup].
- 1579 Kettelius Dithacus, Holsatus.
Ingwarus Volckvardus, Holsatus [Ingvar Volquartsen, d. 1611, Præst i Bupsee].
Petrus Trutzenius, Holsatus.
- 1580 Ericus Namsen, Husensis Holsatus.

- Gregorius Mass, Crempensis Holsatus [Jürgen Maesz, Dr. jur. i Helmstedt 1591, Staller i Nordstrand, afsk. 1616].
- 1581 Hermannus Petri, Husensis.
 Joannes Dauw, Husensis [Johs. Dow, d. 1603, Kancellisekretær paa Gottorp].
 Jacobus Fabricius, Tunderensis [Jacob Fabricius, 1560—1640, Generalsuperintendent].
 Michael Grimmus, Itzhoensis [Michael Grimme, d. 1584, Præst i Neuendorf].
 Theodoricus Blum, Holsatus Nobilis [Diderik Blome, maaske Søn af Jasper Blome til Nehmten].
 Nicolaus Gregorius Itzehoensis [Niels Jørgensen, Mag. i Helmstedt 1582, el. Mag. i Wittenberg 1585, Præst i Neuenbrook].
 Mauritius Dusdorffius, Holsatus.
 Petrus Hansen, Tonderensis [vist Peder Hansen Daler, d. 1634, Præst i Daler].
 Joannes Volckwardus, Holsatus [Johs. Volquartsen, d. 1619, Præst i Hatsted].
 Paulus Toekius [Kilonensis] Holsatus Patricius [Paul Toecke, d. y., blev 1591 Sollicitator i Speyer].
- 1582 Henricus Werckmeisterius, Tonderensis.
 M. Nicolaus Gregorii, Itzehoënsis Holsatus, Mag. promotus [se 1581].
 Johannes von der Wisch, Nobilis Holsatus [Hans v. d. W. til Bolskovgaard, 1565—1624].
 Joachimus Kol, Crempensis [Joakim K., Dr. jur. Advokat, Borgmester i Cremp ca. 1606].
- 1583 Jacobus Titus, Eiderstadensis Holsatus, fuit Rostochii et Vitebergae.
 Michael Hallerus, Holsatus, Rostochii triennium fuit.
 Tilemannus Camphenius, Attuniensis Danus [Tilemann Kamphen, imm. i Leipzig 1584].
 Nicolaus et Jacobus Christiani, fratres Dani [Jacob Christensen, vist Præst i Ballum, f. i Ribe 1560].
- 1584 Johannes Shubaeus, Itzohovensius [Johs. Schube, d. 1605, Præst i Brokdorf].
 Johannes Gerhardi, Izehoensis [Johs. Gerhardt, Præst i Marne 1614—19].
- 1585 Christophorus Lemke, Danus.
- 1586 Hermannus Grot, Flensburgensis [Herman Grote, d. 1627, Præst i Eskris].
 Zacharias Roebelius, Chiloniensis [Zacharias Røbel, d. ca. 1612, Præst i Rikkelsbøl].
 Johannes Jegerus, Crempensis.

- Richardus Tilemannus, Flensburgensis [Richard Tilemann, 1563—1647, Præst i Bordelum].
- Hinricus Langemakius, Chiloniensis [Henrik Langemack, d. 1636, Ærke diakon ved St. Nik. K. i Kiel].
- Joannes Embs, Slesvicensis [Johs. Embs, Rektor i Bordesholm ca. 1600].
- Petrus Thomæus, Tonderensis Holsatus.
- 1587 Nicolaus Grimmus, Itzehoënsis Holsatus [Nikolaj Grimme, d. 1606, Præst i Neuendorf].
- Jacobus Franciscus Vardensis, Danus [vist Jacob Frandsen Warde, d. 1607, Præst i Saksjøbing].
- Johannes Schnitker, Tunderensis Holsatus [Johs. Snitker, ca. 1565—1610, Præst i Braderup].
- Hinricus Snipperus et Petrus Roggius [Peder Rogge, d. 1617, Præst i Hohenfelde] Crempenses, Holsati.
- 1588 Gislaus Guntherus, Islandus [imm. i Rostock 1581].
- Mathias Garstenbergius, Crempensis Holsatus.
- Casparus Matthiae, Crempensis Holsatus.
- Franciscus Alardus, Itzoviensis Holsatus [vist Franz Alardus, d. 1629, Præst i St. Margarethen].
- Jacobus Henricus, Norvegus.
- 1589 Hermannus Wolmer, Holsatus.
- Severinus Laurentius, Danus.
- Erasmus Petri, Danus Choagiensis.
- Georgius Barsoenius, Itzehoënsis, Holsatus [Jørgen Barsø, d. ca. 1645, Præst i Fjelstrup].
- Petrus Pless [Peder Plesz, 1594—1607, Præst i Kropp] et Abdias Petri, Strandenses Holsati.
- Johannes Petrejus, Strant, Frisius [Johan Petrejus, d. 1624, Præst i Odenbüll].
- 1590 Jonas Magni, Jemptus, Norweg [vist Jonas Magni (Skanke), imm. i Rostock 1593, Rektor i Bergen, Præst i Indvigen, henrettet 1617].
- Laurentius Georgius, Finonus.
- Vilhadius Nicolai, Danus [Villum Nielsen, d. 1637, Rektor i Viborg].
- Fridericus Guntherus, Helmstadiensis [Frederik Günther, 1581—1655, Oversekretær i Tyske Kancelli].
- Johannes Bruno, Lollandinus [vist Hans Madsen Bruun, ca. 1564—1612, Præst i Østofte].
- Ericus Mauritius, Danus Lollandius [Erik Mouritsen, Præst i Tersløse].
- Nicolaus Petrejus, Danus Burglanensis.
- Petrus Michaëlis, Hafniensis Danus [maaske Peder Mikkelsen Arboe, d. 1632, Præst i Gamborg].

- Wolfgangus Johannes Riman, Danus [Wolfgang Rhuman, 1572—1637, Professor].
- Carolus Crepelinus, Finoninus.
- Johannes thom Poll, Holsatus [Johs. Pollio, enten d. 1634, Rektor i Bredsted, eller d. 1640, Præst i Keitum].
- Carolus Nicolai Flemmingius, Finonius [imm. i Rostock 1594].
- Uldaricus, Dux Sleswici, Holsatiæ, etc. (12. Oktober) [Hertug Ulrik, 1578—1624, Biskop af Schwerin].
- Henningus Belde [Henning Bille til Vrejlev Kl. 1575—1615],
- Georgius Schougardeus [Jørgen Skovgaard til Gundestrup, d. 1612], Magnus Packs [Mogens Pax, 1577—1642], Nobiles Dani.
- Bartramus Gadendorph, Nobilis Holsatus.
- Paulus Petrejus, Roschildensis Danus [Poul Pedersen, d. 1616, Præst ved Roskilde Domkirke].
- Petrus Thomæ, Reckingensis Danus.
- M. Laurentius Andreae, Roschildensis Danus [Laurids Andersen, 1564—1605, Præst ved Roskilde Domkirke].
- Olaus Othoniensis, Vionis Danus.
- 1591 Joannes Piscator, Strant Frisius [Johs. Fischer, d. 1631, Præst i Hersbüll].
- Gebhardus Becher, Holsatus [Gebhard Becker, d. 1628, Landskriver i Wilstermarsk].
- Nicolaus Crusius, Flensburgensis [Niels Cruse, d. 1610, Præst i St. Annen].
- Gregorius Mass, Crempensis, Dr. jur. promotus [se 1580].
- Johannes Ernestus Wurm, nobilis [vist Jørgen Ernst Worm til Voergaard].
- Petrus Callissen, Flensburgensis [imm. i Frankfurt a. O. 1589].
- Theodorus ab Eitzen, Hamburgensis [vist Søn af Daniel v. Eitzen, Senator i Hamburg].
- Johannes Johannis, Halandus Danus [Hans Jensen Alan, 1563—1631, Professor].
- Johannes Brahe, Danus Nobilis [Jens Brahe til Krogholm, d. 1598].
- Nicolaus Heldt, Dithmarsus [imm. i Heidelberg 1599].
- Franciscus Julius, Nobilis Danus [Frands Juul til Meilgaard, var død 1626].
- Joachimus Barsenius, Itzehoënsis Holsatus.
- Johannes Fetterus, Norstrandensis.
- 1592 Jacobus et Adamus Wolder, Holsati.
- M. Marthinus Bornholmius, Danus.

- Nicolaus Schuttenius, Holsatus [Nicolaus Schütze, vist Diakon i Neuenbrook 1616—40].
 Theocarus Petraeus, Danus [Wiburgensis].
 Johannes Jacobi, Coldingensis Danus.
 Johannes Winterbergius, Itzehoensis [Johs. Winterberg, d. 1605, Præst i Brunsbüttel].
 Cornelius Selmerus, Chiloniensis [Cornelius Selmer, 1565—1650, Præst i Eckernförde].
 Michael Freuden et Christianus Solinus [Chr. Soll, d. 1619, Diakon i Crempe], Crempenses Hols.
 Jacobus Marci, Husensis Hols. [imm. i Leipzig 1591].
 Benedictus et Henningus Powische, Nobiles Holsati]Benedict Pogwisch til Oevelgönne, ca. 1578—1613, og Henning Pogwisch til Østergaard, f. ca. 1579, d. før 1630].
 Hermannus Lipper, Danus, bonarum artium magister [Herman Jørgensen Lipper, d. 1616, Præst i Kregome].
- 1593 Christianus Thomae, Wiburgensis [maaske Christen Thomsen, d. ca. 1633, Præst i Hundborg].
 Nicolaus Aurifaber, Danus [imm. i Rostock 1592].
 Andreas Balthasarus, Danus Fionius [maaske Anders Baltharsen, Præst i Rise 1608].
 Bartholomæus Matthiæ, Rincopensis Danus.
 Wulfgangus Rugemannus, Danus [se 1590, Wolfg. Rhuman].
 Henricus Crugerus, Otheniens.
 Georgius Borsönius [se 1589, Jørgen Barsø], Iaurus Corvinus [vist Ivar Ravn, Cantor i Haderslev] et Laurentius Lassus Haderslebienses.
 Nicolaus Winterbergus, Holsatus [Nicolaus Winterberg, d. 1628 (el. 31), Præst i Heiligenstedten].
 M. Nicolaus Laetus, Danus [Niels Sørensen Glad (el. Leth), d. 1602, Præst ved Vor Frue K. i Odense].
 Olaus Christophorus Brenderus, Hafniensis, 1593 Mag. [imm. i Greifswald 1592, i Strasburg 1600].
 Theodorus Powisch, Holsatus.
 Johannes Andreas, Danus.
 Laurentius Sommerus, Othoniensis Danus, 1596 Mag. [Laurits Sommer, d. 1613, Præst ved St. Knuds K. i Odense].
 Hermannus Niebur, Holsatus.
- 1594 Johannes Bonnus, Danus.
 Johannes Tornow, Danus [Hans Henriksen Tornov, d. 1603, Præst i Utterslev paa Lolland].
 Christophorus Andreas, Danus.
 Paulus Nicolai, Danus.
 Henricus Christianus Blichwoltdt, Archusiensis Danus [Hen-

- rik Christensen Blichfeldt, d. 1633, Præst i Tirstrup].
 Ivarus Lycke, Nobilis Danus [Ivar Lykke til Buderupholm, d. 1648].
 Ulricus Bodeker, Chiloniensis.
- 1595 Johannes Stamerus, Trejanus Holsatus [imm. i Frankfurt a. O. 1596 som Husensis, maaske Søn af Stamer, Præst i Treja fra 1568].
 Joachimus Fischerus et Andreas Nicolai [Præst i Sterup ca. 1609], Flensburgenses.
 Johannes Mejerus, Flensburgensis [Johs. Mejer, 1593—1617, Præst i Husum].
 Tostanus Ovandi, Norvegianus [imm. Rostock 1592].
 Laurentius Tilemannus, Flensburgensis [Laurits Tilmann, 1599—1627, Præst i Ulsnæs].
 Johannes Mothius, Flensburgensis [Johs. Moth, 1574—1642, Præst ved St. Maria K. i Flensborg].
- 1596 Martinus Fabricius, Wilsteriensis Holsatus [Martin Fabricius, d. 1640, Læge i Wilster].
 Ludolphus Petrejus, Neofanius Holsatus [Ludolph Petri, d. 1645, Præst i Nykirke].
 Petrus Bonnix, Leccovius Holsatus [Peder B., d. 1648, Præst i Læk].
 Georgius Radiginius, Slesvicensis [blev Dr. phil. i Helmstedt 1604].
 Johannes Ludolphi, Risemorensis Holsatus [d. 1642, Præst i Risum].
 Petrus Clio, Flensburgensis Holsatus [Peder Clio (Klye), ca. 1574—1634, Præst paa Lith].
 Joachimus Blutenius, Chiloniensis Holsatus [vist Joakim Blüting, Advokat i Gottorp ca. 1630].
 Johannes Plogerus, Tonderensis.
 Johannes Enwaldi, Flensburgensis [Johan Ewald, Præst i Kliplev ca. 1614—(32)].
 Nicolaus Villehadus Albinus, Danus [maaske Niels Villadsen, d. 1628, Præst i Holstebro, eller d. 1624, Præst ved St. Olai K. i Aarhus].
- 1597 Petrus Ericius Holsatus [Slesvicensis] [Peder Erichsen, blev Præst i Havetoft 1603].
 Johannes Pistorius [maaske Johs. Becker, d. 1629, Præst i Neuendorf] et Johannes Woldenberg [d. 1621, Præst i Marne], Holsati.
 Bernhardus Werenberg, Holsatus [Bernhard Werenberg, 1577—1643, Professor i Hamburg].
 Naaman Laurentii, Flensburgensis [d. 1612, Præst i Gaikebøl].

- Nicolaus Rincopensis, Danus.
 Baggo Jacobi, Ripensis Danus.
 Johannes Oporinus, Danus Cimber [Jens Høst; hans Stam-
 bog findes i Kgl. Bibl. Ny Kgl. Saml. 388, 8°].
 Kilianus Krabbe, Nobilis Danus [Kjeld Krabbe til Brusgaard,
 1583—1612].
 Johannes Holmius, Danus [Jens Holm, imm. i Padua 1601,
 Præst i Hundstrup].
 Michael Hojer, Tunderensis Danus.
 Georgius Koch, Flensburgensis [vist Jørgen Koch, blev Con-
 rector i Slesvig 1606].
 Bartolus Ivarides Muhle, Danus [Bertel Iversen Mule, blev
 Rektor i Assens 1601].
 Christianus Michaëlius (Danus) Hafniensis.
- 1598 Benedictus Rantzow, Nob. Holsatus [Benedict Rantzau, Søn
 af Benedict Rantzau til Møgeltønder, imm. i Padua 1601].
 Paulus Schwelundt, Flensburgensis [Paul S. »Sotmeister« i
 Flensborg 1626].
 Gerhardus Johannis, Flensburgensis [Gerhard J., d. 1630,
 Præst i Welt].
 Michael Luderus, Holsatus [Mich. Lüders, d. 1650(?), cst.
 Præst i Eppendorf].
 Daniel Reckentin, Flensburgensis.
 Petrus Kulemann, Schlesvicensis Holsatus [Petrus Culmannus,
 levede 1600, Skribent, se Møller].
 Casparus Ludolphi, Segebergensis Holsatus [vist Caspar Lu-
 dolph, Præst i Haseldorf, ca. 1649].
 Johannes Detensius, Eiderstadiensis Holsatus [Johs. Tetens,
 Læge i Eiderstedt ca. 1620].
- 1599 Eberhardus Wichbold, Flensburgensis.
 Georgius Clio, Flensburgensis [Jørgen Clio (Klye), d. 1628,
 Diakon i Oldensworth].
 Jacobus Wigandus, Flensburgensis [Jacob Wigandt, d. 1644,
 Præst i Dänischenhagen].
 Richardus Adolphi, Eiderstatiensis Frisius.
- 1600 Christianus Fabricius, Danus [maaske d. 1615, Præst i Slan-
 gerup, se dog Ph. T. 8. VI., 1927, S. 170].
 Sebastianus Schrøderus, Flensburgensis Holsatus [Seb. Schrø-
 der, vist Søn af S. S., Præst ved St. Nic. K. i Flensborg].
 Laurentius Olai, Danus.
 Gotfridus Lindenow, Nob. Danus [Godske Lindenov, Søn af
 Johan Lindenov til Ørtoft, imm. i Francker 1602, d. i Eng-
 land].
 Erasmus Severinus, Haffniensis Danus.

- Nicolaus Gaas, Fionius Danus [Niels Gaas til Tøistrup, 1582—1623].
 Paullus Joannes, Nidrosiensis Nortwegus.
 Marcus Petri, Slesvicensis.
 Laurentius Hojer, Husensis [vist Laurids Hojer, imm. i Orleans 1610, Amtsforvalter i Løgumkloster ca. 1643].
 Olaus Jonae, Danus [maaske Olaus Jonae Schanus, der fik Kommunitetet 1603].
- 1601 Christianus Fick, Holsatus.
 Severinus Andreae, Hiterensis Norwegius.
 Joannes Bugaeus, Bergensis [Hans Bugge, blev Sognepræst i Etne 1613].
 Henningus Hagius, Husensis Holsatus [Henning Hagge, d. 1618, Diakon ved St. Johs. K. paa Føhr].
 Cunradus Quistus, Friderichsburgensis Seldus[!] Danus [Conrad Quist, Præst ved Frederiksborg Slot, druknede i Tyskland 1607].
 Fridericus Spies, Schleswicensis [Frederik Spies, atter imm. 1605, i Padua 1606, Dr. med. 1609].
 Christianus Bording, Arhusiâ Danus [Christen B., 1578—1640, Læge i Ribe].
 Christophorus Knopff, Friderichsburgensis Danus [vist enten Frederik Christophersen Knoph, Mag. 1608, eller Hans C. K., Rektor paa Herlufsholm, begge Sønner af Christopher K., Hofpræst paa Frederiksborg].
- 1602 Eunomius Joannes, Nordstrandanus Holsatus.
 Philippus Cypraeus, Slesvicensis [Philip C., ca. 1622, gottorpsk Minister].
 Joannes Philippi Masen, Holsatus.
 Laurentius Mauritius Holsatus [maaske Laurentius Moritzen, d. ca. 1663, Præst i Hjørpsted].
- 1603 Nicolaus Ripius, Slesvicensis.
 Georgius Calixtus [Medelobeaus], Flensburgensis Holsatus [Jørgen Callisen (Calixtus), d. 1656, Dr. theol. Professor i Helmstedt, se 1605 og 1615].
 Joannes Nicolai, Flensburgensis.
 Sifridus Powisch, Nobilis Holsatus [Sivert Pogwisch til Haselau, 1587—1626].
- 1604 Johannes Powisch, Nobilis Holsatus [Hans Pogwisch, imm. i Leiden 1598, 17 Aar, vist Søn af Claus P. til Oevelgönne].
 Severinus Olai, Danus.
 Martinus Cluverus, Crempensis [Martin Clüver, 1576—1652, Præst i Glückstadt].
 Henricus Michaëlius, Haterschlebiensis [Henrik Mikkelsen, 1580—1646, Hofpræst i Haderslev].

- Simon Russe, Crempensis Holsatus.
 Paulus Nieburgus, Holsatus.
 Petrus Gericius, Flensburgensis [Peder Geritz, 1582—1657, Præst i Svans].
 Joachimus Morthorstius, Chiloniensis [Joakim Morthorst, vist Søn af Johan M., Præst i Sieseby 1587—1625].
 Casparus à Bockwolth, Holsatus [Caspar Buchwaldt, enten til Pronstorf, 1591—1669, eller til Sierhagen, 1589—1624].
 Schacco Rumeor, Holsatus [Schack Rumohr til Ohrfeld, 1585—1643].
 Fridericus Frisius de Hesselager [Frederik Friis til Hesselager, 1591—1619, Lensmand paa Island].
 Melchior Hoven, Pretzensis Holsatus.
 M. Georgius Radiginius, Dr. in phil. creatus [Jørgen Radiginius, se 1596, levede 1623, Læge i Slesvig].
 1605 Christophorus Georgii, Svindingii Danus, 1605 14/5 Mag. creatus [Chrf. Jørgensen Svindinge, d. 1623, Præst i Torkildstrup].
 Christophorus, ein Dene, begr. 7. Marts 1605.
 Justus et Johannes Brochenhusius, Cimbri Dani [Just Brockenhuus til Astrup, d. 1640, og Johan B. til Leerbæk, 1588—1648].
 Daniel Johannes Ripensis [maaske Daniel Hansen, dimit. fra Ribe 1593].
 Georgius Klinckerus, Husensis.
 Georgius Calixtus, Mag. creatus 14/5 1605 [se 1603].
 Fridericus Spies, Sleswicensis [se 1601].
 Fridericus Baggonis, Eiderstadensis.
 Martinus Rurarus, Crempensis [Martin Ruarus, d. 1657 i den polske Konges Tjeneste].
 Henricus Bonenbergius, Crempensis [Henrik Bonenberg, d. 1629, Diakon i Glückstadt].
 Marcus Fresius, Chiloniensis [vist Marcus Frisius, ca. 1647 Præst i Colmar, Stormarn].
 Johannes Stadius, Slesvicensis Holsatus.
 Wilhelmus Valentin, Flensburgensis [Wilh. V. »Sotmeister« i Flensborg 1626].
 Joannes Joannis, Ripensis Danus [maaske Hans Hansen Ribber, d. ca. 1652, Præst i Vær].
 1606 Lucas Nieman, Altenburgensis Holsatus.
 Fridericus Christierni, Roholdensis Danus.
 1607 Otto Johannis, Strandensis Holsatus.
 Samuel Hohensteinius, Flensb. Holsatus.
 1608 Georgius Petri, Vandalus Danus 1608 17/11 Mag. creatus.
 Johannes Frisius, Chiloniensis.

- Johannes Clausen, Ripensis Danus [vist Hans Nielsen Clausen, dimit. fra Ribe 1608].
 Marcus Viccius, Crempensis Holsatus.
- 1609 Georgius Nigrinus, Crempensis Holsatus.
 Fridericus et Cajus von Alefeldt [Frederik A. til Halvsøgaard, 1594—1657, og Kaj A. til Seestermühe, 1593—1652].
 Cajus von Brochtorff [Kaj B. til Kletkamp, 1595—1619].
 Lucas Paludanus, Danus Viborgensis [Lucas Paludan, Dr. med. i Helmstedt 1610, Læge i Viborg].
- 1610 Nicolaus Eberhardi, Flensburgensis Holsatus.
 Johannes Waltherus, Strandensis Holsatus.
 Laurentius Addie, Eiderstedensis Holsatus [Laurentius Atzen (Addi), maaske Søn af L. A., Præst i Witzworth (d. 1603)].
 Theodorus Mundt, Wilsterensis Holsatus.
 Johannes Harsenius, Nortstradensis Holsatus [vist Ingwar Hansen, Præst i Rørbæk, druknede ved Stormfloden 1634].
 Petrus Johannis, Ripensis Danus [maaske P. J., der fik Komunitetet 1605].
 Lucas Paludanus, Viburgensis Danus Dr. med. 28/6 [se 1609].
- 1611 Nicolaus Godenius, Rendesburgensis Holsatus.
 Theodorus von Eitzen, Schleswicensis [maaske Søn af P. v. E. gottorpsk Hofraad].
 Paulus von Eizen, Schleswicensis [ligesaa].
 Philippus Gabriel, Sleswicensis Holsatus [Philip G., d. 1636, Præst i Kaleby-M.].
- 1612 Johannes Berndes, Holsatus [vist Johs. Berndes, d. 1628, Præst i Rinkenæs, jfr. 1618].
 Johannes von Cölln, Chiloniensis [Johs. v. Cöller eller Cøllen, d. 1640, Præst i Schönkirchen].
 Henricus Dam, Chiloniensis [Henrik Dame, d. 1676, imm. i Rostock 1616, Præst i Oversø].
 Martinus Thomae, Wilstriensis [imm. i Giessen 1614].
 Henricus Paschasius, Lubec.
 Petrus Holmius, Danus in phil. mag. creatus [Peder Jacobsen Holm, blev (1614) Præst i Aaby-Bjergsted].
 Matthias Ebio [vist M. E., Cantor] et Johannes Voltwert Husenses.
 Gabriel Sibbern, Rendsburgensis [Mag. i Rostock 1619, Præst i Svabsted].
 Petrus Petrejus Saxo, Storhusio Danus [Peder Pedersen Saxe, blev Dr. med. 1615, d. 1641, Læge i Aarhus].
 Johannes Paludanus, Wiborg. Danus [Jens Paludan, imm. i Kbhvn. 1611, Søn af Dr. med. Johan P., Viborg].
- 1613 Conradus Weihe et Johannes Fabricius [vist d. 1626, Præst i Steinbæk] et Petrus Erasmi, Husenses.

- Martinus Wesselingius, Chiloniensis.
 Daniel Berner, Hafniensis Danus.
 Henricus Ritterhusius, Holsatus.
 Hieronymus [Hier. Brennek, d. 1655, Præst i Tønning] et
 Johannes Adolphus Brenneccius, Holsati.
 Georgius ab Alefelt, Nobilis Holsatus [Jørgen Ahlefeldt til
 Visselbjerg, 1596—1636].
 Jonas Hunnius, Eudenstadiensis Holsatus [imm. i Altdorf
 1614, i Orleans 1620].
 Fridericus et Johannes Marchander Nobiles Dani [Frederik
 Markdanner, 1593—1639, til Rønningesøgaard, og Hans M.
 1597—1642, til Rønningesøgaard].
 Georgius Bartels, Nortstrandanus [Jørgen B., ordineret til
 Præst i Pelworm 1631].
 David Rosenbomius, Holsatus [D. Rosenbohm fra Ditmar-
 sken, imm. i Giessen 1610].
 Nicolaus Berner, Sleswicensis.
 Christophorus Bergerus, Betulanensis Danus [imm. i Kbh.
 1615, i Rostock 1615].
- 1614 Henricus Gregorius, Itzehodens. Holsatus.
 Thomas Petreus, Holsatus [Thomas Petri (Valsbøl) imm.
 i Königsberg 1618, d. 1629, Diakon i Bredsted].
 Johannes Thurius, David et Daniel Salicetus, Itzehoenses.
- 1615 Petrus Løvedantz, Rendspyrgensis Holsatus [Peder Lobe-
 dantz, d. 1656, Præst i Morsum paa Sild].
 Michaël Friderici, Wilstriensis Holsatus [M. Frederici, Dr.
 med. Apoteker i Flensborg fra 1624].
 Hinricus Behrmannus, Itzehoënsis Holsatus.
 Christianus Meinhardus, Itzehoâ-Holsatus [Chr. Meinhardt,
 d. 1654, Præst paa Nordmarsch].
 Conradus Badenhop, Verdensis.
 Philippus Hagedorn, Wolpensis [Philip H. d. 1660, Gods-
 forvalter paa Haselau].
 Paulus Valentinius, Flenopurgensis Holsatus [Paul Valentin,
 d. 1661, gott. Advokat og Raad].
 Bruderus Pauli, Husensis Holsatus [Broder P., 1598—1680,
 Dr. jur. Borgmester i Hamburg].
 Josias Marquardi, Husensis Holsatus.
 Bernhard von Eitzem, Schleswicensis [studerede i Witten-
 berg 1618—19].
 M. Georgius Calixtus, Holsatus, ordinatus [se 1603 og 1605].
- 1616 Johannes Loccenius, Itzehoensis Holsatus [1598—1677, Pro-
 fessor i Upsala].
 Andreas Beierus, Velstedensis Holsatus [Andreas Jørgensen
 Beyer fra Felsted, ca. 1590—1667, Diakon i Igen].

- Johannes Jacobus Masius, Crempensis Holsatus.
 Jacobus Sommerus, Crempensis Holsatus.
 Nicolaus Severini, Ripensis Danus [Niels Sørensen, f. i Ribe, d. 1629, Præst i Bjerregrav].
 Johannes Boëtius, Flensburgensis Holsatus.
- 1617 Teto Tetensius, Holsatus.
 Angelus et Georgius Luthkenii, Crempenses Holsati.
 Henricus Posthius, Hafniensis Danus [imm. i Marburg 1618].
 Petrus Joannis, Husensis Holsatus.
 Otto et Nicolaus à Qualen, Nobiles Holsati [Otto v. Q. til Freyenwillen d. 1635 og Claus v. Q., gottorpsk Kammerjunker].
 Henricus Arrienus, Crempis Holsatus [Henrik Arrien fra Crempe, vist Præst i Padeleck 1621].
 Andreas Balzius Holsatus.
 Franciscus Alardus, Wilstriensis Holsatus [Franz A., Præst i Wilster, ca. 1599—1646].
 Christianus Schütze, Danus [Christen Nielsen Schytte, 1587 1650, Dr. med. Læge hos Biskoppen i Halle].
 Nicolaus Caspargardius, Hitterslebiensis Holsatus [Claus Jensen Caspargaard, 1596—1659, Præst i Vonsbæk].
 Thomas Hewellmeyerus, Willstrianus.
 Johannes Harsenius, Husensis Holsatus [se 1610].
 Johannes Christenius, Holsatus [maaske den samme som 1623].
- 1618 Paulus et Jacobus Coll, Crempenses Holsati Patricii [Paul og Jacob Kol, vist Sønner af Joakim K., Borgmester i Crempe].
 Olaus Poleman, Eiderstadensis Holsatus.
 Petrus Bilenbergius Wilstriensis Holsatus.
 Nicolaus Schroderus, Hattersleb. Holsatus.
 Georgius Deikius, Krempensis.
 Johannes Berens, Wilstriensis [vist den samme som 1610].
 Nicolaus Offeus, Wilstria Holsatus.
 Johannes Forstius, Krempensis Holsatus [vist Johs. Vorstius, Lic. theol., Rektor i Flensborg 1653—60].
 Abel Spies, Slesvicensis Holsatus [maaske Søn af gott. Renteskriver A. S. (d. 1621)].
 Johan Hagedorn, Wolpensis [vist Broder til Philip H., imm. 1615].
 Henricus Simonius, Crempensis Holsatus [Henrik Siemens, d. 1662, Diakon i Horst].
 Hieronymus Hieronymi, Hussio Holsatus.
- 1619 Benedictus Wasmer, Ditmarsus Lendorp [vist Benedict Wasmer, Raadmand i Itzehoe, ca. 1643].

- Georgius Christiani, Flensburgensis [Jørgen Christensen, Rektor i Nykøbing F].
 Nicolaus der Meye, Holsatus.
 Paio Fedderi, Husensis Holsatus [maaske Harro Feddersen, Raadmand i Husum ca. 1680].
 Matthias Selmer, Eckernfiordensis Holsatus [d. 1672, Præst i Ulsnæs].
 Michael Mass, Crempensis Holsatus [vist M. Maes, Raadmand i Crempel].
 Martinus Løman, Itzehoensis Holsatus.
 Benedictus [vist Benedict v. d. Wisch til Vrejlev Kl., d. 1628] et Melchior von der Wische, Nobiles Holsati.
 Lambertus Alardus [Lambert Alard, 1602—72(?), Præst i Brunsbüttel], Nicolaus Meinius [Nikolaj Mejne, Advokat ca. 1634], Bartholomæus Sagittarius [Bertel Schütze, 1600—71, Præst i Neuendorf] et Jodocus Forstius [maaske den samme som Johs. Vorstius, imm. 1618], Crempenses.
 Abrahamus Cypræus et Hermannus Laurentius [Herman Laurentii, Diakon i Bupte, druknede i Stormfloden 1634], Strandenses.
- 1620 Johannes Politius, Rendsburgensis [Johs. Pollitius, Diakon i Hohenwestedt 1623—67].
 Titus Axen, Holsatus [fra Husum, imm. i Leipzig 1620].
 Theodorus et Casparus Danckwerth, Husenses Holsati [Theodor Dankwerth, Staller i Eiderstedt, og Caspar D., d. 1672, Dr. med. Borgmester i Husum].
 Laurentius Volckmarus, Eiderstedensis.
- 1621 Johannes Boldichius, Sunderburgensis Holsatus [Johs. Boldig, 1597—1674, Præst i Sønderborg].
 Titus Thomas, Wilstriensis Holsatus.
 Severin Albinus, Eckerenfordensis Holsatus [imm. i Greifswalde 1624].
 Bernhardus et Dethlevus Florus [Detlev Flohr, imm. i Rostock 1629, d. 1665, Diakon i Grube], Krebenses Holsati.
- 1622 Laurentius Crugerus, Astrupensis Holsatus [vist Søn af Laurits Lauritsen Krøger (ca. 1572—1650), Præst i Aastrup].
 Andreas Cypræus, Strandensis.
- 1623 Simon Fraen, Hatterslebiensis Holsatus [Simon From, imm. i Kbh. 1627, Søn af Ditlev Simonsen F., Præst i Hoptrup].
 Michael Johannis Roaggerius, Danus [imm. i Kbh. 1623, vist Præst i Trelleborg].
 Paulus Jacobæus Bonnum [Poul Jacobsen B., imm. i Basel og Padua 1633, Søn af Jacob Bonnus, Præst i Darum] et Petrus Johannis Sachius [Peder Hansen Sack, imm. i Kbh. 1624], Dani.

- Johannes Christiani [Holsatus] ad off. eccl. ord. [jfr. 1617].
- 1624 Fridericus ab Holstein, Holsatus [vist Frederik v. Holstein d. 1676, Oberst].
Eilardus, Thomas et Ericus Høgh, fratres, Nob. Dan. [Eiler Høeg til Dallund, d. 1660, Thomas H., 1609—31 og vist Erik H. til Bjørnholm, d. 1673].
Fridericus Spiessius, Slesvic. Holsat. [maaske Søn af Frederik S. Dr. med. i Slesvig].
- 1625 Johannes Jensenius, Husensis Holsatus [vist Johs. Jessenius, Diakon i Bredstedt 1629—69].
Johannes Lerche, Neoburgus Danus [imm. i Franeker 1627].
Georgius Fraeme [Jørgen From] et David Vulpius [David Foss, 1604—59, Præst i Ribe], Hatterlebenses Hols.
Joachimus Denenn, Slesvicensis.
Martinus Collius, Wilstria, Holsatus.
- 1628 Zachariss Hein, Holsatus [maaske Søn af Z. H. Advokat i Husum].
- 1630 Petrus Poppenius, Itzehoensis [imm. i Franeker 1634 (Jura)].
Petrus Sommer, Crempensis.
Mathias Ketelius, Husensis.
Nicolaus Moth [d. 1642, Præst i Breklum] et Theodorus Molmannius [Theodor Møllmann, 1613—48, Præst i Breklum], Flensburgenses.
- 1631 Christianus Mundenus, Holsatus [Chr. Münden, d. 1657, Dr. jur. Advokat i Slesvig].
Johannes Munden, Sleswiga Holsatus.
Paulus Nicolai, Holsatus [Paul N. Subrektor i Husum fra 1669, senere Præst i Coldenbüttel].
Elias Spies, Schleswigâ-Holsatus [maaske Søn af Dr. med. Frederik S. i Slesvig].
- 1634 Svenno Hoierus, Tondora-Holsatus [maaske Søn af Tycho Svenonius, ca. 1592—1650, Præst i Burkal].

II.

Danske Studenter 1637—1810.

Af Th. O. Achelis og Henny Glarbo.

L. Daae har i Kirkehistoriske Samlinger 4. Række III. Bind (1893—95) offentliggjort en Fortegnelse over de danske og norske Studenter, hvis Navne han i Juli 1879 havde udtaget af Helmstedt Universitets i Wolfenbüttel opbevarede Matrikel. Da jeg næsten to Menneskealdrer senere, i Oktober 1934, benyttede den samme Matrikel, begyndende med Aaret 1637, da de første Aar 1574—1636 nu fuldstændigt er udgivet ved Paul Zimmermann (jfr. min Anmeldelse i nærv. Tidsskr. 1927, S. 85—87), fandt jeg deri følgende Danske, som L. Daae ikke — eller ikke rigtigt — havde faaet med.

- 1638, 20. Oktober. Ditericus Güntherus, Haffniensis [Didrik Günther, imm. i Leiden 1633 (14 Aar), Søn af Kancellisekretær Frederik G.].
- 1649, 24. Nov. Gerhardus Drescovius, Danus (depos.) [Gerhard Treschow, Købmand og Raadmand i Stege].
- 1651, 13. Marts Christianus Schult, Danus (depos.)
- 1652, 21. Juli Otho Sperling, Haffniensis Danus [Otto S., 1634—1715, Professor ved det ridderlige Akademi i Kbh.].
- 1660, 7. Aug. Georgius Laurentij f. Hamerus, Dania Selandus [Jørgen Lauridsen Hammer, 1633—83, Prof. extraord. i Kbh.].
- 1662, 3. Juni Wernerus Matthiæ Haffniensis [Werner Matthiesen, maaske Søn af Stadsh. Jørgen Madsen i Kbh.].
- 1671, 25. Maj Fridericus Philippus Wilkenius, Hafniensis Danus [Fredr. Philip Wilcken, f. i Kbh. imm. sst. 1669].
- 1674, 15. Maj Marcus Heerfordt, Hafniensis Danus [ca. 1653—1728, Hofmedikus hos Christian V.].
- 1675, 24. Marts Georgius Daa, Hafnia Danus [vist Gregers Daa, 1658—1712, Officer].
30. Marts Petrus Zitscher, Portua-Danus [Peter Z., 1652—97, Præst i Tønder].
- 1678, 26. Febr. Johannes Christophorus Megander, Norburgensis Daniæ [Johs. Christophersen M., vist Søn af Chrf. Wilhelm M., Hofpræst i Norborg 1653—71].
- 1681, 27. Juni Hinricus Hirnklow, Danus Selandus [Henrik Lauritsen Hirnklov, 1649—1723, Præst i Magleby ved Skelskør].
9. Juli Nicol. Johannis Leth, Haffniensis [Niels Hansen Leth, 1660—1713, Etatsraad, Kommitteret i Rentekammeret].
- 1689, 1. Maj Justus Daniel Steman, Helsing. Danus. [Just Dan. Stemann, 1669—1717, Læge i Itzehoe].
- 1697, 22. Juli Fridericus Brechtfeld, Hafniâ Danus (depos; recept.) [Fr. B., maaske Søn af Johan Henrik B., Livlæge hos Enkedronning Sophie Amalie].
- 1710, 25. Okt. Conrad Detleff von Dehn, Danus (depos. 30. Okt.) [Conr. Ditlev v. Dehn, Greve, 1688—1758 (el. 53), Diplomat].
- 1734, 2. Jan. Fridericus Christianus von Mørsting, Hafniensis (depos. 2. Jan.) [Fr. Chr. v. Møsting, 1717—73, Amtmand].
8. Febr. Severinus Hee, Danus [Søren H., 1706—56, Læge, Prof. ved Odense Gymn.].
19. Maj Petrus Buch, Hafniensis [Peder B. 1706—42, Præst i Ebeltoft].
31. Maj Frædericus Christianus von Esmarck, Haffniensis (depos. 25. Maj). [Fr. Chr. v. Esmarch, Sekretær i Tyske Kanc. 1735—62].

25. Okt. Johannes Regelsenus, Nachscouiens. Danus [Johs. Regelsen, d. 1770, Justitsraad og Godsejer paa Lolland].
- 1736, 7. Febr. Petrus von Haven, Fioni-Othiniensis [Peder v. H., 1715—57, Præst i Sorø].
- 1737, 21. Jan. Johannes Fridericus Frostberg, Danus [Johs. Fr. F., 1708—63, Præst i Vindinge].
22. Marts Hermannus Dominicus Beckmann, Havnica Danus [Herman B. 1712—72, Præst i Boeslunde].
- 1740, 26. Sept. Theodosius Ernestus Fridericus de Finek(!) Danus (depos. 26. Sept.) [Theodosius Ernst Fr. de Finecke til Dal-lund, d. 1801, Kammerjunker].
- 1741, 7. April Johannes Aubertin, Hafniensis [1715—69, Præst i Hyllinge].
- 1744, 14. Aug. Henricus Joachimus Stolpe, Havniensis [Henrik Joakim S., imm. i Kbh. 1735].
- 1749, 14. April Johannes Schack Kraglund, Danus [Hans S. K., 1720—92, Præst i Herfølge].
- 1761, 17. Jan. Christ. Frideric. de Holstein, Hafniensis [Chr. Fr. v. H., Greve, 1735—99, Overhofmarskal].
- 1763, 5. Sept. Joh. Carl Frider. Hellfried, Danus (depos. 5. Sept.) [1739—1810, Generalpostdirektør].
- 1785, 22. Okt. Jo. Andreas Cramerus, Hauniens [Johan Andreas Cramer, cand. jur. Kopist i Rentekammeret].

III.

Danske og norske Studenter 1637—1810.

Af Henny Glarbo.

- Noter til den af L. Daae i Kirkehist. Saml. 4. III. trykte Liste, forsaavidt Navnene ikke er medtaget af Dr. Achelis.
- 1646, 14. Marts Joannes Faber, Nycopia Danus [1621—59, lic. jur. Prof. i Sorø].
- 1653, 25. Maj Daniel Kühnel, Danus.
- 1662, 19. Juli Christianus Bulovius, Danus [Chr. Bülow, d. 1692, Generaladjutant].
- 1664, 3. Nov. Johann von Rechen, Bergâ Norvegus [imm. i Lei-den 1668 (22 Aar) under Navnet Reyken].
- 1665, 3. Febr. Mauritius Ovenius, Bergâ Norvegus [Movritz Ove-sen, vist Søn af Borgmester Ove Jensen i Bergen].
30. Maj Thomas Harderus, Hafniensis Danus [d. 1690, Præst i St. Magleby].
30. Maj Georgius Harderus, Hafniensis Danus [vist Søn af Jørgen H., Præst i St. Magleby, der døde 1670].
- 1666, 2. Jan. Daniel Ernstius, Danus [1644—68, cand. theol.].

- 1669, Maj Christianus Pauli, Sim. f. [d. 1679 i Paris, Søn af Livlægen Simon P.].
- 1681, 15. Juni Georgius Mejerus, Nidrosiâ Norwegus [d. 1710, blev Sognepræst i Veø 1691].
15. Juni Paulus Heinsius, Hafniâ Danus [imm. i Kbh. 1680, Gesandt i Moskva].
15. Juni Paulus Eggerus, Hafniâ Danus [Poul Eggers til Basnæs, Landsdommer].
- 1722, 15. Maj Christianus Lodberg Friis, Hafniensis [1699—1773, Professor med.].
- 1728, 1. Okt. Friedrich von Hanneken, Danus [blev 1737 Sekretær i Tyske Kancelli].
- 1731, 16. April Ferdinandus Carolis Bigen, Eqves Daniae [f. 1708, Dr. jur. Regeringsraad i Oldenburg].
- 1733, 26. Juli Tostanus Hool, Hafniensis [d. 1745, Vicepastor til Nordalen paa Søndmøre].
- 1734, 9. April Johannes Andreas Stisser, Danus [imm. i Kiel 1734, kaldes her Fionensis].
19. Maj Janus v. Benzon, Christianus v. Benzon, Hafnienses [Jens v. B. 1715—ca. 1735, Chr. v. B. 1718—1801, Godsejer til Christiansdal].
6. Juli Salomon v. Haven, Othenia-Danus [1711—76, Sognepræst ved V. Frue K. i Odense].
25. Okt. Jacobus Leuch, Christiania Norvegus [d. 1767, Raadstueskriver i Christiania].
- Matthias Collett, Christiania Norvegus [1708—59, Amtmand i Oplandene].
- 1741, 2. Nov. Nicolaus Zeuthen, Danus Ottensee [Niels Z., 1718—91, Sognepræst i Skamby].

Særlig Omtale fortjener Statsarkivar Zimmermanns biografiske Noter, der hviler paa et mangeaarigt, dybtgaaende Arbejde, som ogsaa beriger dansk Personhistorie med nye værdifulde Oplysninger, særlig vedrørende Professorerne ved Sorø Akademi i Christian IV's Tid. Henning Arnisæus (Arentsche), f. 1570 i Schlanstedt i Stiftet Halberstedt, 1589 imm. i Helmstedt, 1600 Mag., 1601 Provisor, 1602 imm. i Frankfurt a. O., 1610 Prof. ext. her, s. A. Dr. med. i Helmstedt, 1613 Prof. ord. i Anatomi smst., 1620 Livlæge hos Christian IV (forlod 3. Juni s. A. Helmstedt), fortjent af den legale Medicin. Sønnen Frederik, f. 1621 i Hillerød, imm. 1639 i Helmstedt sammen med Broderen Christian. — Christopher Heidmann, f. 1582 i Bodenwerder, 1602 imm. i Helmstedt, 1612 Mag. og Prof. i Rhetorik smst., 1623 Bibliotekar, flyttede 1625 paa Grund af Krigsurolighederne til Braunschweig, 1626 Prof. eloquentiæ i Sorø, døde paa Rejsen. Enken levede i Sorø. Sønnen Johan Erich, dbt. 6. Aug. 1615. — Martin Frost, f. 15. Nov. 1588 i Høxter, Søn af Præst ved St. Kilian, Wittenberg, 1619 i Køthen, derefter i Rostock, 1625 i Helmstedt, 1626 i Sorø, flyttede derfra til Rostock, † 8. April 1636 (S. 439).

L. B.

KNUD LYNE RAHBEK OG HANS NÆRMESTE SLÆGT

Af *Louis Bobé*.

--

M a d s K r i s t e n s e n (Rahbek), Bonde i Borris, Bølling H., senere i Rabæk (Lyne Sogn), † 1729, bgr. 2 Maj fra Lyne K., gift m. Margrethe (Forældre: Herredsfoged Jakob Knudsen til Tarm Bisgaard og Østergaard og Magdalene Marie Borman), f. 1693, dbt. 15 Nov. i S. Vium K., † 1771 i Kbh., bgr. 15 Juni, 78 A. — Søn:

J a k o b R a h b e k, f. 17 Sept. 1728 i Sønderskov, dbt. i Borris Kirke, tjente først »flere Regnskabsbetjente«, blev 1750 Skriver ved Assignationskontoret, 1758 Konsumtionskriver ved Toldboden, 1761 Toldskriver, 1762 Kammerraad, 1770 Justitsraad, † 19 Nov. 1795 i Kbhvn. Gift 1° 9 Marts 1759 i Kbhvn. m. **J o h a n n e R i i s** (Forældre: Birkedommer og Insp. ved Grevskabet Christianssæde Peder Riis, og Elisabeth Sophie Evertz), f. 2 Dec. 1731 i Hellested, † 12 Nov. 1761 i Kbhvn.; 2° 1766 m. **K i r s t i n e M a r i e G e e r t s e n** (Forældre: Borgmester i Aarhus Morten Andersen Geertsen og Kirstine Marie Feilberg), f. 1749 i Aarhus, dbt. 30 April, † 2 Nov. 1768 i Kbhvn.; 3° 22 Nov. 1769 i Kbhvn. m. **A n n a O l r o g** (F.: Renteskriver, Etatsraad Claus Olrog og Angenethe Ackermann), f. 3 Dec. 1747 i Kbhvn., dbt. 4 Dec. (Nik. K.), † 27 Maj 1828 smstds.

Børn: af første Ægteskab:

1. **K n u d L y n e R a h b e k**, f. 18 Dec. 1760 i Kbhvn., dbt. 22 Dec. (Nik.), 1775 Stud., 1777 philolog. Examen, 1790—99 extr. Prof. i Æstetik ved Univ., 1809 Medlem af Teaterdirektionen, 1810 R. af Dbg., 1811 Dr. phil. i Kiel, 1816 Prof. i Æstetiken og dansk Sprog og Litteratur og 1817 Prof. ord. ved Univ., 1828 virk. Etatsraad, † 22 April 1830 paa Bakkehuset, Frederiksberg. Gift 31 Aug. 1798 i Fredb. K. m. **K a r e n M a r g a r e t a H e g e r** (Forældre: Konferensraad, Assessor i Hof- og Stadsretten Hans Heger og Anna Louise Drewsen), f. 19 Okt. 1775 i Kbhvn., dbt. 30 Okt. (Vor Frue), † 21 Jan. 1829 paa Bakkehuset.

Af andet Ægteskab:

2. *Johanne Anna Sophie*, f. 1768 i Kbhvn., dbt. 21. Okt. (Nik. K.), † 1769, bgr. 29. Maj.

Af tredje Ægteskab:

3. *Agnete Sophie*, f. 18. Nov. 1770 i Kbhvn., dbt. 24. Nov. (Nik. K.), † 11. Dec. 1837 i Kbhvn.; gift 1° 28. Juni 1786 i Kbhvn. (Nik. K.) m. Stadsfysikus i Christiania og Aggers Amt, Dr. med. Niels Wandel, f. 13. Juni 1752 paa Fejø, dbt. 26. Juni, † 5. April 1792 i Kbhvn.; 2° 4. Sept. 1794 i Kbhvn. (Nik. K.) m. Landfoged i Nordre Ditmarsken, Konferensraad Christian Mathias Jakob Johannsen, f. 24. Jan. 1747 i Meldorf, dbt. 26. Jan., † 21. Aug. 1813 i Heide? (gift 1° ... 1780 m. Christiana Friederica Mørck, f. 23. Juni 1756, † 9. Marts 1789).
4. *Johanne Kirstine Marie*, f. 10. April 1772 i Kbhvn., dbt. 20. April (Nik. K.), † 29. Marts 1806 i Aarhus; gift 11. April 1791 i Kbhvn. (Nik. K.) m. Stiftsprovst i Aarhus Frederik Carl Studsgaard, f. 5. Sept. 1765 i Lille Næstved, dbt. 26. Sept. i Herlufsholm K., † 6. Juli 1829 i Aarhus (gift 2° ... m. Noline Mathilde Elisabeth Wulff).
5. *Anna Margrethe (Grethe)*, f. 15. Maj 1773 i Kbhvn., dbt. 21. Maj (Nik. K.), † 24. Okt. 1811 smstds.; gift 11. Maj 1792 i Kbhvn. (Nik. K.) m. Overbygningsdirektør, Konferensraad Christian Friderich Hansen, f. 24. Febr. 1756 i Kbhvn., dbt. 2. Marts (St. Petri K.), † 10. Juli 1845 paa »Rolighed«.
6. *Claudine Elisabeth*, f. 18. Jan., † 1. Marts 1775 i Kbhvn.
7. *Claudine Elisabeth*, f. 1776 i Kbhvn., dbt. 3. Juni (Nik. K.), † 27. Okt. 1839.
8. *Jacobine*, f. 31. Dec. 1777 i Kbhvn., † 7. Jan. 1855 i Meldorf; gift 6. Jan. 1796 i Kbhvn. (Nik. K.) m. Deputeret i Tyske Kancelli, Landfoged i Syd-Ditmarsken Johann Christian Friedrich Heinzelmann, f. 24. Juli 1762 i Meldorf, dbt. 25. Juli, † 12. Maj 1830 smstds.
9. *Claus Olrog*, f. 19. April 1779 i Kbhvn., dbt. 3. Maj (Hell. K.), † 11. Marts 1815 i Kbhvn., Krigskancellisekretær; gift ... 1811 m. Elisabeth Amalia Ernestine Knölck (Forældre: Overretsassessor Michael Knölck og Anna Margreta Lempfert), f. 20. Nov. 1782 i Heide, dbt. 22. s. M., † 19. Okt. 1873 i Davenport, Scott County, Iowa. — Datter:
Annine Amalie Claudine, f. 10. Maj 1813, gift 10. Maj 1832 m. fh. Over- og Landretsadvokat, Med-

- lem af Stænderforsamlingen, senest Advokat i Davenport Hans Reimer Claussen, f. 23. Febr. 1804 i Fledering i Ditmarsken.
10. **Mathias**, f. 4. Nov. 1780 i Kbhvn., hjdbt. 22. Nov., † 4. Marts 1846 i Linaa; Præst i Linaa og Dallerup; gift 5. Aug. 1807 m. Maren Sørensen (Forældre: Jens Sørensen, Møller, og Ane Hansdatter), f. 9. April 1784 i Bredevads Mølle ved Horsens, † 2. Nov. 1850 i Farre Mølle. — Descendens.
11. **Jacob**, f. 3. Aug. 1782 i Kbhvn., dbt. 21. Aug. (Nik. K.), † 16. April 1852 i Fredericia, Borgmester og Byfoged i Fredericia; gift 11. Juni 1821 i Vordingborg m. Severine Judithe Henriette Howitz (Forældre: Grosserer, Toldinspektør paa St. Croix Johan Heinrich Howitz og Øllegaard Christiane Kreutzfeldt), f. 12. Juli 1786 i Kbhvn., dbt. 23. Juli (T. Fred. K.), † 3. Maj 1862 i Fredericia. — Datter:
Annine Christine, f. 8. Okt. 1822, † 6. Maj 1885.
12. **Charlotte**, f. 12. Nov. 1783 i Kbhvn., dbt. 9. Dec. (Nik. K.), † 10. Febr. 1855 i Højer; gift m. Præst i Durup og Rørbek Hans Christian Holst, f. 9. Sept. 1780 i Kbhvn., † 10. Maj 1840.
13. **Otto Holger**, f. 28. Marts 1785 i Kbhvn., dbt. 19. April (Nik. K.), † 11. Nov. 1851 i Christiania, svensk-norsk Generalkonsul; gift m. Nahyda Major, f. 10. Juni 1804, † 14. Juni 1882. — Børn:
 1. **Fanny**, f. 15. Nov. 1821, † 19. April 1899 i Christiania.
 2. **Jakob**, f. 28. Juli 1824, † 27. April 1850, stud. theol.

Herredsfoged **Jakob Knudsens** anden Hustru Birgithe Katrine Knudsdatter, f. 1684, † 8.-9. Sept. 1750 paa Østergaard, 84 Aar gl., havde i første Ægteskab med Hans Terkelsen flere Børn, blandt hvilke: **Stephen Hansen**, f. 28. Sept. 1701, † 22. Jan. 1770, Regimentskvartermester, Generalkrigskommissær, Ejer af Hammermøllen ved Hellebæk og Frydendal ved Holbæk. Endelig havde Herredsfoged **Jak. Knudsen** en Slegfredssøn **Knud Jakobsen Lyne**, f. 2. Febr. 1701, † 5. Maj 1775 i Kbhvn., Konsumtionsskriver i Kbhvn., Ejer af Grynsmøllen udenfor Amagerport, gift 1742 m. Anne Sophia Geertsen, f. 1707, † 31. Dec. 1788.

1771, 15. Juni afg. **Mads Rhabecks** afg. Enke Margretha, 78 A., død af Alderdom, bgr. udi Hr. Justice Raad Rhabecks Begr. fra Amaliegade Nr. 71 Lit. B. B. (Nic. K.).

SLÆGTEN MACCABÆUS YNGRE LED

Af *Th. Hauch-Fausbøll*.

Stamtavlen over Slægten Maccabæus i Adels Aarbogen 1903 har faaet nogle højest tiltrængte Supplementer ved Museumsdirektør I. A. Jørgensen og Læge Zahrtmann, men selv den saaledes supplerede Stamtavle trænger til Tilføjelser, af hvilke jeg her skal meddele, hvad jeg i Aarenes Løb har samlet. Særlig skal jeg henlede Opmærksomheden paa de to Fætre af Navnet Jacob Maccabæus, der er bleven forbyttede og den ene opført med den andens Kone. Navnet Maccabæus har sikkert haft en pudsig Klang i det jævne Folks Øren, og dette er vel Grunden til, at Slægten tilsidst bortkaster det og erstatter det med det af Fornavnet Bjørn dannede Familienavn.

I. Landsdommer fra 1610 i Sønder og Nørre Halland¹ Claus Maccabæus til Ettrup; g. m. Ursula Bjørnsdatter Maaneskiold. Blandt Børnene var:

1. Bjørn Maccabæus, † før 1676, se II, a.
2. Christian Maccabæus til Skousholm, se II, b.

II a. Bjørn Maccabæus (se I, 1), † før 1676; g. m. Helrad Corfitzdatter Akeleye. Blandt Børnene var:

1. Jacob Maccabæus, Skibsløjtnant, se III, a.
2. Claus Maccabæus af Svenstrup, f. 1643, begr. 18. Maj 1701 i Taarnborg; g. m. Dorethe Hansdatter, f. 1636, begr. 14. April 1702, 66 Aar og 3 Maaneder, i Taarnborg.

II b. Christian Maccabæus (se I, 2) til Skousholm; g. m. Margrethe Bentsdatter Køller, f. v. Raade. Blandt Børnene var:

1. Christian Maccabæus paa Skousholm, † 1688, se III, b.
2. Datter; g. m. en fri Mand Berild Hansen til Bieregaard i Aakjer, † før 1. Feb. 1682. Ved Arv var Vornedgaarden under Kyndsgaard, som er fri og frels Gods, tilfaldet ham. Han udgav atter 2. Maj 1656 Købebrev paa den til en ufri Mand Michel Berildsen for 242 Daler og en Hest.²

¹ Varberg Lens Regnskab 1615—17.

² Bornholms Landstings Justitsprotokol 1671—83, fol. 262, 266 og 270.

3. Margrete Maccabæus, begr. 24. April 1695 i Povelsker; g. m. Fændrik Hans Jensen, f. 1646, begr. 2. April 1698 i Povelsker, (han g. 2° 2. Okt. 1696 m. Engel Christense Marcusdatter Vinter).
4. Jacob Berend Maccabæus, † 1676, se III, c.

III a. Jacob Maccabæus (se II, a, 1), fik som Lærling i Søetaten 24. Marts 1680 Rejsetilladelse til Udlandet; nævnes 1686 som Skibsløjtnant; g. (Tilladelse 10. Marts 1683) m. Anne Clemensdatter Toftdal. Børn 1—4:

1. Biørn Maccabæus, f. 1683, † 1721, Soldat, se IV.
2. Clemind Maccabæus, døbt 13. April 1686 i Holmens Kirke, begr. 27. April 1686, 14 Dage gammel sst.
3. Hillemargreta Maccabæus, døbt 18. Jan. 1688 i Holmens Kirke.
4. Sara Helvig Maccabæus, døbt 28. Maj 1690 i Holmens Kirke.

III b. Christian Maccabæus³ paa Skousholm (se II, b, 1), † paa Skousholm vist 5. Marts 1688, da Registreringen fandt Sted. Hans anden Hustru, med hvem han havde Bryllup efter 13. Juli 1681,⁴ Magdalene Sybille Echsteen, begravedes 9. April 1688 »efter at hun stedtze siden bemelte hendes welb. Sahl. hosbondes dødelige bortkaldelse hafde været Suag og Sengeliggende«. Hun var Datter af Oberst Michel Echsteen i Rønne, og hendes første Mand, Kaptajn Michel Gorgas, var død i Holland, antagelig c. 1674, da hans Søn var opkaldt efter ham. Ved Skiftet efter Chr. Maccabæus blev hans Svoger Fændrik Hans Jensen i Povelsker forordnet til Væрге for hans 14½ Aar gamle Stedsøn Michel Augustus Fredrik Gorgas. Børn af Chr. Maccabæus' 1. Ægteskab:

1. Mette Elisabeth Maccabæus, † 1723; g. 1° (Tilladelse 1. Sept. 1679) m. Provst, Sognepræst, Magister Claus Predbiørnsen Langsted, f. paa Fyn,⁵ † 7. Nov. 1682 i Nexø, (g. 1° 5. Nov. 1673 m. Christine), 2° (Tilladelse 25. Aug. 1684) m. Amtsskriver Augustus Deckner, † 31. Dec. 1691 paa Bremerholm.
2. Agnetha Sophia Maccabæus, begr. 24. Søndag efter Trinitatis (4. Nov.) 1731 i Bodilsker, Registrering 13. Nov. 1731 i Lille Kannikegaarden i Bodilsker,⁶ g. 2. Søndag efter

³ Bornholmske Samlinger IV, S. 116.

⁴ Bornholms Landstings Justitsprotokol 1671—83, fol. 247.

⁵ Kirkehistoriske Samlinger 3, II, 200.

⁶ Bornholms Landdistrikts Skifteprotokol 1728—33, fol. 353 b.

Trinitatis (17. Juni) 1708 i Neksø m. Peder Lauritzen Juel.

III c. Jacob Berend Maccabæus (se II, b, 4) levede 1662 paa Skousholm, 1675 i Svaneke som Kornet under Ritmester Westerwall ved Landkompagniet til Hest (fra 1672), pantsætter 1. Sept. 1675 i Aakirkeby sin Gaard Kaasegaard i Ibsker til Borgmester Poul Koefoed. 21. Juni 1676 holdtes Skifte efter ham og hans salig Hustru velb. Magdalene Sibilla Krampe, og da »befandtes, at Borgmester Poul Koefoed havde forstrakt til begge deris Begravelse«. Blandt Børnene var:

1. Ursula Margrethe Maccabæus, g. m. velb. Adam Krampe, der i fuld Betaling tillige med kgl. Skøde havde overdraget Raadmand Hans Olufsen i Rønne den 13. Gaard i Olsker og den 15. Gaard i Povelsker, som Raadmanden oplod 9. Feb. 1681.⁷ De blev skilt ved Bornholm Kapitels Dom 18. Sept. 1683 paa Grund af hans Utroskab og han fik 2. Maj 1685 Tilladelse til at indgaa nyt Ægteskab.

IV. Biørn Maccabæus (se III, a, 1), døbt 29. Dec. 1683 i Holmens Kirke i Kjøbenhavn, kaldes 1714 Garder af Livkompagniet, 1718 aftakket Soldat, begravet 7. Marts 1721 i Frydendal »til Kirchen blef betalt 2 slette daler«; g. 13. Jan. 1714 i Garnisons danske Menighed i Kjøbenhavn m. Pigen Maren Jensdatter Aagaard. Børn:

1. Jacob Maccabæus, døbt 9. Feb. 1715 i Kjøbenhavns Garnisons Kirke.
2. Et dødfødt Barn, begravet 28. Feb. 1718 i Kjøge.
3. Jens Biørn Maccabæus, f. 1720, † 1806, Møller, se V.

V. Jens Biørn Maccabæus, ogsaa kaldet Jens Biørn (se IV, 3), døbt 2. Søndag efter Paaske (14. April) 1720 i Frydendal, var endnu 1781 Møller i Boes Mølle i Havnelev, havde i sine senere Aar som Pensionist fra Vemmetofte Kloster Bolig i det forrige Skolehus ved Spjellerup Hospital, † 14. Juni 1806 i Spjellerup;⁸ g. m. Inger Nielsdatter, f. 1725, begravet 10. Okt. 1798 i Spjellerup. Børn 1—2:

1. Maren Jensdatter Biørn; g. 1° c. 1766 m. Skoleholder i Lille Hedinge Michael Hartmann, f. c. 1717, †

⁷ Bornholms Landstings Justitsprotokol 1671—83, fol. 224.

⁸ Vemmetofte Gods Skifteprotokol 1796—1807, fol. 39 b. og fol. 329 b. og 333 b.

19. Nov. 1781 i Lille Hedinge;⁹ g. 2° 6. Juli 1782 i Havnelev m. Væversvend Rasmus Nielsen.
2. Niels Jensen Biørn Maccabæus, kaldet Niels Biørn, f. c. 1753, † 1802, Møller i Rønnebæksholm Mølle, se VI.

VI. Niels Jensen Biørn Maccabæus, kaldet Niels Biørn (se V), f. c. 1753, Møller i Rønnebæksholm Mølle, begr. 26. Feb. 1802 i Rønnebæk; g. 21. April 1774 i Havnelev m. Jomfru Dorthe Rude, f. 1749, begr. 26. Marts 1801 i Rønnebæk. Søn:

1. Biørn Maccabæus (Nielsen Biørn), f. 1775, se VII.

VII. Biørn Maccabæus (Nielsen Biørn), døbt Jubil. 1775 i Rønnebæk, † før 1806; g. m. Karen Frandsdatter, Datter af Frands Hansen i Rynkevangshuset (hun g. 2° m. Christen Kielsen paa Hømbgaard ved Ringsted. Datter:

1. Dorothea Nicoline Cæcilie Biørn, f. c. 1802, fik ved Skiftet 1806 efter Oldefaderen sin Morfader Frands Hansen beskikket som Værge.

⁹ Børnene var: 1. Polycarpus Hartmann, f. c. 1767, begravet 28. Juni 1777 i Lille Hedinge. 2. Ide Hedevig Hartmann, f. c. 1770, opkaldt efter Oldfrue ved Vallø Ide Hedevig Hartmann (kaldes i 1746 »forrige« Dronning Sophia Magdalenes Hofholdning); var 1806 g. m. Vævermester Friderik Caspersen i Lille Larsbjørnsstræde 191, 3. Christopher Ernst Hartmann, f. 1773 (ikke i Lille Hedinge) var 1806 Tømmermand og Husmand paa Grev Bernstorffs Gods i Vangede, 4. Inger Kirstine Hartmann, døbt Dominica Quasimodo geniti 16. April 1777 i Lille Hedinge, † før 1806, 5. Povl Christian Hartmann, fremstillet 14. Juli 1779 i Lille Hedinge, Niels Biørns Kone Dorthe og Jens Biørn var Faddere. Han var 1806 Væver ved Vemmetofte, 6. Johannes Polycarpus Hartmann, hjemmedøbt 15. Juni, fremstillet 1. Juli 1781 i Lille Hedinge, levede ved Faderens Død, men var † før 1806 (ovennævnte Skifteprotokol for Vemmetofte og Stevns Herreds gejstlige Skifteprotokol 1752—1855, fol. 157).

**TILFØJELSER TIL
»NORSKE, SVENSKE OG FINSKE FRIVILLIGE
OFFICERER OG LÆGER I DEN DANSKE HÆR OG
FLAADE I KRIGENE 1848—50 OG 1864.«**

Af Hector Boeck.

Efter ovenfor anførte Artikels Fremkomst i Personalhistorisk Tidsskrift 10. II., hvori der Side 214 er udtalt om de fra Finland i 1864 deltagende frivillige Officerer, at noget finsk Skrift om dem kendes ikke, er der kommet Forfatteren et Særtryk i Hænde af »Svenska litteratursällskapets historiska och litteraturhistoriska studier 2«, trykt 1926 i Helsingfors (Mercators Tryckeri Aktiebolag), betitlet:

Finländska frivillige i danska kriget 1864
av B. Estlander.

Dette Arbejde paa 46 Sider giver fyldestgørende Oplysninger om de 3 af de 4 frivillige Officerer fra Finland, som er omhandlet i min Artikel i Personalhistorisk Tidsskrift, nemlig Sekondløjtnanterne:

K. Oskar Carlsson, Rudolf Josef Estlander, Herman Liikanen og Anton Sanmark.

Flere fandtes ikke. Foruden disse deltog i den danske Hær kun 7 andre som menige, hvilket maa skyldes, at Finlænderne var fritaget for russisk Militærtjeneste, og Rusland ønskede ikke at finske Undersaatter deltog for Danmark som Følge af Bismarcks Politik over for Alexander II. Naar Sanmark i det danske Krigsministerium er betegnet som svensk Underløjtnant, skyldes dette, at Officerernes Krigsdeltagelse ikke kunde være officiel. De finske Blade undlod derfor at omtale deres Deltagelse.

Som Tilføjelser til de biografiske Oplysninger om de 4 Løjtnanter meddeles fra Særtrykket følgende:

Carlsson, K. Oskar. F..... Underfændrik v. Åbo inddelta Skarpskyttebatl. »Ulykkelig Skuespiller«.
Estlander, Rudolf Josef. F. 1838 i Lappfjärd, Søn af

Sognepræst dør J. J. E. og Hustru f. Rislachius. Student 1857. — Efter Krigen Kasserer ved Föreningsbankens Hovedkontor i Helsingfors. Død 1880 i Banken af Hjerter-slag.

Liikanen, Herman. F. 13. Maj 1835 i Kristina Sogn i Skt. Michaeli Len. »En finskbygdens søn«, Søn af Husmand og Graver Otto Wilhelm L. og Helena Hämäläinen. Moderen lærte ham Svensk. 1854 Underoff. ved 1. indelta Åbo och Bjørnborgs bataljons Holikokompani. Deltog under Krimkrigen ved Frederikshamn. Tog Afsked 1855, var derefter Lærer. Deltog 1861 som frivillig i den ungarnske Legion under Gen. Türr, 1862 i den italienske Krig som Garibaldist. — Sluttede under sit militære Sygeophold i København nært Venskab med Sprogforskeren Vilhelm Thomsen. Afsked 18. Maj 1865. — Ansat derpaa et halvt Aarhundred ved Hypotekforeningens Kasserkontor i Helsingfors. Deltog ivrigt i den litterære Fenno-mani, var Medlem af Finska Litteratursällskapet og Æres-medlem af Finska klubben. 18. April 1914 Dannebrogsmænd, deltog som den eneste frivillig fra Finland, 79 Aar gl., paa 50 Aars Mindedagen for Krigen i København og var til Taffel hos Kong Christian X. Død 13. April 1926, henved 91 Aar gammel, i Kuhmalaks. Begravedes i Helsingfors med militær Æresbevisning. Den danske Minister lagde paa Kong Christian X's Vegne en Krans ved hans Baare.

Sanmark, Anton. F. ..., Søn af Kasserer ved Postdirektionen Carl Anton S. og Hustru f. Nykopp. Gennemgik Kadetkorpset i Frederikshamn, gjorde Tjeneste ved Finländska sappörbataljon (en russisk Afdeling i Helsingfors), Afsked herfra 1861 som Underløjtnant, og ansat som Forstmand i Kuortane Herreds Kronskove. — I Beg. af April 1864 friv. som Sekondlt. v. 2. Infrgt. — Efter Krigen Skov-rider, en Tid i Enare, hvorfra han skildrede Forholdene i Lappland. Gift i Ruovesi med Gaardmandsdatteren Ida Maria Michelsson fra Somero. Død 1897 i Ruovesi.

Det læseværdige Særtryk af B. Estlander¹ giver ikke blot spredte Træk fra Finlands Indsats i Danmarks heltemodige og haabløse Kamp mod den tyske Overmagt, men ogsaa interessante Meddelelser i Udtog af Breve fra Krigsdeltagerne, deres Paarørende og om kendte Personer i Danmark.

¹ Overgivet til Hærens Arkiv.

SMAA MEDDELELSER.

SLÆGTEN OHMEYERS OPRINDELSE.

Trafikkontrollør A. Ohmeyer udgav 1914 en lille Stamtavle over Slægten Ohmeyer i Anledning af Hundredeaarsdagen for Oprettelsen af F. Ohmeyers Naale- og Hægtefabrik i Slagelse. Den begynder med Arbejdsmand i Amaliegade Mogens Omejer og Karen Christine Omejer, der 8. Jan. 1786 lod en Søn døbe Rogert Andreas i St. Nikolaj Kirke, men mere ved Stamtavlen ikke at fortælle om Mogens Omejer. Da Navnet er saa sjældent, kan der imidlertid ikke være Tvivl om, at Mogens Omejer er identisk med den Mogens Ohmeyer fra Trondhjem, der 41 Aar gammel 30. Maj 1785 tog Styrmandseksamen, og som vel atter havde en yngre Broder Didric Omejer fra Trondhjem, der 25 Aar gammel tog Styrmandseksamen 23. Marts 1782. Iøvrigt synes Slægten endnu at leve i Norge, se f. Eks. Personalhistorisk Tidsskrift 2, VI, 248. Kgl. Fuldmægtig Chr. F. Omejer døde 17. Okt. 1894 i Christiania, hans Enke Anna Bøchmann Aas døde 81 Aar gammel 31. Maj 1899 i Christiania, og deres Datter Hulda Omejer døde 14. Maj 1888, 37 Aar gammel.

Th. Hauch-Fausbøll.

ET PAR KISTEPLADER, SOLGT PAA MALEREN KAI LANGES AUKTION HOS WINKEL OG MAGNUSSEN 6. OKT. 1936.

KAT. NR. 220.

Her vnder hviler ærlig og welbyrdig nu / sallig Frve Frv Anne Gyldenstern sallig / Her Vldrick Sanbirgs til Qvellstrup som war / ærlig oc welbyrdig Mand Mangelus Gylden / stern til Bierens Gaard oc ærlig oc welbyr / dig Frv Helle Wlfeldt aff Svendstrup deris / Datter som war fød paa Bierens Gaard Aar / 1582 dend 23 Novemb. oc bleff af Gvd fra / denne møedsommelig Werden bort kallet j / Kiøbenhavn dend 25 Novemb. Aar 1657 vdi / hines Alders 75 Aar oc to Dage Legemit / hviler her til den yderste Dag hvor det / daa til lige med Sielens til Hobe Føyelse / forventer en gledelig oc erre fvilde Opstan / delse. — Jvfr. D. Adels Aarbog XLIII, S. 29.

KAT. NR. 217.

* Himel * Fars * Dag * Anno 1594 oc * Anne * / Madsdaater * Presteqvinde * vdi * samme * / Sogen * hvilken * deris * Daater * given * / haver * til * en * Beprudelse * vdi * Dan / mare * Kierke * hvilken * deris * S * Dater / som * døde * den * 16 October Anno 1613.

Anne Madsdatter var gift m. Niels Sørensen Mariager, der døde som Præst i Dannemarre 1596 (Wiberg I 265).

L. Rostrup Bøyesen.

KONGEN AF ISLANDS DØDSAAR.

I Anledning af de varierende Oplysninger om Jürgen Jürgensen, Kongen af Island's Dødsaar (se Museum 1892, II, 251 og Persh. Tidsskr. 9. I. 82) har Generalkonsul Georg L. Høst, Sydney, paa en Forespørgsel godhedsfuldt meddelt, at det danske Konsulat i Hobart har foranlediget en omhyggelig Undersøgelse af de stedlige Dødsregistre, uden at det er lykkedes at finde nogen Indførsel om Jürgen Jürgensens Død i Aarene 1840—60.

Albert Fabritius.

VALGERTRUD SIGVARDSDATTER, ANDERS GRUBBES.

I Tilslutning til Direktør Fr. Grønvalds Artikel om M. Didrik Larsen Grubbe kan det oplyses, at den Valgertrud Sigvardsdatter, som var Borgmester i Holbæk Anders Lauritzen Grubbe's 2. Hustru (nærv. Bind S. 113), var Datter af Sigvard Jønsen og Maren Nielsdatter Banner. Om Sigvard Jønsen vides ikke ret meget; han tog Borgerskab 4. Febr. 1684 (Kbh. Raadstueprot.) som islandsk Købmand og har vel selv — efter hans eget og Datterens Navne at dømme — været Islænding. Han blev gift i 1683 (Vielsesbrev 12. Febr. Sjæll. Reg.) med Maren Nielsdatter (F: Sognepræst i Ølstykke Niels Sørensen Banner og Mette Christophersdatter Erichsen), der maa være født omkr. 1660 i Ølstykke. Ægteskabet var kun kortvarigt, idet Maren Nielsdatter allerede 6. April 1685 ved Skiftet efter Faderen (Ølstykke Hrd. gejstl. Skifteprot. 1679—1765) nævnes som Enke. Sigvard Jønsen begravedes paa St. Nicolai Kirkes Urtegaard, hvor Klokker ved Trinitatis Kirke Søren Mathiesen 1696, 16. Jan. fik Tilladelse til at lægge Sten paa sin Formands Grav (Nicolai K. Skødeprotokol 1693—1726, S. 24) — Maren Nielsdatter ægtede 25. Febr. 1690 den bekendte Klokker og Regnemester. 15. Jan. 1690 foretoges Skifte efter Sigvard Jønsen, der havde boet i Regnegade. Arvingerne var Enken og Datteren Walgerder, da 6 Aar gammel. Datterens Arvepart opgjordes til 422 Sldr., hvortil Moderen lagde 100 Sldr. til en Seng. Søren Mathiesen var Formyndet for sin tilkommende Steddatter og fik 10. Nov. 1704 Afkald for Arven af daværende Raadmand i Holbæk Anders Lauritzen Grubbe (Overformynderiets Hovedbog 1682—90, S. 198).

Albert Fabritius.

FRITZ GRAEF.

Den 24 Juli d. A. er Stadsarkivar i Flensburg, Prof., Dr. phil. Fritz Graef afgaaet ved Døden. Han var født 1860 i Thüringen og virkede 1893—1925 som Overlærer ved Overrealskolen i Flensburg og udnævntes derefter til Stadsarkivar. Den flittige og grundige Forsker har efterladt flere Skrifter og Afhandlinger, der ogsaa har Bud til danske historisk Interesse-rede, især hans Geschichte der Heiligen Geistkirche und der dänischen Gemeinde in Flensburg (Flensburg 1926) og Afhandling »Westfalen in Flensburg« (Neumünster 1930). I det sidste meget værdifulde Arbejde omhandler Graef bl. a. Familierne Hoë, Kellinghusen, Klotz, Klöcker, von Lutten, van Merfeldt, Möllmann, Nacke, thor Straten, Ubbing og Oesede og de i dem Indgiftede, og af hvilke ikke faa har slaet sig ned i København. Graef's Hovedinteresse knyttede sig til Flensborger Rektoren Olaus Henrich Mollers omfattende, haandskrevne genealogiske Samlinger, der efter hans Død adsplittedes, og nu findes i Flensburg, København (Rigsarkivet og Det kgl. Bibliotek) og i det grevelig Rantzauiske Arkiv paa Breitenburg. Graef har udgivet Olaus Henrich Mollers Stammbuch (Flensburg 1928) og forberedte Offentliggørel-

sen af et stort anlagt Værk: »Inventar der Moller'schen Stammtafeln«, indeholdende 150 Familiers Personhistorie og Genealogi. Det blev beklageligvis ikke forundt Graef at opleve dette Arbejdes Fremkomst, som vilde være bleven flittig raadspurgt af Specialhistorikere. Prof. Graef var ikke alene en sjælden kundskabsrig Mand paa sit Omraade, men ogsaa i høj Grad tjenstvillig og i personlig Omgang en meget tiltalende Personlighed.

L. B.

SPØRGSMAAL.

1.

H ø e g h.

Peder Høegh, født 1769, død 26/4 1836 paa Rammegaard i Ramme S., Kystbefalingsmand. Ejer af Herpinggaard i Trans S. 1801, af Rammegaard og af Rysenstein. Gift med Else Christensdt.

Hans Moder var Datter af Sognepræst Frantz Eberhard Friis til Sønder og Nørre Kongerslev, senere til Besser-Onsbjerg, Samsø.

Der søges biografiske Oplysninger om Peder Høegh's Forældre, og om hans Søkende.
Fr. Friis-Petersen.

2.

Breum — Farver — Haertzholt — Hantsholt — Nørgaard
— Molbech — Steenkul.

Niels Nielsen — fundet med Tilnavnene Breum og Farver —, f. ca. 1710 i Breum Degnebolig i Salling, boede ca. 1743—47 i Kallundborg og efter 1747 i Nyrup, Raklev Sogn, som Fæstegaardmand under Kallundborg Sognekalds Mensalgods; muligt død i Refsnæs 1786. — Hans Hustru Ane Lauritzdatter, f. ca. 1708, døde som Enke i Nyrup 1798 23/7.

Vielse (ca. 1737) og Fødsler for de 3 ældste Børn: Niels, Lauritz og Cathrine søges.

Om Sønnen Lauritz vides intet. Oplysninger om ham søges.

Sønnen Niels er identisk med Skipper Niels Nielsen Breum i Løgstør (f. ca. 1738, † 1814 20/9), viet i Løgsted 1767 11/6 til Giertrud Andersdatter (f. ca. 1738), † i Løgstør 1810 20/5, muligt Datter af Anders Nørgaard i Næsborg eller af en Anders Haertzholt, Hantsholt el. l.

Fødsel eller Slægt for nævnte Giertrud Andersdatter søges.

Ligeledes Oplysninger om Giertrud Marie Nielsdatter Breum, f. i Løgstør 1801 26/2.

Præsten Frederik Breum i Kornum-Løgsted († 1750 9/1) var gift med Birgitte Dorothea Molbech, dbt. i Vinger 1703 7/3 (Datter af Vagtmesterløjtnant Anders Mogenssøn Molbech og Hustru Bastina Johansdatter Steenkul), † i Gladsakse 1778 25/10.

Vielsen (ca. 1728) og Fødsel for ældste Søn, Niels, søges.

Mulige Oplysninger modtages med Tak.

Anton Kjølby.
Kommunelærer, Svaneke.

ANMELDELSER.

Henrik Scharling. Et Mindeskrift af Carl Immanuel Scharling og Margrethe Scharling Dragsdahl. Kbh. 1936. Nyt Nordisk Forlag — Arnold Busck. 156 S.

Hundredaarsdagen — den 3. Maj 1936 — for Henrik Scharlings Fødsel har været den ydre Foranledning til Udgivelsen af det ovennævnte Mindeskrift. Henrik Scharling har haft en ejendommelig, ikke helt fortjent Skæbne i dansk Kulturhistorie. Paa Grund af sin skarpe Modsætning til ledende nationalliberale og grundtvigske Kredse blev han i sin Ungdom forkættet og angrebet som faa, medens han paa sine gamle Dage — som Følge af sin stærkt udtalte politiske og teologiske Konservatisme — nærmest blot blev opfattet som en ærværdig Fortidslevning, som en Mand, hvem Udviklingen forlængst var løbet fra, og som manglede al Forstaaelse for moderne Tankegange og Tendenser. For den almindelige Bevidsthed stod Henrik Scharling først og fremmest som Forfatteren af »Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard«, og man var tilbøjelig til at overse, hvad han i andre Henseender havde ydet og repræsenteret. Man betragtede ham vel som en Type fra en svunden Tid, men man glemte kun alt for ofte, i hvor høj Grad han var et karakteristisk og smukt Udtryk for den Aandslivets Harmoni, der havde kendetegnet en af de rigeste Blomstringsperioder i det danske Folks Historie. Det maa da siges at være velbegrundet at forny Mindet om hans Liv og Personlighed for derigennem overfor Eftertiden at korrigere Samtidens lidet objektive Opfattelse. Ganske vist har Henrik Scharling selv i to svære Bind af selvbiografisk Art, »Theolog eller Digter«, 1917, der væsentlig indeholder Breve fra hans store Udenlandsrejse 1860—63, og »Livsminder«, 1919, som skildrer hans Liv til 1894, givet interessante Bidrag til Oplysning om sit Levned og sin Udviklingsgang, men derfor er det ikke mindre værdifuldt at faa tegnet et Billede af hans Personlighed set udefra, om end af hans Nærmeste.

Bogens første Afsnit er skrevet af Sønnen, Stiftsprovst, Dr. C. I. Scharling, der gør Rede for Henrik Scharlings Udvikling og Stilling i Samtiden. Ligesom det allerede var sket i det ovennævnte Skrift »Theolog eller Digter«, fremhæves det ogsaa her, hvorledes det er i Brydningen mellem videnskabelige og digteriske Evner og Tilbøjeligheder, at man for en væsentlig Del skal søge Nøglen til Forstaaelse af Scharlings Personlighed. Med Rette betones det, at Scharling paa den ene Side var en Tænkernatur, der følte Trang til at trække sig ind i sig selv og gruble over Tilværelsens store Spørgsmaal, men paa den anden Side nærede den største Interesse for det udadventte Livs rige Mangfoldighed, havde et aabent Blik for Poesi og bildende Kunst, for Natur og Menneskeliv, for Samfundsforholdenes forskelligste Former. Det var ham Livet igennem en Lyst at træde i Forbindelse med Mennesker og opleve Verden paa personlig Maade. Derfor var han den ideelle Rejsende, der som faa formaaede at suge aandelig Næring af det fremmedartede, han kom i Berøring med. Som Teolog hører han hjemme i den positive Retning, der blev den fremherskende efter Aarhundredets Midte, men Side om Side med den ortodoks-lutherske Linie i hans Liv og Forfatterskab gaar der en bred Strøm af Humanisme. Den mærkes i alle hans Skrifter, maaske tydeligst i hans Hovedværk »Menneskehed og Christendom i deres historiske Udvikling«, 1872—74, og i Teologiens Historie i Danmark tilkom der Scharling blandt andet den Opgave i ovvr en Menneskealder ved det teologiske Fakultet at repræsentere den humanistiske Retning indenfor de systematiske Fag og derved danne et Supplement til sin nærmeste Fagkollega Peder Madsen, hvis Lærevis vel udmærkede sig ved større Nøjagtighed og Grundighed, men til Gengæld manglede det friere, sammenfattende Blik paa hele Aandslivet, som kendetegnede Henrik Scharling.

Bogens andet Hovedafsnit er skrevet af Henrik Scharlings Datter, Fru Margrethe Scharling Dragsdahl, der skildrer det daglige Liv i den gamle Professorgaard paa Nørregade, som det formede sig i Aarene efter 1894, da Scharling havde mistet baade sin Hustru og sin ældste Datter. I Evnen til at føre en Pen viser Fru Dragsdahl sig som en ægte Scharling, Fremstillingen glider let og behageligt fremad, og der er iøvrigt over dette Afsnit baade i den livfulde, lidt naive Tone og i Milieuskildringen ikke lidt, der kan minde om en anden dansk Forfatterindes Memoirer, Benedicte Arnesen-Kalls »Livserindringer« (1889). Fremstillingen lider dog unægtelig i nogen Grad af en unødigt Bredde, idet der er taget en Del Stof med, som er af ringe Interesse for Offentligheden. Mærkeligere er det, at Forfatterinden ikke altid synes at have evnet at trække den rette Grænse mellem, hvad der af mere privat Natur burde forelægges Læseverdenen allerede nu, og hvad der burde gemmes til en senere Tid. Fraregnet disse Indvendinger maa det siges, at der her er tegnet et smukt og anskueligt Billede af Livet, som det i alt væsentligt uden større Forandring blev levet lige ned til 1916 i det gamle, mærkelige Scharlingske Hjem. Mærkeligt har det nemlig i høj Grad været, dette Hjem, egenartet i Tone og Husorden, en værdig Ramme om en Kreds af begavede, karakterfulde Personligheder. For et moderne Menneske er det sælsomt at tænke sig, at det kun er en lille Menneskealder, siden dette Hjem lukkedes — saa uendeligt fjernt fra den nuværende Tid, fra dens Kaar og Idealer synes dette Liv og disse Mennesker, at man fristes til at tro, at man snarere læser om Forhold, der ligger mere end hundrede Aar tilbage.

Selvom — som ovenfor bemærket — Tiden næppe endnu var kommet til at offentliggøre alt, hvad der er medtaget i denne Bog, er der ingen Tvivl om, at Efterverdenen vil vide Forfatterinden Tak for, at hun saa levende og tro har skildret et gammelt københavnsk Professorhjem fra Tiden, før Verdenskrigens Bølger skyllede hen over Landene og fra Grunden forandrede Menneskenes Sind.

Bjørn Kornerup.

Baron Charles Joseph Selby's Descendens, udarbejdet af Lensbaron H. Berner Schilden Holsten og Genealog Albert Fabritius. Kbhvn. 1935.

I Anledning af sin Tipoldefaders, Baron Charles Joseph Selby's 180 aarige Fødselsdag har Lensbaron Berner Schilden Holsten udgivet et slægtshistorisk Arbejde, der i mere end én Henseende fortjener at blive kendt i genealogisk interesserede Kredse. Gennem sin Bedstemoder Gehejmeraadinde Quaae, født Baronesse Selby, der døde 1906 som den sidste af sin Slægt i Danmark, hvor den havde levet i tre Generationer, har Udgiveren tidligt omfattet sin mødrene Ascendens med Pietet og Sans for dens Fortid. Udbyttet af en længere Aarrækkes utrættelige Forskerdrift og Fordybelse foreligger nu i en Bog, som alene ved sin stilfuldt fornemme og dog enkle ydre Fremtræden i Format, Papir, Typer og Billedstof, hvoriblandt Portræter, Dokumenter og Erindringsgenstande, ligetil Indbindingen, der minder om et Breviar eller snarest en engelsk Bønebog, paa Forhaand indbyder til at stifte Bekendtskab med Bogens Indhold.

Paa Fremskaffelsen af Familieportræter er anvendt et stort Arbejde og ihærdig Sporsans, der har sat Frugt i en righoldig Samling Afbildninger, til hvilken Prof. Dr. van Bemmelen har knyttet en ikonografisk Afhandling »Familienähnlichkeit«, der i Betragtning af det tilvejebragte, ret enestaaende fyldige Billedstof kunde være uddybet betydeligt mere. Udgiverens rigt illustrerede Redegørelse for Portræter og Løsøre er efterlignelsesværdig for enhver Familiehistoriker og maa paakalde Kenderes og Samleres Interesse.

Det fortjener endelig at paaskønnes, at Slægtstavlen er opstillet generationsvis og ikke udfra det, kun i Danmark, og desværre altfor ofte anvendte uoverskuelige og forvirrende System med Benyttelse af indviklede Bogstav- og Talsignaturer, som gør Brud paa Kontinuiteten. Herhjemme, hvor et uretfærdigt og vedvarende haardhændet gennemført Lovbud Aar efter Aar lægger vore gamle Adelsgaarde øde for de gennem Slægtled samlede og værnede Kulturværdier, kan en Adelsmand ikke let finde en smukkere og mere opportun Anvendelse af sine Midler end den, at sætte sin Slægt et varigt og værdigt Minde og, som i dette Tilfælde, »til fleres Nytte«.

L. B.

Til E. Juel Hansens Bemærkninger til: T. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i den dansk-norske Søetat 1660—1814 og den danske Søetat 1814—1932.

Enhver, der læser de to Recensioner, som Personalhistorisk Tidsskrift (nærv. Bind, S. 67—72) har bragt af ovennævnte Arbejde, kan ikke andet end studse over Forskelligheden i de Forudsætninger, der ligger til Grund for dem. Den ene (af Dr. Louis Bobé) er set fra en erfaren og alvorlig indstillet Personalhistorikers og Genealogs Synspunkt og yder det store Arbejde, der er nedlagt i det, som Helhed Anerkendelse og paapeger dets Værdi og Anvendelighed til alle Sider uden dog at ville udelukke Muligheden af de Fejl og Unøjagtigheder, der uundgaeligt hæfter ved et Kildeskrift af denne Art. Det andet (af Hr. Sparekasseassistent E. Juel Hansen) er i sin Hovedbestanddel en blot og bar Fejl-liste uden den mindste Forstaaelse af de store og mangesidige Krav, der stilles til et saadant Arbejde.

At der i et Arbejde af dette Omfang og denne Art maatte være Fejl, derover var baade min Medarbejder, Admiral Topsøe-Jensen, og jeg paa Forhaand klar. Til en Del af de af Hr. Juel Hansen paapegede Fejl kunde der dog nok gøres Bemærkninger. Cort Sifvertsen Adelaer skriver fra et ganske bestemt Tidspunkt selv sit Navn Adelaer og ikke Adeler. Naar vi har kaldt C. P. O. Moltkes Moder og Hustru (se Bem. S. 70) henholdsvis Capizuchhi di Cassine og van Rensselaier Thayer, kan vi henvise til, at disse Navne skrives saaledes i Kraks Blaa Bog (sidste Gang 1935), der jo dog maa have dem fra C. Moltkes egne skriftlige Opgivelser. A. G. Wedel kaldes Greve i Admiralitetets Protokoller, og Oplysningen stammer saaledes fra en Førstehaandskilde, skønt den altsaa er urigtig.

Hr. E. Juel Hansen anker over, at Maanedsofficerer og Reserveofficerer ikke er medtaget. Hertil skal jeg bemærke, at Antallet af Maanedsofficerer og Reserveofficerer, ikke mindst i det 19. Aarh., da et stort Antal Værnepligtige, især Styrmande o. lign., uddannedes til Reserveofficerer, er overordentlig stort. At fremskaffe Oplysninger om dem, særlig genealogiske, er, som enhver ved, der kender det mindste hertil, et næsten uoverkommeligt Arbejde. De er meget vanskelige at finde i Marinens Arkiv, bl. a. fordi de ikke fik Bestallinger, ikke er opført i Etaterne, ikke blev antaget ved kgl. Resolution osv., og de blev som Regel anvendt i Marinens Koffardifart, ikke til Orlogsbrug. Overhovedet spiller de gennemgaaende en meget ringe Rolle i Flaadens Historie.

Dernæst maa jeg med Hensyn til Oprindelsen af i alt Fald en Del af de af Hr. E. Juel Hansen paapegede Fejl fremhæve et andet Forhold. Grundlaget for vort Arbejde er, som det fremgaar af Fortalen, først og fremmest det store, utrykte Kildemateriale vedrørende Søofficererne, der findes i Marinens Arkiv, og desuden andet utrykt Arkivmateriale. Brugen af dette Materiale

maatte imidlertid medføre den Risiko, at vi vilde faa en Række fejlagtige Oplysninger med, som maaske kunde berigtiges efter trykte Værker, men hvor det ikke umiddelbart kunde ses, hvad der var tvivlsomt og hvad ikke. Den langt overvejende Del af Materialet, alt det tjenstlige, var selvfølgelig paalideligt, og det var egentlig kun de genealogiske Meddelelser, der kunde være underkastet Tvivl. Dette gælder f. Eks. i høj Grad Klingbergs Register over Søetatens kongelige Resolutioner, der praktisk talt er fejlfrat, hvor det drejer sig om Uddrag af tjenstlige Aktstykker, medens de Oplysninger, som han har faaet af de dalevende Søofficerer om deres egne personlige Data, ofte er unøjagtige. At vi søgte at undgaa de Fejl, der straks sprang i Øjnene, var givet, men at anstille en kritisk Undersøgelse om Rigtigheden af hver enkelt genealogisk Oplysning i Kildematerialet følte vi os ikke forpligtet til.

Om Forholdet mellem det benyttede utrykte og trykte Materiale mente vi at have udtalt os tilstrækkelig tydeligt i Fortalen. Det fremgaar dog vist klart nok, selv ved en flygtig Gennemlæsning af den og ogsaa af Fortegnelsen over det benyttede Materiale sidst i II. Bd., at det er det arkivalske Materiale, der, ogsaa for de biografiske Oplysningers Vedkommende, danner Grundlaget for vort Arbejde. Det siges udtrykkeligt (Fortalen S. X): »De biografiske Oplysninger er taget fra Kirkebøger, Skifteprotokoller, Enkekassens Papirer, *sammenholdt med* »anerkendte« — ak, om det Ord har vi hørt mange spøgende Bemærkninger, men kun én har ment at maatte uddybe Viddet paa Tryk — Stamtavler, Danmarks Adelsaarbog (Kalenderen) m. m.« Men i Ordene *sammenholdt med* skulde man dog mene laa tilstrækkelig tydeligt en Angivelse af, at vi *ikke* vilde medtage de trykte Værker *som Helhed*. Vi har hverken villet gennemgaa alle Bindene af Adelsaarbogen — med Rettelser og Tilføjelser — eller Persh. Tidsskr., saalidt som alle trykte eller skrevne Stamtavler, endside alle andre trykte Værker, Biografier osv. osv. Og naar vi paa Værkets sidste Side nævner de *særlig* benyttede Kilder, arkivalske og trykte, saa skulde dette være et Fingerpeg for dem, der vilde arbejde videre med Materialet, det skulde ikke betyde, at disse Værker var helt gennemgaaede eller at kun de skulde være gennemgaaet. Det fremgaar jo da ogsaa af Listen over Forkortelserne og af Citaterne i Teksten.

Hr. E. Juel Hansen siger S. 72, at Oplysningerne om de nulevende Søofficerer »ofte er ret mangelfulde, og at man har undladt at bringe Portrætter af mange af de yngre Søløjtnanter«. Jeg ved ikke, om Hr. E. Juel Hansen nogensinde har prøvet paa at indsamle Oplysninger af den Art; hvis han havde gjort det, vilde han sikkert, ligesom vi, have oplevet, at selv gentagne Henvendelser forbliver ubesvaret. Til H. O. L. Henningsen, hvis Biografi Hr. E. Juel Hansen betegner som »under al Kritik«, er der *tre* Gange sket Henvendelse!

Men Kritik var vi saaledes forberedt paa. Derfor vilde jeg næppe have følt mig foranlediget til at tage til Genmæle mod Hr. E. Juel Hansens Bemærkninger, hvis der ikke havde været et Afsnit i Bemærkningerne, som jeg vil fremhæve, fordi det viser, at hele hans Artikel hviler paa en Skævhed i Opfattelsen, som er afgørende for Værdien eller Ikke-Værdien af hans Kritik. Jeg sigter til følgende Passus (S. 67): »*Det skal dog med det samme siges, at det synes, som om Marinens Arkivalier er udnyttet paa tilfredsstillende Maade, og at denne Side af Sagen er i Orden.*« Grundlaget for vort Værk var det store utrykte Materiale i Marinens Arkiv og andre Steder; vor Opgave var paa dette Grundlag at give en Fremstilling af danske og norske Søofficerers Embedsvirksomhed og derigennem et Bidrag til Flaadens Historie. For første Gang fremdrages her et historisk Materiale, der aldrig har været fremdraget før i sin Helhed. Og hele dette omfattende Arbejde, som ingen før har været i Stand til at gennemføre, og om hvis Betydning for Forskningen

Fagmændene baade i Danmark og Norge har udtalt sig meget anerkendende, hele dette Arbejde fejrer Hr. E. Juel Hansen tilside i en Bedømmels paa 2 Linjer, der kulminerer i Ordene: *at det synes*, medens Forfatteren iøvrigt i en Tone, som jeg ikke behøver at karakterisere nærmere, paa Grundlag af Fejl paa et for Arbejdet mindre væsentligt Omraade erklærer Bogen som Helhed for ubrugelig. En saadan Kritik viser en Horisont, der ikke naar længere end til de genealogiske Værker i Kritikerens Reoler. Det hjælper ikke, at Anmelderen har en nøjagtig Viden paa et specielt begrænset Omraade, naar han mangler Kendskab til og Forstaaelse for Hovedsagen. Anmeldelsen bliver forvrænget og giver et Vrægebillede af det Arbejde, som han vil bedømme og tiltror sig selv at kunne vurdere. Og selv den ubehageligste Tone kan ikke lægge en Tomme til Anmelderens aandelige Vækst.

E. M a r q u a r d.

SAMFUNDETS ANLIGGENDER.

FHV. STATSARKIVAR E. A. THOMLE,

den længstlevende af de Mænd, der i Aaret 1879 stiftede »Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personhistorie«, vort Samfunds Æresmedlem, afgik ved Døden 12. August d. A. i den høje Alder af 87 Aar.

Thomle fødtes i Oslo 1849 som ældste Søn af Højesteretsassessor August Thomle og dennes første Hustru, f. Binneballe. 1868 blev han Student, 1873 juridisk Kandidat, og efter nogle Aars Virksomhed i Retsbetjentembeder gik han 1881 i Rigsarkivets Tjeneste, blev 1886 Fuldmægtig, senere Statsarkivar i Oslo, var flere Gange konstitueret Rigsarkivar og tog 1919 sin Afsked.

Naar Thomle allerede i 1879 var blandt de Mænd, der stiftede vort Samfund, er dette et Vidnesbyrd om, at han, allerede forinden han indtraadte i Arkivtjenesten, altsaa som ung juridisk Kandidat, havde erhvervet sig en fremtrædende Position indenfor norsk personhistorisk og genealogisk Forskning, og denne Position forstod han gennem sit lange og flittige Liv at bevare og udbygge gennem den lange Række af Arbejder, der foreligger fra hans Haand. Vort Tidsskrifts tidligere Aargange gemmer mange og udmærkede Arbejder af ham. Personlig var Thomle en skarp Modstander af al Udenoms-snak. Han var kortfattet, kold, klar og nøjagtig, — den juridiske Skole, han havde gennemgaaet, havde sat sit Præg paa ham for Livet, — og disse Egenskaber prægede ogsaa hans Forfattervirksomhed. Som Kritiker var han frygtes for sin Styrke, men han var aldrig uretfærdig. Et andet Særpræg var hans store Hjælpsomhed. Man gik aldrig til Thomle med et Spørgsmaal uden at faa et Svar, og med mange af den ældre Generation af danske Personhistorikere og Genealoger stod han i flittig og venskabelig Forbindelse.

H. H j - N.

Ved Jordefærden nedlagde Redaktør, cand. jur. S. S. Meidell paa vort Samfunds Vegne en Krans paa Thomles Baare, idet han udtalte følgende:

Statsarkivar Thomle tilhørte den Kreds af udmærkede Mænd, som

for et halvt Aarhundrede tilbage sluttede op om det fælles dansk-norske Samfund for dansk og norsk Personalhistorie og bidrog til dets Publikationers Anseelse. Ogsaa efter Adskillelsen bevarede han sin Interesse for Dansk Personalhistorisk Tidsskrift og var gennem hele sit Liv en Ven af god Samforstaaelse mellem de to Landes nærbeslægtede Folkefamilier.

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie sender med disse Blomster den længstlevende af sine Stiftere, sit Æresmedlem, Statsarkivar Thomle, den sidste Hilsen og Tak.

Hr. Akademikasserer F. L. la Cour, Sorø, har vist vort Samfund den Elskværdighed at tilbyde Medlemmer Restoplaget af nedennævnte Stamtavler:

Frederik Barfod: Slægterne Poulsen (fra Rolsegaard) og Dinesen (fra Rørbækhovgaard), Kbhvn. 1877, og

Frederik Barfod: Stamtavle over den danske Linie af Slægten la Cour, Kbhvn. 1877.

Bestillinger tilsendes Hr. la Cour vedlagt Porto 10 Øre.

I Aarets Løb har efternævnte indmeldt sig i Samfundet:

Overlæge R. E. Christensen, Faaborg, Direktør Crone, København, Overlæge Kai Hammer, Aabenraa, Horsens Bibliotek, Horsens, Sagfører Chr. Linde, Fredensborg, Hr. Mülilius Stricker, Haderslev, Forlagsboghandler A. Sandal, København, Lærer Rasmussen, Vridsted, Statsarkivet, Kristianssand, Bankier Eigel Nicolai Gottlieb, Paris, Missionær Knud Heiberg, Madras, og Antikvar Eric Österlund, Stockholm.

Samfundet har derefter pr. 1. November 300 Medlemmer, heraf 231 i Danmark, 1 i Island, 50 i Norge og 18 i det øvrige Udland.

Samfundets Bestyrelse bestaar for Tiden af nedennævnte Medlemmer:

Kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil.	Hovedarkivar i Generaldirektoratet for
Louis Bobé,* Formand.	Post- og Telegrafvæsenet H.
Landsdommer A. Drachmann	Hjorth-Nielsen, Sekretær.
Bentzon.	Postmester C. Klitgaard.
Hofjægermester, Lensbaron H. H. A.	Arkivar i Rigsarkivet, Dr. theol.
Berner Schilden Holsten.	Bjørn Kornerup.*
Kontorchef i Nationalbanken O. H.	Kammerherre, Etatsraad G. Krag.
Clementsén, Kasserer.	Arkivar i Rigsarkivet S. Nygård.*
Direktør Th. Hauch-Fausbøll.	

De med * betegnede Herrer danner Skriftudvalget.

Samfundets Revisorer er Kontorchef i Landmandsbanken L. Bie og Overretssagfører St. Hetsch.

Fortegnelse over Medlemmerne af
Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.

(1. November 1936).

Eresmedlemmer.

Rigsheraldiker, Greve *Adam Lewenhaupt*, Stockholm.
Ridderhusgenealog, Universitetssekretær, fil. mag., Friherre *Tor Carpelan*, Helsingfors.

Korresponderende Medlemmer.

Bouly de Lesdain, Louis, Dr. jur., Dunkerque.
Durchmann, Osmo, Kamrerar, Sekretær i Styrelsen for Genealogiska Samfundet i Finland, Helsingfors.
Elgenstierna, Gustaf, Registrator i den svenske Generalpoststyrelse, Stockholm.
Hildebrand, Bengt, Sekretær, fil. lic., Redaktør af Personhistorisk Tidsskrift, Stockholm.
Kellinghusen, Hans, Professor, Arkivraad ved Statsarkivet i Hamburg.
von Rahden, Nicolai, Friherre, Forstander for Letlands genealogiske Selskab, Mitau.

Medlemmer i Danmark.*)

Hs. Majestæt Kongens Haandbibliotek.

Aalborg Haandværkerforenings Bibliotek, Aalborg.
Abildgaard, Carl, Apoteker, Nykøbing Falster.
Ahlefeldt-Laurvig, C. Greve, Overretssagfører.
Andersen, J. Oskar, Dr. theol., Professor v. Universitetet.
Antropologiske Komité, Den.
Arclander, C., Forfatter.
Arends, Otto Fr., Kommunelæge, Asnæs.
Barth, E. D., Overretssagfører.
Behrens, Carl, Redaktør.
Benz, Frk.
Bentzon, A. Drachmann, Landsdommer.
Berner Schilden Holsten, H. H. A. Lensbaron, Hofjægermester, Langesø.
Biblioteket for Thisted By og Amt, Thisted.
Bie, L., Kontorchef i Landmandsbanken.
Binzer, O., fhv. Kolonibestyrer.
Bobé, Louis, Dr. phil., Kgl. Ordenshistoriograf.
Boeck, H., Kaptajn, Kammerjunker.
Boie, Fuldmægtig.
Bokkenheuser, C. P., Oberstløjtnant.
Borberg, Svend, Redaktør.
Bornholms Centralbibliotek, Rønne.
Brandorff, I. O., Kæmner, Kolding.
Brenner, Franz, Dr. med.

*) Hvor ingen Bopæl er anført, er denne København.

Bretteville-Plum, F. C., Bankdirektør.
Brummerstedt, F. K., Kaptajnløjtnant i Flaaden.
Bruun, A., Dommerfuldmægtig, Køge.
Bryndum, V. G. F., Stadsingeniør, Horsens.
Carlsen, Olaf, Dr. phil., Forfatter, Taastrup.
Centralbiblioteket, Holstebro.
Centralbiblioteket for Hjørring Amt, Hjørring.
Christensen, R. E., Overlæge, Faaborg.
Christensen, Will., Dr. phil., fhv. Arkivar i Rigsarkivet.
Classenske Bibliotek, Nykøbing Falster.
Clausen, Julius, cand. mag., Bibliotekar.
Clementsén, O. H., Kontorchef i Nationalbanken.
Cold, Fr., Kontreadmiral.
la Cour, G., Ingeniør.
Crone, Direktør.
Dahl, Frantz, Dr. jur., Professor ved Universitetet.
Dahl, Aage, Sognepræst, Horsens.
Dansk biografisk Leksikon.
Ebstrup, H., Overretssagfører.
Eegholm, A. J. P., mag. art., Registrator i Rigsarkivet.
Egede, E. C., Overlæge, Odense.
Ehrencron-Müller, H., Bibliotekar.
Ehrenreich-Hansen, Frk., Randers.
Eigtved, V., Bankdirektør.
Esmer, Einar, Grosserer.
Estrup, J., cand. theol., Godsejer, Skafføgaard, Mørke.
Fabritius, Albert, Genealog.
Falk-Jensen, A., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Finansministeriet.
Flensborg, Andreas, Boghandler, Roskilde.
Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adels Aarbog.
Foss, E., Frue, Aalsgaarde.
Frederiksberg Kommunalbestyrelses Haandbibliotek.
Frederiksberg Kommunes Folkebibliotek.
Friis, Aage, Dr. phil., Professor.
Friis-Petersen, Fr., Vice-Skoleinspektør.
Friis-Petersen, H., Grosserer, Aarhus.
Fussing, Hans H., Lektor.
Fyns Stiftsbibliotek, Odense.
Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk.
Færø Amts Bibliotek, Thorshavn.
Garnisonsbiblioteket.
Geill, H., Overlæge, Charlottenlund.
Gentofte Kommunebibliotek.
Glahn, Hans Egede, cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Glenthøj, R. A. L. T., Sognepræst, Kirke Helsing pr. Gørlev.
Grandjean, P. B., Arkivar i Rigsarkivet.
Gribsvad, Frode, Landsarkivar, Aabenraa.
Grut, Andreas, Grosserer, Birkerød.
Grønvald, Fr., Direktør.
Grønvald, F. C., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Grønvald, P. R., Kontorchef.
Haase, E., Forlagsboghandler.
Haderslev Centralbibliotek, Haderslev.
Hahn-Thomsen, C., Apoteker, Nørre Alslev.
Hammer, Kai, Overlæge, Aabenraa.
Harbou, Dommerfuldmægtig, Aarhus.
Harries, O., Dommerfuldmægtig, Svendborg.
Hartmann, Hjalmar, Generalkonsul.
Hatt, Harald, Landsarkivar, Odense.

Hatt, Thorvald, Genealog.
Hauch-Fausbøll, Th., Direktør.
Heilskov, Chr., Bibliotekar, Lauerberg.
Herlufsholms Skoles Bibliotek, Næstved.
Hetsch, Stephan, Overretssagfører.
Hjorth-Nielsen, H., Hovedarkivar.
Holck, Harald, Ekspeditionssekretær i Statsministeriet.
Honnens de Lichtenberg, G., Kaptajn.
Horsens Bibliotek, Horsens.
Hostrup, Aage, Vicedirektør.
Hvidt, L. N., Dispachør.
Hærens Arkiv.
Høeg, Eiler, Læge, Jægerspris.
Høegh-Guldberg, Fritz, Kaptajn.
Hørring, Johs., Retspræsident, Viborg.
Ingemann, B., Frue, Rungsted.
Ingemann, Godsejer, Egebjerggaard pr. Kappendrup.
von Irgens-Bergh, G. O. A., Oberst, Obdrupgaard pr. Trustrup.
Iuul, Stig, cand. jur.
Jacobsen, Frits, Stabslæge, Kgl. Livlæge.
Jelling Seminarium, Jelling.
Jensen, C. A., mag. art., Museumsinspektør.
Jensen, Andreas, stud. art.
Jordening, O. V., Sekretær.
Juel Hansen, E., Sparekasseassistent, Odense.
Jørgensen, C., Bankdirektør, Aalborg.
Jørgensen, Harald, Arkivar i Rigsarkivet.
Kalundborg Centralbibliotek, Kalundborg.
Kindt, G., Frue, Haslev.
Kiær, H. F., Orlogskaptajn.
Kjerulf, A., Redaktør.
Kjølby, A., Lærer, Svaneke.
Klitgaard, C., Postmester, Hjørring.
Kolding Bibliotek, Kolding.
Kornerup, Bjørn, Dr. theol., Arkivar i Rigsarkivet.
Krag, C. M. G. R., Kammerherre, Etatsraad.
Krak's Forlag.
Kvindelig Læseforening.
Københavns Kommunes Folkebibliotek. (2 Ekspl.).
Københavns Stadsarkiv.
Køster, G., Lærer, Kolding.
Landsarkivet for Fyn, Odense.
Landsarkivet for Jylland, Viborg.
Landsarkivet for Sjælland.
Landsarkivet for Sønderjylland, Aabenraa.
Lange, N. D. V., Frk., mag. art., Arkivregistrator.
Lassen-Landorph, A., Overretssagfører, Randers.
Lauridsen, Henry, Læge, Odense.
Lemche, Gyrithe, Frue, Forfatterinde, Lyngby.
Levin, Anna, Frue.
Linde, Chr., Sagfører, Fredensborg.
Linvald, A., Rigsarkivar.
Luja, A., Hovedkasserer.
Lyngby Bibliotek, Lyngby.
Lyngø, H., Boghandler.
Malling, O., Fabrikbestyrer.
Maribo Stiftsmuseum, Maribo.
Marquard, E., Arkivar i Rigsarkivet.
Marstrand, W., Ingeniør.
Meyer, Karsten, Højesteretssagfører.

Middelfart Folkebogsamling, Middelfart.
Moltkeske Bibliotek, *Det grevelige*, Bregentved pr. Haslev.
Monberg, Erik S., Grosserer.
v. Munthe af Morgenstjerne, B. O. A., Kammerjunker, Ekspeditionssekretær.
Mülius Stricher, S., Haderslev.
Müller, Wanda, Frue.
Møns Folkebibliotek, Stege.
Mørkeberg, H. H., Sagfører.
Nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg Slot, *Det*, Hillerød.
Nationalmuseets 2. Afdeling.
Neiiendam, R., Teaterhistoriker.
Nobel, O. K., Konsul.
Nordjydske Landsbibliotek, *Det*, Aalborg.
Nordsjællands Centralbibliotek, Helsingør.
Norrie, Gordon, Dr. med., Stabslæge.
Nutzhorn, Fr., Assistent, Klampenborg.
Nygaard, G., Redaktionssekretær.
Nygård, S., Arkivar i Rigsarkivet.
Nystrøm, Eiler, Dr. phil., Arkivar i Rigsarkivet.
Ogaard, H., Genealog.
Olrik, H. G., Kontorchef.
Olsen, Axel, Overretssagfører.
Ordenskapitlets Sekretariat.
Ostermann, H. P. S., Sognepræst, Greve, Taastrup.
Ottesen, C., Forstander.
Petersen, Carl S., Dr. phil., Overbibliotekar.
Petersen, P. J. H., fhv. Apoteker.
Pontoppidan, A., Kammerjunker, Kaptajn, Klampenborg.
Post- og Telegrafbiblioteket.
Prytz, H., Dommer, Terndrup.
Raadhusbiblioteket.
Rahbek, O., Apoteker, Brønderslev.
Ramsing, H. U., Generalmajor.
Randers Centralbibliotek, Randers.
Rasmussen, Lærer, Vridsted.
Rehling-Quistgaard, P. C., fhv. Forpagter, Nyraad St.
Repsdorph, H., Overretssagfører.
Rigsarkivet.
Rigsdagens Bibliotek.
Ring, G. V., Laboratorieforstander.
Rode, E., Overretssagfører.
Rosenørn-Lehn, F. M. Baron, Kammerherre, Hofjægermester, Orebygaard, Saxkøbing.
Roskilde Bibliotek, Roskilde.
Ruge, C. E., Overinspektør, Aalborg.
Rump, C. D., Højesteretsdommer, Gentofte.
Rørsig, P. M., Lærer, Hallund, Brønderslev.
Sandal, A., Forlagsboghandler.
Schou, L., Fabrikant.
Schæffer, Aage, Apoteker.
Seerup, Asger, Politimester, Ringkøbing.
Sidelmann, A., Lærer, Ramsing.
Silkeborg Bibliotek, Silkeborg.
Sjællands Stiftsbibliotek, Roskilde.
Skive Folkebibliotek, Skive.
Sorø Skoles Bibliotek, Sorø.
Sprechler, H. W., Direktør, Premierløjtnant.
von Spreckelsen, E., Frue, Randers.
Statens Lærerhøjskole.

Statsbiblioteket, Aarhus. (3 Ekspl.).
Statsministeriet.
Studerforeningen.
Sundbo, Arne, Overretssagfører.
Swane, J., Amtsforvalter, Tønder.
Svendborg By og Amts Bibliotek, Svendborg.
Sønderborg Bibliotek, Sønderborg.
Sønderjydske Landsbibliotek, Det, Aabenraa.
Tegner, L. F., Direktør.
Teist, F., Højesteretssagfører.
Thaulow, Th., Kammerjunker, Oberstløjtnant.
Thiset, Olivia, Frue, Klampenborg.
Thomsen, C. J. T., Overretssagfører, Aarhus.
Topsøe-Jensen, Th. A., Kontreadmiral.
Udenrigsministeriet.
Varder, Inger, Frk., Kolding.
Vejle By og Amts Bibliotek, Vejle.
Vemmetofte Klosters Bibliotek, Faxe.
Viborg Centralbibliotek, Viborg.
Vogel-Jørgensen, T., Redaktør.
Weberg, O., Ingeniør.
Werner, Hans, mag. art.
Willadsen, Poul, Grosserer.
Willemoës, A., Kammerherre, Oberst.
Wolff, O., Ingeniør.
Zahrtmann, H. C., Assistent ved Post- og Telegrafvæsenet.
Zimmermann, Frk.

Medlem i Island.

Islands Landsbibliotek, Reykjavik.

Medlemmer i Norge.*)

Aall, C., Kammerherre, Ulefoss.
Aas, Distriktslæge.
Bergens Museums Bibliotek, Bergen.
Bergens offentlige Bibliotek, Bergen.
Bull, Th., Grosserer.
Bull, Francis, Professor.
Daae, Anders, Apoteker, Skjervøy.
Deichmanske Bibliotek, Det.
Drammens Folkebibliotek, Drammen.
Engelstad, Bjarne, Kaptajn, Generalsekretær, Bækkelaget.
Finne-Grønn, S. H., Arkivar.
Frederiksstads Folkebibliotek, Frederiksstad.
Gløersen, Jørgen, Ingeniør, Hønefoss.
Heiberg, G. F., Godsejer, Amble i Sogn.
Heiberg, J. V., Raadmand.
von Hirsch, Per E., Premierløjtnant, Overretssagfører, Volda, Sunmøre.
Holst, J. C., Ingeniør.
Horn, K., Frk., Bibliotekar.
Irgens, Aage, cand. oecon, Bankinspektør, Sandefjord.
Jansen, Einar, Arkivar.
Juel, A., Overretssagfører, Drammen.
Koht, Halvdan, Professor, Lysaker.

*) Hvor ingen Bopæl er angivet, er denne Oslo.

Kolsrud, Oluf, Professor.
Kommunebiblioteket, Stavanger.
Langfeldt, Ferdinand, Skibsreder, Kristianssand S.
Mathiesen, Jørgen, Godsejer, Eidsvold.
Meidell, S. S., cand. jur., Direktør, Vinderen.
Midttun, Ruth, Frue, Oslo.
Munthe, C. M., Bureauchef.
Neumann, H. H., Provst, Böverbru.
Prebensen, N. C. G., Minister, Utnes, Arendal.
Riksarkivet, Oslo.
Rüber, Thaulow P., Overrettsagfører, Sogn i Vester Aker.
Rynning, Carsten, Departementssekretær.
Rønne, Cato Krag, Arbejdsleder, Hakadal.
Sandberg, J., Generalsekretær.
Skjelderup, Arthur, Højesteretsadvokat.
Solberg, Georg, Fylkesbetjent, Drammen.
Sollied, Olaf, Overlæge, Bergen.
Statsarkivet, Bergen.
Statsarkivet, Hamar.
Statsarkivet, Kristianssand.
Statsarkivet, Oslo.
Statsarkivet, Trondheim.
Tillier, Odd, cand. oecon.
Trondheims Folkebibliotek, Trondheim.
Universitetsbiblioteket. (2 Ekspl.).
Videnskabselskabet, Biblioteket ved, Trondheim.
Wiesener, A. M., Bibliotekar, Bergen.

Medlemmer i det øvrige Udland.

Bull, Jens, Legasjonsraad, Stockholm.
Danish Genealogical Society, Salt Lake City, U. S. A.
Gibbins, Signe, Frue, Winnemucca, Nevada, U. S. A.
Gottlieb, Eigil Nicolai, Bankier, Paris.
Gottlieb, Oberstinde, Jönköping.
Göteborg Stadsbibliotek, Göteborg.
Heiberg, Knud, Missionær, Madras.
Hirschwaldsche Buchhandlung, Berlin.
Lagerfelt, K. G., Friherre, Stockholm.
Lundequistska Bokhandel, Upsala.
von Marchtaler, Hildegard, Frue, Hamburg.
Paus, Chr., Kammerherre, Herrestad Herregaard, Mariefred, Sverige.
Riksarkivet, Stockholm.
Stockholms kgl. Bibliotek, Stockholm.
Stockholms Stads Bibliotek, Stockholm.
Universitetsbiblioteket, Lund.
University of Minnesota Library, Minneapolis, U. S. A.
Österlund, Eric, Antiquar, Stockholm.

REGISTER

Af *Albert Fabritius*.

Personerne anføres som Hovedregel paa deres Slægtsnavn, et saadant, der ikke er opstaaet alene ved at sætte »sen« til Faderens Fornavn, en Skik, der for Landboernes Vedkommende varer til ca. 1828, jfr. Forordn. af 30. Maj s. A. Føres et saadant Slægtsnavn ikke, anbringes Vedkommende paa Fadersnavnet, eller bliver eventuelt at udelade, naar han ikke i Teksten er nærmere bestemt.

Desuden udelades de Personers Navne, om hvem intet af videre Betydning siges i Teksten, f. Eks. Førere for Hærafdelinger, Konger og andre, i hvis Tjeneste de i Teksten nævnte Personer staar, Forfattere, hvis Værker citeres osv.

Hvad den nyere Tid angaar — Grænsen kan vel sættes ved ca. 1700 — anføres Hustruerne paa deres Pigenavn og paa det Navn, de faar ved Giftermaalet.

For den ældre Tids Vedkommende sættes de kun paa Pigenavn; er dette ikke noget egentligt Slægtsnavn, udelades det eventuelt.

Er Navnene latiniserede, bibeholdes denne Form i Registret, medmindre Teksten oplyser, hvorledes de skal gengives paa Dansk.

Nævnes en Person flere Gange paa samme Side, antydes det, hvor saadant anses fornødent, i Registret ved et mindre Tal foroven, tilhøjre for Sidetallet.

Fyrster sættes paa deres Navn, ikke paa Landets, medmindre dette anses mest praktisk, da tillige derpaa.

Sammensatte Efternavne, f. Eks. Lente-Adler, sættes paa første Dels Begyndelsesbogstav, altsaa i det nævnte Tilfælde paa L.

Partikler som von, de, des, de la, zum osv. ses der bort fra; Eks.: des Vignes sættes under V.

Begynder Efternavnet med le eller la, sættes det derimod som Regel under L. Er Partiklen smeltet saaledes sammen med Navnet, at et nyt Ord er dannet, f. Eks. Dupuy, anbringes Navnet paa Partiklens Begyndelsesbogstav, her altsaa D.

Lokaliteter og Institutioner, hvorom Teksten har Bemærkninger af særlig Betydning, er optaget i Registret.

Aaby, Hans Thomsen, Pr. 56.
Aabye, Thomas, Prof. Conrector
73 f.
Aagaard, Andreas Jacobi Cruckau
101. — Jacob, Pr. 101. — Maren
Jensdtr. 235.

Aagesen, Niels, Tømmerhdlr. 85.
Aas, Anna Bøchmann 239.
d'Abbestée, Françoise 49, 51. —
Peter Herman, Generalguver-
nør 4 f., 9—11, 47, 49, 51.
Aboe, Cathrine Hedevig 8.

- Ackermann, Angenethe 230.
 Adelaer, Cort Sifvertsen, Adm. 70, 244.
 Addi, se Atzen.
 Adler, Johan Gunder, Kab.sekr. 128.
 Adolphi, Richardus 219.
 Adslev, Slægten 151, 155.
 van Aerssen, Cornelis 208. — Henriette Lucréce 208.
 Ahlefeldt, Frederik, til Halvsøgd. 222. — Hans Henrik 210. — Jørgen 223. — Kaj, til Seester-møhe 222.
 Akeleye, Anna Maria 195. — Elisabeth 195. — Gabriel Sigvard 191, 195. — Helrud Corfitzdr. 233. — Johannes, Kapt. 70, 183, 187—89, 195. — J. W., Kmd. Kapt. 70. — Sigvart Jørgen, Lt. 70.
 Alan, Hans Jensen, Prof. 216.
 Alard, Lambert, Pr. 225.
 Alardus Franz, Pr. 215. — Franz, Pr. 224.
 Albers, Ellen Christine 55. — Marcus Jacob, Skibslæge 55.
 Albinus 150. — Andreas Michael Wissing 102. — Johan Jørgen Daniel 101. — Severin 225.
 Albæk, Christen Pedersen, Pr. 61. — Jens Pedersen, Pr. 61. — Mette Pedersdr. 62. — Niels Pedersen 61.
 Alfsen, Niels, Lt. 69.
 Alsatus, Laurentius Krag 109.
 Alsing, Niels 69.
 Alst, C., Kapt. 69.
 Amian, Marie Madeleine 208.
 v. Ammon, Christoph Fr., Overhofpr. 125.
 Andersdatter, Abelone 61. — Karen 84.
 Andersen, Albert (Albrekt), Skræder 75. — J. Oskar, Prof., Dr. theol. 116. — Jens 154. — Laurids, Pr. 216. — Lauritz, Skræder 111 f. — Palle, Pr. 58. — Søren, Husmd. 144.
 Andreae, Canutus 105. — Severinus 220.
 Andreas, Christophorus 217. — Johs. 217.
 Andresen, Lorenz Andreas 103.
 Angelo 50.
 d'Angelly, François Marie, Major 176—78, 180, 196. — Franz 178, 180.
 Angibaud, Elie 207. — Elie, Apoteker 207. — Elisabeth Julie 207. — Gabrielle 207. — Jean Pierre 208. — Jeanne 207. — Marie 207. — Marie Marguerite 207.
 Anker, Peter, Guvernør 4.
 Arboe, Peder Mikkelsen, Pr. 215.
 Arenfeldt, A. A., Sek.lt. 68. — F. C., Kapt.lt. 68. — Jacob (d. y.), Adm. 71. — Niels 59. — Otto, Kmd. 68 f.
 Arentsdatter, Mette Marie 149.
 Arentsen, Arent, Pr. 149.
 Arff, Johann Gerhard, Kontreadmiral 72, 183—89, 196.
 Arnisæus, Chr. 229. — Frederik 229. — Henning, Livlæge 229.
 Arntzen, Nils, Oberst 192, 195 f.
 Arrien, Henrik, Pr. 224.
 Atzen, L., Pr. 222. — Laurentius 222.
 Aubertin, Johs., Pr. 228.
 Aurifaber, Nicolaus 217.
 Axen, Titus 225.
 Ayrault, Renée 206.
 Baagøe, Slægten 150.
 Badenhop, Conradus 223.
 Baehring, Alexej 36. — Chr. Heinrich, Oberst 36. — Ivan 36.
 Bagge, Mathias 68.
 Baggonis, Fridericus 221.
 Bahnsen, Rdmd. 79.
 Baltharsen, Anders, Pr. 217.
 Balzius, Andreas 224.
 Bang, Oluf Lundt, Gen.prokurør 14. — Z. H., Kapt. 70.
 Banner, Jytta Cecilie 68. — Marren Nielsdr. 240. — Niels Sørensens, Sgpr. 240.
 Barbeau, Ezechiel 205.
 Bardenfleth, F. C. C., Kontreadm. 68. — G. V. C. I., Komd. 68.
 Barfod, Slægten 150 f. — Adolph, Degn 75.
 Barfoed, Slægten 150. — Carl Wilh., Kbmd. 151.
 Barner 50.
 Barsenius, Joachimus 216.
 Barsø, Jørgen, Pr. 215, 217.
 Bartels, Jørgen, Pr. 223.

- Basballe, Chr. Karl, Kmdkapt. 183 f., 187—89, 196.
 Basse, Peder Eriksen 213.
 v. Bassen, Carsten 71. — H. H., Lt. 71. — Joachim Frederik, Kapt. 71.
 v. Bassewitz, Chr. Siegfried, Oblt. 192—94, 196.
 Bastrup, C. G., Adm. 72.
 Bauman 50.
 Baumgarten-Crusius, Ludw. Fr. Otto, Prof. theol 123.
 Bâville, Intendant 210.
 la Beaume, Melchior 7.
 Beaupoil, Isaac, Urmager 205.
 Bech 50.
 Beck, Agathe Christine 68. — Nils 13 f.
 Becker, Gebhard, Landskriver 216. — Johs., Pr. 218.
 Beckmann, Herman Dominicus, Pr. 228.
 Beetz, Engelbret 32.
 Bégon, Michel, Intendant 210 f.
 Behrmannus, Hinricus 223.
 Bejerholm, Andreas 108.
 Bekker, Carl Henrik 103.
 Belitz, R., Pr.lt. 69.
 Below, Johanne 68.
 Bendz, Byfgd. 76. — M., Byfgd. 76.
 Benedict XIV, Pave 130.
 Bennich, Nicolaus Hansen 70.
 v. Benzen, Andriette Frederikke Adelgunde 30.
 v. Benzon, Chr., Godsejer 229. — Jens 229.
 Berens, Johs. 224.
 Berg, Bolette Rudolphine 17, 23, 25, 33. — Chr., Kapt. 17. — Christiane 33.
 Bergerus, Christophorus 223.
 Berildsen, Michel 233.
 Bering, Slægten 153. — Skrædermst. 36. — Abraham 36. — Alexander, Lt. 36. — Alexander, Kapt.ltnt. 37. Alexander Michajlovitsch, Major 37. — Anna Christina 36. — Anna Hedwig Helena 37 f. — Anton, Ritmst. 37. — Anton, Ritmst. 37. — Chr. Timofeevitsch, Kapt. 37. — Dorothea 37. — Ivan Ivanovitsch 37. — Jakob, Lt. 37. — Jonas, Oberst 37. — Katharina Elisabeth 37. — Matthias Vitus 36. — Peter 36. — Peter Michajlovitsch, Student 37. — Thomas, Assessor 37. — Vita 30. — Vitus 35—38, 182.
 Bernard, Paul 206. — Suzanne 206.
 Berndes, Johs., Pr. 222.
 Berner, Slægten 150, 154. — A. A., Kapt. 68. — Daniel 223. — Nicolaus 223.
 v. Berns, Slægten 153.
 Bernstorff, Slægten 150. — A. P. 190. — J. H. E. 93, 159, 174—76, 182.
 Berregaard 50.
 Bertelsen, Laurenz, Styrmd. 183. — Mogens 213.
 Bertelsen de Cederfeld, Bartholomæus, Amtmd. 71 f. — Mette Catharine 71.
 Besborodko, Alexander 190, 192.
 v. Beulwitz, Christoph Ernst, Ghrd. 93.
 Beyer, Andreas Jørgensen, Diakon 223. — J. G., Lt. 71.
 de Bezon 211.
 Bibikov, Alexander, General 176. — Paul 176.
 Bidstrup, se Bistrup.
 Bie 50. — Caroline Mathilde 12. — Juliana Theresia 12. — Ole, Just.rd., Oberst 4—7, 9—14.
 Bielefeldt jfr. Billefeldt, 50.
 Biering 50. — Else 148. — Maren 148. — Peder, Kbmd. 148.
 Bigen, Ferdinandus Carolus, Dr. jur. 229.
 Bildsøe, Mathias Hviid, Sec.ltnt. 187, 196.
 Bilenbergius, Petrus 224.
 Bille, Henning 216. — Just 68. — Karen 68. — Michael, Admiral 68. — Steen Andersen 68.
 Billefeldt 50. — Edvard Jensen 7. — Jørgen, Byskr. 7, 10.
 Binneballe 246.
 Birch 50.
 Bircherod, Jens, Biskop 56.
 Bischof 32.
 Bistrup, Bidstrup, Slægterne 56—64. — Anders Eriksen, Kbmd. 61 f. — Anne 58. — Anne Christensdtr. 60. — Anne Eriksdtr. 57. — Anne Jensdtr. 58. — Anne Marie 63. — Christen

- Christensen, Pr. 56. — Christen Christensen, Sgpr. 60. — Christen Eriksen 57. — Christoffer Pedersen, Degn 63. — Elisabet Katrine 64. — Elisabet Katrine 64. — Elle Christensdtr. 60. — Ellen Eriksdtr. 57. — Else Marie Christoffersdtr. 63. — Erik Christensen, Pr. 57, 59. — Erik Christensen, Rdmd. 60 f. — Erik Eriksen, Toldfuldmg. 61. — Ingeborg 63. — Ingeborg Christensdtr. 58. — Ingeborg Christensdtr. 60. — Ingeborg Eriksdtr. 57. — Inger Johanne 64. — Inger Christensdtr. 61. — Jakob Christoffersen, Kbmd. 63. — Jens Christensen, Kapl. 60. — Jens Nielsen, Fæster 58. — Karen 56. — Karen 61. — Karen Christensdtr. 59. — Kristen, Pr. 56. — Laurids Christoffersen 64. — Maren 64. — Maren Christensdtr. 60. — Maren Nielsdtr. 58. — Mette Christensdtr. 58. — Niels Christensen, Pr. 60. — Niels Eriksen 57. — Niels Jensen 58. — Peder 64. — Peder Christoffersen 63. — Peder Nielsen 62. — Thomas Jensen, Pr. 58.
- Biørn, jfr. Bjørn.
- Biørn, A., Kapt. 71. — Dorothea Nicoline Cæcilie 236. — Dorthe 236. — Inger 235. — Jens, se Maccabæus. — Maren Jensdtr. 235. — Niels, se Maccabæus.
- Bjelke, Maren 71.
- Bjørn, jfr. Biørn.
- Bjørn, Else Lauridsdtr. 144. — Inger Jensdtr. (Ursin) 60. — Laurids, Pr. 60. — Laurids Jensen, Pr. 144.
- Bjørnbak, Lars, Skolelærer 147.
- Bjørner, Margrete 147.
- Blem, se Blens.
- Blens (Blem), P., Kapt. 69.
- Blichfeldt, Henrik Christensen, Pr. 217 f.
- Bloch, Tønne Niclas August 106. — Valdemar 98.
- Blok Tøxen, Litterat 71.
- Blom, Lauritz Boiesen 103.
- Blomberg, Peter 154.
- Blome, Slægten 153. — Diderik 214. — Jasper, til Nehnten 214.
- v. Blücher 70. — Gottfried Karl Wilh. Gottlob, Major 175, 177 f., 180, 196. — Karl Leopold, Oblt. 192—94, 196.
- Blüggers 70.
- Blütting, Joakim, Advokat 218.
- Boalth 50. — C. T., Guvernementssekr. 47.
- Bodeker, Ulricus 218.
- Boesen, J. 103.
- Boëtius, Johs. 224.
- Bohl, Maria Christina 162.
- Boisen, Peter 103.
- Boldig, Johs., Pr. 225.
- Boldt, C. P., Kapt. 70.
- v. Boltstern 70.
- Bombelles 191.
- Bondesen, Eskild 106.
- Bonenberg, Henrik, Diakon 221.
- Bonnix, Peder, Pr. 218.
- Bonnum, Poul Jacobsen 225.
- Bonnus, Jacob, Pr. 225. — Johs. 217.
- Borch, Anders Andersen 151.
- Bording, Christen, Læge 220.
- Borgen 50.
- Borger, Iver, Sejlmager 16. — Jens, Ass. 16 f., 19, 21, 31.
- Borglum, Solon, Billedhg. 146.
- Borman, Magdalene Marie 230.
- Bornholmius, Marthinus 216.
- Borum, Susanne Nielsdtr. 145.
- Botzen, Anne 58. — Nikolaj, Pr. 58.
- Bouterweck, Fr., Prof. fil. 117.
- Brahe, Jens 216.
- Bramsen, Knud, Konrektor 98.
- Brand, Cathrine Marie 72.
- Brandt, Enevold 94 f. — Dominicus 109. — Fr. 109. — Fr. 109. — Hans Caspar 109. — Hendr., Schouthynacht 68.
- Brechtfeld, Fridericus 227. — Johan Henrik, Livlæge 227.
- Bredahl, Knud Jørgen, Kapt. 71.
- Bredal, Anders, Sgpr. 71. — Erik, Biskop 71. — P., Medicus 71. — P. C., Viceadm. 71. — Peter, Sgpr. 71.
- Bredsdorff, Jacob Hornemann, Dr. phil. 120.
- Bredstrup 50.

- Brenderus, Olaus Christophorus, Mag. 217.
- Brennek, Hieronymus, Pr. 223. — Johs. Adolphus 223.
- Breum, Birgitte Dorothea 241. — Frederik, Pr. 241. — Giertrud 241. — Giertrud Marie Nielsdtr. 241. — Niels 241. — Niels Nielsen 241. — Niels Nielsen, Skipper 241.
- Brix, Chr. Fr., Privatsekr. 9.
- Broca, Jean, Pr. 18.
- v. Brockdorff, Kaj, til Kletkamp 222.
- Brockenhuus, Johan 221. — Just 221.
- de Broglie, Victor Maurice, Kommandant 210.
- Brome, Lord, se Cornwallis.
- Brown, Kbmd. 185. — James, Pakhusmstr. 2, 7. — Maria Elisabeth 24. — Nicolas 24.
- Bruce, Eyre Evans, General 55. — Fridericka Mathilda 55.
- Bruhn, Chr. Heinrich 107. — Heinrich, kgl. Over Parforcejæger 151.
- Bruun 50, 151. — Anna Kingo 74. — Hans Madsen, Pr. 215. — Martha 70. — Mette Helene 30. — Movrits 68. — P. U., Kmd. 69.
- Bryde 50.
- Brühl, Kammertjener 3.
- Brüggemann, Slægten 68.
- Brüggemann, Gregorius, Major 175, 178 f., 196.
- Brøndsted, Peter Oluf, Filolog, Arkæolog 131.
- Buch, Peder, Pr. 227.
- Buchwaldt, Caspar 221. — Henneke 213.
- Bugge, Hans, Sgpr. 220.
- v. Busseck, Wilh. Moritz, Ghrd. 161.
- Butaud 205. — Anne Christine 206. — François 206. — Jacob 206.
- Buttmann, Philipp Karl, Bibliosekr. 122, 128.
- Bülow 50. — Chr., Generaladjutant 228. — Friedr., Kmd. 68.
- Böckh, August, Prof. fil. 122.
- Bøeg, Catharina Elisabeth 49. — C. Dannefær, Pr. 47, 49.
- Bøhme, Chr. Ehrenfried, Sekretær 164. — M. P. 164.
- Böhne, Anna Christina 163. — Anna Elisabeth 163. — Anna Margretha 163. — Augusta Elisabeth 161 f. — Augusta Elisabeth 163. — Carol Fridrich 163. — Elsabe Catharina 162 f. — Friedrica Amalia 163. — Georg Chr. 163. — Johan, Landretsnotar 162. — Maria Charlotte Amalie 162. — Maria Christina 162. — Otto Hinrich, Amtsfv. 163. — Otto Hinrich, Borgmstr. 161. — Sophia Magdalena 163. — Ulrica Antonetta 163—65.
- Bølleløse, Emil 103.
- Bølling, Jørgen Andresen, Bibliotekar 154.
- Bønsdorph, Claus Svendsen, Forp. 58.
- Børglum, jfr. Borglum, Gutzon Nielsen, Degn 146. — Ingeborg Katrine 146. — Jakob Nielsen, Pr. 62. — Karen Jakobsdtr. 62 f. — Kirstine 146. — Niels Knudsen, Degn 146.
- Børialsen, Christen Poulsen, Ridefgd. 143. — Poul Andersen, Ridefgd. 143.
- Böttiger, Karl Aug., Arkæolog 125 f.
- Bøye, Hans, Toldskr. 23.
- de la Caffinière, Marinekapt. 211.
- Calneyn 70.
- Callissen, Petrus 216.
- Callixtus, Georg, Prof. 118 f., 213, 220 f., 223.
- Capizucchi di Cassini 70, 244.
- Cardinal, Mad. 32.
- Carlsen, F. C. M., Kapt. 69.
- Carlsson, K. Oskar 237.
- Carmichael, Caroline Mathilde 12. — John 12.
- Caroline Amalie, Dronning 126.
- Caroline Mathilde, Dronning 94.
- Caroline af Hessen-Darmstadt, Ld.grevinde 188.
- Carstens, Joh. Ernst Aug. 107. — Samuel Johannes 105.
- Caspargaard, Claus Jensen, Pr. 224.
- Caspergaard, Claus, Hofjunker 72.
- Caspersen, Friderik, Vævermst. 236. — Ide Hedevig 236.

- de Cazenove, Charles 3.
 Cederfeld de Simonsen, A. C. 70.
 le Cercler de la Monnerie 70, 204 f.
 — Samuel 207. — Samuel,
 Kapt. 207.
 Chadeau, Jeanne 207.
 Chadeau de la Clocheterie, Isaac,
 Søkapt. 207.
 Chartier, Marianne 137.
 de Chaulnes 211.
 de Cheusses 208. — Anne Eleonore
 Henriette 209. — Catharina Ele-
 onore 209. — Charles Emile
 Henry, Guvernør 209. — Char-
 lotte Elisabeth 209. — Eleonore
 Artemisie 209. — Frederic Hen-
 ry, Gesandt 209. — Guillaume
 Henry 209. — Henriette Lucré-
 ce 208. — Jacobina Henrietta
 Alexandrina 209. — Jacques
 Alexandre Henry, Guvernør
 209. — Jacques Henry 208. —
 Sophie Louise 209. — Vincent-
 Gédéon-Henry 208.
 Christenius, Johs. 224.
 Christensdatter, Mette 146.
 Christensen, Slægten 153. — Erich
 Adolph Hans Top 107. — Fre-
 derik 145. — Jacob, Pr. 214. —
 Jørgen, Rektor 225. — Nicolaus
 214. — Sveder, Oberst 70. —
 Terkel, Rdm. 59. — Tyge,
 Rdm. 79.
 Christian VIII 126, 128, 130.
 Christiani, Christianus 105. —
 Johs. 226.
 Christiansen, Christian 107. —
 Paul 151.
 Christierni, Fridericus 221.
 Christmas, Eliza 28, 34. — John,
 Kapt., Gross. 28.
 Chrysostomus, Oluf, Kapl. 63.
 Clausen, Hans Nielsen 222. — Hen-
 rik Nicolai, Prof. 114—131. —
 H. G., Stiftsprovst 116.
 Claussen, Annine Amalie Claudi-
 nc 231. — Hans Reimer, Advoka-
 kat 232.
 Clio, Jørgen, Diakon 219. — Pe-
 der, Pr. 218.
 Cloppenburg, C. 70.
 Clüver, Martin, Pr. 220.
 Colbjørnsen, Jacob Edward, Justi-
 tarius 49. — Maria Geneviève
 49. — Maria Rosalia 49.
 Colding, C. S. 136.
 Collet, Karen 72.
 Collett, Matthias, Amtmd. 229.
 Collius, Martinus 226.
 de Coninck, Fr., Etrd. 3, 18, 20.
 Conradi, Friedrich Chr., Kapt.
 175, 177, 197.
 Conradt-Eberlin, G. E. 71.
 Corneliussen, Anders, Fisker 151.
 Cornwallis, Charles Mann, Gene-
 ralguvernør 15.
 Coucheron, Blancflor Sophie 71.
 la Cour, Slægten 247.
 Cramer, Johan Andreas, cand. jur.
 228. — Mette Katrine 147.
 Cree, Caroline Mathilde 3, 23. —
 John, Kbmd. 23. — William 23.
 Crepelinus, Carolus 216.
 Crompton, Fridericka Mathilda
 55. — James Dickenson, Major
 55.
 du Cros, Gabrielle 207.
 Crugerus, Henricus 217. — Lau-
 rentius 225.
 Cruse, Niels, Pr. 216.
 Cruys, Cornelius, Adm. 35, 182.
 Cypraeus, Abrahamus 225. — An-
 dreas 225. — Philip, Minister
 220.
 Cøllen, se Cøller.
 v. Cøller, Johs., Pr. 222.
 Daa, Gregers, Officer 227. — Val-
 demar 112.
 Dagnes, Anne 41. — Carl 42. —
 Chr. 41. — Erik Lemming 41.
 — Hans 41. — Jacob 41. — Ja-
 kob Hansen, Organist 41. — Jo-
 hanne Erica 41 f. — Johanne
 Erica 42. — Karen 41 f. — Otto,
 Degn 41. — Sidsel 41.
 Dahl, Aage, Sgpr. 164. — Christi-
 an N. Pr. 74. — Hedevig 63. —
 Kirstine 31. — Niels Nielsen,
 Kbmd. 63.
 Daler, Peder Hansen, Pr. 214.
 de Damas, Roger 191.
 Dame, Henrik, Pr. 222.
 de Damseaux, Baron 181.
 Dankwerth, Caspar, Dr. med.
 Borgmest. 225. — Theodor 225.
 Dannel, D. U., Kapt. 69.
 Dechezaulx, Anne 205. — Anne
 206. — Catharine 204. — Char-
 les 205. — Daniel 206. — Etien-
 ne, d. æ. 206. — Etienne 205 f.

- Jacques 205. — Jean Etienne 206. — Jeanne Marie 206. — Marie Madeleine 206, 208. — Susanna Catharina 206. — Suzanne 206. — Thomas 206. — Wenche Jacobine 206.
- Deckner, Augustus, Amtsskr. 234. — Mette Elisabeth 234.
- v. Dehn, Conrad Ditlev, Greve 227.
- Deikius, Georgius 224.
- Demuth, Kr. Fred. 160.
- Denenn, Joachimus 226.
- v. Deschan de Hansen, Carl 27. — Maria 27.
- Desmercières, Jean Henri 138.
- v. Dessen, Elisabeth 195. — Martin, Admiral 195. — Wilhelm, Admiral 195.
- v. Dewitz, Franz Joachim, Major 96.
- Dez, Pierre 204.
- Diemer, Johann Christmann, Pr. 8.
- Dinesen, Slægten 154, 247.
- Dirckinck Holmfeld, Constant Peter Heinr. Maria Walpurgis, Baron 31. — Julie Wilhelmine 31.
- Dithacus, Kettelius 213.
- Dolch, Petronella 26.
- Doose, Friedrich, Overmst. 16.
- Dorgelo, Adam Levin Grüner, Major 176, 179, 197.
- Dow, Johs., Kanc.sekr. 214.
- Drewsen, Anna Louise 230.
- Dreyer, Chr. Wilh., Gesandt 186 f.
- Due 50.
- Dumas, Marie 207.
- Dumreicher, J. H., Kom. Kapt. 68.
- Durgan, John 23, 34. — Mary, Mad. 23.
- Duntzfelt, Chr. Wilh., Grosserer 7, 15, 18 f., 32 f.
- Duperon 70.
- Dupuy, jfr. du Puy.
- Dusdorffius, Mauritius 214.
- Dusseth, se Duzet.
- Duzet, Elizabeth 207.
- v. Düring, Dietrich Georg Chr., Kapt. 175, 179, 197. — Ernst Friedrich Christoph, Generaladjutant 175, 177—79, 197.
- Dyrskjøt, Peder Larsen 56.
- Dyster, L. C., Prlt. 68.
- Eberhardi, Nicolaus 222.
- Ebio, Matthias, Cantor 222.
- Echsteen, Magdalene Sybille 234. — Michel, Oberst 234.
- v. Eggers, Heinrich Franz Alexander, Botaniker 110.
- Eggers, Oluf 103. — Poul, Landsdom. 229.
- Ehlers, Detlef, Bogholder 7, 9—11.
- Eiby, C. C., Klokker 48.
- Eichhorn, Johann Gottfried, Prof. fil. 117.
- v. Eitzem, Bernhard 223.
- v. Eitzen, Daniel, Senator 216. — P., Hofraad 222. — Paulus 222. — Theodorus 216. — Theodorus 222.
- Elders, A., Kapt. 69.
- v. Ellbrecht, A. G., Kom. 68.
- Elling, Anne Christensdtr. 145.
- Elliot, Hugh, Gesandt 193.
- Elmanov, Admiral 189.
- Elphinston, Adm. 182 f. — Kbmd. 185. — Caroline Mathilde 3, 23. — George, Dir. 23. — George, Kornet 23, 34. — Louise 23. — Maria Elisabeth 24.
- Ely, Søren Heiberg, Genkr.komm. 170.
- Embs, Johs., Rektor 215.
- Enevoldsen, Anders 89.
- Engesløw, Peder, Kapt. 16.
- Envoldsen, Henric, Skovfgd. 154.
- Erasmii, Petrus 222.
- Erichsen 23, 100. — Mette Chrfsdtr. 240. — Peder, Pr. 218.
- Eriksen, Christen (Skriver), Ridefgd. 56. — Mads 154.
- Ernstius, Daniel, cand. theol. 228.
- v. Esmarch, Fr. Chr., Sekretær 227.
- Espersen, Slægten 151.
- Estlander, J. J., Sgpr. 237. — Rudolf Josef 237.
- de l'Estrille, Catherine 207. — Jeanne 207. — T. Michel 207.
- Estrup, Hector Fr. Janson, Dr. phil. 120. — Jacob, cand. theol. 120.
- de l'Etang, se de Letang.
- de l'Etang, Henry Clavel 206, 208. — Marie Madeleine 206, 208.
- Ewald 50. — Johan, Pr. 218.
- Evertz, Elisabeth Sophie 230.
- Eyraud, Pierre Paul, Pr. 18.
- Faber, Ltnt. 188, 197. — Joannes, Prof. 228.
- Fabricius, Slægten 151, 154. —

- Christianus, Pr. 219. — Jacob, Generalsuperintendent 214. — Jens Chr. Jensen 107. — Johs., Pr. 222. — Martin, Læge 218. — Ove 106.
- Fabritius de Tegnagel, Conrad, Kfrd. 7.
- Falkenskjold, Seneca Otto, Generaladjutant 175, 177 f., 180 f., 197.
- Fangel, Gomme 106. — Holger Chr. Clausen 107. — Niels Thingberg 106.
- Farver, Niels Nielsen 241.
- Fasting, Slægten 158. — Fasting, Peter Jakob, Kapt. 183, 187, 197.
- Feddersen, Harro, Rmd. 225.
- Fehr 100.
- Feilberg, Kirstine Marie 230.
- Feldbaum, Overmst. 3.
- Fenwick, John 7. — Louisa 24. — Louise 23.
- Ferdinand I., Konge af Neapel 130.
- Ferrall, Eliza 28, 34. — James, Dr. 34. — Peter Steven, Gross. 28.
- de Ferry 69.
- Ferslev, Hans, Pr. 60.
- Fester, Jens, Degn 113.
- Fetterus, Johs. 216.
- Feveile, Caroline Annette 69.
- le Fèvre, se Le Fèvre.
- Fick, Christianus 220.
- Fiellerup 50.
- Filosofov, Gesandt 183.
- de Finecke, Theodosius Ernst Fr., Kmjkr. 228.
- Fischer, Slægten 154. — B. A., Kapt. 72. — Johann Jørgen (Georg), Oberst 49, 51. — Johs., Pr. 216. — M. 21. — Maria Geneviève 49. — Rosalie 49, 51.
- Fischerus, Joachimus 218.
- Fisker, H. L., Admiral 68.
- Fix, Albertine 26. — Anna 26. — Antoinette Marie 9. — Antoinette Wilhelmine 18, 30 f. — Blette Marie 8, 18, 27. — Carl Anton Wilhelm 26. — Carl Chr. 17 f., 24, 29 f. — Ferdinand Wilhelm Friedrich, Overforster 26. — Johann Hendrik 1 f. — Johan Hendrick 8, 24 f., 31. — Johan Henrik Sandberg, Skolelærer 25. — Johan Leonhard 1—34. — Jehann Leonhard, Landmd. 8, 17, 25. — Leonora Marie 8 f. — Maria 27. — Marie Marcusine 25. — Mette Helene 30. — Peter Jacob, Ltnt. 8, 17, 25—27, 30, 33. — Petronella 26. — Wilhelmine Josepha 26.
- Flade, Anna Katrine 75 f. — Anne Kirstine 76. — Laurs, Degn 75. — Niels Lorentzen, Degn 75 f.
- Flemmingius, Carolus Nicolai 216.
- Flohr, Bernhardus 225. — Detlev, Diakon 225.
- Fog 50. — Laurs, Amtsfv. 86.
- Fogh, C. G., Kapt.lt. 70.
- de Fontenay, C. F., Adm. 68. — R. A., Kapt. 68.
- de la Forest, Jacques Frédéric, Kmjkr. 209. — Sophie Louise Suzannet 209.
- Foss, David, Pr. 226.
- Frandsdatter, Karen 236.
- Frandsen, Hans, Møller 62.
- Frantzen, F., Lt. 69. — J. Kmd. 69. — N., Prlt. 69.
- Fraser, Henrietta Jane 55. — J. S., Oberst 55.
- Frederik (IV) 209—12.
- Frederiksen, Familien 154. — Christen 145.
- Freiers, Catharina Dorthea 132.
- Freuchen, Frederikke Emilie 156.
- Freuden, Michael 217.
- Friderici, Michaël, Dr. med. Apoteker 223.
- Friis, Angela Sigvardsdr. 71. — Anne Nielsdr. 146. — C. J. Lodskapt. 68. — C. O., Lt. 68. — Christianus Lodberg, Prof. med. 229. — Engelcke Sigfredsdr. 71. — Frantz Eberhard, Sgpr. 241. — Friis, Frederik, Lensmd. 221. — Tønnes Magnus 68.
- Frimodt, Johan, Forlagsboghdr. 127.
- Frisch, J. C., Kmdkapt. 71.
- Frisius, Johs. 221. — Marcus, Pr. 221.
- From, Ditlev Simonsen, Pr. 225. — Jørgen 226. — Simon 105, 225.
- Frost, Martin 229. — Natanael Pedersen, Pr. 59.

- Frostberg, Johs. Fr., Pr. 228.
 Fuchs, Christine Marie 43.
 Fugl 50.
 Fursmann, Falck, Lt. 183 f., 187, 197.
 Fønss, J. M. R., Kapt.lt. 70. — Louis 108. — P. S. 70. — Wilh. 108.
 Gaas, Niels 220.
 Gaaskjær, An' 152.
 Gabler, Johann Philipp, Prof. theol. 123.
 Gabriel, Philip, Pr. 222.
 Gadendorph, Bartramus 216.
 Gaede 70.
 Gaffrony, Auguste 77.
 Gagge, J. 68.
 de la Gallisonière, Marquise 211.
 Galterup, Hans Dietrich, Sec.ltnt. 183f., 187, 197.
 Galtung, L., Adm. 68.
 Gandil, Slægten 137—140. — Abraham 138. — Friedrich August, Kommandør 140. — Friedrich, Chr., Revisor 140. — Jean Chr. Fred., Stadsmægler 139. — Jean Pierre 138. — Johan Chr., Oberst 140. — Johan Peter, Kommandør 140. — Johan Peter, Læge 140. — Louis, Krigsassessor 140. — Louis, Ob.lt. 140. — Louise 139. — Louise Anne 139. — Marie Jacobée 138. — Marie Susanne Louise 139. — Pierre I 137. — Pierre II 137. — Pierre III 138. — Valdemar, Domm. 140.
 Garstenbergius, Mathias 215.
 Gauvin, Judithe 205. — Marie 205.
 Geertsen, Anne Sophia 232. — Kirstine Marie 230. — Kirstine Marie 230. — Morten Andersen, Bgmst. 230.
 Gedalia 151.
 Gedde, E. J. 70. — Hans Christoph, Gen.maj. 134. — Øllegaard Sophia Elisabeth 134.
 Geltzer, Peter Andressen, Pr. 106, 109.
 Georgius, Laurentius 215.
 Gerard, Marie Jeanne 139.
 Gerhardt, Johs., Pr. 214.
 Geritz, Peder, Pr. 221.
 v. Gersdorff, Alexander 198. — Anna 198. — Chr. Karl Nicolai, Gen.maj. 192 f., 195, 197. — Karoline 198.
 Gesenius, Wilh., Prof. theol. 123.
 Giedde, Benedicta Eleonora 133. — Chr., Overkonduktør 136. — F. E. 69. — Juliane Sophie 136. — Marie Elisabeth 133. — Samuel Christoffer, Gen.maj. 133.
 Giessenbier, Conrad 77. — Sara 77.
 Giessing 50.
 Giødesen 50.
 Gjøtting 50.
 Gjedsmand, Andreas Jakobsen, Rdmd. 143. — Margrete 142. — Rasmus Wilsbech Sørensen, Felberedersv. 143. — Søren Andreasen, Felbereder 142 f.
 Glad, Niels Sørensen, Pr. 217.
 Glud, Familien 151.
 Godeffroy, Alexandre 205.
 Godenius, Nicolaus 222.
 Gorgas, Magdalene Sybille 234. — Michel, Kapt. 234. — Michel Augustus Fredrik 234.
 Gottlob, Niels 107. — Peter 151.
 Gottsched, Johann Christoph, Filosof 129.
 Grabow, K. J. 68.
 Graef, Fritz, Prof., Dr. phil. 240 f.
 Granild, N., Sgrpr. 154.
 Grandjean, Familien 154.
 Gregorius, Henricus 223.
 Greigh, Kapt. 182, 188.
 Grimm, Wilh. Karl, Filolog 118.
 Grimme, Michael, Pr. 214. — Nikolaj, Pr. 215.
 Grodtschilling, F., Kontreadm. 68.
 Groemann, Julie 78.
 Grote, Herman, Pr. 214.
 Grotum, Bgmst. 113. — Sidsel 113.
 Grove, Hans Didrik, Toldkass. 29. — Jeanette Bolette 29, 34.
 Grubbe, Anders 113. — Anders Larsen, Bgmst. 111, 113, 240. — Anna Elisabeth 112. — Anna Elisabeth 112. — Anna Elisabeth 113. — Christiane Elisabeth 113. — Christiane Charlotte 113. — Diderica 113. — Didrik Larsen, Mag. 111—113, 240. — Dorthe Maria 113. — Frederica Amalie 113. — Geske Elisabeth 113. — Holger, Kapt. 112 f. — Johs. 213. — Karen

111. — Laurentia 112. — Margrethe 112. — Oligera Margrethe 113. — Regitze Sophia 112. — Sidsel 113. — Valgertrud 113, 240.
- Grundet, Jens Pedersen, Rektor 97.
- Gräber, se Kreber.
- Grøn 50.
- Grønlund, Anders, Prokurator 44. — Johannes, Rektor 97 f.
- Grønvald, Alexander, Mag., Sgpr 112. — Anna Elisabeth 112.
- Grønvold, P. I. 69.
- Guenon, Jeanne 208.
- Guldsmed, Anne Nielsdtr. 61.
- Guntherus, Gislau 215.
- Güldener, Gustav Adolf, Ritmstr. 173.
- Gyldenfeldt, Ana Beathe, Oberstinde 74.
- Gyldenkrone, Slægten 153. — J. 71.
- Güldenskiold, Conrad Chr. (Peter), Generalmajor 192, 195, 198.
- Gyldenstjerne, Anne 239. — Mangenus 239.
- Günther, Didrik 227. — Frederik, Oversekretær 215. — Frederik, Kancellisekretær 227.
- v. Gähler, Caspar Frederik, Generaladjutant 175, 178 f., 197.
- Haack, E. 72.
- Haertzholt, Anders 241.
- Hagedorn, Johan 224. — Philip, Godsforv. 223 f.
- Hage, Henning, Diakon 220.
- Halkier, Niels, Ass. 17.
- Halkiær 50.
- Hallerus, Michael 214.
- Halse 50. — Andriette Frederikke Adelgunde 30. — Jens Conradi, Provst 30.
- Hambro, Edvard Isach, Kbmd. 151.
- Hamelow, Friedrica Amalia 163. — Joachim Hinrich, Ærkediakon 163.
- Hammelev, D. 69.
- Hammer, Jørgen Lauridsen, Prof. 227.
- v. Hanneken, Fridrich, Sekretær 229.
- Hansdatter, Ane 232.
- Hansen 50. — Anders, Rdmd. 60. — Andreas, Pr. 100. — Anna Margrethe (Grethe) 231. — Berild, til Bjerregaard 233. — Chr. Friderich, Kfrd. 231. — Chr. Fr., Krigsmin. 74. — Daniel 221. — Frands 236. — Hans Chr., Konrektor 74. — Ingwar, Pr. 222, 224. — Joh. Tychsen 105. — Lars 151. — (Lund), Lauge, Bgmst. 71. — Niels, Ridefgd. 62. — Stephen, Gen.kr.komm. 232.
- Hantsholt, Anders 241.
- Harboe, Frands Pedersen, Krovært 84. — Gerhard, Fuldmgt. 85. — Johanna Maria 84 f. — Karen 84. — Karen 84. — Kattrine Maria 85, 88, 90.
- Harbou, Christiane Charlotte 113. — Poul Mathias, Pr.Major 113.
- Harderus, Georgius 228. — Jørgen, Pr. 228. — Thomas, Pr. 228.
- Harms, Claus, Pr. 125.
- Harrasofsky de Arra 70.
- Hartmann, Chr. Ernst, Tømmermd. 236. — Ide Hedevig 236. — Inged Kirstine 236. — Johs. Polycarpus 236. — Maren 235. — Michael, Skolehold. 235. — Moritz 151. — Polycarpus 236. — Povl Chr., Væver 236.
- Hartwich 151.
- Hauch, Andreas, Gen. 135, 173—76. — Bertel 69. — Christiane Friderica 135. — Lars Borch, Amtsfv. 135. — Marie 135.
- van Hauen, S. 70.
- Haste, Overstyrmd. 3, 10. — P. H. 39.
- Hastings, Warren, Guvernør 12.
- v. Hatten, C. H. 68.
- v. Haven, Peder, Pr. 228. — S. 70. — Salomon, Sgpr. 229.
- Hedemann, A. R., Kontreadm. 68.
- Hee, Søren, Læge, Prof. 227.
- Heerfort, Anna Elisabeth 112 f. — Jacob, Sgpr. 113. — Marcus, Hofmedicus 227.
- Heger, Anna Louise 230. — Hans, Assessor 230. — Karen Margareta 230.
- Heide, Iver 154.
- Heidmann, Chr., Prof. 229. — Johan Erich 229.
- Hein, Z., Advokat 226. — Zachariss 226.

- Heindorf, Ludw. Fr., Filolog 128.
v. Heinen, Ulrich Friedr., Major 75.
- Heinsius, Paulus, Gesandt 229.
- Heinsvig, Anne 149. — Frans Nielsen, Degn 149. — Mette Marie 149.
- Heinzelmann, Jacobine 231. — Johann Chr. Friedrich, Landfgd. 231.
- Heldt, Karl Friedrich, Kapt. 192, 198. — Nicolaus 216.
- Hellfried, Friederica Wilhelmina 164. — Johan Carl Fred., Generalpostdir. 164, 228.
- Helmich 50.
- Helt, Anne Kirstine 76. — Jørgen, Degn 76.
- Heltzen, Poul, Kfrd. 72. — Sophie Charlotte 72.
- Helweg, Slægten 155.
- Helvetius, Elisabeth Baldina 209.
- Hemmed, Anne Pedersdtr. 144.
v. Hemmert, G. 69.
- Henckel, Slægten 155. — Caroline Mathilde 3, 23. — Friedrich Ernst 3. — Herman Fr., Kbmd. 3, 32.
- Henckel v. Donnersmarck, Viktor Amadeus, Greve 180 f.
- Hennings, August 27, 40.
- Henningsen, H. O. L. 72, 245. — Nicolai 106.
- Henrici, Nicolaus 213.
- Henricus, Jacobus 215.
- Henriksen, Christoffer, Fæster 62 f. — Jordan, Godsejer 144 f.
- Herlof, M. P. 69.
- Hermansen 50.
- Hertel, H. C., Oberst 155.
- Hertz, Chr., Klokke 43. — Jens Michael, Biskop 43.
- Hesselberg, Friedrich, Styrmd. 183.
- Hewellmeyerus, Thomas 224.
v. Heyden, Anna Maria 195. — Ludwig, Greve, Admiral 195.
- Heyliger, Gottfried Johann, Sec.-ltnt. 175, 179, 198. — Johann Nik. 198.
- Hiallese, Knud Jepsen, Tjener 134.
- Hielmcrone, Slægten 153.
- Hielmskiold, Slægten 153.
- Hiernø, Andreas, Overass. 6 f.
- Hieronymi, Hieronymus 224.
- Hignar, Jean, Urmager 208. — Marie Madeleine 208.
- Hildebrandt, Anna Catharina 86. — Conrad 86.
- Hind, Anna Catharina 86. — Conrad Hildebrandt 86, 90. — Katarine Maria 85, 88, 90. — Maren 86. — Margareta Catharina 86. — Mathias 86, 90. — Mette Kirstine 87, 90. — Peder Henriksen, Klokke 85 f., 88 f.
- Hiort, P., Schoutbynacht 69, 71.
- Hirnklov, Henrik Lauritsen, Pr. 227.
- Hjortd, Severine Christine 71.
- Hjortebjerg, Godske Hans, Degn 75.
- Hjorth, Slægten 155.
- Hjøring, Anders Thomsen, Sgpr. 62. — Else Andersdtr. 62.
- Hjørring, Natanael Pedersen, Pr. 59. — Thomas Henriksen, Pr. 56.
- Hoenicka, Kantor 99.
- Hofmand, Oluf 59.
- Hohensteinius, Samuel 221.
- Hoierus, Sveno 226.
- Hojer, Laurids, Amtsforv. 220. — Michael 219.
- Holck, v. Holck, C. C. 68. — Christopher Ernst, Baron 192—94, 198. — Conrad, Greve 94. — Susanna Catharina 206.
- Holm, Hans Jørgen, Assessor 126. — Jens, Pr. 219. — Kirstine 160. — Peder Jacobsen, Pr. 222.
- Holmberg 50.
- Holst 50. — Charlotte 232. — Elisabeth Rasmusdtr. 61. — Hans Chr., Pr. 232. — Maren Jensdtr. 61. — Sophie Amalia 71.
- Holstein, se Holsten.
v. Holstein, Chr. Fr., Greve 228. — Frederik, Oberst 226. — (Ledreborg) I. L., Lensgreve 169.
- Holsten, Chr., Sec.ltnt. 183 f., 188 f., 198.
- Holtet, Peder Jensen, Selvejergaardmd. 155.
- Hool, Tostanus, Vicepr. 229.
- Horne, Hans Eriksen, Pr. 57, 145. — Ingeborg (Bjørnsdtr.) Hansdtr. 145.

- Hornemann, A. 103. — Cl. Frees 115. — G. Landsark. 40.
Hoven, Melchior 221.
Howitz, Johan Heinrich, Gross. 232. — Severine Judithe Henriette 232. — Øllegaard Christiane 232.
Hunnius, Jonas 223.
van Hurck, Peter, Etrd. 138.
Hulbech, Georg Chr., 1. Factor 9, 11, 49.
Hyllested, Stadsmægler 140.
Hyllinge, Hans Hansen 71.
Hämäläinen, Helena 238.
Høeg, Balthazar, Urtekr. 25. — Eiler 226. — Erik 226. — Marie Marcusine 25. — Thomas 226.
Høegh, Else 241. — Peder 241.
Høi, Familien 240.
Højberg, Rebekka 154.
Høst, Jens 219.
Høyer, Anne Marie Christiansdtr. 144. — Christian Fr. Andresen, Pr. 41. — Cornelius, Maler 41.
Ingemann, Bernh. Severin 81—92. — Birgitte 84, 87, 90 f. — Christian 92. — Emanuel 91. — Fransiska 91. — Swane 92. — Søren 90. — Søren Laurentius, Pr. 91 f.
Ingerslev, Chr. Fred., Rektor 102. — Jacob Abel, Provst 30. — Vita 30.
Iselin, Marie Margrethe, Bsse. 96.
Iversen, Conrad 103.
Iwersen, Chr. 107.
Jacobi, Baggo 219. — Johs. 217.
Jahn, Frederik, Kapl. 75.
Jacobsdatter, Kirstine Elisabet 146.
Jakobsen, Claus, Hrdsskr. 59.
Jani, Ivarus 105. — Petrus 105.
Jedrosky, Johan Chr. 107.
Jegerus, Johs. 214.
Jensdatter, Anne 57.
Jensen, Ad. S., Prof. zool. 127. — Hans, Fændrik 234. — Niels, Bgmst. 59. — Ove, Bormst. 228. — Peder, Gaardejer 151, 155. — Søren, Bgmst. 56.
Jensenius, Slægten 152, 155.
Jerichau, Jens Adolf 155.
v. Jessen, Jessen, Augusta Amalie 164 f. — Charlotte Reinholdine 164. — Clemen Abraham, Pr. 147. — Friedericca Wilhelmina 164. — Helena 164. — Helvig (Hedevig) 147. — Johan Chr., Herredsfgd. 164. — Johan Fred. Wilh., Etrd. 163, 165, 169. — Mathias Reinhold 164. — Ulrica Antonetta 163—65.
Jessenius, Johs., Diakon 226.
Jetsmark, Anna Thomasdtr. 144. — Thomas Andersen, Pr. 144.
Joannes, Eunomius 220. — Paulus 220.
Joannis, Petrus 224.
Johannis, Gerhard, Pr. 219. — Otto 221. — Petrus 222.
Johannsen, Agnete Sophie 231. — Chr. Mathias Jakob, Kfrd. 231. — Christiana Friederica 231.
Johansen, Erik, Postillon 89. — Hans, Gaardmd. 154. — Joh. Jacob 106.
Jonsen, Sigvard 240.
Jónsson, Finnur, Prof. 45.
Josiasdatter, Johanne Cathrine 75.
Josiassen, Rasmus, Sgpr. 75.
Jouneau 204. — Elisabeth 205. — Etienne, Kbmd. 205. — Philippe 205. — Pierre 205. — Susanne Marie 205.
Juel, Agnetha Sophia 234. — Jens 68. — Peder Lauritzen 235. — R. 69.
Junghans, Chr. Fr., Byfgd., Auditor 13, 15. — Hans, Bgmst. 13.
Juil, Chr. Fibiger, Sekretraad 3 f. — Frands 216.
Jürgensen, G. 103. — Jürgen, Kongen af Island 240. — P. 103.
Jørgensdatter, Anne 142. — Karen 154. — Mette Marie 79.
Jørgensen, Henrik 142. — Niels, Pr. 214². — Peter 106.
Kaae, Anders Nielsen 155.
Kaas 50.
Kabell, Agate Kristine Marie 148. — Helmiche Margrete 148. — Nicolaj Toft, Gaardejer 148. — Søren, Pr. 148.
Kalneyn (Calnein) 70.
v. Kalneyn, C. 71. — Henrik Ernst, Stiftamtmd. 71. — Wolf Henrik 71.
v. Kaltenborn, Karl Friedrich, Kapt. 175, 177, 179 f., 198.
Kamphen, Tilemann 214.

- Karstens, Johan Henrich, Assist. 53. — Ulricha Christina 53.
 Kasejev, Anna Lukjanovna 198.
 Kauffmann 50.
 Keating, M. A., Pr. 49. — William Cooper 53.
 Kelso, A. H., Højkommissær 49. — Maria Rosalia 49.
 Keltinghusen, Slægten 240.
 Keogh, Eleonora Marie 29. — Michael 29.
 Ketelius, Mathias 226.
 Ketting, jfr. Keating.
 Ketting, Mette Margretha 52.
 Kielsen, Christen 236. — Karen 236.
 Kierkegaard, Slægten 155.
 Kiernander, Johann Zacharias, Missions Pr. 3, 8.
 Kiersgaard, Christian, Skibsass. 30. — Mette Helene 30.
 Kierulff 50.
 Kierulf, Styrmd. 3.
 Kitzon, Kapt. 54. — Mette Christine 54.
 Kiær, Anders 32. — Anthonetta Maria 3, 19, 21, 31 f. — Bolette Rudolphine 17, 25, 33. — Carl Chr. 8, 17. — Friderich Jørgen 8.
 Kjær, Carl Fred. 101. — Emil Adolph 102. — Peter Nicolai 101. — Søren Gisbert 102. — Vilh. Julius 102.
 Kjærulf, Karen Pedersdtr. 62. — Maren Pallestr. 63. — Mette Thomasdtr. 58, — Niels Mortensen 144.
 Klaumann 50.
 Kleist, Hans Severin, Bagermst. 100.
 v. Kleist, D. G. J. 69, 71. — Ewald Joachim 71.
 Klemesen, Jacob 106.
 Klincker, Nic. 109.
 Klinckerus, Georgius 221.
 Kline, Peter Johan 105.
 Klog, C. 69.
 Klokner, Albertine 26. — Josef, Stadthauptmand 26.
 Klotz, Slægten 240.
 Klye, se Clio.
 Kløcker, Slægten 240. — J. 69.
 Knoblauch, Juliane 78.
 Knoph, Christopher, Hofpr. 220. — Frederik Christophersen, Mag. 220. — Hans Christophersen, Rektor 220.
 Knowles, Admiral 187.
 Knudsdatter, Birgithe Katrine 232.
 Knudsen, Birgithe Katrine 232. — Jakob, Hrdsfgd. 230, 232. — Margrethe 230, 232. — Torsten, Ekvipagemst. 32.
 Knutzen, Chr. 108.
 Knölck, Anna Margreta 231. — Elisabeth Amalia Ernestine 231. — Michael, O. R. Assessor 231.
 Koch 50. — Caroline Augusta 156. — Jørgen, Conrector 219.
 Koefoed 50. — J. L. 48. — Paul, Bgmst. 235.
 Kol, Jacob 224. — Joakim, Dr. jur., Bgmst. 214, 224. — Paul 224.
 Kolding, Kirstine Gutzonsdtr. 146. v. Koplau 151.
 v. Korff, Anna Hedwig Helena 37 f. — Fromhold Georg, Gen.lt. 38.
 Kraarup, Kræ 152.
 Krabbe 153. — Kjeld 219.
 Krag, Heinine Christiane 112. — Laur., se Alsatus. — Regitze Sophia 112. — Svend, Kommerceassessor 112.
 Kragelund, Peder Nielsen Kbmd. 141.
 Kragh, Paul 101.
 Kraglund, Hans Schack, Pr. 228.
 Krampe, Adam 235. — Magdalene Sibilla 235. — Ursula Margrethe 235.
 Krapp, Anna Margretha 163. — Anton Hinrich, Overlandretsadv. 163.
 Krappe, Andreas Otto, Bgmstr. 161.
 Krarup, Familien 152. — Chr. 152.
 Kreber, Slægten 132—136. — Benedicta Eleonora 133. — Catharina Dorteia 132. — Charlotta Amalia 134. — Christiane Friderica 135. — Christine Dorothea 136. — Christoph Daniel 133. — Christoph Daniel, Oberst 133 f., 136. — Daniel, Kapt. 132. — Daniel, Pr.lt. 136. — Dorothea Maria 134 f. — Elisabeth Christiane 134. — Elisabeth Marie 136. — Friderich 134. — Jacob Christian, Gen.maj. 135. —

- Johann Christian 134. — Johann Daniel, Gen.maj. 132 f. — Juliane Sophie 136. — Lovise Friderica Wilhelmine 134.
- Kreutzfeldt, Øllegaard Christiane 232.
- Krieger, J. C., Viceadm. 68. — Karl Wilhelm, Kapt.lt. 194 f., 198.
- Kristensen, J. P. Aaboe 158.
- Kristina, Dronning af Sverige 129.
- Krog, Jens 107.
- Krogh, Slægten 152.
- v. Krogh, Fredr. Ferd., Ghkfrd. 94.
- Kruse, Enevold 213. — Inger Katrine 146. — Kay Ammundsen, Kbm. 146. — Kirstine Elisabeth 146.
- v. Krüdener, B. A. I., Gesandt 190.
- Kröchel, Adelheid 7.
- Kröger, Laurits Lauritsen, Pr. 225.
- Kulemann, Petrus, Skribent 219.
- Kühnel, Daniel 228.
- Kylling, Hans Hansen 71.
- Kynemundt, Slægten 154.
- Køller, Margrethe 233.
- Kölmer, Michael, Ltnt. 184, 187, 198.
- König, Catharina Elisabeth 49. — Johann Gerhard, Dr. med. 49.
- Ladiges, Henrich, Sukkerraffinadør 20.
- Lakiær 50.
- Lamonnerie, se le Cercler de la Monnerie.
- Landerup, se Landrup.
- Landrup, Helena 164.
- Lange, Carl Wilh. 107. — Chr. Theodor Schmauch 107. — Françoise 49, 51. — Ingeborg Katrine 148. — Ole Tønder, Justrd. 148.
- Langemack, Henrik, Ærke diakon, 215.
- Langéron 191.
- Langheim 150.
- Langsted, Christine 234. — Claus Predbiørnsen, Provst, Mag. 234. — Mette Elisabeth 234.
- Larsen, Jens, Skipper 85, 88.
- Lassen 50. — Familien 157.
- Lasson, H. 69. — Karen 68.
- Lassus, Laurentius 217.
- Laurentii, Herman, Diakon 225. — Naaman, Pr. 218.
- Laurentius, Severinus 215.
- Lauritzdatter, Ane 241. — Anna 112. — Inger 112. — Mette 113.
- Lauritzen, Jens 113. — Peder 112.
- Laursen, Laurs, Rdm. 59. — Oluf 63.
- Le Fèvre, Lefèvre, Friedrich Ludvig 14 f. — Johanna 72.
- Lehmann, Orla 102.
- Lem, Agatha 52. — Ch., Mme. 203. — C., Bankdirektør 203. — Jeanne Marie 206. — Ludvig 206.
- Lembcke, P., Kom.kapt. 69.
- Lemfert, Anna Margreta 231.
- Lemke, Christophorus 214.
- Lemming, Slægten 157. — Povel, Dr. phil. 120.
- Lente-Adeler, Jørgen Rosenkrantz, Oblt. 175, 179, 195.
- v. Lepel, Karl Helmuth, Kapt. 175, 177, 179, 199.
- Lerche, Slægten 150. — Chr. 69. — Johs. 226.
- de Letang, H. C. 69.
- Leth, se Glad.
- Leth, Niels Hansen, Etrd. 227.
- Leuch, Jacobus, Rdst.skriver 229.
- Lichtenstein, Dorothea 37. — Friedrich Joh. Peter, Oberst, Guvernør 10.
- van der Lieth, Charlotte Elisabeth 209. — Diderik, Prof. 209.
- Liikanen, Helena 238. — Herman 237 f. — Otto Wilh., Husmd., Graver 238.
- Lillienskjold, H. G., Kom.kapt. 69, 71.
- Lind, Slægten 151.
- Lindam 50.
- Lindener, Johann Friedrich Ferdinand, Ltnt. 181.
- Lindenov, Godske 219. — Johan 219.
- Lindholm, H., Kontreadm. 68.
- Lintrup, Søren, Biskop 100.
- v. d. Lippe, Wenche Jacobine 206.
- Lipper, Herman Jørgensen, Pr. 217.
- Lobedantz, Peder, Pr. 223.
- Loccenius, Johs., Prof. 223.
- Lodberg, Cathrine Hedevig 8. — Marthe 8. — Ulrich, Kapt., 8, 14, 25, 33. — Ulrikke 8.

- Lodehat, Slægten 153.
 Lohmann, Eskild Hansen 105.
 Lorch, Dorothea Maria 134 f. —
 Josias Jessen, Sgpr. 132, 135. —
 Sophie Amalie 135.
 Lorck, E. M., Kom.kapt. 71.
 Lorentz, J., Sekr. 48.
 Lorentzen 50, 151. — Caspar, Dr.
 8. — Caspar, Kbmd. 8. — Ca-
 therina Hedeveg, Jmfr. 8.
 Lorenz, Thomas, Ltnt. 187, 199.
 La Louche, Armand, d. æ. 208. —
 Armand 208.
 de Lozeré, Renée 208.
 Lucas Anna Christina 163. — De-
 nis, Amtsforv., Etrd. 163.
 Lucht, Johannes, Pr. 99 f., 109.
 Ludolph, Caspar, Pr. 219.
 Ludolphi, Johs., Pr. 218.
 Luffe 151.
 Lugge, Anna Sõe 70.
 Lund 50. — Familien 152. — H.
 C. 71. — Jens Chr., Typograf
 155. — Lauge 71. — Lave, Amts-
 forv. 71. — Ole, Kbmd. 152.
 Lundius, Philip Heinrich 109.
 Lupandin, Brigadier 188.
 Luthkenii, Angelus 224. — Geor-
 gius 224.
 von Lutten, Slægten 240.
 Lübecher, Peter, Byfgd. 86, 89.
 Lyche, Ellen Christine 50. — Ivar,
 Underboghholder 50, 55.
 Lüders, Michael, Pr. 219.
 Lydersen, Kammertjener 3. — Eb-
 be, Kommandørkapt. 72.
 Lykke, Ivar 218.
 Lynar, Rochus Friedrich, Grev
 159.
 Lyne, Anne Sophia 232. — Knud
 Jakobsen, Konsumtionsskr. 232.
 Lynge, Skibsass. 3. — Supercargo
 8.
 Lysius, Johs. 108.
 Lütken 50.
 Løbner, Emilius Marius Georgius
 106.
 Løman, Martinus 225.
 Lövenörn 192.
 Maanerskiold, Ursula Bjørnsdtr.
 233.
 Maccabæus, Slægten 233—236. —
 Agnetha Sophia 234. — Anne
 234. — Bjørn 233. — Biørn 234 f.
 — Biørn 236. — Chr. 233. —
 Chr. 233 f. — Claus 233. —
 Claus, Landsdomm. 233. —
 Clemind 234. — Dorethe 233. —
 Hille margreta 234. — Jacob
 235. — Jacob, Skibsltnt. 233 f.
 — Jacob Berend 234 f. — Jens
 Biørn, Møller 235 f. — Karen
 236. — Magdalene Sibilla 235.
 — Magdalene Sybille 234. —
 Maren 235. — Margrethe 233. —
 Margrete 234. — Mette Elisa-
 beth 234. — Niels Jensen Biørn,
 Møller 236. — Sara Helvig 234.
 — Ursula Margrethe 235.
 Mackinzie, Alexander, Kapt. 53. —
 Margaretha Charlotta 53. —
 Maria Agatha 53. — Ulricha
 Christina 53.
 Madsdatter, Anne 239.
 Madsen, Jørgen, Stadshauptmd.
 227. — Peder, Prof. 242.
 Madvig, J. N. 104.
 Maes, Michael, Rdmd. 225.
 Maesz, Jürgen, Dr. jur. 214, 216.
 Magni (Skanke), Jonas, Pr. 215.
 Mai, Angelo, Kardinal 128.
 Major, Nahyda 232.
 de Malesherbes, Lamoignon 77.
 de Malleville, Elisabeth 71.
 Malling, H., O.R.Sagf. 40.
 v. Malsburg 96.
 Mandal, Wilhelm, Styrmd. 183.
 Mandix, Margrethe 112. — Ras-
 mus 112.
 Maquinet, Anna Maria 1 f. — Ja-
 kob, Tobakshndl. 2. — Johan
 Leonhard 1 f.
 v. Marchtaler, Hildegard 161.
 Marci, Jacobus 217.
 de la Mare, Jean 137. — Jean d. y.
 138.
 Marheinecke, Philipp Konrad,
 Prof. theol. 121.
 Mariager, Niels Sørensen Pr. 239.
 Markdanner, Frederik 223. —
 Hans 223.
 Marquard, Diderich, Ass. 5.
 Marquardi, Josias 223.
 Marselis 153.
 Martensen 50.
 Masen, Joannes Philippi 220.
 Masius, Johs. Jacobus 224.
 Mathiesen, Søren, Klokker 240.
 Matthiae, Casparus 215.

- Matthiesen, Peter, Kbmd. 155. — Werner 227.
- Matthiæ, Bartholomæus 217.
- Matzen, Matthias Theodor 106.
- Mazar de la Garde, Fr. Poul Benjamin, Postkontr. 32. — Pierre François 2.
- Megander, Chrf. Wilhelm, Hofpr. 227. — Johs. Christophersen 227.
- Meierus, Naaman 213.
- Meinhardt, Chr., Pr. 223.
- Mejer, Johs., Pr. 218.
- Mejerus, Georgius, Sgpr. 229.
- Mejne, Nikolaj, Advokat 225.
- Meldahl, Morten Reenberg 106.
- Menigaud, Anne 209.
- van Merfeldt, Slægten 240.
- Merrild, Slægten 152.
- Mesnard, Philippe 208.
- Mestmacher, Gesandt 187.
- Meurck (Mørk), Johann Severyns 77.
- der Meye, Nicolaus 225.
- Meyer, Justitsrd. inde 49. — Peder Krog, Prof. theol. 125, 131. — Sophie 29.
- Michaelides, Michael 105. — Olaus 105.
- Michaëlius, Andreas 105. — Christianus 219.
- Michelsen, O. W. 69.
- Michelsson, Ida Maria 238.
- Mikkelsen, Bartholomæus 20. — Henrik, Hofpr. 220. — Laurids, Pr. 58. — Magnus, Møller 79.
- Moe, Otto F., Pr. 152.
- Mogensdatter, Ellen 56.
- Mogensen, Mads, Pr. 59.
- Mohr, Ellen Christine 55. — Nicolai, Rodemst. 55.
- Molbech, Anders Mogenssøn, Vagtmest.ltn. 241. — Bastina 241. — Birgitte Dorothea 241. — Chr., Historiker 131.
- Molberg, Fuldmgt. 43. — Amalie 43. — Chr. Gran, Auditor 42. — Christine Marie 43. — Sylvia 43.
- Moldenhawer, Carl Edw., Biblioteksinsp. 126.
- Molderup, Jens, Oblt. 86.
- Molie, Judithe 206.
- Mollers Samlinger 240 f.
- Moltke, Kmjkr. 75. — Adam Gottlob, Greve 93 f., 185. — Adam Ludwig, Major 175 f., 178 f., 199. — C. P. O. 70, 244. — Magnus Joach. Nicolaus 107.
- Monrad, Johs. 109.
- de Montaumer 211.
- de Montméja, Susanne 137.
- de Montroy, Eleonore Artemisie 209.
- Moth, C. 70. — Johs., Pr. 218. — Nicolaus, Pr. 226. — Poul Sørensen, Pr. 146.
- Morand, Præsident 210.
- Morin, Anne 205. — Marie 105.
- Moritzen, Laurentius, Pr. 220.
- Morkov, russ. Emb.md. 190.
- Morley, Juliane Theresia 12. — William, Kbmd. 12.
- Morsing 151.
- Mortensdatter, Johanne 58.
- Mortensen, Laurids, Degn 58.
- Morthorst, Joakim 221. — Johan, Pr. 221.
- Mourier 50.
- Mouritzen 50. — Erik, Pr. 215.
- Mousnier, Magdeleine 205.
- von Muderspach 70.
- Mule, Bertel Iversen, Rektor 219. — Claus, Pr.lt. 70.
- Mulvad, Sidsel Carlsdtr. 41.
- Munden, Johs. 226.
- Mundt 21. — Theodorus 222.
- Munthe af Morgenstjerne, Kaspar Wilhelm, Kapt. 175, 177—80, 199. — Truels Smith, Kapt. 182 f., 188 f., 199.
- Musin-Puschkin, Gesandt 185.
- Mühldorff, Agatha Margaretha 54. — Agatha Maria 54. — Anna Margaretha 54. — Fridericka Mathilda 55. — Giertrud Mathilda 54. — Joachim Michael 55. — Johanna Mathilda 55. — Marcus Wilhelm 55. — Maria Barbara 53 f. — Maria Barbara 54. — Marius Josva 55. — Mathias Friderich 55. — Mathias Jürgen, Oberst 47, 53 f. — Maximilian August 55. — Mette Christine 54. — Sara Minerva 55.
- Mylius, Joh. Caspar, Kmhr. 170.
- Müller, Anna Elisabeth 162, 165. — Chr. Fred. 163. — Diedrich, Pr. 100. — Else 69. — Henrik,

- Rentemst. 69. — Maria Charlotte Amalie 162. — Otto Johann, Major 162. — Peter Erasmus, Biskop 114—131. — Sophie Amalie 135.
- Myllerup, Slægten 152.
- Münch, se v. Busseck.
- Münden, Chr., Dr. jur., Advokat 226.
- Mynster, J. P., Biskop 115.
- Münter, Fr., Biskop 114, 116.
- Mühl, K. E. 50.
- Møller 50. — Ane 232. — Anne Kirstine 76. — Caspar Ernst, Pr. 49. — Ellen Christine 49, 55. — Jens, Prof. theol. 115, 131. — Lorentz Larsen 76. — Ludvig August 107. — Thomas Chr., Provst 155.
- Møllmann, Slægten 240. — Theodor, Pr. 226.
- Mørck, Christiana Friederica 231.
- Mørk, jfr. Meurck.
- v. Mørsting, Fr. Chr., Amtmd. 227.
- Nacke, Slægten 240.
- Namsen, Ericus 213.
- Neergaard 85. — Anne Catharine 78. — Henrik Hansteen, Mølle-ejer 78. — Thomasine Johanne 78.
- Nellemuth, Chr. Treparsur 20 f.
- Neuchs, Hans Henrik 100. — Johannes Christoph 100.
- Neuspitzer, Friedrich 194, 199.
- Neve, Peder, Etrd. 169.
- Nibby, Antonio, Arkæolog 129.
- Nicolai, Andreas, Pr. 218. — Casparus 105. — Joannes 220. — Matthias 105. — Paul, Pr. 226. — Paulus 217. — Severinus 105.
- Nicolas, Elizabeth 208.
- Niebuhr, Barthold Georg 128, 130.
- Niebur, Hermannus 217.
- Nieburgus, Paulus 221.
- Nielsdatter, Ellen 57. — Inger 235. Johanne 79. — Karen 61.
- Nielsen, Cathrine 241. — Christen 143. — Claus, Rektor 142. — Hans, Skræder 142. — Hemming 152. — Lauritz 241. — Oluf 101. — Rasmus, Væversv. 236. — Villum, Rektor 215.
- Nieman, Lucas 221.
- Nigrinus, Georgius 222.
- Nim, Anne 145. — Laurids, Kapl. 145.
- Nissen, Augusta Elisabeth 161 f. — Friedrich Wilh. 163. — Gregers Höeg 191, 199. — Jens Chr. Friedrich, Kapt. 183, 187, 199. — Johan, Kbmd. 161 f. — Sophie Sibilla Magdalene 71.
- Nissenius, Henricus 105.
- Nors, P., Degn 146.
- Numsen, Chr. Fr., Gesandt 179. — Frederik, Gen.major 192—95, 200.
- Nyegaard 50. — Slægten 152.
- Nyholm, Slægten 152.
- Nykopp 238.
- Nørager, V. F. 72.
- Nørgaard, Anders 241.
- Obelitz, C. A. 69.
- Oesau, Iderich, Rgmtskvmstr. 163. — Sophia Magdalena 163.
- Oesede, Slægten 240.
- Offeus, Nicolaus 224.
- Ohmeyer, se Omejer, Omeyer.
- Ohrt, Adolph 103.
- Olai, Laurentius 219. — Severinus 220.
- Olivarius 50. — Slægten 156. Styrmd. 3. — Anna Christine 54. — Johan Frederik 54.
- Oliver, Elizabeth 209.
- Olrog, Angenethe 230. — Anna 230. — Claus, Etrd. 230.
- Olsen, Frederik, Byskr. 63. — Jacob, Styrmd. 2. — Niels, se Cruys, Cornelis. — Rasmus, Gaardmd. 154.
- Olufsdatter, Elisabeth 60. — Marren 62.
- Olufsen, Hans, Rdmd. 235.
- Omejer, Omeyer, Anna 239. — Chr. F., kgl. Fuldmgt. 239. — Didric 239. — Hulda 239. — Karen Christine 239. — Mogens, Arbmd. 239. — Rogert Andreas 239.
- Oppermann, C. V. 44.
- Orlov, Alexey, Greve 186.
- v. d. Osten, Kapt. 173. — Adolph Sigfrid, Statsminister 187. — Helene Katharina 200. — Johann Wibe, Kapt. 192 f., 195, 200. — Rosalie Eugenie 200. — Rosalie Eugenie 200. — Rosalie Eugenie 200.
- Ostermann, Vicekansler 190 f., 192.

- Othoniensis, Olaus 216.
 Ottesdatter, Maren 144.
 Ottesen 50.
 Otto, Johann Gottlieb, Kapt. 191, 195, 200.
 Ovandi, Tostanus 218.
 Ovesen, Movritz 228.
 Oxholm 50. — H. P., Kapt. 68.
 Pallesen, Jens Christensen 146.
 Paludan, Jens 222. — Johan, Dr. med. 222. — Lucas, Dr. med. 222.
 Panck, Adelheid 7. — Ellen Christine 49 f., 55. — Wendela 7.
 Panin, Greve 174, 182.
 Paslick, Anna Sebilla 70.
 Paschasius, Henricus 222.
 Paul, Storfyrst (Czar P. I) 188.
 Pauli, Broder, Dr. jur., Borgmst. 223. — Christianus 229. — Ditlev, Kapt. 109. — Fridericus 100. — Simon, Livlæge 229.
 Paulin, Anders Jakobsen, Byfgd. 61. — Christen Jakobsen 56, 61. — Karen 61.
 Paulsen, v. Paulsen, Augusta Elisabeth 161 f. — Jakob, Pr. 61. — M., Adm. 68.
 Pax, Mogens 216.
 Payngk, Augusta Frederikke 156.
 Pedersdatter, Anna 111 f. — Anne 57. — Birgitte 59. — Else 79. — Inger 70. — Lisbeth 152.
 Pedersen, Hans 106. — Niels 156. — Poul, Pr. 216. — Søren 154.
 le Pelletier, se Rosambo.
 Pelt, Familien 76 f. — Catharine 77. — Maria 77. — Paulus 77. — Susanne 77.
 v. Pentz, Georg Friedrich Ludwig, Kapt. 175, 179, 200.
 Perret, Michel, Kbmd. 209. — Paul Slørvæver 209.
 du Perron, se Armand La Louche.
 du Péron, Armand 70.
 Pet, Severin 105.
 Petersen, Alexander Chr. 107. — Andreas August 107. — Anne Catharine 78. — G. 100. — Holger Gomme Nic. Joh. 107. — Laurids 105. — Laurids, Pr. 98.
 Petraeus, Theocarus 217.
 Petrejus, Johan, Pr. 215. — Nicolaus 215.
 Petri, Abdias 215. — Andreas 105. — Erasmus 215. — Georgius 221. — Hermannus 214. — Ludolph, Pr. 218. — Marcus 220. — Thomas, Diakon 223.
 Pichot, Marie Jacobée 138.
 Pingel 50. — Chr., Geolog 156. — Oskar 108.
 Planck, Gottlieb Jacob, Prof. theol. 117. — Heinrich Ludwig, Prof. theol. 118.
 Plessen, Slægten 150.
 Plesz, Peder, Pr. 215.
 Plogerus, Johs. 218.
 de Ployart, Nikolay Theodorus, Kapt.lnt. 183 f., 187, 189, 200.
 Plum, Fr., Biskop 116.
 Pogrell, Chr. Karl, Kapt. 175 f., 179, 200.
 Pogwisch, Benedict 217. — Claus 220. — Hans 220. — Henning 217. — Sivert 220. — Theodorus 217.
 Poleman, Olaus 224.
 Pollio, Johs. 216.
 Pollitius, Johs., Diakon 225.
 Pontoppidan, Slægten 156. — Henrik 156.
 Poneck, Mad. 8.
 Ponick, Jmfr. 8. — Peder Jacob 8 f.
 Pop, Sidsel, Hansdtr. 113.
 Poppenius, Petrus 226.
 v. Posth, Peder Lassen, Major 70.
 Posthius, Henricus 224.
 Potemkin, Fyrst 191.
 Pott, David Julius, Prof. theol. 117.
 Poulsen, Slægten 247. — C. A. 69. — Peder 154.
 Prahl 50.
 v. Preusser, Georg Chr., Kmhr. 194 f., 200.
 Prætorius 100.
 du Puy, Barthéleme, Kbmd. 209. — Marguerite 208. — Sara 209.
 Puychernaut de la Ramière, Marie Elisabet 133.
 Püllse, Anna Christina 36. — Matthias, Hdlsmd. 36, 38.
 Quaade, Caroline, Ghrdinde 243.
 v. Qualen, Claus, Kmjkr. 224. — Otto 224.
 Quedens, Slægten 156.
 Quist, Conrad, Pr. 220.

- Raa, Elisabet 61. — Hans, Forv. 61.
- Rabe, M. 69.
- v. Raben, Raben, Ltnt. 173. — P., Adm. 68. — Heinine Christiane 112.
- von Rademacher, Rademacher, Leg.sekr. 28. — Jeanette Bolette 29, 34.
- Radiginus, Georgius, Dr. phil. 218, 221.
- Rafn, Niels Olufsen 57. — Oluf Lauridsen, Pr. 57.
- Rahbek, Agnete Sophie 231. — Anna 230. — Anna Margrethe (Grethe) 231. — Annine Amalie Claudine 231. — Annine Christine 232. — Charlotte 232. — Claudine Elisabeth 231. — Claus Olog, Krigskancellisekr. 231. — Elisabeth Amalia Ernestine 231. — Fanny 232. — Jacob Bgmst. 232. — Jakob, Just.rd. 230. — Jakob, stud. theol. 232. — Jacobine 231. — Johanne 230. — Johanne Anna Sophie 231. — Johanne Kirstine Marie 231. — Karen Margareta 230. — Kirstine Marie 230. — Knud Lyne 230—32. — Mads Kristensen 230, 232. — Maren 232. — Margrethe 230, 232. — Mathias 232. — Nahyda 232. — Otto Holger, Generalkonsul 232. — Severine Judith Henriette 232.
- Ramshart, G. 70. — Peder, Kapt.-ltnt. 71.
- Rantzau, Benedict 219. — Benedict, til Møgeltønder 219. — Chr. Fred. Ernst, Rigs greve 96.
- Rasmusdatter, Margrethe 152, 155.
- Rasmussen, Fred. Kr. 152. — Tonne, Styrmand 183.
- Ratenburgius, Johannes 105.
- Ravn, Slægten 152. — Ivar, Cantor 217.
- v. Rechen, Johann 228.
- v. d. Recke, C. F. 70. — J. A. 71.
- Reckentin, Daniel 219.
- Regelsen, Johs., Godsejer 228.
- Reiersen, Jens, Sec.ltnt. 183 f., 187, 200.
- Rehling 54. — J. Guvernør 48, 51.
- van Renssela[er] Thayer 70, 244.
- v. Restorff 70.
- Reuss, Grev 159.
- Reventlow, C. D. F. 93.
- du Revest d'Arcussia, Mad. 211.
- Reyken, se Rechen.
- Rhuman, Wolfgang, Prof. 216 f.
- Riber, Familien 156. — Hans Hansen, Pr. 221.
- Richelieu 191. — Ames 71.
- v. Riebe, Adolph, Dr. med. 26. — Wilhelmine Josepha 26.
- Riegels, Slægten 152. — Chr. 103. — Frands 107, 110.
- Rigaud, Hyacinthe, Maler 211.
- Riis 50. — Elisabeth Sophie 230. — Johanne 230. — Peder, Birke-dommer 230.
- Rimmen, Helvig (Hedevig) 147. — Laurids Mathiesen, Degn 147.
- Rincopensis, Nicolaus 219.
- Ring, Slægten 153. — L. A., Maler 156.
- Riorteau, Madeleine 206.
- Ripius, Nicolaus 220.
- Risbolt, Peter, Styrmd. 183.
- Rislachius 237.
- Risting, Anders 106.
- Ritterhusius, Henricus 223.
- de Rivedoux, se La Louche.
- Roager, Hans Nielsen 105.
- Roaggerius, Michael Johannis, Pr. 225.
- Rochambeau, se Rosambo.
- de Rochambeau, Marie 78.
- de Rochefort, Gédéon 208.
- de Rocoles, Historiograf 210.
- Rodsteen, Jens 69.
- Roepstorff 50.
- Rogge, Peder, Pr. 215.
- v. Rohweder, Chr., Pr.ltnt. 175, 179, 200.
- Romsgaard, Anne Marie 63.
- de Rosambo, Rosambo, le Pelletier, Præsident 77. — August Emil 78. — Augusta Marie Adelaide Lepelletier, Ctsse 78. — Elisa Margrethe Lepelletier, Ctsse 77 f. — Carl Chr. Theod., cand. jur. 78. — Felix 78. — Julius (Jules) August le Pelletier, Greve 77. — Thomasine Johanne 78.
- Rosborg, Hans Jensen, Styrmd. 183.
- Rosen 50.

- Rosenbohm, David 223.
 Rosenørn, M. Ghkfrd. 162, 165.
 Rothe, Antoinette Wilhelmine 30 f.
 — Carl Peter, Ritmst., Kmhr. 31. — Caspar Peter, Etrd. 30. — Charlotte Severine 31. — Edle Cathrine Severine 30. — Edle Eleonora 31. — Frode Fredegode, Krigsassessor 31. — Harald, Kommandant 24, 30. — Henriette Marie Wilhelmine 31. — Julie Wilhelmine 31. — Kirstine 31. — Mathilde Antoinette 31.
 Ruarus, Martin 221.
 Rude, Dorthe 236.
 Ruhde, Agatha Margaretha 54. — Anthon Wilhelm, Læge 54.
 Rumjanzev, Admiral 191.
 Rumohr, Schack 221.
 Runge, Anna Elisabeth 48. — Carl Ludvig, Klokker 48. — Sophia Magdalena 48.
 Russe, Simon 221.
 v. Ruæde, Margrethe Bentsdtr. 233.
 Ryan, Antoinette Cathrine 29. — Bolette Marie 27, 31. — Edvard 29. — Eleonora Marie 29. — Eliza 28. — George, Gross. 27. — Henriette Wilhelmine 29. — Philip, Skibskapt., Gross. 27. — Philippa 29.
 Rytter, Torbjørn 69.
 Røbel, Zacharias, Pr. 214.
 Röder, Johann Georg, Pr.lt. 174 f., 179, 201.
 Römeling, Jobst Konrad, Oberst 173.
 Rønne, Slægten 79. — Else 79. — Johanne 79. — Mette Marie 79. — Niels Michaelsen, Klokker 79. — Peter Michaelsen, Skomager 79.
 Røring, Edvard, Pr. 63. — Ulrik Evertsen 63.
 Saabye, Hans Rudolph, Konsul 1.
 Sack, Peder Hansen 225.
 v. Sacken, Carl, Gesandt 191.
 Sahn, Kammertjener 3.
 Saint Paul, Marie Marguerite 207.
 Saint-Saphorin, Gesandt 191.
 Saint Simon, Louis de Rouvroy, Mem.forf. 210.
 v. Saldern, Caspar, Gesandt 178 f., 194.
 Salicetus, Daniel 223. — David 223.
 Salling, Johs. Ludv. Eliezer 101.
 v. Saltza, Anton Joh., Statskomm. 36.
 Sandberg, Johan Henrik 25. — Karen 25.
 Sandbiørg, Uldrick 239.
 Sanders, se Saunders.
 Sanmark, Anton 237 f. — Carl Anton, Kasserer 238. — Ida Maria 238.
 Sass 150.
 Saunders, Thomas, Viceadmiral 36.
 Saxe, Peder Pedersen, Dr. med. 222.
 Saxesen 70.
 Scavenius, Jakob Brønnum, Etrd. 8 f., 11, 14, 25.
 Schack-Rathlou, O. J., Ghmrd. 96.
 Schaffalitzky de Muckadell 50, 153. — Friedrich, Baron 12—14.
 Schanus, Olaus Jonæ 220.
 Scharling, Henrik 242 f.
 Scheel, se Skeel.
 Schifter, A. 71. — Mads, Kapt. 3.
 Schimmelmann, Slægten 150.
 Schionnebølle, se Schønnebølle.
 Schiøtz 153. — Familien 156.
 Schiøtz-Christensen, L. 153.
 Schlegel, Augusta Amalie 164 f. — Johann Heinrich, Prof. 164 f.
 Schleiermacher, Fr. Daniel Ernst, Prof. theol. 115, 121.
 Schmettau, Karl Jakob Waldemar, Greve, Kapt. 175, 177, 201.
 Schmieder, Heinr. Edu., Pr. 130.
 Schmidt 50. — Regeringsrd. 47. — Chr. Peter Christensen 108. — Hans Tjellesen 100, 102.
 Schneider, Etrd. 23.
 Scholten 50.
 Schou, Slægten 153.
 Schram 153.
 Schroderus, Nicolaus 224.
 Schrøder, Frederik, Pr. 65. — Ludvig 65. — Seb., Pr. 219.
 Schrødersee, J. C., Kapt. 68.
 Schube, Johs., Pr. 214.
 v. d. Schulenburg, Georg Ludwig, Greve, Major 192 f., 194, 201.
 Schult, Christianus 227.
 Schultze 150.

- Schulze, Gottlob Ernst, Prof. fil. 117.
- Schumacher, Gottfried, Postmst. 100.
- Schwartz, Frederik, Skuespiller 29. — Frederik, Oblt., Postmst. 29. — Philippa 29. — Sophie 29.
- Schwave (Swave), Slægten 158.
- Schweder, J. 70.
- Schwelundt, Paul 219.
- Schwensen, Slægten 156.
- Schytte, Jens Nielsen (Bistrup), Stud. 58. — Christen Nielsen, Dr. med. 224.
- Schütze, Bertel, Pr. 225. — Nicolaus, Diakon 217.
- Schønheyder, Charlotte Reinholdine 164. — Johan Chr., Biskop 164.
- Schønnebølle, H., Schoutbynacht 71.
- Seehusen, Godsvf. 111.
- Sehested, Ana Beathe 74.
- Seidelin, Johanne Marie 156.
- Sejerøe 50.
- Selby, Caroline, Bsse 243. — Charles Joseph, Baron 243 f.
- Selby & Ter Borch 27.
- Selmer, Cornelius, Pr. 217. — Lorenz Asmus, Byfgd. 139. — Marie Susanne Louise 139. — Matthias, Pr. 225. — Rasmus Sternberg, Dir. 139.
- Senuria, Jan Pieter 17.
- Sevel, Etrd. 187.
- Severinus, Erasmus 219.
- Sibbern, Gabriel, Pr. 222.
- Siemens, Henrik, Diakon 224.
- Sigvardsdatter, Valgertrud 113, 240.
- de Sirtema van Grovestins, Henriette Marie Wilhelmine, Bsse. 31.
- Skanke, se Magni.
- Skeel, Christen, Gesandt 175—77.
- Skibsted, Poul Frederik, Generalfiskal 1.
- Skierning, Peder Madsen 108.
- Skinkel, Niels Jørgensen, Pr. 145.
- Skive, Peder Jensen, Pr. 61.
- Skovgaard, Jørgen 216.
- Skriver, Chr., se Eriksen.
- Skytt, Thomas Jensen Bistrup, Pr. 58.
- Slange, Niels 168.
- Smed, Hans Pedersen 62.
- Smidt, Chr., Sec.lt. 183 f., 187, 201.
- Snedsted, Chr. Jensen, Pr. 145.
- Snipperus, Hinricus 215.
- Snistorph, H. J. 71. — Jens Jacobsen, Kapl. 71.
- Snitker, Johs., Pr. 215.
- Soelberg, Edle Cathrine Severine 30.
- Soll, Chr., Diakon 217.
- Sommer, Slægten 157. — Laurits, Pr. 217. — Petrus 226.
- Sommerus, Jacobus 224.
- Sonderburg, Carl Frid. Sophus Nic. 107.
- de Sourdis, Greve 211.
- Span, H., Adm. 68.
- Spangsberg, Familien 153.
- Sparre, Jacobina Henrietta Alexandrina 209. — Johan, Generaltnt. 209.
- Sperling, Anna Katrine 75 f. — Bodil Andersdtr. 75. — Niels Kristensen 86. — Otto, Prof. 227.
- Spies, A., Renteskriver 224. — Abel 224. — Elias 226. — Frederik, Dr. med. 220 f., 226².
- Spiessius, Fridericus 226.
- Spiridov, Admiral 183, 186, 189.
- Spur, Fransiska 91. — N. C. 91.
- Späth, Johann Jakob, Gen.maj. 194 f., 201.
- Stabeel, Anne Christine 206. — Nicolai, Sgpr. 206.
- Stadel, Slægten 156.
- Stamer, Pr. 218.
- Stamerus, Johs. 218.
- Stampe, Baronesse 39. — Holger 68.
- v. Starinsky 70.
- Stadius, Johs. 221.
- Steenkul, Bastina Johansdtr. 241.
- Stegmann, Ernst, Pr. 47.
- Stein, Baron 177.
- Stemann, Anna Elisabeth 165. — C. C. 70. — Chr. Ludvig 165. — Just Daniel, Læge 227. — Poul Chr., Justitsmin. 162, 165.
- Stensen, Niels 153.
- Stentzel, Albert, Maler 79.
- Stevenson, Daniel 53. — E. B., Major 55. — Edvard, Kbmd. 51, 54. — Edward William 54. — Henrietta Jane 55. — Maria

- Barbara 54. — Mette Margretha 53. — Rosalie 51, 54.
 Sthyr, se Styr, Styr. — Slægten 69.
 Stibolt, A. H., d. y. 70. — L. P. 69. — P. L. 69.
 Stichelius, Michael Ludovicus 105.
 Stisser, Johs. Andreas 229.
 Stockfleth, W. W., Viceadm. 68.
 Stolpe, Henrik Joakim 228.
 Storre, Inger 52.
 Strarup, Johan Dan. Ludv., Degn 100.
 thor Straten, Slægten 240.
 Stricker, v. Stricker, 54. — Charlotta Amalia 53. — Karl Alexander, Kapt. 175 f., 178—80, 201. — Otto C. 53.
 Struensee, J. F. 94 f., 178.
 Struve, Frederik Chr., Pr.-maj. 78. — Sophia Christiane 78.
 Studsgaard, Frederik Carl, Stiftsprovst 231. — Johanne Kirstine Marie 231. — Nicoline Mathilde Elisabeth 231.
 Stuhr, Claus Jørgensen 105.
 Styr, A. P. 69.
 Styr, N. 69.
 Stürup, C. S. 136.
 Stäudlin, Karl Fr., Prof. theol. 117.
 v. Stöcken, Anne Eleonore Henriette 209. — Jacob Henrik, Kontreadm. 209.
 v. Suckow, Friedrich Gerhard, Ritmstr. 173.
 Suhr, Familien 156.
 Sundbye 50.
 Sundt, Agatha 52. — Anna Christine 54. — Cathrina Elisabeth 53 f. — Charlotta Amalia 53. — Chr. Ludv., Lt. 53. — Chr. Ulrich, Kapt. 192—94, 201. — Inger 52. — Joachim 52. — Johan Fredrik, Lt. 54. — Maria Barbara 53 f. — Michael 52. — Mette Margretha 52. — Ulricha Christina 53.
 Svane 50.
 Swane, Birgitte 84, 87, 90 f. — Catharina 91. — Emanuel 91. — Hans 84, 87, 91. — Johanna Maria 84 f., 90. — Karen Fransiska 91. — Lars Hansen, Kapt. 84 f., 87, 90 f.
 de Svanenskiold 70.
 Svave (Svab), Lene 68.
 Swave, se Schwave.
 Svenonius, Tycho, Pr. 226.
 Svindinge, Chr. Jørgensen, Pr. 221.
 Svitzer, Regeringsrd. 47.
 Sæby, Christen Christensen, Pr. 60.
 Søbøtker 70.
 Sørensen, Jens, Møller 232. — Maren 232. — Niels, Pr. 224. — Peder, Gaardmd. 154. — Victor, Kontorchef 156.
 Tancke, Poul Nielsen, Pr. 62.
 Tannen, Anna Elisabeth 48.
 Tauber, Erik Gjørup, Rektor 97.
 de Tauranac (Tornach) 51. — Rosalie 49, 51.
 Teisen, Engelbert, Farver, Overformynder 79.
 Temminck, Catharina Eleonore 209. — Hendrick 209.
 Tendrup, Karen 84 f.
 Terkelsen, Birgithe Katrine 232. — Christen, Rdmd. 59. — Hans 232.
 Tetens, F. M. 69. — Johs., Læge 219.
 Tetensius, Teto 224.
 Thalbitzer, Ferd. Emil, Konsul 31. — Mathilde Antoinette 31.
 Thambson, O. J. 69.
 Thevenin, Renée 208.
 Thiele, Just Matthias 126.
 v. Thienen, Slægten 153.
 Thiis, Inger Johanne 64. — Thomas, Kbmd. 64.
 Thomae, Martinus 222. — Petrus 216.
 Thomaeus, Petrus 215.
 Thomas, Titus 225.
 Thomasdatter, Inger 58.
 Thomle, August, H.R.Assessor 246. — E. A., Statsarkivar 246 f.
 Thomsen, Etatsrd. 163. — Augusta Elisabeth 163. — Christen, Pr. 217. — Hans, Byfgd. 60. — Vilh., Prof. 238.
 Thorlacius, Børge Riisbrigh, Prof. fil. 115, 131.
 Thormöhlen, Jørgen 206.
 thor Straten, se Straten.
 Thorvaldsen, Are 40. — Bertel 39—45, 126. — Gotskalk, Billed-

- skærer 40, 42, 44. — Karen 41 f.
— Thorvald 40.
- Thostrup, Bendix 157.
- Thrige, S. B., Skolemd. 43.
- Thue, Ingeborg Madsdr. 63.
- Thurius, Johs. 223.
- Thye, Margareta Catharina 86. —
Mathias, Oblt. 86. — Mathias,
Pr. 23.
- Thygesen, J. 100. — Jørgen Clau-
sen 107, 109. — Th. 100.
- Thøgersen, Slægten 157.
- Tiemroth 54.
- Tietke, Adam Johan Vill. 101.
- Tilemann, Nicolai 106. — Richard,
Pr. 215.
- Tilmann, Laurits, Pr. 218.
- Tiloh, Catharina Elisabeth 49.
- Timashev, Evdokija 36.
- Timashev-Bering, Alexej, Gen-
maj. 36 f.
- Tippo Sahib 15.
- Titus, Jacobus 214.
- Toecke, Paul, d. y. 214.
- Toft, Agate Kristine Marie 148.
- Toftdal, Anna Clemensdr. 234.
- Top, Casper 54. — Cathrina Elisa-
beth 54.
- Tordenskiold, Peder 73.
- Tornov, Hans Henriksen, Pr. 217.
- Tournac, se Tauranac.
- Toxwerd, Sophia Christiane 78.
- Toxwerdt, Dorthe Maria 113.
- Toyon, Louise Anne 139. — Marie
Jeanne 139. — Matthieu 139.
- Trampe, Slægten 150.
- Trasaditov, se Kasejef.
- Trellund, Anna 77. — Catharina
77. — Catharina Margaretha
77. — Gregers Daae, Major 112.
— Jonas, Kbmd. 77. — Jonas,
d. y. 77. — Laurentia 112.
- Treschow, Gerhard, Kbmd., Rdmd.
227.
- Trojel, F. 71.
- Tromp, Cornelis, Generaladm. 72.
- de Trudaine, Renée 208.
- Trutzenius, Petrus 213.
- Tryde, Familien 153.
- Tschernyshev, Ivan, Greve 186. —
Z. G., Greve 175 f.
- Tschitschagov, Admiral 186, 188.
- Tutein, Peter, Kbmd. 17.
- Tuxen, de Tuxen, Slægten 150, 157.
— Ellen Christine 49, 55. —
- Louis, Kommandør 183, 187—
89, 201. — Peder Mandrup, Pr.
49.
- Tversted, Anne Laursdr. 59. —
Christen Laursen, Pr. 58. —
Christen Laursen, Pr. 58. —
Elle Pallesdr. 59. — Karen
Laursdr. 59. — Margrete
Laursdr. 59. — Mogens Laur-
sen, Kpl. 59. — Rasmus Laur-
sen, Kbmd. 59.
- Tychsen, Thomas Chr., Prof. theol.
117.
- Tönder, Claus Frandsen, Kapt.
183—85, 187, 202.
- Tøxen, Hans 100.
- Ubbing, Slægten 240.
- v. Uexküll-Güldenbandt, Helene
Katharina, Frein 200.
- Ulfeldt, Helle 239.
- Ulrich, Georg Friedrich, Kom-
mandør 191, 202.
- Ulrichsen, L. P. 71.
- Ulrik, Hertug 216.
- Ursin, se Bjørn, Inger.
- Usler, Jens, Ltnt. 187—89, 202.
- Utzon, Peter Heinrich 103.
- Wade, Præst 24. — Louisa 24.
- Wald, Maria Magdalena 2.
- Valentin, Paul, Advokat 223. —
Wilh. 221.
- Valeur 50.
- Valkendorf, Kristoffer, Rigshof-
mst. 153.
- Valleau 204. — Anne 206. — Eli-
sabeth 205. — Etienne 205. —
Française 205. — Gabriel 205.
— Jacques 205. — Jean 205. —
Jean 205. — Jean 206. — Ju-
dithe 205. — Pierre 205. — Pier-
re 205.
- Valsbøll, se Petri, Thomas.
- Waltersdorff, Major 94.
- Walterstorff, E. C., Kapt. 68.
- Walther, Otto Chr. Diderik 102.
- Waltherus, Johs. 222.
- Wandel, Agnete Sophie 231. —
Niels, Dr. med. 231.
- Warde, Jacob Frandsen, Pr. 215.
- v. Warnstedt, Frederik Carl,
Ghrd. 93—96. — Georg Emil
Friedrich, Overlandeveysinsp.
93. — Hans Wilh., Overcere-
monimst. 93.
- Warrer, Slægten 157.

- Wasmer, Benedict, Rdmd. 224.
 Waters, Robert, Lt. 55. — Sara Minerva 55.
 de Watt, J. C. 69.
 de Vaux de Foletier, Arkivar 203.
 Weber 151.
 Vedel, Wedel 151. — A. G. 71, 244.
 — Anders Sørensen 97. — J. K. D., Sek.ltn. 68.
 Wegscheider, Julius Aug. Ludw., Prof. theol. 123.
 Weihe, Conradus 222.
 Weilbach, F. 39.
 Weilbye, C. P. 74.
 v. Weismann, General 178, 180.
 Weitmeyer, H. 43.
 Vendelbo, Slægten 153.
 Wendelboe, L. 69. — M. 69.
 Werchmeister 70.
 Werckmeisterius, Henricus 214.
 Weremberg, Bernhard, Prof. 218.
 Werlauff 40.
 Wernstedt, C., Kmhr. 93.
 Weslingh, Abraham 77. — Johannes, Silkekr. 77.
 Wesselingius, Martinus 223.
 de Wette, Wilh. Martin Leberecht, Prof. theol. 121.
 Wibe, J. 70.
 Wiborg, Peder Nielsen, Skibskapt. 85.
 Viccius, Marcus 222.
 Wichbold, Eberhardus 219.
 Wichfeld, P. F. 68.
 Wichmand, Nicolai, Kapt. 10.
 Wiehe 50.
 Viereck, Slægten 153.
 Vieth, J. G. 68.
 Wigandt, Jacob, Pr. 219.
 Wiingreen 85.
 Wilcken, A. 21. — Fred. Philip 227.
 Wilhelm Adolf, Prins af Braunschweig 174.
 Wilken, Fr., Prof. fil. 122.
 Wilkens 50.
 Villadsen, Niels, Pr. 218.
 Wille, Johann Valentin, Licent. med. 157.
 Willumsen, Slægten 157.
 Wilsbech, Slægten 141—149. — Aggeneto Frederiksdtr. 144. — Anders Hansen, Brygger, Stads-kapt. 147. — Anne 145. — Anne 146. — Anne 148. — Anne Ka-trine 147. — Anne Marie 144. — Anne Marie Frederiksdtr. 145. — Anne Ottosdtr. 149. — Christian Frederiksen 144. — Erik Jens Hansen 147. — Erik (Jensen) Hansen, Justrd. 147 f. — Frederik Frederiksen, Forv. 145. — Frederik Frederiksen, Kapl. 145. — Frederik Rasmus-sen, Forv. 144. — Frederik Rasmus-sen, Pr. 144. — Hans 148 f. — Hans Ottosen, Indsidder 146. — Hans Ottosen, Prokurator 146. — Helmiche Margrete 148. — Helmiche Margrete 149. — Helvig (Hedevig) 147. — Ide Frederiksdtr. 144. — Ingeborg 145. — Ingeborg Katrine 146. — Ingeborg Katrine 148. — Inger Katrine 146. — Jakob Hansen, Sømd. 147. — Jakob Jokumsen, Felbereder 143. — Jokum Ras-mussen 143. — Karen Holm 147. — Katrine Rasmusdtr. 143. — Katrine Rasmusdtr. 144. — Key Hansen 147. — Laurids Ot-tosen 149. — Laurits Hansen 147. — Maren 148. — Margrete 147. — Margrete Rasmusdtr. 142. — Mette Katrine 147. — Otto Frederiksen 145. — Otto Hansen, Degn 146. — Otto Ni-colaj Ottosen 147. — Otto Ot-tosen 147. — Otto Ottosen, Provst 149. — Otto Rasmussen, Kapl. 144 f. — Peder Biering, Gaardejer 148. — Rasmus, Ri-defgd. 141. — Rasmus Frede-riksen, Forp. 144. — Rasmus Jokumsen 143. — Susanne 145. — Thomas Frederiksen, Stu-dent 144.
 v. Wilster, Carl, Oberst 170. — Jo-hann, Gen.lt. 169.
 Wiltmann, Christoffer 63. — Else Marie 63. — Frederik Christof-fer 63. — Geske Johansdtr. 63. — Johan Frederiksen, Sagfører 63.
 Vind, Wind, Anna Elisabeth 112. — Ericus 108. — Holger, Vice-kansl. 112.
 Winding 50.
 Winkel, Louise 139. — Peter, Insp. 139.

- Vinter, Engel Christense Marcus-
 dtr. 234. — Geske Elisabeth 113.
 Winterberg, Johs., Pr. 217. — Ni-
 colaus, Pr. 217.
 Winther 50. — Christoffer, Forv.
 64. — Elisabet Katrine 64. —
 Rasmus Pedersen, Pr. 157.
 v. d. Wisch, Benedict 225. — Hans
 214. — Melchior 225.
 Wismann 50. — F. V. 71.
 Witt, Johannes 106. — Jørgen 106.
 Witte, Jens 106. — Nicolaus, Pr.
 213.
 Vittinghoff, K. W. 70.
 Wium, Henrich, Sec.ltn. 183 f.,
 187, 202.
 Wleugel, Corn., Kontreadm. 70. —
 J. P., Adm. 68.
 Wodschow, Jens Jakob, Klokker
 47 f. — Sophia Magdalena 48.
 Vogel, Anna 26.
 Voigt, Joachim Otto, Botaniker
 101.
 Volckmarus, Laurentius 225.
 Woldenberg, Johs., Pr. 218.
 Wolder, Adamus 216. — Jacobus
 216.
 Wolf, C., Skibspr. 8, 12. — Fr.
 Aug., Prof. fil. 122.
 Wolff, Niels August 153.
 Wolmer, Hermannus 215.
 Volquartsen, Ingvar, Pr. 213. —
 Johs., Pr. 214.
 Voltwert, Johs. 222.
 Worm 50. — Jørgen Ernst 216.
 Vorstius, Jodocus 225. — Johs.,
 Lic. theol., Rektor 224.
 Vosbein, C., (d. æ.) 71. — Chr.,
 Ltnt. 194, 202.
 Voss, Officer 192.
 Vossbein 70.
 Wulff, Nicoline Mathilde Elisabeth
 231.
 Wurmb, Slægten 150.
 Ysenburg, Greve 177.
 Zachariessen, Kancellird. 159.
 Zeise, William Christopher, Dr.
 phil. 118.
 Zeuthen, Nicolaus, Sgpr. 229.
 Zimmermann, Paul 213.
 Zirach, Niels Mortensen, Degn 75.
 Zitscher, Peter, Pr. 227.
 Zoffmann, Alexander 99, 106.
 Zytphen Adeler, Baron 69.
 Ærebo, Rasmus, Not.pub. 85.
 Ærøe, Anne Nielsdtr. 58. — Niels
 Iversen, Pr. 58.
 Ørslev, Jacob, Klokker 90. — Kir-
 stine 90.
 Ørum, Erasmus Lyderi 109.
 Øsede, se Oesede.

INDHOLD.

Johan Leonhard Fix. 1735—1807. En Skikkelse i dansk-ostindisk Kolonihistorie. Af Kontorchef Lorentz Bie	1
Vitus Berings Nachkommen in Russland. Von dr. Erik Amburger	35
Bertel Thorvaldsens Herkomst. Af kgl. Ordenshistoriograf, dr. phil. Louis Bobé	39
Fra Trankebars Kirkebøger. Af Pastor Knud Heiberg	46
Slægterne Bistrup fra Hjerring. Af Postmester C. Klitgaard ..	56
Anmeldelser	65
Smaa Meddelelser. (Et Æresdigt ved Tordenskiolds Død. — Oberstinde Gyldenfeldt. — Krigsminister C. F. Hansen som Skoleelev. — Nogle Oplysninger om Degnen Niels Flade. — Familien Pelt. — Grev Rosambo og hans Slægt. — Efterlysning)	73
Spørgsmaal og Svar	79
Samfundets Regnskab for Aaret 1935	80
Ingemanns Moster Maria. Digt og Virkelighed. Af Lektor, dr. phil. Kjeld Galster	81
Biografiske Optegnelser om Geheimeraad Frederik Carl von Warnstedt. Ved kgl. Ordenshistoriograf, dr. phil. Louis Bobé	93
»Saa manges Søn af Slesvigs Sletter«. Slesvigiske Studenter fra Kongerigske Skoler. Af dr. phil. Thomas Otto Achelis	97
Om Magister Didrik Larsen Grubbe til Gjerdrups Herkomst og Efterslægt. Af Direktør Fr. Grønvald	111
Bidrag til Belysning af Forholdet mellem Teologerne Henrik Nicolai Clausen (1793—1877) og Peter Erasmus Müller (1776—1834). Af dr. theol. Skat Arildsen	114
Officersslægten Kreber. Ved Direktør Th. Hauch-Fausbøll	132
Nogle Meddelelser om Slægten Gandil i Anledning af 200-Aaret for Pierre Gandils Indkaldelse til Danmark. Af Forstkandidat Chr. Gandil	137
Slægten Wilsbech. Ved Postmester C. Klitgaard	141
Fortegnelse over den danske Stamtavle-Litteratur i Aarene 1933 og 1934	150
Smaa Meddelelser. (Et Vidnesbyrd om Frederik den Store 1780) ..	159
Spørgsmaal	160
Børnerig Adoption 1731 og dens Virkninger i danske Slægters Historie. Af Redaktør Franz von Jessen	161
Angaaende den saakaldte Rangadel. Af fhv. Kontorchef Rich. Høeg Brask	167
Die dänischen Offiziere in Russlands Heer und Flotte unter Katharina II. Von dr. Erik Amburger	172

Indvandrede Réfugiés fra Sydvestfrankrig og Kronprins Frederiks (IV) Besøg i Rochefort i 1692. Af kgl. Ordenshistoriograf, dr. phil. Louis Bobé	203
Danske og norske Studenter i Helmstedt. I. Danske, norske, slesvigske og holstenske Studenter 1574—1636. Af Arkivar i Rigsarkivet, Frk. cand. mag. Henny Glarbo. II. Danske Studenter 1637—1810. Af dr. phil. Thomas Otto Achelis og Arkivar i Rigsarkivet, cand. mag. Henny Glarbo. III. Danske og norske Studenter 1637—1810. Af Arkivar i Rigsarkivet, Frk. cand. mag. Henny Glarbo..	213
Knud Lyne Rahbek og hans nærmeste Slægt. Af kgl. Ordenshistoriograf, dr. phil. Louis Bobé	230
Slægten Maccabæus' yngre Led. Af Direktør Th. Hauch-Fausbøll	233
Tilføjelser til »Norske, svenske og finske frivillige Officerer og Læger i den danske Hær og Flaade i Krigene 1848—50 og 1864«. Af Kaptajn, Kammerjunker Hector Boeck	237
Smaa Meddelelser. (Slægten Ohmeyers Oprindelse. — Et Par Kisteplader, solgt paa Maleren Kai Langes Auktion hos Winkel og Magnussen 6. Okt. 1936. — Kongen af Islands Dødsaar. — Valgertrud Sigwardsdatter, Anders Grubbes. — Fritz Graef)	239
Spørgsmaal	241
Anmeldelser	242
Til E. Juel Hansens Bemærkninger til: T. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i den dansk-norske Søetat 1660—1814 og den danske Søetat 1814—1932. Af Arkivar i Rigsarkivet, cand. mag. E. Marquard	244
Samfundets Anliggender	246
Fortegnelse over Medlemmerne af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie (1. November 1936)	248
Register	254

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

57DE AARGANG
(10. RÆKKE 3. BIND)

1936

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI .
OG PERSONALHISTORIE

I KOMMISSION:
LEVIN & MUNKSGAARD . EJNAR MUNKSGAARD
KØBENHAVN 1936

Redigeret af Samfundets Skrifludvalg
ved
H. HJORTH-NIELSEN

DR. K. CARØE:

DEN DANSKE LÆGESTAND I—V.

- I. Doktorer og Licentiat 1479—1788.
- II. Kirurger 1738—1785.
- III. Den danske Lægestand 1786—1838.
- IV. Den danske Lægestand.
Supplementsbind til 7 Udg. (Læger, der har taget Eksamen efter 30. Januar 1838 og er døde inden 1. Januar 1901).
- V. Supplementsbind til I—IV.
I—V Kr. 8,—. Enkelte Bind Kr. 2,—.

HENRY BRUUN:

DANMARKS AMTSFORVALTERE 1660—1848

Kr. 3,25.

FRITZ JÜRGENSEN WEST:

DE KONGELIGE AMTMÆND I HERTUGDØMMET
SLESVIG 1660—1864

Kr. 2,—.

samt

INDHOLDSFORTEGNELSE
TIL PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFTS
FØRSTE 50 BIND

1.—9. Række II (1880—1929)

Kr. 2,—.

Henvendelse sker til Levin & Munksgaard, Ejnar Munksgaard, Nørre-
gade 6, København K., Tlf. Central 6970.

Familien Neckelmanns Slægtsbog

Af Hovedkasserer Edvard Neckelmann.

Udgivet af Kaptajn Hector Boeck.

Indeholder Familievaaben, Biografier, Genealogi, Stamtavle samt
208 Billeder og Portrætter.

Faas i Christtreus Forlag (Teglgaardsstræde 4) og i Bogladerne.

Smukt indb. **Kr. 16.00.** Uindb. **Kr. 12.00.**

NYE BØGER

Vagn Børge: KVINDEN I STRINDBERGS LIV OG DIGTNING

428 Sider. 15 Plancher.

Kr. 10.—

W. Ørbæk: HANS WILH. WARNSTEDT OFFICEREN — THEATERDIREKTØREN — DIPLOMATEN

226 Sider. 3 Plancher.

Kr. 7.50

I. P. JACOBSEN-MANUSKRIFTER

UDGIVET AF MORTEN BORUP

24 Sider 4°.

Kr. 9.—

(For Medlemmer af Det danske Sprog- og Litteraturselskabs Prænumerant-
Afdeling Kr. 6.—.

FRA RIGSARKIVETS SAMLINGER

I. REFORMATIONEN I DANMARK

UDGIVET AF RIGSARKIVET VED BJØRN KORNERUP

54 Sider 4°.

Kr. 6.—

LEVIN & MUNKSGAARD . EJNAR MUNKSGAARD
NØRREGADE 6 KØBENHAVN K.